

Кыргыз Республикасынын
Улуттук статистика комитети

Национальный статистический
комитет Кыргызской Республики

Талас облустук
статистика башкармалыгы

Таласское областное
управление статистики

ТАЛАС ОБЛУСУНУН СОЦИАЛДЫК-ЭКОНОМИКАЛЫК ӨНҮГҮҮСҮ

СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ ТАЛАССКОЙ ОБЛАСТИ

2019 – 2023

Жылдык чыгарылыш

Годовая публикация

Кыргыз Республикасынын
Улуттук статистика комитети

Национальный статистический
комитет Кыргызской Республики

Талас облустук
статистика башкармалыгы

Таласское областное
управление статистики

ТАЛАС ОБЛУСУНУН СОЦИАЛДЫК-ЭКОНОМИКАЛЫК ӨНҮГҮҮСҮ

СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ ТАЛАССКОЙ ОБЛАСТИ

2019 – 2023

Жылдык чыгарылыш

Годовая публикация

Редакциялык-басмалык Кенеш:

Редакционный Совет:

Төрага
Мүчөлөр:

- Бараков Б.А.
- Нартаева А.К.
- Керимбекова К.Т.
- Данько В.В.
- Кыдыралиева А.М.
- Турсунова М.С.
- Тагайкулова Н.А.
- Мырзабекова Б.А.
- Арыкбаева Ч.А.
- Джусупова Ж.Ш.
- Данько А.А.

Председатель
Члены:

Ушул басылмага байланыштуу суроолор боюнча төмөнкү дарекке кайрылыңыздар:
Талас ш., Өмүрбеков көчөсү, 317;
телефон: 5-28-64, Факс 5-26-91
e-mail: talas@stat.kg
Талас облустук статистика башкармалыгы

Для информации, связанной с этой публикацией, обращайтесь:
по адресу: г.Талас ул. Омурбекова 317
телефон: 996 (3422) 5-28-64 факс: 996 (3422) 5-26-91
e-mail: talas@stat.kg
Таласское областное управление статистики

Сунуш кылынган басылмада облусубуздун 2019-2023-жылдардагы социалдык экономикалык абалы мурунку жылдарга карата салыштырмалуу чагылдырылган. 2019-2022-жылдардагы маалымат мурун такталып жарыяланган ал эми 2023-жылдагы маалыматтардын кээ бирлери алдын ала маалымат болуп эсептелет.

Тиражи: 5 нуска.

Басылма ар тармактагы колдонуучуларга ылайыкталган.

Пайдалануучулар расмий статистиканын маалыматтарын жана тиешелүү метамаалыматтарды пайдаланууда алардын булагына шилтеме берүүгө милдеттүү ("Расмий статистика жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 30-беренеси).

В предлагаемой публикации содержится информация, характеризующая социально-экономическое положение области в сравнении с предыдущими годами. По всем показателям данные за 2019-2022гг. уточнены по сравнению с опубликованными ранее, за 2023г. в отдельных случаях являются предварительными.

Издается 1 раз в год. Тираж: 5 экземпляров.

Публикация предназначено для широкого круга пользователей.

Пользователи при использовании данных официальной статистики и соответствующих метаданных обязаны ссылаться на их источник (статья 30 Закона Кыргызской Республики "Об официальной статистике").

Шарттуу белгилер:

- кубулуш болгон эмес / явление отсутствует
- ... маалымат жок / данных не имеется
- 0,0 анча чоң эмес өлчөм / незначительная величина

Условные знаки:

Жыйынтыктын кошулган суммалардан бир аз айырмасы, алардын тегеректелиши менен түшүндүрүлөт.

Незначительные расхождения итога от суммы слагаемых объясняются округлением данных. В отдельных случаях сумма показателей на районном (городском) уровне не равняется итогу в целом по области.

КР Улуттук статистика комитетинин жана Талас облустук статистика башкармалыгынын башка негизги басылмалары

“Кыргызстан цифралары” - Ыкчам маалыматтардын негизинде өлкөнүн 2023-ж. социалдык-экономикалык абалын мүнөздөөчү негизги көрсөткүчтөр мурдагы жылдар менен салыштырылып берилди. Калк, анын жумуштуулугу жана жашоо деңгээли, социалдык чөйрөнүн өнүгүүсү, ошондой эле экономиканын айрым тармактарынын абалдары жөнүндө маалыматтар берилди.

“Кыргыз Республикасынын статистикалык жылдыгы 2019-2023” - Жалпысынан республика жана анын региондору боюнча такталган дайындарга негизделген кеңири маалыматты камтыйт. Социалдык чөйрө, илим жана инновациялар, маалыматтык-коммуникациялык технологиялар, баалар жана тарифтер жөнүндө дайындар көрсөтүлдү. Улуттук эсептер тутуму, республиканын чарба жүргүзүүчү субъектилері, чакан жана орто ишкердик, инвестициялар жөнүндө маалыматтар камтылды. Экономиканын айрым тармактарындагы абал чагылдырылды. Тышкы экономикалык ишмердик республиканын тышкы соодасы жөнүндө маалыматтар менен берилди.

“Кыргызстандагы туризм 2019-2023” - Кыргыз Республикадагы туризмдин өнүгүшү жөнүндө маалыматтар, анын ичинде келүүчүлөр, туристердин жайгаштыруу каражаттары, ушул кызмат көрсөтүүлөргө карата баалардын жана тарифтердин тейлөөлөрдүн көлөмү ж.б. маалымат берилет.

“Кыргыз Республикасындагы чакан жана орто ишкерлик 2019-2023” - Чакан жана орто ишканалардын, дыйкан (фермердик) чарбаларынын жана жеке ишкерлердин ишмердиктеринин негизги экономикалык көрсөткүчтөрү боюнча статистикалык маалыматтар берилди.

“Кыргыз Республикасынын ишканаларынын финансысы 2019-2023” - Экономиканын реалдуу жана финансы секторундагы ишканалардын финансылык көрсөткүчтөрүнүн кыскача талдоосун камтыйт. Тиркемелерде кеңири маалыматтар жана аларга методологиялык түшүндүрмөлөр берилди.

“Кыргыз Республикасынын улуттук эсептери 2019-2023” - Улуттук эсеп тутумундагы көрсөткүчтөрдү түзүүнүн жана өз ара байланышуунун принциптери, негизги түзүмдөрү жана алардын айрым компоненттери баяндалат, республиканын ички дүң продуктун өндүрүү, түзүү, бөлүштүрүү жана пайдалануу жөнүндөгү жалпыланган маалыматтарды камтыган эсеп тутуму берилет.

Кыргыз Республикасынын 2022-ж. үчүн “Ресурстар-Колдонуу” (РКТ) таблицалары - Өз ара байланышкан «Ресурстар - Колдонуу» таблицалары ар кандай товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр түрүндө ресурстарды түзүүнү чагылдырат, алардын булагы катары ички өндүрүү жана импорт болуп саналат, жана ошондой эле бул ресурстарды аралыктагы жана акыркы суроо-талаптарга жараша ар кандай компоненттердин ортосунда бөлүштүрүү.

“Кыргыз Республикасынын өнөр жайы 2019-2023” - Басылмада 2023-ж. өнөр жайдын жалпы республика боюнча өнүгүшүн мүнөздөөчү негизги көрсөткүчтөр мурдагы жылдарга салыштырылып берилди. Продукциянын айрым түрлөрүнүн республика жана аймактар боюнча өндүрүлүшү жөнүндө маалыматтар берилди.

“Кыргыз Республикасынын айыл чарбасы 2019-2023” - 2023-ж. республиканын айыл чарбасы боюнча статистикалык маалыматтар мурунку жылдарга салыштырып берилди.

“Кыргыз Республикасындагы инвестициялар 2019-2023” - 2023-ж. республиканын инвестициялык жана курулуш ишмердиги боюнча статистикалык маалыматтар мурунку жылдарга салыштырып берилди.

“Кыргыз Республикасынын керектөө рыногу 2019-2023” - Жыйнакта Кыргыз Республикасынын жана региондорунун ички соодасынын абалы жөнүндө статистикалык маалыматтар, ошондой эле методологиялык түшүндүрмөлөр берилди.

“Кыргыз Республикасынын маалыматтык-коммуникациялык технологиялары 2019-2023” - Жалпысынан республика жана анын региондору боюнча юридикалык жактардын маалыматтык-коммуникациялык технологияларынын абалын жана пайдаланылышын талдоону камтыйт. Тиркемелерде экономикалык ишмердиктин түрлөрү жана менчик формалары боюнча МКТнын абалы туурасында толук маалыматтар берилди.

“Кыргыз Республикасынын тышкы жана өз ара соодасы 2018-2022” - Товарлардын тышкы жана өз ара сооданын өнүгүшүндө түзүлгөн тенденциялардын талдоосун, кызмат көрсөтүүлөрдүн соодасы, импорт жана экспорт бааларынын индекстери, валюта курсу жөнүндө маалыматтар камтыйт. Тиркемелерде кеңири статистикалык маалыматтар жана аларга методологиялык түшүндүрмөлөр берилди.

“Кыргыз Республикасынын калкынын жашоо деңгээли 2019-2023” - Улутстатком тарабынан үй чарбаларга жыл сайын өткөрүлүүчү изилдөөлөргө ылайык, кедейчилик көрсөткүчтөрүнүн, калктын кирешелери жана чыгымдары, тамактануунун энергетикалык баалуулугу жөнүндө маалыматтардын талдоосун камтыйт. Калкты социалдык жактан камсыздоо жөнүндө маалыматтар көрсөтүлдү. Тиркемелерде кеңири статистикалык маалыматтар жана аларга методологиялык түшүндүрмөлөр берилди.

“Иш менен камсыз кылуу жана жумушсуздук” - Басылма 2023-ж. өткөрүлгөн үй чарбалардын бюджеттерине жана жумушчу күчүнө интеграциялык тандалма изилдөө жүргүзүүнүн жыйынтыктары боюнча даярдалды. Аймагы, жынысы, билим деңгээли, экономикалык ишмердигинин түрү, иштеген жумушу ж.б. боюнча бөлүштүрүлгөн жумушчу күчтүн, иштеген жана жумушсуз калк жөнүндө маалыматтарды камтыйт.

“Кыргыз Республикасынын аялдары жана эркектери” - Калктын саны жана түзүмү, жашоонун узактыгы, оорулар, билим берүү, экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча жумуштуулук, башкаруу органдарындагы өкүлчүлүк жөнүндө маалыматтар гендердик аспектке берилди.

“Кыргыз Республикасынын айлана-чөйрөсү 2019-2023” - Жыйнакта айлана-чөйрөнүн абалын, ага экологиялык таасир этүүнүн көрсөткүчтөрүнүн, ошондой эле аны коргоо боюнча жүргүзүлгөн иш-чараларды мүнөздөгөн маалыматтар берилди.

“Талас облусунун социалдык-экономикалык абалы” - Реалдуу, мамлекеттик, тышкы жана социалдык секторлорду кошкондо, айлык ыкчам маалыматтардын негизинде өлкөнүн экономикасынын жана социалдык чөйрөсүнүн абалын талдоону камтыйт.

“Талас облусунун социалдык-экономикалык өнүгүүсү 2019-2023” - Реалдуу, мамлекеттик, тышкы жана социалдык секторлорду кошкондо, айлык ыкчам маалыматтардын негизинде өлкөнүн экономикасынын жана социалдык чөйрөсүнүн абалын талдоону камтыйт.

Другие основные публикации Национального статистического комитета КР и Таласского областного управления статистики

«Кыргызстан в цифрах» - Представлены основные показатели, характеризующие социально-экономическое положение страны в 2023г. в сравнении с предыдущими годами на основе оперативных данных. Содержит информацию о населении, его занятости и уровне жизни, а также о состоянии отдельных отраслей экономики.

«Статистический ежегодник Кыргызской Республики 2019-2023» - Содержит подробную информацию, основанную на уточненных данных, как в целом по республике, так и по ее регионам. Представлены данные о населении, его занятости и уровне благосостояния. Помещена информация о системе национальных счетов, хозяйствующих субъектах республики, малом и среднем предпринимательстве, инвестициях. Освещено положение в отдельных отраслях экономики. Внешнеэкономическая деятельность представлена данными об объемах внешней торговли, экспорта и импорта.

«Туризм в Кыргызстане 2019-2023» - Представлены данные о развитии туризма в Кыргызской Республике, включая информацию о посетителях, средствах размещения туристов, объеме услуг и тарифах на эти услуги и др.

«Малое и среднее предпринимательство в Кыргызской Республике 2019-2023» - Представлены статистические данные по основным экономическим показателям деятельности малых и средних предприятий, крестьянских (фермерских) хозяйств и индивидуальных предпринимателей.

«Финансы предприятий Кыргызской Республики 2019-2023» - Содержит краткий анализ финансовых показателей предприятий реального и финансового секторов экономики. В приложениях приведены подробные данные и методологические пояснения к ним.

«Национальные счета Кыргызской Республики 2019-2023» - Излагаются принципы построения и взаимосвязь показателей системы национальных счетов, основные структуры и их отдельные компоненты, приведена система счетов, содержащая обобщенные данные о производстве, образовании, распределении и использовании валового внутреннего продукта республики.

Таблицы «Ресурсы - Использование» Кыргызской Республики за 2022г. (ТРИ) - Содержит взаимосвязанные таблицы «Ресурсы - Использование», отражающие как создание ресурсов в виде различных товаров и услуг, источником которых является внутреннее производство и импорт, так и распределение этих ресурсов между различными компонентами спроса - промежуточного и конечного.

«Промышленность Кыргызской Республики 2019-2023» - Представлены основные показатели, характеризующие развитие промышленности в целом по республике в 2023г. в сравнении с рядом предыдущих лет. Приведены данные о производстве отдельных видов продукции по республике и территории.

«Сельское хозяйство Кыргызской Республики 2019-2023» - Приведены статистические данные по сельскому хозяйству в республике в 2023г. в сравнении с предыдущими годами.

«Инвестиции в Кыргызской Республике 2019-2023» - Представлены статистические данные по инвестиционной и строительной деятельности в республике за 2023г. в сравнении предыдущими годами.

«Потребительский рынок Кыргызской Республики 2019-2023» - Представлены статистические данные о состоянии внутренней торговли в республике и ее регионах, а также методологические пояснения к ним.

«Информационно-коммуникационные технологии Кыргызской Республики 2019-2023» - Содержит анализ использования информационно-коммуникационных технологий юридическими лицами как в целом в республике, так и по ее регионам. В приложениях приведены подробные данные о состоянии ИКТ по формам собственности и видам экономической деятельности.

«Внешняя и взаимная торговля Кыргызской Республики 2018-2022» - Представлены статистические данные о внешней и взаимной торговле товарами, торговле услугами, индексах цен импорта и экспорта, а также курсы валют. В приложениях приведены подробные статистические данные и методологические пояснения к ним.

«Уровень жизни населения Кыргызской Республики 2019-2023» - Содержит анализ показателей бедности, доходов и расходов населения, энергетической ценности питания, отслеживаемых Нацстаткомом в соответствии с ежегодно проводимыми обследованиями домохозяйств. Представлены данные о социальном обеспечении населения. В приложениях приведены подробные статистические данные и методологические пояснения к ним.

«Занятость и безработица» - Подготовлен по итогам интегрированного выборочного обследования бюджета домашних хозяйств и рабочей силы в 2023г. Содержит данные о рабочей силе, занятом и безработном населении с их распределением по территории, полу, уровню образования, видам экономической деятельности, занятиям и др.

«Женщины и мужчины Кыргызской Республики» - В гендерном аспекте представлены данные о численности и структуре населения, продолжительности жизни, заболеваемости, образовании, занятости по видам экономической деятельности, представительстве в органах управления.

«Окружающая среда в Кыргызской Республике 2019-2023» - Содержит информацию, характеризующую состояние природных ресурсов и окружающей среды, показатели экологического воздействия на нее, а также мероприятия по ее защите.

«Социально-экономическое положение Таласской области» - Содержит анализ положения экономики и социальной сферы Таласской области на основе ежемесячных оперативных данных, включая реальный, государственный, внешний и социальный секторы.

«Социально-экономическое развитие Таласской области 2019-2023» - Содержит анализ сложившихся тенденций в развитии экономики по территории области и районов на основе уточненных данных, включая реальный, государственный, внешний и социальный секторы. В приложениях приведены статистические данные, методологические пояснения к ним, система статистических показателей по регионам области.

КИРИШ СӨЗ

Жыйнак мамлекеттик статистика органдары тарабынан ар кандай мамлекеттик статистикалык байкоолорду, анын ичинде каттоолорду жана тандалма изилдөөлөрдү өткөрүү жолу менен ишканалардан, уюмдардан, калктан алынган маалыматтардын негизинде даярдалды.

Статистикалык жыйнакта Талас облусунун 2023-жылдагы социалдык-экономикалык өнүгүүсүнүн мурунку жылдарга салыштырылган абалын мүнөздөөчү негизги көрсөткүчтөр камтылды.

Жыйнактын бөлүктөрү экономика секторлоруна ылайык жайгаштырылды. Социалдык сектордо калк, анын жумуш менен камсыздалышы жана жашоо деңгээли жөнүндө расмий статистикалык маалымат берилди. Калктын жашоо-турмуш шарттары, калктын саламаттыгынын жана медициналык жактан тейлөө абалы, билим берүү, туризм жана эс алуу, ошондой эле коомдук жана диний биримдиктер жана уюмдар жөнүндө маалыматтар басылат. Негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөр келтирилди. Реалдуу (туруктуу) сектор экономикалык ишмердиктин айрым түрлөрү - өнөр жай, айыл чарбасы, инвестициялар, курулуш жана башка кызмат көрсөтүүчү тармактар боюнча маалыматтарды мүнөздөйт. Улуттук эсептер системасы рыноктук экономиканын түзүлүшүнүн жана иштешинин макроэкономикалык аспектилерин мүнөздөөчү көрсөткүчтөрдү камтыйт. Мамлекеттик жана финансылык секторлордо мамлекеттик финансылар, акча жүгүртүүлөр жана кредит берүүлөр жөнүндө маалыматтар келтирилди. Тышкы сектордо тышкы экономикалык ишмердик, Талас облусунун экспорту жана импортунун түзүмү жөнүндө маалыматтар берилди. Региондордун өнүгүүлөрүнүн айрым көрсөткүчтөрү да келтирилди.

Социалдык-экономикалык көрсөткүчтөр экономикалык ишмердиктин түрлөрүнүн мамлекеттик классификаторуна (ЭИМК 3) ылайык экономикалык ишмердиктин түрлөрүнүн бөлүнүшүндө келтирилди.

Мурда жарыяланган маалыматтарга салыштырмалуу 2022-жылдын көрсөткүчтөрү такталды, 2023-жыл үчүн көрсөткүчтөр болжолдуу болуп саналат.

Кыргыз Республикасынын экономикасынын жана социалдык чөйрөсүнүн өнүгүшүнүн айрым маселелери боюнча толук маалыматтар Кыргыз Республикасынын Улутстаткомунун башка расмий статистикалык басылмаларында жарыяланып чыгат.

ПРЕДИСЛОВИЕ

Сборник подготовлен на основе данных, получаемых органами государственной статистики от предприятий, организаций, населения путем проведения различных государственных статистических наблюдений, в том числе переписей и выборочных обследований.

Содержит основные показатели, характеризующие социально-экономическое развитие Таласской области в 2023 г. в сравнении с предыдущими годами.

Разделы сборника расположены в соответствии с секторами экономики. В социальном секторе представлена официальная статистическая информация о населении, его занятости и уровне жизни. Публикуются данные о жилищных условиях, состоянии здоровья и медицинском обслуживании населения, образовании и культуре, туризме и отдыхе, а также общественных и религиозных объединениях и организациях. Приведены основные макроэкономические показатели. Реальный сектор характеризуют данные по отдельным видам экономической деятельности - промышленности, сельскому хозяйству, инвестициям, строительству и другим отраслям, оказывающим услуги. Система национальных счетов содержит показатели, характеризующие макроэкономические аспекты формирования и функционирования рыночной экономики. В государственном и финансовом секторах приведены данные о государственных финансах, денежном обращении и кредитовании. Внешний сектор представлен данными о внешнеэкономической деятельности, структуре экспорта и импорта Таласской области. Приведены отдельные показатели развития регионов.

Социально-экономические показатели в разрезе видов экономической деятельности приведены в соответствии с Государственным классификатором видов экономической деятельности (ГКЭД 3).

Показатели за 2022г. уточнены по сравнению с опубликованными ранее, за 2023г. являются предварительными.

Более подробные данные по отдельным вопросам развития экономики и социальной сферы Кыргызской Республики публикуются в других официальных статистических изданиях Нацстаткома Кыргызской Республики.

МАЗМУНУ

СОДЕРЖАНИЕ

	Бет / Стр.
1. Талас облусунун социалдык-экономикалык өнүгүүсү / 1. Социально-экономическое развитие Таласской области	6
2. Сектордук мүнөздөмө / 2. Секторный обзор	8
Реалдуу сектор / Реальный сектор	8
Мамлекеттик сектор / Государственный сектор	42
Тышкы сектор / Внешний сектор	45
Социалдык сектор / Социальный сектор	51
3. Тиркемелер / 3. Приложения	62
Таблицалар / Таблицы	
Реалдуу сектор / Реальный сектор	63
Мамлекеттик сектор / Государственный сектор	149
Тышкы сектор / Внешний сектор	153
Социалдык сектор / Социальный сектор	162
Кыска методологиялык түшүндүрмөлөр / Краткие методологические пояснения	194

1. 2019-2023-жж. облустун социалдык-экономикалык өнүгүүсү.

2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун маалыматтарын эске алганда Талас облусунун болгон калкынын саны 2023-жылдын аягына карата 230,5 миң адамды, ал эми туруктуу калк 277,1 миң адамды түздү. Алардын ичинен 84,7 пайызы айыл жергесинде жашагандар, ал эми 15,3 пайызы шаар жергесинде жашагандар. 2019-2023-жж. туруктуу калктын саны 13,7 миң адамга же 5,2 пайызга көбөйгөн.

Акыркы беш жылдын ичинде (2019-2023-жж.) Талас облусунун өнөр жай секторунда өндүрүштүн өсүшү байкалды, бул негизинен, негизги металлдарды өндүрүү ишканаларындагы көлөмдүн көбөйүшү менен шартталды.

Учурдагы баалардагы өнөр жай өндүрүшүнүн көлөмү 2023-жылы 26,2 млрд. сом болуп, физикалык көлөмүнүн индекси 2022-жылга салыштырмалуу 105,8 пайызды түздү.

Айыл чарбасынын, токой чарбасынын жана балык уулоочулуктун ички дүң продукцияларынын көлөмү 2023-жылы жалпысынан облус боюнча 29278,7 млн. сомду түзгөн, бул 2022-жылга салыштырмалуу 97,2 пайызды түздү.

2023-жылы автоунаа транспорту менен ташылган жүктөрдүн көлөмү 14877,1 миң тоннаны түзүп, 2022-жылдын ушул эле тийиштүү салыштырмалуу 1,3 эсеге өскөн.

2023-жылы 2022-жылга салыштырмалуу дүң жана чекене сооданын, автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоонун жалпы көлөмү 30564,7 млн. сомду түзүп 15,9 пайызга көбөйдү.

2023-жылы көрсөтүлгөн рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү 6112,2 млн. сомду түзүп, өткөн жылга салыштырмалуу 3,2 пайызга көбөйгөн.

2023-жылы Талас облусу боюнча ишканалардын, мекемелердеги жана уюмдардын бир кызматкердин орточо айлык номиналдык эмгек акысы 30 689 сомду түзүп, 2022-жылдын тийиштүү

1. Социально-экономическое развитие области за 2019-2023гг.

Численность наличного населения Таласской области на конец 2023 года с учетом данных переписи населения и жилищного фонда 2022 года составила 230,5 тыс. человек, постоянного 277,1 тыс. человек. Из них 84,7 процента проживало в селах, а 15,3 процента в городских поселениях. За 2019-2023гг произошло увеличение численности постоянного населения на 13,7 тыс. человек или на 5,2 процента.

На протяжении последних пяти лет (2019-2023гг.) в промышленном секторе Таласской области наблюдался рост объемов продукции, что обусловлено, в основном, увеличением ее выпуска на предприятиях по производству основных металлов.

Объем промышленного производства в действующих ценах в 2023 году составил 26,2 млрд. сомов, индекс физического объема по сравнению с 2022 годом составил 105,8 процента.

Объем валового выпуска сельского хозяйства, охоты, лесного хозяйства и рыболовства за 2023 г. составил 29278,7 млн. сомов, индекс физического объема по сравнению с уровнем предыдущего года составил 97,2 процента.

В 2023 году по сравнению с 2022 годом объем перевезенных грузов автомобильным транспортом увеличился в 1,3 раза и составил 14877,1 тыс. тонн.

В 2023 году по сравнению с 2022 годом общий объем оптовой и розничной торговли, ремонта автомобилей и мотоциклов увеличился на 15,9 процентов и составил 30564,7 млн. сомов.

В 2023 году объем оказанных рыночных услуг составил 6112,2 млн. сомов и увеличился на 3,2 процента по сравнению с прошлым годом.

В 2023 году среднемесячная номинальная заработная плата одного работника предприятий, учреждений и организаций в среднем по области сложилась в размере 30 689 сома, что в 1,2 раза

мегзигилине салыштырмалуу 1,2 эсеге көбөйгөн, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 2,4 эсе өскөн. Керектөө бааларынын индексин эске алуу менен эсептелген реалдуу эмгек акынын өлчөмү 2023-жылы 1,1 эсеге көбөйгөн.

Инфляция денгээлин мүнөздөөчү керектөө бааларынын индекси, жалпысынан Талас облусу боюнча 2023-жылдын өткөн жылдын декабрь айына салыштырмалуу 109,0 пайызды түздү.

2023-жылы облустун экономикасынын финансылык эмес активдеринин инвестициясына 6630,7 млн. сом салым кошулган.

2019-жылдан бери облус аймагында инвестициялык ишмердик активдүү жүргүзүлүүдө, натыйжада акыркы жылда объекттерди реконструкциялоо жана курулуш көлөмүнүн бир кыйла жогорулашы менен мүнөздөлөт. 2023-жылы экономиканын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүнө 5934,6 млн. сом капиталдык салым сарпталган.

2023-жылы облустун экономиканын реалдуу секторунан продукцияларды, товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатып өткөрүүдөн түшкөн акча (дүң киреше) 2019-жылга салыштырмалуу 8,4 эсеге көбөйүп, 31778,4 млн. сомду түздү.

2019-2023-жылдары облустун жергиликтүү бюджеттин бардык кирешелери 632,2 млн. сомдон 1402,5 млн. сомго чейин өскөн (финансылык эмес активдерди сатуудан түшкөн киреше кошкондо), же 2,2 эсеге көбөйгөн (770,3 млн. сомго өскөн).

Талас облусунун соода уюмдарынын ишканаларынын, дыйкан чарбаларынын, жеке адамдардын жакынкы жана алыскы чет өлкөлөр менен тышкы соода жүгүртүүсү жүк бажы декларациясынын маалыматтары боюнча жана ЕАЭБге мүчө мамлекеттер менен расмий статистикалык отчетко ылайык, өз ара соода жүгүртүүсү 2023 - жылы 277,0 млн. АКШ долларын түздү.

болшо, по сравнению с 2022 годом, а по сравнению с 2019 годом увеличилась в 2,4 раза. Реальный размер заработной платы по Таласской области, исчисленный с учетом индекса потребительских цен, за 2023 год повысился в 1,1 раза.

Индекс потребительских цен, характеризующий уровень инфляции, в целом по Таласской области в 2023 году по сравнению с декабрем прошлого года составил 109,0 процента.

В экономику области в 2023 г. вложено инвестиций в нефинансовые активы в сумме 6630,7 млн. сомов.

С 2019 года в области активно ведется инвестиционная деятельность, в результате прошедший год характеризовался значительным увеличением объемов строительства и реконструкции объектов. На развитие экономики и социальной сферы в 2023 году использовано 5934,6 млн. сомов капитальных вложений.

Выручка (валовой доход) предприятий от реализации продукции, товаров, работ, услуг реального сектора экономики области в 2023 году по сравнению с 2019 годом увеличился в 8,4 раз и составил 31778,4 млн. сомов.

За 2019-2023 годы поступления в доходную часть местного бюджета области с 632,2 млн. сомов поднялись до 1402,5 млн. сомов (включая поступления от продажи нефинансовых активов), или увеличилась в 2,2 раза (на 770,3 млн. сомов).

Внешнеторговый оборот организаций, предприятий, крестьянских хозяйств, физических лиц Таласской области со странами дальнего и ближнего зарубежья по данным грузовых таможенных деклараций и с государствами – членами ЕАЭС по данным официальной статистической отчетности взаимная торговля в 2023 году составил 277,0 млн. долларов США.

2. Сектордук мүнөздөмө

Реалдуу сектор

Өнөр жай. Акыркы беш жылдын ичинде (2019-2023-жж.) Талас облусунун өнөр жай секторунда өндүрүштүн өсүшү байкалды, бул негизинен, негизги металлдарды өндүрүү ишканаларындагы көлөмдүн көбөйүшү менен шартталды.

Өнөр жай өндүрүшүнүн динамикасын кароодо талдоо мезгили (2019-2023жж.) анын көлөмүнүн жогорулашы менен мүнөздөлдү, 2021-жылды кошпогондо, мында өлкөдөгү эпидемиологиялык кырдаалга байланыштуу өндүрүштүн көлөмү өткөн жылга салыштармалуу кыскарып, 95,0 пайызды түзгөн.

Өнөр жай өндүрүшүнүн физикалык көлөмүнүн индекстери
(өткөн жылга салыштырмалуу, пайыз менен)

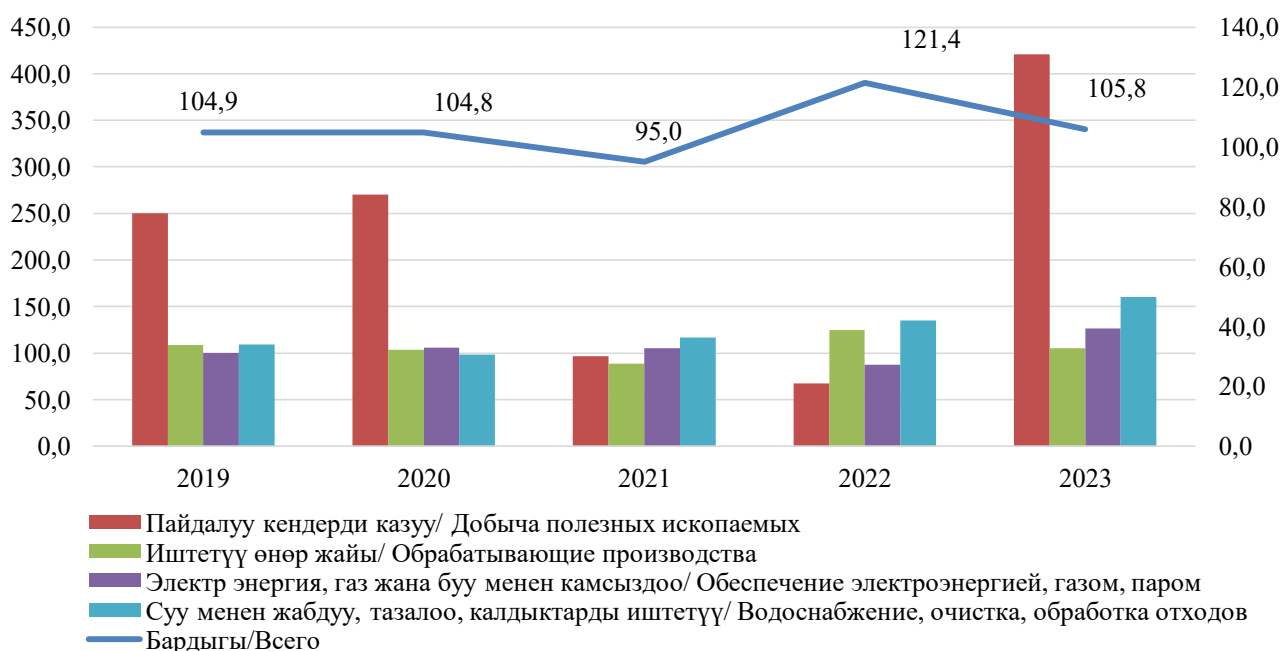
2.Секторный обзор

Реальный сектор

Промышленность. На протяжении последних пяти лет (2019-2023гг.) в промышленном секторе Таласской области наблюдался рост объемов продукции, что обусловлено, в основном, увеличением ее выпуска на предприятиях по производству основных металлов.

При рассмотрении динамики промышленного производства, анализируемый период (2019-2023гг.) характеризовался повышением его объемов, за исключением 2021 года, когда из-за эпидемиологической ситуации в стране, объем производства по сравнению с предыдущим годом снизился и составил 95,0 процента.

Индексы физического объема промышленного производства
(в процентах к предыдущему году)

2023-жылы **өнөр жайда иштегендердин жалпы саны** 2704 адамды түздү, 2019-жылга салыштырмалуу 1,6 эсеге, ал эми былтыркы жылдын деңгээлине карата 15,3 пайызга көбөйгөн.

2023-жылы өнөр жайда иштеген жумушчулардын **орточо айлык эмгек акысы 75,6** миң сомду түздү, бул көрсөткүч 2019-жылы 18,4 миң сомду түзгөн.

Өткөн беш жылдын ичинде өнөр жай өндүрүшүнүн жалпы көлөмүндөгү эң көп салыштырма салмакты иштетүү өндүрүшүнүн ишканалары ээлеген, алардын үлүшү 2019-жылы 61,7 пайыздан 2023-жылы 97,1 пайызга чейин жогорулаган.

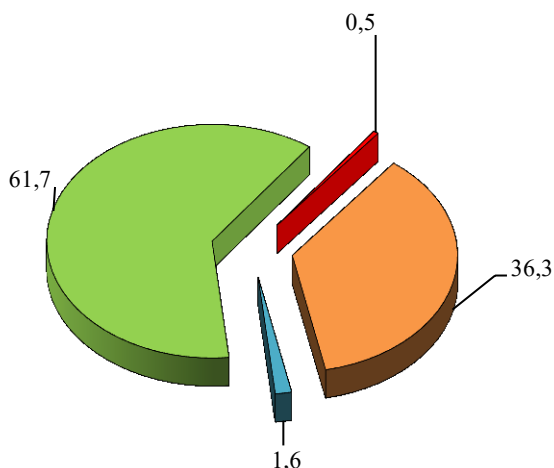
Численность занятых в промышленности в 2023 году составила 2704 человек и по сравнению с 2019 годом увеличилась в 1,6 раза, а к уровню предыдущего года - на 15,3 процента.

Среднемесячная заработная плата работников, занятых в промышленности в 2023 году составила 75,6 тыс. сомов, этот же показатель в 2019 году составлял 18,4 тыс.сомов.

За истекившие пять лет наибольший удельный вес в общем объеме промышленного производства занимали предприятия обрабатывающих производств, доля которых повысилась с 61,7 процента в 2019 году до 97,1 процента в 2023 году.

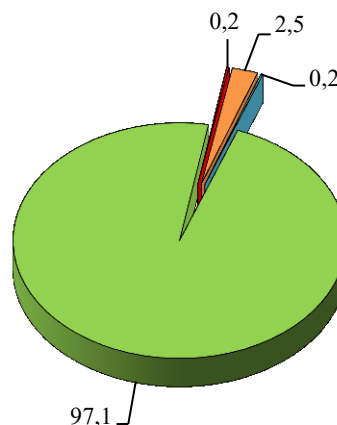
Өндүрүштүн экономикалык ишмердүүлүктүн түрлөрү боюнча структурасы

(жалпы көлөмгө карата пайыз менен)
2019-ж.г.

Структура промышленного производства по видам экономической деятельности

(в процентах к общему объему производства)
2023-ж.г.

- Тоо-кен өнөр жайы / Добыча полезных ископаемых
- Электр энергиясын, газ менен сууну өндүрүү жана бөлүштүрүү / Обеспечение (снабжение) электроэнергией газа и воды
- Суу менен жабдуу, тазалоо / Водоснабжение, очистка
- Иштетүү өнөр жайы / Обрабатывающие производства

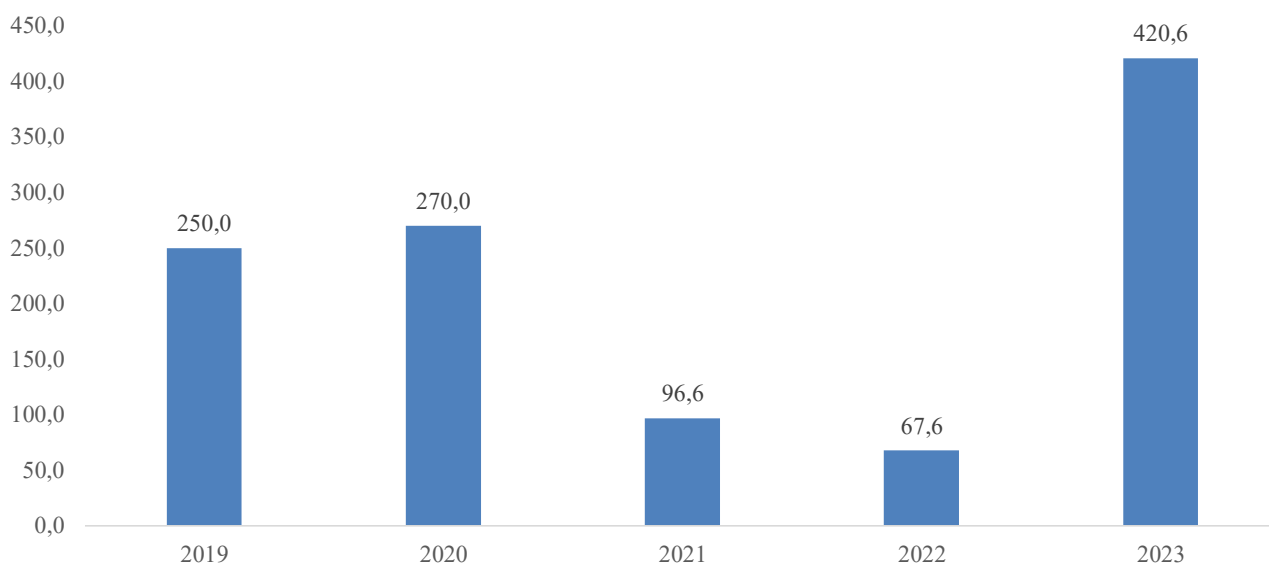
Учурдагы баалардагы өнөр жай өндүрүшүнүн көлөмү 2023-жылы 26,2 млрд. сом болуп, физикалык көлөмүнүн индекси 2022-жылга салыштырмалуу 105,8 пайызды түздү.

2023-жылы физикалык көлөмдүн индекси 2022-жылга салыштырмалуу өндүрүштүн бардык негизги түрлөрүндө өсүү байкалды: анын ичинен - пайдалуу кендерди казып алууда өндүрүштүн көлөмү 4,2 эсеге, суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алууда 1,6 эсеге, электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоонун (жабдуунун) көлөмү 26,5 пайызга жана иштетүү өндүрүшүндө 5,5 пайызга жогорулаган.

2023-жылы **пайдалуу кендерди казуунун** көлөмү 40,8 млн. сомдон көбүрөөгүн түзүп, физикалык көлөмдүн индекси 2022-жылга салыштырмалуу 4,2 эсеге жогорулаган. 2019-2023-жылдардагы пайдалуу кендерди казуунун индекси төмөнкү графикте көрсөтүлдү.

Пайдалуу кендерди казуунун физикалык көлөмүнүн индекстери

(пайыз менен өткөн жылга салыштырмалуу)

Объем промышленного производства в действующих ценах в 2023 году составил 26,2 млрд. сомов, индекс физического объема по сравнению с 2022 годом составил 105,8 процента.

В 2023 году по сравнению с 2022 годом индекс физического объема повысились во всех основных видах экономической деятельности. Из них: в добыче полезных ископаемых объемы производства продукции увеличились в 4,2 раза, в водоснабжении, очистке, обработке отходов и получению вторичного сырья в 1,6 раза, объем обеспечения (снабжения) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом на 26,5 процента и в обрабатывающих производствах индекс вырос на 5,5 процента.

Объем **добычи полезных ископаемых** в 2023 году составил 40,8 млн. сомов, при этом индекс физического объема по сравнению с прошлым годом увеличился в 4,2 раза. Индекс физического объема за 2019-2023гг. показан ниже в графике.

Индексы физического объема добычи полезных ископаемых

(в процентах к предыдущему году)

2023-жылы кайра иштетүүчү өнөр жайында өндүрүлгөн продукциялардын учурдагы баалардагы көлөмү 25,5 млрд. сомду түздү, бул 2019-жылга салыштырмалуу 26,2 эсеге көп болду.

2023-жылы электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоонун (жабдуунун) көлөмү 653,0 млн. сомду түздү (2019-ж. – 572,5 млн.сом). Өткөн жылга салыштырмалуу физикалык көлөмдүн индекси 126,5 пайызга көбөйгөн.

2023-жылы суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу ишканаларынын ишмердиги сууну чогултуу, иштетүү, бөлүштүрүү боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн жана агып чыккан сууларды чогултуу жана иштетүүнүн көбөйүшү менен мүнөздөлгөн. Физикалык көлөмдүн индекси 2022-жылдын деңгээлине карата 1,6 эсеге көбөйгөн.

2023-жылы өнөр жай өндүрүшүнүн жалпы көлөмүнүн түзүмүндөгү эң чоң үлүш Талас районуна туура келип, ал бардык көлөмдүн 91,9 пайызын ээледі. 2019-жылы Талас району бардык көлөмдүн 1,0 пайызын гана ээлеп келген.

В обрабатывающих производствах объем продукции в 2023 году в действующих ценах сложился в сумме 25,5 млрд. сомов, что по сравнению с 2019 годом больше в 26,2 раза.

Объем обеспечения (снабжения) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом в 2023 году составил 653,0 млн. сомов (в 2019г. – 572,5 млн. сом). Индекс физического объема по сравнению к предыдущему году составил 126,5 процента.

Деятельность предприятий по водоснабжению, очистке, обработке отходов и получению вторичного сырья в 2023 году характеризовалась увеличением объемов услуг по сбору, обработке и распределению воды и по сбору и обработке сточных вод. Индекс физического объема к уровню 2022 года увеличился в 1,6 раза.

В структуре общего объема промышленного производства в 2023 году наибольшая доля приходилась на Таласский район – 91,9 процента от общего объема промышленной продукции области. В 2019 году удельный вес Таласского района был на уровне 1,0 процента от общего объема области.

Өнөр жай продукциясын өндүрүүнүн аймактар боюнча көлөмү			Объем производства промышленной продукции по территории		
	Өндүрүлдү, миң сом / Произведено, тыс. сомов		Физикалык көлөмдүн индекси, мурунку жылга карата, пайыз менен / Индекс физического объема, в процентах к предыдущему году		
	2019	2023	2019	2023	
Талас облусу	1578334,0	26240241,7	104,9	105,8	Таласская область
анын ичинен:					в том числе:
Бакай-Ата району	14739,2	45841,7	116,4	114,1	Бакай-Атинский район
Айтматов району	511504,0	663513,1	112,9	76,4	Айтматовский район
Манас району	22285,9	37527,0	105,3	107,6	Манасский район
Талас району	16299,4	24118613,6	106,1	106,9	Таласский район
Талас шаары	1013505,5	1374746,3	105,1	109,6	г.Талас

Айыл чарбасы. 2023-жылы айыл чарбасы облустун экономикасында негизги орундардын бирин ээлейт, анын дүң продукциядагы үлүшү 35,0 пайызды түзөт.

Айыл чарбасынын, токой чарбасынын жана балык уулоочулуктун ички дүң продукцияларынын көлөмү 2023-жылы жалпысынан облус боюнча 29278,7 млн. сомду түзгөн, бул көрсөткүч өткөн жылга салыштырмалуу 2,8 пайызга аз. Айыл чарбасы, токой чарба жана балык уулоочулук тармагынын ички дүң продукциясын алып карасак, анын жалпы көлөмүнүн 65,0 пайызын (19038,2 млн.сом) талаачылыктан алынган продукциялар түзөт, мал чарбасына – 29,6 пайыз (8663,6 млн.сом), айыл чарбага кызмат көрсөтүүгө – 4,8 пайыз (1399,4 млн.сом), аңчылык, токой чарба жана балык уулоого болгону – 0,6 пайыз (177,5 млн.сом) тиешелүү болду. Жалпы айыл чарбасындагы физикалык индекстин көлөмү (салыштырмалуу баада) 2023-жылы 97,2 пайызды түздү.

2024-жылдын 1-январына карата Талас облусунун аймагында катталган айыл чарба, токой чарба жана балык уулоочулук чөйрөсү менен байланышкан ишмердикти ишке ашырган чарба жүргүзүүчү субъектилердин саны 31183 бирдикти түздү. 2019-жылга салыштырмалуу 1620 бирдикке көбөйгөн.

2023-жылы айыл чарба өсүмдүктөрүнүн жалпы айдалган аянты жалпысынан облус боюнча 107,7 миң гектарды түзүп, 2022-жылга салыштырмалуу 0,2 пайызга көп, ал эми 2019-ж. салыштырмалуу – 1,5 миң гектарга же 1,4 пайызга көбөйгөн.

Такталган маалыматтар боюнча дан эгиндеринин аянты (дан буурчаксыз) 17,6 миң гектар айдалган, бул өткөн жылга салыштырмалуу 1,8 миң гектарга, же болбосо 11,1 пайызга көп. Ал эми, 2023-жылы 2019-жылга салыштырмалуу дан эгиндеринин аянты 6,8 миң гектарга, же 1,6 эсеге көбөйгөн.

Буудайдын аянты акыркы беш жылдын ичинде 5,7 миң гектарга же 2,3 эсеге көбөйгөн. Ал эми, дан буурчактарынын аянты 2023-жылы айдоо

Сельское хозяйство. Сельское хозяйство занимает одно из основных мест в экономике области, его доля в валовом выпуске продукции в 2023 году составляет 35,0 процентов.

Объем валового выпуска продукции сельского хозяйства, охоты, лесного хозяйства и рыболовства за 2023 г. составил 29278,7 млн. сомов. Индекс физического объема валового выпуска продукции сельского хозяйства (в сопоставимых ценах) уменьшился по сравнению с уровнем прошлого года на 2,8 процента. В общем объеме валового выпуска продукции сельского хозяйства охоты, лесного хозяйства и рыболовства в 2023г. доля продукции растениеводства составила 65,0 процента (19038,2 млн. сомов), животноводства – 29,6 (8663,6 млн. сомов), сельскохозяйственных услуг – 4,8 (1399,4 млн. сомов), охоты, лесного хозяйства и рыболовства – 0,6 процента (177,5 млн. сомов). Индекс физического объема продукции сельского хозяйства (в сопоставимых ценах) в 2023г. составил 97,2 процента.

На 1 января 2024 г. на территории области зарегистрировано 31183 действующих хозяйствующих субъектов, осуществляющих деятельность в сфере сельского хозяйства, лесного хозяйства и рыболовства. По сравнению с 2019 годом увеличилось на 1620 субъектов.

В 2023 году общая посевная площадь сельскохозяйственных культур в целом по области составила 107,7 тыс. гектаров, что на 0,2 процента больше предыдущего года, а по сравнению с 2019 годом увеличилась 1,5 тыс. гектаров, или на 1,4 процента.

По уточненным данным зерновыми культурами (без зернобобовых) было занято 17,6 тыс. гектаров, что больше прошлогоднего уровня на 1,8 тыс. гектаров, или на 11,1 процента. Наблюдаемая тенденция показывает, что посевная площадь зерновых культур по сравнению с 2019г. увеличилась на 6,8 тыс. гектаров, или в 1,6 раза больше.

Посевная площадь пшеницы за последние пять лет увеличилась на 5,7 тыс. гектаров, или в 2,3 раза. В то же время, с каждым годом доля посевной площади зер-

аянттын 48,0 пайызын, же 51,7 миң гектарды түзгөн, бул көрсөткүч 2022-жылга салыштырмалуу 5,3 пайызга аз болгон, ал эми аянты 2019-жылга салыштырмалуу 11,5 пайызга азайган.

2023-жылга карата тоют өсүмдүктөрүнүн айдоо аянты 21,7 миң гектар болуп, өткөн 2022-жылга салыштырмалуу 7,7 пайызга көбөйүп, 2019-жылдын көрсөткүчүнөн 13,6 пайызга көп болду, жана картошканын – аянты 2022-жылга салыштырмалуу 3,3 пайызга азайып, ал эми 2019-жыл менен салыштырмалуу 15,3 пайызга азайган.

Май өсүмдүктөрүнүн айдоо аянты 2023-жылы 2022-жылга карата 1,5 эсеге көп болуп, ал эми 2019-ж. салыштырмалуу 1,7 эсеге көбөйгөн. Жашылча-жемиштердин айдоо аянты өткөн беш жылдын ичинде 26 гектарга же 0,6 пайызга көбөйгөн.

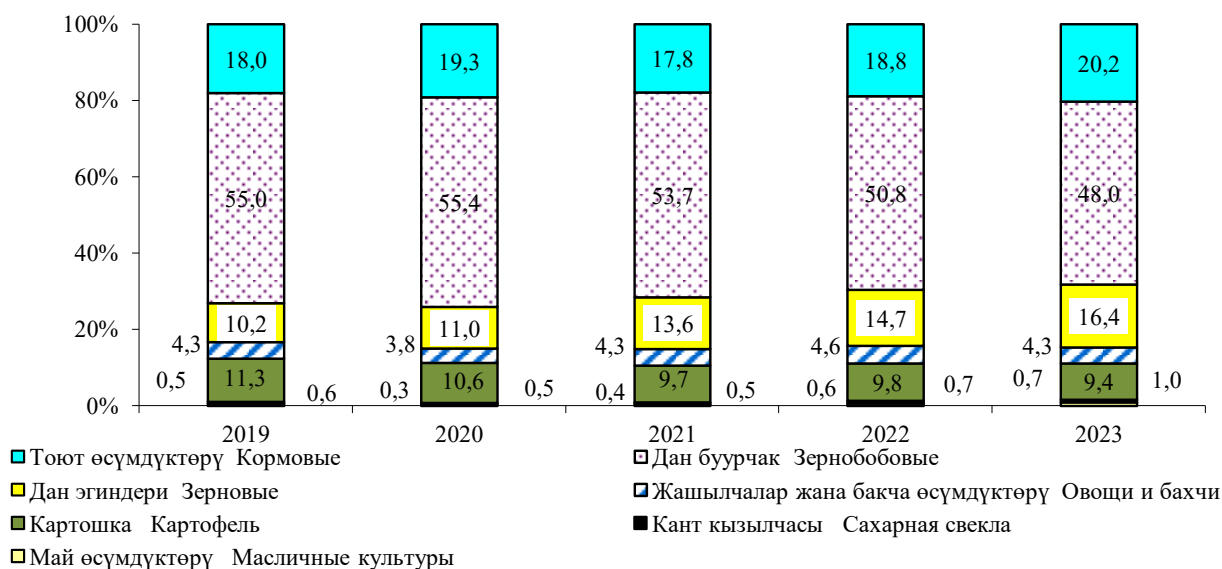
нобобовых культур является наивысшей (48,0 процента от всей посевной площади), так в 2023г. их посевная площадь составила 51,7 тыс. гектаров, что на 5,3 процента меньше 2022 года. За последние пять лет посевная площадь зернобобовых культур снизилась на 11,5 процента.

В 2023г. по сравнению с 2022г. наблюдалось увеличение посевных площадей кормовых культур на 7,7 процента, которыми было занято 21,7 тыс. гектаров, а по сравнению с 2019г. увеличились на 13,6 процента, посевная площадь картофеля уменьшилась, по сравнению с 2022г. – на 3,3 процента, а с 2019 годом уменьшилась на 15,3 процента.

В 2023 году масличные культуры увеличились в 1,5 раза по сравнению с 2022 годом, а по сравнению с 2019 годом – увеличилась в 1,7 раза, посевная площадь овощных культур за последние пять лет увеличилась на 26 гектаров или 0,6 процента.

Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн себүү аянттарынын түзүмү
(пайыз менен)

Структура посевных площадей сельскохозяйственных культур
(в процентах)

Дан өсүмдүктөрүнүн (дан буурчаксыз) дүң жыйымы тазаланып бүткөндөн кийинки салмакта 2023-ж. 52,3 миң тоннаны түзгөн, бул 2022-ж. караганда 6,5 пайызга аз, жана 2019-ж. караганда 1,2 эсеге көп. 2023-жылы дан өсүмдүктөрүнүн дүң жыйымынын жалпы

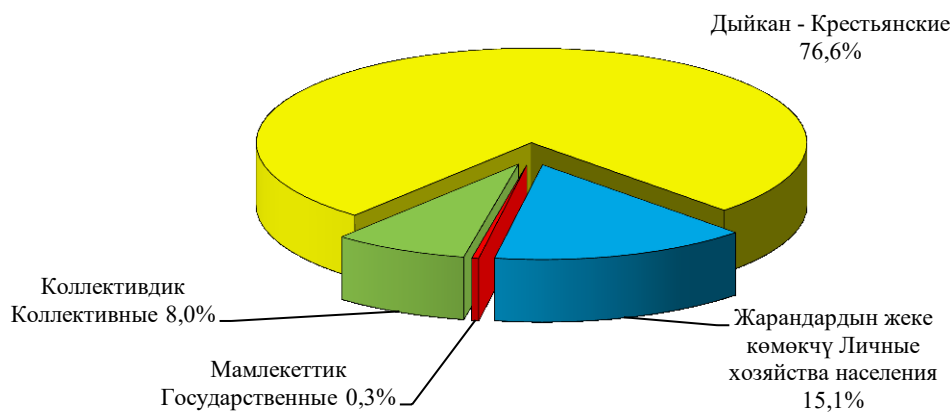
Валовой сбор зерновых культур (без зернобобовых) в весе после доработки в 2023г. составил 52,3 тыс. тонн, что на 6,5 процента меньше, чем в 2022г. и в 1,2 раза больше - чем в 2019г. В 2023г. в общем объеме производства зерна (без зернобобовых) удельный вес пшеницы (в весе после дора-

көлөмүнүн (дан буурчаксыз) 42,5 пайызын буудай (тазалангандан кийинки салмакта) ээлеп акыркы беш жылда 15,4 пайызга көбөйгөн, 45,2 пайызын дандык жүгөрү (2019-жылга салыштырмалуу – 18,1 пайызга аз), 12,3 пайызын арпа ээлеген (2019-жылга салыштырмалуу – 2,7 пайызга көп).

2023-жылы дан эгиндеринин 76,6 пайызын (тазалангандан кийинки салмакта) же 40,1 миң тоннасын дыйкан (фермер) чарбалар өндүргөн, бул көрсөткүч өткөн жылга салыштырмалуу 9,4 пайызга аз, ал эми акыркы беш жылга салыштырмалуу 1,2 эсеге көбөйгөн.

Дан эгиндеринин чарбалардын категориялары боюнча түзүмү 2023-жылга карата (дан буурчаксыз)

(тазалангандан кийинки салмакта; пайыз менен)

2023-жылы дан өсүмдүктөрүнүн (дан буурчаксыз) орточо түшүмдүүлүгү облус боюнча гектарына 29,7 центнерди түзүп, 2022-жылга салыштырмалуу 15,9 пайызга азайган.

Буудайдын орточо түшүмдүүлүгүн алсак ал 2019-жылы гектарына 26,4 центнерден болсо, 2023-жылы гектарына 21,9 центнерге чейин азайган, дандык жүгөрүнүн орточо түшүмдүүлүгү беш жылдын ичинде гектарына 64,0 центнерден болуп, 0,7 центнерге азайган болсо, арпанын түшүмдүүлүгү гектарына 18,6 центнерден 17,2 центнерге чейин азайган.

ботки) составил 42,5 процента, а за последние пять лет по сравнению с 2019г. – этот показатель повысился на 15,4 процентных пункта, удельный вес кукурузы на зерно – 45,2 процента (по сравнению с 2019г. – на 18,1 процентных пункта меньше), удельный вес ячменя – 12,3 процента (по сравнению с 2019г. – на 2,7 процентных пункта больше).

Удельный вес валового сбора зерновых культур (в весе после доработки) в крестьянских (фермерских) хозяйствах составил 76,6 процента, или 40,1 тыс. тонн. Производство зерна в данной категории хозяйств уменьшилось на 9,4 процента по сравнению с прошлогодним уровнем, а за последние пять лет увеличилось в 1,2 раза.

Структура валового сбора зерновых культур по категориям в 2023 году

(в процентах, в весе после доработки)

В 2023г. средняя урожайность зерновых культур (без зернобобовых) по области составила 29,7 центнера с гектара и по сравнению с 2022г. уменьшилась на 15,9 процента.

При этом, за последние пять лет средняя урожайность в весе после доработки пшеницы уменьшилась с 26,4 центнера с гектара в 2019г. до 21,9 центнера с гектара - в 2023г., кукурузы на зерно - 64,0 центнера с гектара, уменьшилась на 0,7 центнера, ячменя уменьшилась - с 18,6 до 17,2 центнера с гектара.

Дан буурчак өсүмдүктөрүнүн дүң жыйымы 2023-жылы (тазалангандан кийинки салмакта) 68,9 миң тоннаны түзүп, 2022-жылга салыштырмалуу 10,6 пайызга, ал эми 2019-жылга салыштырганда 32,1 пайызга азайган.

Май өсүмдүктөрүнүн дүң жыйымы 2023-жылы 0,8 миң тоннаны (тазалангандан кийинки салмакта) түзүп, бул 2022-жылга салыштырмалуу 15,8 пайызга көп болуп, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 13,9 пайызга көп болгон. Кант кызылчасынын (фабрикалык) дүң жыйымы 2023-жылы облус боюнча «Каинды Кант» АО маалыматына таянсак 37,6 миң тоннаны түзгөн, бул көрсөткүч 2022-жылга салыштырмалуу 1,2 эсе көп болду.

2023-жылы жашылчалардын дүң жыйымы ачык жана жабык жерден алынган 2022-жылга караганда 5,7 пайызга азайып, 96,5 миң тоннаны түзгөн. Бакча өсүмдүктөрүнүн жыйымы 2022-жылга салыштырмалуу 1,7 пайызга азайып, 2,4 миң тонна түшүм жыйналган.

2023-жылы картошканын жыйымы 2022-жылга салыштырмалуу 6,7 миң тоннага же 3,6 пайызга азайып, 181,1 миң тоннаны түзгөн, бул көрсөткүч 2019-жылга салыштырмалуу 15,8 пайызга аз болду.

Көп жылдык чөптүн 2023-жылкы дүң жыйымы 156,0 миң тоннаны түзүп, 2022-жылга салыштырмалуу 10,8 миң тоннага же 7,5 пайызга көп болгон, ал эми, 2019-жыл менен салыштырганда 15,4 пайызга көбөйгөн.

Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн өтө маанилүү экономикалык көрсөткүчтөрүнүн бири болуп **1 гектар жерден алынган түшүмдүүлүк** эсептелинет. Дан эгиндеринин түшүмдүүлүгү (буурчаксыз, жүгөрүнү кошкондо) 2023-жылы 1 гектарынан 29,7 центнерден айланды (тазалангандан кийинки салмакта), дан буурчактары – 13,3, картошканыкы – 174,8, жашылчалардыкы – 199,7 жана бакча өсүмдүктөрүнүкү – 233,4 центнерди түздү.

Валовой сбор зернобобовых культур в 2023 году (в весе после доработки) составил 68,9 тыс. тонн, что на 10,6 процента меньше прошлогоднего периода и по сравнению с 2019г. объемы производства понизились на 32,1 процента.

Масличных культур в 2023 году собрано 0,8 тыс. тонн (в весе после доработки), что больше чем в 2022г. на 15,8 процента, а по сравнению с 2019г. объемы производства увеличились на 13,9 процента. Производство сахарной свеклы (фабричной) по данным АО «Каинды Кант» по области составило 37,6 тыс. тонн, а по сравнению с 2022 годом объемы производства ее увеличилась в 1,2 раза.

В 2023г. отмечалось уменьшение валового сбора овощей открытого и закрытого грунта и собрано 96,5 тыс. тонн и на 5,7 процента меньше, чем в 2022г. Бахчевых культур собрано 2,4 тыс. тонн, что по сравнению с 2022г. на 1,7 процента меньше.

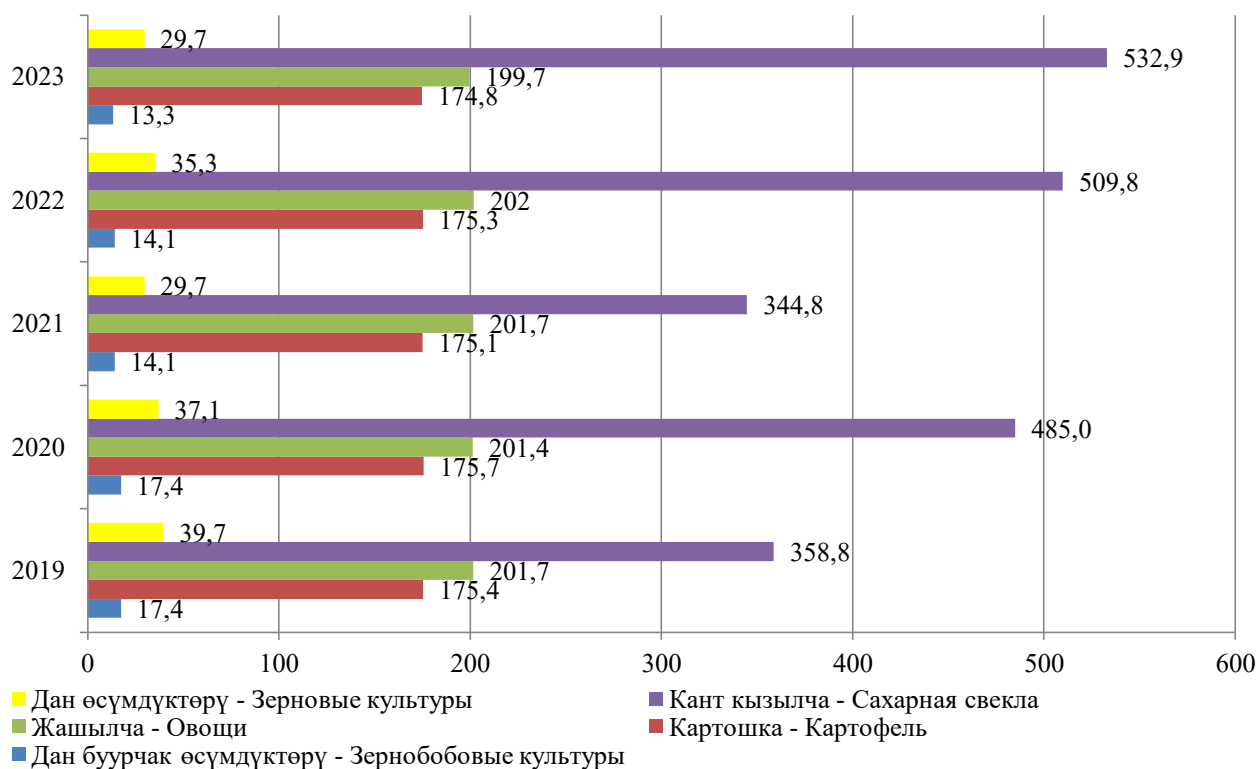
В 2023г. отмечалось уменьшение валового сбора картофеля на 6,7 тыс. тонн, или на 3,6 процента по сравнению с 2022г., валовой сбор его составил 181,1 тыс. тонн, а по сравнению с 2019г. снизился на 15,8 процента.

Валовой сбор сена многолетних трав в 2023 году составил 156,0 тыс. тонн, что на 10,8 тыс. тонн, или на 7,5 процента больше по сравнению с прошлым уровнем, а по сравнению с 2019г. увеличился на 15,4 процента.

Наиболее важным показателем экономической эффективности возделывания сельскохозяйственных культур является уровень полученной урожайности с 1 гектара. Урожайность зерновых культур (включая кукурузу, без зернобобовых) составила 29,7 центнера с 1 гектара (в весе после доработки), зернобобовых культур – 13,3, картофеля – 174,8, овощей – 199,7, и бахчевых культур – 233,4 центнеров с гектара.

**Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн
түшүмдүүлүгү облус боюнча**
(1 гектарына центнер менен.)

**Динамика урожайности сельскохозяйствен-
ных культур по области**
(центнеров с 1 гектара.)

2023-жылдын аягына карата өткөрүлгөн мал жана үй канаттууларынын санагы жыл ичинде малдын бардык түрлөрүнүн өзгөрүүсү облус жана райондор боюнча да бар экенин көрсөттү.

Мал санагын жыйынтыгы менен 2023-жылдын аягына карата облус боюнча бардык категориялардын чарбаларында 69,4 миң ири мүйүздүү мал болгон, бул 2022-жылдын аягына караганда 319 башка же 0,5 пайызга көбөйгөн, ал эми 2019-жылдын аягына караганда 742 башка же 1,1 пайызга көбөйгөн.

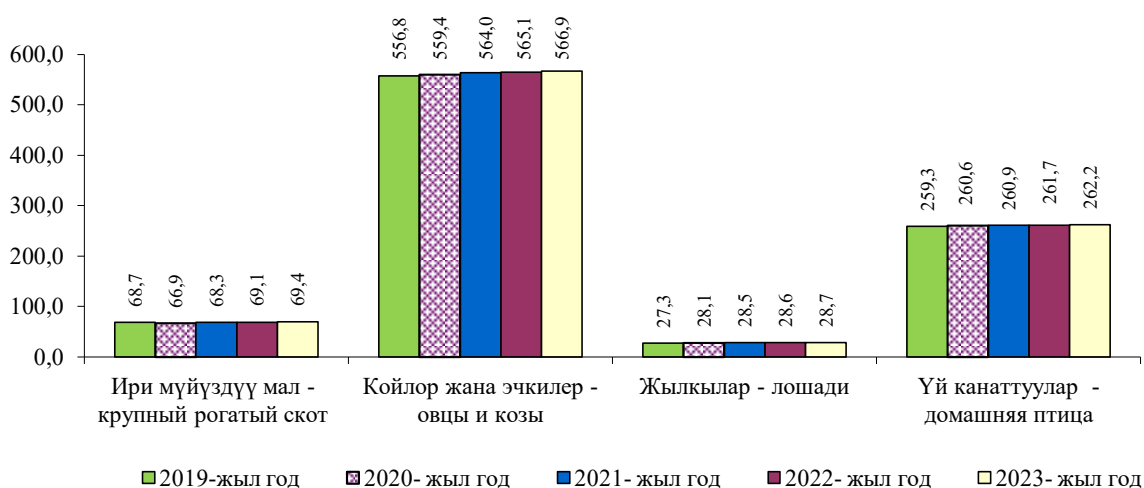
Ири мүйүздүү малдын жалпы санынын 1239 башын топоздор (жалпы санынын 1,8 пайызын) түздү.

Единовременный учет скота и домашней птицы, проводимый ежегодно по состоянию на конец 2023 года, свидетельствует об изменении поголовья всех видов скота и домашней птицы, как в целом по области, так и в разрезе районов.

Итоги учета скота и домашней птицы свидетельствуют, что в хозяйствах всех категорий содержалось 69,4 тыс. голов крупного рогатого скота, что на 319 голов (0,5 процента) больше, чем в 2022 году и на 1,1 процента или на 742 головы больше, чем на конец 2019г.

Из общего поголовья крупного рогатого скота, поголовье яков составляет 1239 голов, (или 1,8 процента от общего поголовья).

**Мал жана үй канаттууларынын
санынын динамикасы**
(чарбалардын бардык категориялары
боюнча, миң баш)

**Динамика поголовья скота
и домашней птицы**
(все категории хозяйств, конец года,
тыс. голов)

Койлордун жана эчкилердин башы бул мезгилде 566,9 миң башты түзүп, 2022-жылга салыштырмалуу 1,8 миң башка же 0,3 пайызга, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу – 10,1 миң башка же 1,8 пайызга көбөйгөн.

2023-жылдын аягына карата жылкылардын башы 28,7 миң башты түзүп, 2022-жылдын тийиштүү мезгилине салыштырмалуу 0,1 миң башка же 0,2 пайызга, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу – 1,4 миң башка же 5,0 пайызга өскөн.

Үй канаттууларынын башы 2023-ж. аягына карата 262,2 миң башты түзүп, 2022-жылдын тийиштүү мезгилине салыштырмалуу 0,4 миң башка же 0,2 пайызга, 2019-жылга салыштырмалуу 2,9 миң башка же 1,1 пайызга өскөн.

Ошол эле убакта 2022-жылга салыштырмалуу чочколордун башы 2,7 пайызга, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу - 130 башка же 64,0 пайызга азайган.

Ири мүйүздүү малдын түзүмүн карап көрсөк анда аны негизгинен уйлар (48,9 пайызын) жана бир жашка чейинки торпоктор (23,5 пайызын) түзөт.

Мал санактын жыйынтыгына карасак тубар кой-эчкилердин саны көбөйүп

Поголовье овец и коз на конец года составило 566,9 тыс. голов и в сравнении с соответствующим периодом 2022г. возросло на 1,8 тыс. голов, или на 0,3 процента, а в сравнении с 2019г. - на 10,1 тыс. голов, или на 1,8 процента.

Поголовье лошадей на конец 2023г. составило 28,7 тыс. голов и по сравнению с аналогичным периодом 2022г. возросло на 0,1 тыс. голов, или на 0,2 процента, а в сравнении с 2019г. - на 1,4 тыс. голов, или на 5,0 процента.

Поголовье домашней птицы на конец 2023г. составило 262,2 тыс. голов и по сравнению с аналогичным периодом 2022г. возросло на 0,4 тыс. голов, или на 0,2 процента, а в сравнении с 2019г. - на 2,9 тыс. голов, или на 1,1 процента больше.

В то же время, поголовье свиней по сравнению с 2022г. уменьшилось на 2,7 процента, а в сравнении с 2019г. сократилось на 130 голов, или на 64,0 процента.

Структура поголовья крупного рогатого скота показывает, что основные половозрастные группы – это коровы (48,9 процента от общего поголовья стада) и телята до 1 года (23,5 процента).

Увеличился удельный вес овцекозопород в общем поголовье овец и коз, кото-

жалпы санынын 67,5 пайызын түзгөн жана ошондой эле алардын башы 2019-жыл менен салыштырмалуу 3,3 миң башка көбөйгөн.

Жылкыларды алып карасак анда бээлердин башы жыл ичинде 33 башка же 0,2 пайызга азайса, ал эми 2019-жылы 6,9 пайызга көбөйгөн.

Учурда облустун жеке чарбаларында: калктын жеке чарбаларында жана дыйкан (фермердик) чарбаларында ири мүйүздүү мал 99,6 пайыздан багылат, ошондой эле үй канаттуулары, кой-эчкилердин жана жылкылардын (99,7-98,4 процент облустун жеке секторунун чарбаларында).

2023-жылы бардык категориялардагы чарбалар тарабынан 25,6 миң тонна эт (тирүүлөй салмакта) өндүрүлгөн, бул өткөн жылга туура келет, жана 2019-жылга караганда 3,3 пайызга арбын болду. Өндүрүлгөн эттин жалпы көлөмүнүн ичинен (тирүүлөй салмакта), 37,7 пайызы – уйдун этине, 47,8 пайызы – койдун, 11,9 пайызы – жылкынын, 0,2 пайызы – чочконун жана 2,2 пайызы – канаттуулар этине туура келди.

Сүттү өндүрүү 2023-жылы 76,7 миң тоннаны түзгөн, бул көрсөткүч өткөн жылдын деңгээлинен 0,5 пайызга, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 1,5 пайызга көбөйгөн. Бир уйдан саалып алынган сүт 2023-жылы 2239 килограммды түзгөн, бул 2022-жылга караганда 5 кгга, ал эми бул 2019-жылга караганда 12 килограммга азайган. Саалган сүттүн жалпы көлөмүнүн 99,1 пайызы уйдун сүтүнө туура келген.

2023-жылы 22,6 млн. даана жумуртка алынды, бул 2022-жылга караганда 0,5 пайызга, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 2,0 пайызга көп. Орточо эсеп менен облус боюнча бир тооктон 114 даана жумуртка алынган.

2023-жылы өндүрүлгөн жүн 1,5 миң тоннаны түзгөн. Жалпы өндүрүлгөн жүндүн 98,5 пайызы койдун жүнүнө туура келет. Ар бир койдон орточо эсеп менен 2,7 килограмм жүн кыркылып алынды.

рый составил 67,5 процента. Маточное поголовье овец и коз в 2023 году по сравнению с 2019 годом увеличилось на 3,3 тыс. голов.

Маточное поголовье лошадей сократилось на 33 головы или на 0,2 процента по сравнению с соответствующим периодом прошлого года, и увеличилось на 6,9 процента по сравнению с 2019 годом.

В настоящее время 99,6 процента поголовья КРС содержатся в хозяйствах частного сектора области: на личных подворьях населения и в крестьянских (фермерских) хозяйствах, а также домашней птицы, мелкого рогатого скота и лошадей (99,7-98,4 процента в хозяйствах частного сектора области).

В 2023г. хозяйствами всех категорий произведено 25,6 тыс. тонн мяса (в живом весе), что соответствует предыдущему году, и на 3,3 процента больше, чем в 2019г. Из общего объема произведенного мяса (в живом весе) 37,7 процента приходится на говядину, 47,8 процента – баранину, 11,9 процента - конину, 0,2 процента – свинину и 2,2 процента – на мясо птицы.

В 2023г. надоено 76,7 тыс. тонн молока, что на 0,5 процента выше уровня прошлого года, и на 1,5 процента больше, чем в 2019г. При этом, средний годовой надой молока на одну корову составил 2239 кг, что меньше на 5 кг, чем в 2022г. и на 12 кг, чем в 2019г. Из общего объема произведенного молока 99,1 процента пришлось на коровье.

В 2023г. получено 22,6 млн. штук яиц, что на 0,5 процента больше, чем в 2022г., и на 2,0 процента больше, чем в 2019г. В среднем по области от одной курицы-несушки получено 114 яиц.

В 2023г. настрижено 1,5 тыс. тонны шерсти. Из общего ее количества 98,5 процента приходится на овечью. Средний годовой настриг шерсти от одной овцы составил 2,7 кг.

Транспорт жана телекоммуникациялык ишмердик. 2019-2023-жылдардын ичинде автоунаа транспорту туруктуу иштеп, экономика менен калктын муктаждыктары үчүн автоунаа менен ташылган жүк жана жүргүнчүлөрдү ташуу облус боюнча канааттандыралык абалда болду.

2023-жылы автоунаа транспорту менен ташылган жүктөрдүн көлөмү 14877,1 миң тоннаны түзүп, 2022-жылдын ушул эле тийиштүү салыштырмалуу 1,3 эсеге өскөн.

2023-жылы жүк ташууну жүгүртүү (мекемелик унаалар камтылган эмес) 169,2 млн. тонна-километрди түзүп, 2022-жылдын ушул эле мезгилине салыштырмалуу 1,9 пайызга, ал эми 2019-жылдын ушул эле мезгилине салыштырмалуу 1,8 эсеге көбөйгөн.

2023-жылы облус боюнча жүргүнчүлөрдү ташуу көлөмү 7271,0 миң адамды түзүп, 2022-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 2,8 пайызга көбөйгөн.

Аймактар боюнча жүргүнчүлөрдү ташуу үлүшүнүн эң чоң бөлүгү Талас шаарында болуп 45,9 пайызды түздү.

Транспорт и телекоммуникационная деятельность. В течение 2019-2023гг. автомобильный транспорт функционировал устойчиво и удовлетворял потребности экономики и населения области в перевозках грузов и пассажиров.

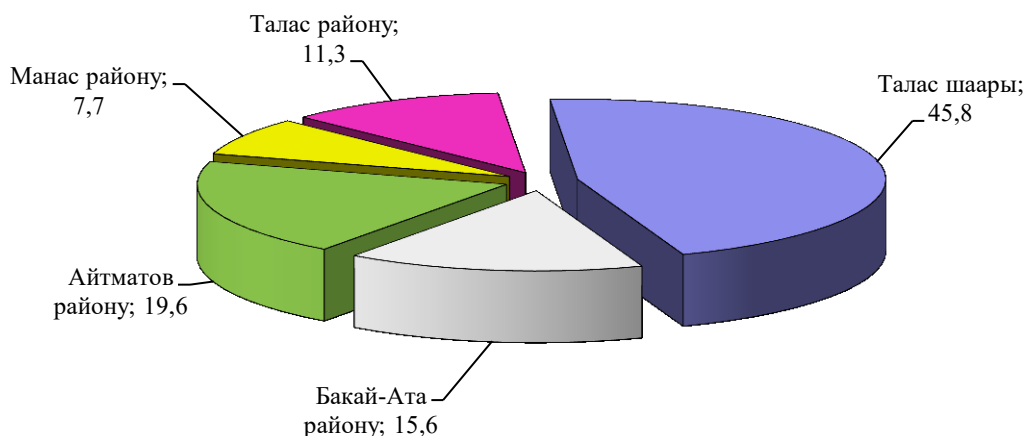
В 2023 году по сравнению с 2022 годом объем перевезенных грузов автомобильным транспортом увеличился в 1,3 раза и составил 14877,1 тыс. тонн.

Объем грузооборота (не включены ведомственные автомашины), выполненный автомобильным транспортом в 2023 году составил 169,2 млн. тонно-километров, или в 1,9 проценты больше по сравнению с 2022 годом, а по сравнению с 2019г. – в 1,8 раза больше.

В 2023 году объем пассажирских перевозок по области составил 7271,0 тыс. человек, что на 2,8 процента больше по сравнению с 2022 годом.

В территориальном разрезе наибольший удельный вес перевозки пассажиров пришелся на г.Талас – 45,9 процента от общего объема.

2023-жылы аймактар боюнча транспорттун бардык түрлөрү менен жүргүнчүлөрдү ташуу
(жыйынтыкка карата пайыз менен)

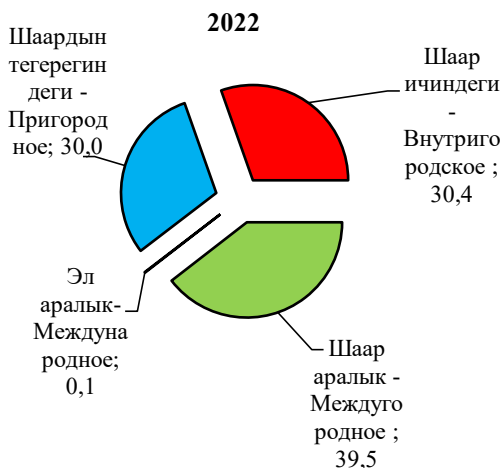
Перевозки пассажиров всеми видами транспорта по территории в 2023г.
(в процентах к итогу)

Аймактар боюнча алсак автоунаа транспорту менен жүргүнчүлөрдү ташуунун облустун бардык райондорунда жана Талас шаарында көбөйгөн.

Ошол эле учурда, негизги бөлүгү же 100,0 пайызы жеке ишкерлерге туура келген.

Акыркы беш жылда облус боюнча автоунаа транспортунда жүргүнчүлөрдү ташуунун жүгүртүү 11,0 пайызга азайды. 2022-жылга салыштырмалуу 2023-жылы алардын көлөмү 5,8 пайызга көбөйгөн жана 231,7 млн. жүргүнчү-километрди түзгөн.

Автоунаа транспортунун түрлөрү боюнча жүргүнчүлөрдү ташууну жүгүртүү
(жыйынтыкка карата пайыз менен)

Жол-автоунаа кырсыктары. Кыргыз Республикасынын ИИМнин Жол кыймылынын коопсуздугун камсыздоо боюнча башкы башкармалыгынын маалыматтары боюнча 2023-ж. облустун аймагында 146 жол-транспорт кырсыктары катталган. Мындай окуялардын саны 2022-жылга салыштырмалуу 2,1 пайызга, же 3 кырсыкка көбөйгөн.

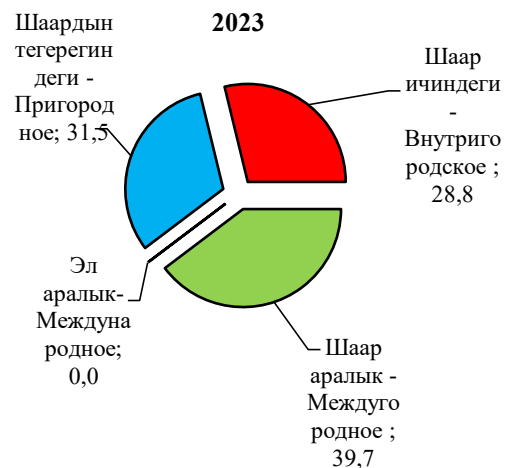
Жол-транспорт кырсыктарынын кесепетинен 299 адам жабыркаган жана 2022-ж. салыштырмалуу 6,8 пайызга көп болуп, ал эми: өлгөндөрдүн саны 30 адам (36,4 пайызга көп), жарадар болгондор – 269 адамды түздү (4,3 пайызга көп).

Повышение перевозок пассажиров автомобильным транспортом произошло по всем районам и городу Талас.

При этом, весь объем или 100,0 процента пришелся на индивидуальных предпринимателей.

За последние пять лет объем пассажирооборота автомобильным транспортом по области понизился на 11,0 процента. В 2023 году по сравнению с 2022г. их объем увеличился на 5,8 процента и составил 231,7 миллионов пассажиро-километров.

Объем пассажирооборота по видам автомобильного транспорта
(в процентах к итогу)

Дорожно-транспортные происшествия. По данным Главного управления по обеспечению безопасности дорожного движения МВД Кыргызской Республики, в 2023г. на территории области зарегистрировано 146 дорожно-транспортных происшествий. По сравнению с 2022 годом число таких происшествий увеличилось на 2,1 процента, или на 3 происшествия больше.

В результате дорожно-транспортных происшествий пострадало 299 человек и по сравнению с 2022г. увеличилось на 6,8 процента, из них: погибших - 30 человека (на 36,4 процента больше), ранено – 269 человек (на 4,3 процента больше прошлого года).

Эмгек жана эмгек акы. 2023-жылы Талас облусу боюнча ишканалардын, мекемелердеги жана уюмдардын бир кызматкердин орточо айлык номиналдык эмгек акысы 30 689 сомду түзүп, 2022-жылдын тийиштүү мезгилине салыштырмалуу 1,2 эсеге көбөйгөн, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 2,4 эсе өскөн. Керектөө бааларынын индексин эске алуу менен эсептелген реалдуу эмгек акынын өлчөмү 2023-жылы 1,1 эсеге көбөйгөн.

2019-2023-жылдары ишканалар, мекемелер жана уюмдардагы эмгек акынын өсүшү экономикалык ишмердүүлүктүн көптөгөн багыттары боюнча байкалган.

2023-жылдын төмөнкү тармактар боюнча иш алып барган кызматкерлердин орточо эмгек акылары облустук деңгээлден кыйла ашкан. Алсак: иштетүү өндүрүш тармагы бул көрсөткүч облустук деңгээлден 3,6 эсеге көтөрүлгөн, транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо – 2,5 эсеге, электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу) – 1,4 эсе, финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу – 1,3 эсе, ошондой эле курулуш – 1,3 эсеге көп.

Ал эми суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу – 66,7 пайызга аз, дүң жана чекене соода уюнааларды жана мотоциклдерди оңдоо чөйрөсүнүн кызматкерлеринин – 66,3 пайызга, башка тейлөө ишмердиги - 65,7 пайызга, кыймылсыз мүлк операциялар – 61,5 пайызга, мейманканалар менен ресторандар ишмердиги – 54,7 пайызга, айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук – 40,1 пайызга, ошондой эле саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө кызматкерлеринин орточо айлык эмгек акысы облустук деңгээлден 37,5 пайызга аз болууда.

Труд и заработная плата. В 2023 году среднемесячная номинальная заработная плата одного работника предприятий, учреждений и организаций в среднем по области сложилась в размере 30 689 сома, что в 1,2 раза больше, по сравнению с 2022 годом, а по сравнению с 2019 годом увеличилась в 2,4 раза. Реальный размер заработной платы по Таласской области, исчисленный с учетом индекса потребительских цен, за 2023 год повысился в 1,1 раза.

Повышение темпов роста среднемесячной заработной платы за период с 2019 по 2023 года наблюдалось на предприятиях, организациях и учреждениях во многих сферах экономической деятельности.

Наиболее высокооплачиваемыми в 2023 году были работники, занятые в области обрабатывающей промышленности, где среднемесячная заработная плата в 3,6 раза превышает средне-областной уровень, транспортной деятельности и хранения грузов – в 2,5 раза, обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом – 1,4 раза, финансовой деятельности – 1,3 раза, а также работники занятые в области строительства - в 1,3 раза больше.

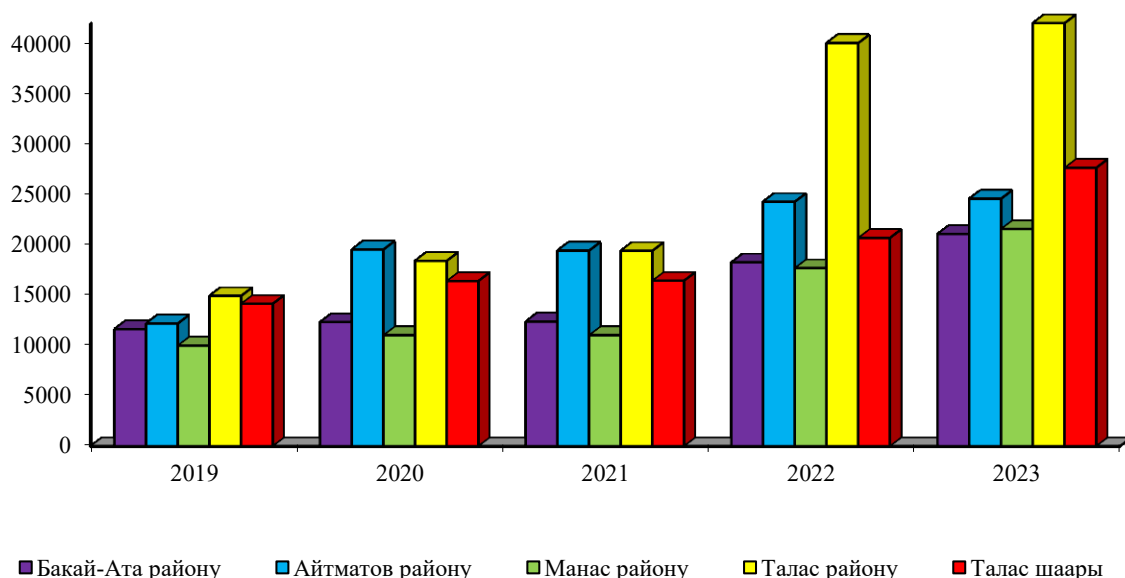
Намного ниже областного уровня отмечена заработная плата у работников занятых в области водоснабжения, очистки, обработки отходов - на 66,7 процента, оптовой и розничной торговли; ремонта автомобилей и мотоциклов - на 66,3 процента, в сфере прочей обслуживающей деятельности - на 65,7 процента, операций с недвижимым имуществом – на 61,5 процента, гостиниц и ресторанов - на 54,7 процента, сельском хозяйстве, лесном хозяйстве и рыболовстве – на 40,1 процента, а также у работников, занятых здравоохранение и социальное обслуживание населения 37,5 процента в меньше средне-областного уровня.

2023-жылдын туризм менен алектенген ишканалардын жана уюмдардын кызматкерлеринин орточо айлык эмгек акылары 18 866 сомду түзгөн жана 2022-жылдын тийиштүү мезгилине салыштырмалуу 1,4 эсеге көбөйгөн.

На предприятиях и организациях сферы туризма среднемесячная заработная плата составляла в среднем за 2023 год 18 866 сомов и по сравнению с 2022 годом возрасла в 1,4 раза.

Аймактар боюнча ишканалардын, уюмдардын жана мекемелеринин кызматкерлердин номиналдык орточо айлык эмгек акылары (сом)

Среднемесячная номинальная заработная плата работников предприятий, учреждений и организаций по территории (сомов)

Облус боюнча 2023-жылдын декабрь айынын аягына карата айлык эмгек акы боюнча жалпы **карыз** болгон эмес.

К концу декабря 2023 года суммарной задолженности по ежемесячной заработной плате по области не было.

Талас облустук социалдык фондунун маалыматтары боюнча пенсионерлердин саны боюнча 2023-жылы 34057 адамды түзгөн, бул көрсөткүч 2019-жылдын тийиштүү мезгилине салыштырмалуу 3865 адамга көбөйгөн, ал эми пенсиялардын орточо өлчөмү бул мезгилде 1,4 эсеге көбөйгөн жана 7299 сомду түздү.

По данным районных управлений социального фонда Таласской области число пенсионеров в 2023 году составило 34057 человек, что по сравнению с 2019 годом на 3865 человек больше, а средний размер пенсий за этот же период увеличился в 1,4 раза и составил 7299 сомов.

Талас райондор аралык Эмгек жана социалдык камсыздоо жана миграция башкармалыгынын маалыматтарын алсак жөлөкпүл алуучулар 2023-жылы 2019-жылдын тийиштүү мезгилине салыштырмалуу 18 пайызга, же болбосо 4310 адамга азайган жана 19691 адамды түзгөн. Облуста эсептелген бир айлык жөлөкпүлдүн орточо өлчөмү 2019-жылга салыштырмалуу 2,2 эсе көбөйгөн же 6257 сомду түзгөн, ал эми бирдиктуу айлык пособиенин өлчөмү өткөн жылдын деңгээлине салыштырмалуу 1,6 эсеге көбөйдү жана 1996 сомду түздү.

2023-жылы 2019-жылга салыштырмалуу жөлөкпүлдардын бардык түрлөрүнүн өсүшү байкалган. Ошол эле, бала кезинен майыптар үчүн жөлөкпүл айына 4823 сомду түзүп 1,5 эсеге көбөйгөн, 18 жашка чейинки майып балдардыкы – 1,5 эсеге өсүп, айына 5934 сомду түзгөн, жалпы оорудан майып болгондор – 1,3 эсеге өсүп, айына 1913 сомду түзгөн жана багуучусунан айрылгандар боюнча – 1,4 эсеге өсүп, айына 2042 сомду түзгөн.

2023-жылга **жумушчу күчүнүн саны** Талас облусу боюнча 15 жаш жана андан жогорулары 121,8 миң адамды түзгөн, же 2022-жылга салыштырмалуу 0,7 пайызга азайган. Жумушчу күчүнүн курамына катышуунун деңгээли 69,7 пайызды түзгөн, 2022-жылдагы маалыматтарга салыштырмалуу 1,4 пайызга пунктка көп.

Анын ичинен: жумуш менен камсыз болгондор 68,3 пайызга барабар, же 2022-жылы 1,6 пайызга көбөйгөн. Алардын саны 119,2 миң адамды түзүп, 2022-жылга салыштырмалуу (481 адамга аз), жана 2019-жылга салыштырмалуу 12,5 пайызга көбөйгөн.

Калктын ичинен катталган жумушсуздардын деңгээли экономикалык жактан жигердүү калктын санына карата, 1,4 пайызга же 2,5 миң адамга барабар болуп, 2022-жылга салыштырмалуу 13,4 пайызга азайган.

Иш менен камсыз болуу деңгээли эркектердики 76,7 пайызды түздү, бул 2022-жылга караганда 0,3 пайыздык пунктка көп, ал эми аялдардыкы – 59,9 пайызды түзүп, 2022-жылга

По данным Таласского межрайонного управления труда, социального обеспечения и миграции число получателей пособий в 2023 году по сравнению с 2019 годом уменьшилось на 18 процента, или на 4310 человека и составило 19691 человек. Средний размер социальных пособий в месяц по области, в сравнении с 2019 годом вырос в 2,2 раза и составил 6257 сомов, а размер единого ежемесячного пособия увеличился по сравнению с уровнем прошлого года в 1,6 раза и составил 1996 сомов.

В 2023 году по сравнению с 2019 годом произошло повышение всех видов пособий. Так, пособия на инвалидов с детства в 1,5 раза, и составили 4823 сомов в месяц, пособия на детей-инвалидов до 18 лет – в 1,5 раза больше, и составили 5934 сома в месяц, инвалиды от общего заболевания – в 1,3 раза, и составили 1913 сомов в месяц, и пособия по случаю потери кормильца – в 1,4 раза больше, и составили 2042 сомов в месяц.

Численность рабочей силы в возрасте от 15 лет и старше по Таласской области в 2023 году составило 121,8 тыс. человек, что на 0,7 процента меньше 2022г. Уровень участия в составе рабочей силы составил 69,7 процента, что на 1,4 процентных пункта больше данных 2022г.

Из них: уровень занятости населения равен 68,3 процента, что на 1,6 процентных пункта больше данных 2022г. Их число составило 119,2 тыс. человек, (на 481 человек меньше), а по сравнению с 2019г. - на 12,5 процента больше.

Уровень зарегистрированной безработицы населения равен 1,4 процента, от экономически активного населения, или 2,5 тыс. человек, что на 13,4 процента меньше данных 2022г.

Уровень занятости населения у мужчин составил 76,7 процента, что на 0,3 процентных пункта больше 2022г., а у женщин – 59,9 процента, что на 3,1 процентных пункта больше 2022г.

салыштырмалуу 3,1 пайыздык пунктка көбөйгөн.

Жумушсуздуктун деңгээли эркектер арасында 1,1 пайызды түзүп, өткөн жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 0,5 пайыздык пунктка азайган, жана аялдар үчүн 3,2 пайызды түзүп, өткөн жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 0,1 пайыздык пунктка азайган.

Эмгек рыногу. Талас райондор аралык Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция башкармалыгынын маалыматтары боюнча, 2024-жылдын январь айынын 1-не карата жумуш издеп, мамлекеттик иш менен камсыз кылуу органдарында катталган жумушсуз калктын саны 5237 адамды түзүп, 2022-жылдын тийиштүү мезгилине салыштырмалуу 6,3 пайызга, же 309 адамга өскөн.

Ал эми 2023-жылдын жумушсуздук статусун алгандардын саны 3274 адам болуп, жалпы жумуш издеп катталган жумушсуз калктын 62,5 пайызын түзүп, 2022-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 2,8 пайызга жогорулаган.

Аймактар боюнча аралык эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция башкармалыгынын жумушсуздук статусун алгандардын саны.
(жылдын аягыны карата, адам)

Уровень безработицы у мужчин сложился 1,1 процента, что меньше прошлого года на 0,5 процентных пункта, а у женщин – 3,2 процента, что по сравнению с соответствующим периодом прошлого года на 0,1 процентных пункта меньше.

Рынок труда. По данным Таласского межрайонного управления труда, социального обеспечения и миграции численность незанятого населения, состоящих на учете в службах занятости в поисках работы по состоянию на 1 января 2024 года составила 5237 человек, и по сравнению с данными за соответствующий период прошлого года повысилась на 6,3 процента, или на 309 человек.

Официальный статус безработного за 2023 год имели 3274 человек (62,5 процента от общего числа незанятых граждан), что по сравнению с этим же периодом прошлого года численность увеличилась на 2,8 процента.

Численности официально зарегистрированных безработных в органах управления труда, социального обеспечения и миграции в территориальном разрезе.
(на конец года, человек)

	Катталган жумушсуз калк / Состоит на учете безработных		2023-ж. 2022-ж. пайыз менен / 2023г. в процентах к 2022г.	Анын ичинен: расмий каттоодон өткөн жумушсуздар/ в том числе: официально зарегистрированных безра- ботных		
	2022	2023		Бардыгы/ Всего	Анын ичинен аялдар / Из них: Женщин	
Талас облусу	4928	5237	106,3	3274	1607	Таласская область
анын ичинде:						в том числе:
Бакай-Ата району	677	670	99,0	327	130	Бакай-Атинский район
Айтматов району	1549	1803	116,4	1172	598	Айтматовский район
Манас району	457	414	90,6	267	143	Манасский район
Талас району	1226	1396	113,9	847	401	Таласский район
Талас шаары	1019	954	93,6	661	335	город Талас

Эң аз корголуучу эмгек рыногу аялдар болуп саналат. Жалпы жумушсуздук статусун алгандардын саны, 2024-жылдын аягына карата жумуш издеп, мамлекеттик иш менен камсыз кылуу органдарында катталган жумушсуз калктын санынын 49,1 пайызын аялдар түзгөн.

Ошондой эле аз корголуучу эмгек рыногуна жаштар, пенсиялык курактагы адамдар жана пенсияга жакын курактагы адамдардын катмары да кирет.

2023-жылы салыштырмалуу салмак менен алганда жаш адамдар (жаш курагы боюнча 29 жашка чейин) расмий катталган жумушсуздардын саны 25,5 пайызды түзгөн (2022-жылы бул көрсөткүч – 26,5 пайызды, 2019-жылдын – 26,9 пайызды түзгөн).

Пенсияга жакын курактагы адамдардын үлүшү (50-жаштан 59-жашка чейинкилер) 2024-жылдын башына карата 6,8 пайызды түзгөн.

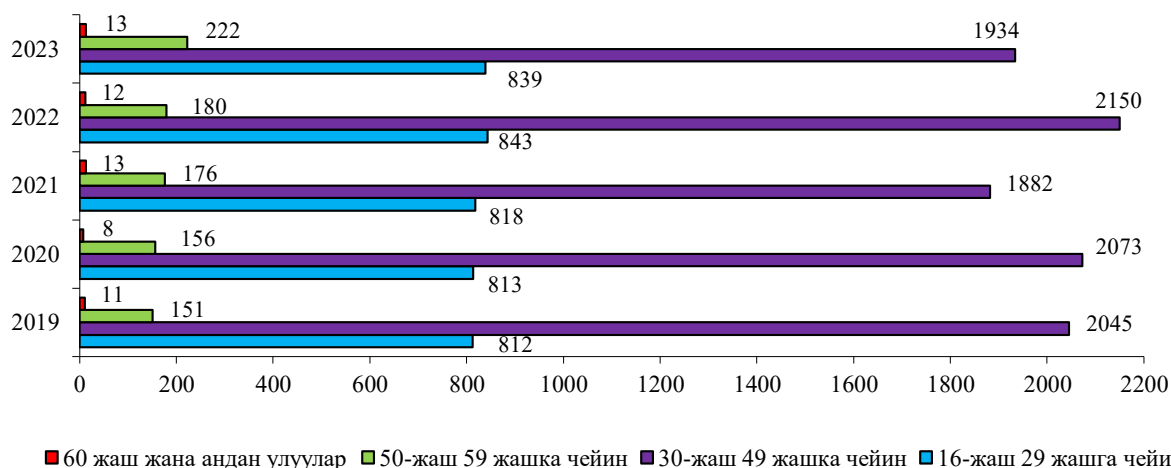
По-прежнему, наименее защищенной на рынке труда являются женщины. Из общего числа официально зарегистрированных безработных, обратившихся в службы занятости в поисках работы на начало 2024 года женщины, составили 49,1 процента.

Также, наименее защищенными социальными группами на рынке труда является молодежь, лица пенсионного и предпенсионного возраста.

Удельный вес молодых людей (в возрасте до 29 лет) в численности официально зарегистрированных безработных в 2023 году составил 25,5 процента (в 2022 году этот показатель составил 26,5 процента, а в 2019 году – 26,9 процента).

Доля лиц предпенсионного возраста (от 50 до 59 лет) на начало 2024 года составила 6,8 процента.

Расмий катталган жумушсуздардын курагына жараша саны
(жылдын аягына карата, адам)

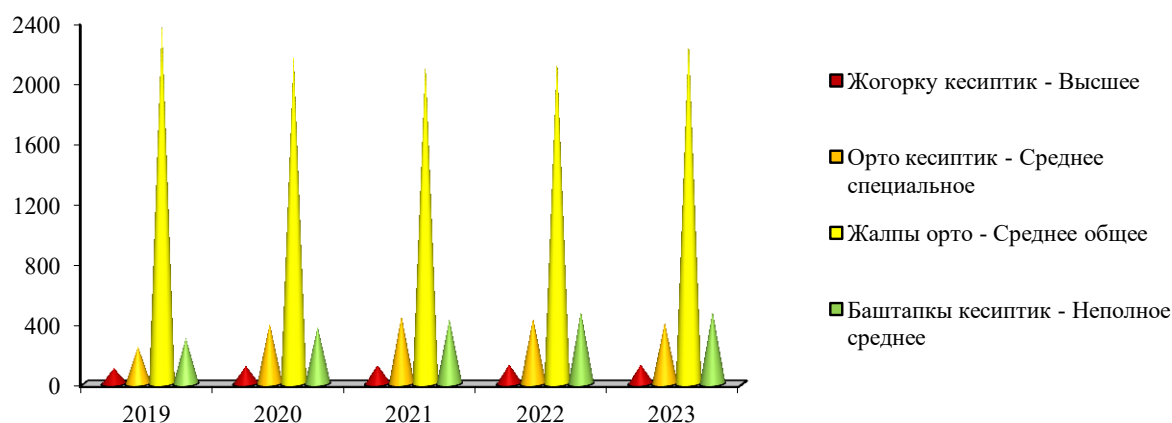
Численность официально зарегистрированных безработных по возрасту
(на конец года, человек)

2023-жылдагы жумушсуздардын жалпы санынын ичинен Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция башкармалыгынын маалыматтары боюнча билими жалпы орто 69,3 пайызды, баштапкы кесиптик – 14,5 пайызды, орто кесиптик – 12,3 пайызды жана жогорку кесиптик билимдүүлөр – 3,9 пайызды түздү.

В 2023 году из общей численности безработных, зарегистрированных в управлении труда, социального обеспечения и миграции 69,3 процента имели среднее общее образование, 14,5 процента – неполное среднее, 12,3 процента – среднее специальное и 3,9 процента – высшее образование.

**Талас облусунда катталган
жумушсуздардын билим деңгээли
боюнча бөлүнүшү**
(жылдын аягына карата, адам)

**Официально зарегистрированные
безработные по образованию
по Таласской области**
(на конец года, человек)

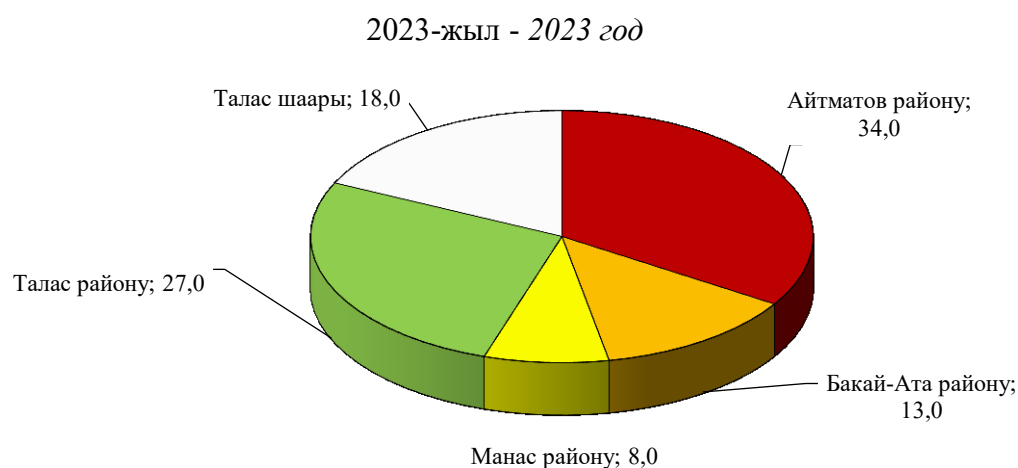

2023-жылы 2019-жылга салыштырмалуу Айтматов районунда (1,4 эсеге) жана Талас районунда (1,8 эсеге) жумуш издегендердин саны өстү. Бакай-Ата районунан (57,7 пайызга аз) Манас районунда (0,8 пайызга аз) жана Талас шаары тышкары (0,5 пайызга аз).

В 2023 году по сравнению с 2019 годом наблюдается рост лиц, находящихся в поисках работы по Айтматовскому району (в 1,4 раза) и Таласскому району (в 1,8 раза), кроме Бакай-Атинского района (на 57,7 процента меньше) Манасскому району (на 0,8 процента меньше) и города Талас (на 0,5 процента меньше).

**Эмгек, социалдык камсыздоо жана
миграция башкармалыгында аймактар
боюнча расмий катталган жумушсуз
калктын саны**
(жыйынтыкка карата пайыз менен)

**Структура численности официально за-
регистрированных безработных
в органах управления труда, социального
обеспечения и миграции в территориаль-
ном разрезе**
(в процентах к итогу)

Соода жана калкка кызмат көрсөтүү. 2023-жылы дүң жана чекене соода жүгүртүүнүн, автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоонун жалпы көлөмү 30564,7 млн. сомду түздү жана 2022-жылга салыштырмалуу 15,9 пайызга жогорулады, ал эми 2019-жылга салыштырганда ал 1,9 эсе көбөйдү.

2023-жылы соода жүгүртүүнүн жалпы көлөмүндөгү эң чон салыштырма салмакты автоунааларды, мотоциклдерди сатуудан башка чекене соода (73,8 пайыз) ээледі, алардын жүгүртүүсү 2023-жылы 22541,7 млн.сом өлчөмүндө түзүлүп, 2022-жылга салыштырганда 17,2 пайызга жогорулады, ал эми 2019-жылга салыштырганда ал 1,9 эсе көбөйдү.

Дүн сооданын жүгүртүүсү 2023-жылы 4262,2 млн. сомду түздү, бул 2022-жылга караганда 3,0 пайызга көп, ал эми 2019 - жылга салыштырмалуу 1,2 пайызга көп.

Автоунааларды жана мотоциклдерди, автоунаа тетиктерин жана шаймандарын сатуунун 2023-жылы 104,0 млн. сомду түздү, бул 2022-жылга караганда 2,0 пайызга көп, ал эми соода жүгүртүүнүн жалпы көлөмүндө анын салыштырма салмагы 0,3 пайызды түздү. Мындай сатуулардын көлөмү 2019-жылга салыштырмалуу 18,0 пайызга азайды.

Автоунааларды техникалык жактан тейлөөнүн жана оңдоонун жүгүртүүсү жалпы облус боюнча 2023-жылы 66,7 млн.сомду түздү жана 2022-жылдын салыштырмалуу 6,8 пайызын түздү.

Мотор майын чекене сатуунун жүгүртүүсү 2023-жылы 3590,1 млн.сом түздү жана 2022-жылга салыштырганда 1,3 эсеге көбөйгөн, ал эми 2019-жыл менен салыштырмалуу ал 1,2 эсеге жогорулады. Анын жалпы соода жүгүртүү көлөмүндөгү салыштырма салмагы 11,7 пайызды түздү.

2023-жылдагы мейманканалар жана ресторандар жүгүртүүсү 2022-жылга салыштырмалуу 7,0 пайызга көбөйдү, ал эми жалпы көлөмү 526,3 млн.сом. түздү. Мындай кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы көлөмүндө жогорку салыштырма салмакты (96,4

Торговля и услуги населению. В 2023 г. общий объем оборота оптовой и розничной торговли, ремонта автомобилей и мотоциклов по сравнению с 2022 г. увеличился на 15,9 процентов и составил 30564,7 млн. сомов, а по сравнению с 2019г. он увеличился в 1,9 раза.

Наибольший удельный вес в общем объеме оборота торговли области занимала розничная торговля, кроме торговли автомобилями и мотоциклами (73,8 процента), оборот которой, в 2023г. сложился в сумме 22541,7 млн. сомов и по сравнению с 2022г повысился на 17,2 процента, а в сравнении с 2019г. увеличился в 1,9 раза.

Оборот оптовой торговли в 2023г. составил 4262,2 млн. сомов, что на 3,0 процента больше, чем в 2022г., а в сравнении с 2019г. - в 1,2 процента больше.

Оборот торговли автомобилями и принадлежностями для них в 2023г. составил 104,0 млн. сомов, что на 2,0 процента больше, чем в 2022г., а его удельный вес в общем обороте торговли составил 0,3 процента. По сравнению с 2019г. объемы таких продаж сократились 18,0 процента.

Объем услуг по техническому обслуживанию и ремонту автомобилей в целом по области в 2023г. составил 66,7 млн. сомов. и по сравнению с 2022г. составила 6,8 процентов.

Объем оборота розничной торговли моторным топливом в 2023г. составил 3590,1 млн. сомов и по сравнению с 2022 г. увеличился на 1,3раз, а по сравнению с 2019 г. он увеличился на 1,2 раза. Доля его в общем объеме оборота торговли составила 11,7 процента.

Объем услуг, оказанных гостиницами и ресторанами, в 2023г. составил 526,3 млн. сомов, по сравнению с 2022г. на 7,0 процента увеличилось. Наибольший удельный вес в общем объеме таких услуг (96,4 процента) занимали рестораны, бары и прочие услуги по обеспечению пищей.

пайызын) ресторандар, барлар жана даяр тамак-аш менен камсыздоо боюнча мобилдүү жана башка кызмат көрсөтүүлөр ээлейт.

Тамактануу ишканаларынын кошкондогу, чекене соода жүгүртүүнүн товардык түзүмү 26742,8 млн. сом түзүп, 2022-жылга салыштырмалуу 15,3 пайызга жогорулады, ал эми 2019-жылга салыштырганда 2,0 эсе ге көбөйгөнүн билдирип жатат.

Общий объем оборота розничной торговли, включая оборот предприятий питания составил 26742,8 млн. сомов и по сравнению с 2022г. увеличился на 15,3 процента, увеличение наблюдалось по сравнению с 2019г. на 2,0 раза.

Кызмат көрсөтүүлөр. Облустун чарба жүргүзүүчү субъекттери тарабынан көрсөтүлгөн рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы көлөмү мейманкана жана ресторандардын соода жүгүртүүсүн эске албаганда 2023-жылы 6112,2 млн. сомду түздү жана өткөн жылга салыштырмалуу 3,2 пайызга көбөйдү, көбөйүү Айтматов районунда 1,3 эсе, Талас шаарында 3,7 пайызга, Бакай-Ата районунда 2,6 пайызга, Манас районунда 1,8 пайызга Талас районунда 0,2 пайызга көбөйгөн.

Услуги. *Общий объем оказанных рыночных услуг, исключая оборот торговли, гостиниц и ресторанов, предоставленных хозяйствующими субъектами области (юридическими и физическими лицами) в 2023 году составил 6112,2 млн. сомов и по сравнению с прошлым годом увеличился на 3,2 процента, увеличение наблюдалось в Айтматовском районе на 1,3 раза, городе Талас на 3,7 процента, Бакай-Атинском районе на 2,6 процента, Манасском районе на 1,8 процента, Таласском районе на 0,2 процента увеличился.*

Облустун чарба жүргүзүүчү субъекттери тарабынан акыркы беш жылдын ичинде көрсөтүлгөн рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы көлөмүнүн өзгөрүү тенденциясы кызмат көрсөтүүлөрдүн натыйжалуулугу жогорулагандыгын күбөлөндүрөт.

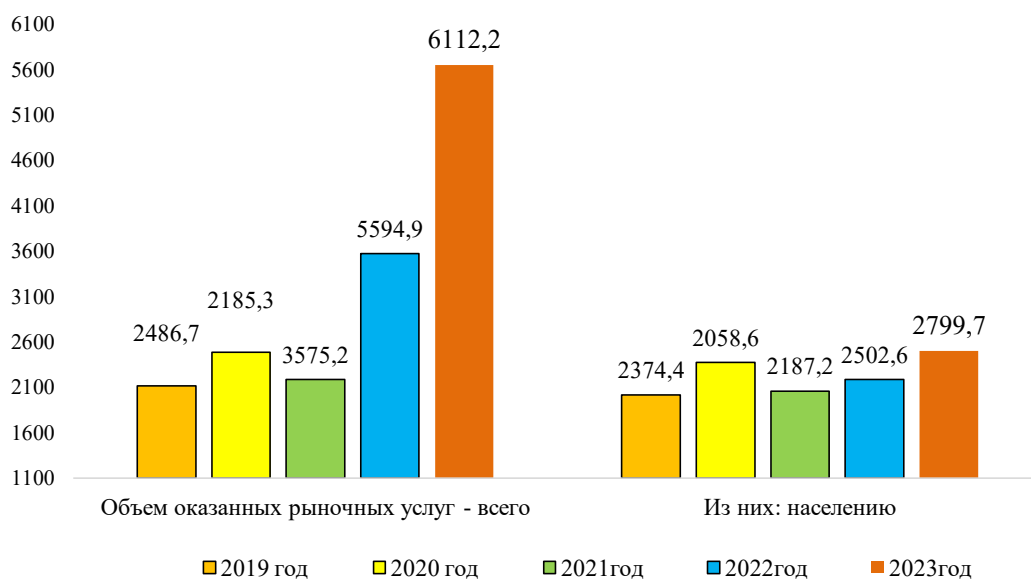
Тенденция изменения общего объема рыночных услуг, оказываемых хозяйствующими субъектами региона за последние пять лет, свидетельствует о повышении эффективности оказания услуг.

Акыркы беш жылдын ичинде учурдагы баалардагы рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү көбөйдү.

Объем рыночных услуг в действующих ценах за последние пять лет вырос.

**Талас облусу боюнча жалпы
көрсөтүлгөн рыноктук кызматы жана
анын көлөмү
(млн. сом)**

**Общий объем оказанных рыночных услуг
по Таласской области
(млн. сомов)**

Көрсөтүлгөн рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы көлөмүнүн ичинен 2023-жылы калкка 2799,7 млн. сомго кызмат көрсөтүүлөр көрсөтүлгөн.

2023-жылдагы экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмүнүн көбөйүшү финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу ишмердигинин көлөмү 5,7 пайызга көбөйүп, 1473,2 млн. сомду түздү, транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоодо 3,9 пайыз болуп, 3558,9 млн. сомду түздү, административдик жана көмөкчү ишмердик өткөн жылга салыштырмалуу 2,2 пайызга көбөйүп, 253,8 млн. сомду түздү, илимий жана техникалык ишмердик 0,6 пайызга көбөйүп, 98,8 млн. сомду түздү, искусство, көңүл ачуу жана эс алууда 19,8 млн. сомду түзүп жана пайызы былтыркы жылга салыштырмалуу өзгөрүүсүз калды.

2022-жылдагы экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмүнүн азайышы кыймылсыз мүлк операциялары 17,9 пайызга азайып, 95,4 млн. сомду түзгөн,

Из общего объема оказанных рыночных услуг, в 2023 году населению было оказано услуг на 2799,7 млн. сомов.

Увеличение объема услуг по видам экономической деятельности в объеме 2023 года произошло по финансовому посредничеству и страхованию на 5,7 процента и составил 1473,2 млн. сомов, транспортной деятельности и хранению грузов увеличились на 3,9 процента и составил 3558,9 млн. сомов, услуги административной и вспомогательной деятельности по сравнению с прошлым годом увеличились на 2,2 процента, и составил 253,8 млн. сомов, профессиональной, научной и технической деятельности увеличились на 0,6 процента и составил 98,8 млн. сомов, искусства, развлечений и отдых составил 19,8 млн. сомов, и остался на уровне прошлого года.

Уменьшение объема услуг по видам экономической деятельности в 2022 году: операций с недвижимым имуществом - уменьшились на 17,9 процента и составил 95,4 млн. сомов, информации и связи -

маалымат жана байланыш – 15,5 пайызга азайып, 59,1 млн. сомду түздү, башка тейлөө ишмердиги 78,8 млн. сомго түзүп, 9,3 пайызга азайган, саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө жаатында көрсөтүлгөн кызмат көрсөтүүлөр 0,5 пайызга азайып 193,9 млн. сомду түздү, билим берүү кызмат көрсөтүүлөрү 0,4 пайызга азайган же 280,5 млн. сом көлөмдү түзгөн.

Керектөө бааларынын индекси.

Инфляция денгээлин мүнөздөөчү керектөө бааларынын индекси, жалпысынан Талас облусу боюнча 2023-жылдын өткөн жылдын декабрь айына салыштырмалуу 109,0 пайызды түздү. Акыркы беш жылдын ичинде инфляция денгээлинин өзгөрүүсү бир беткей болбогондугун белгилей кетүү керек. Мисалы, 2019-жылы инфляция 102,6 пайызга жогорулагандыгы белгиленген.

Акыркы беш жылдын ичинде, облус боюнча инфляция денгээлинин өзгөрүшүнө ар кандай факторлор таасирин тийгизип келет.

2023-жылдын январь-декабрь айларында өткөн жылдын декабрь айына салыштырмалуу керектөө бааларынын өсүшү товарлардын бардык тобунан байкалган, бул учурда баалардын өсүүсү: **жемиштер** – 38,6 пайызга, **жер-жемиштер** - 19,9 пайызга, **алкоголсуз суусундуктарга** – 11,4 пайызга, **нан азыктарына жана дан азыктарына** - 9,9 пайызга, **тамак – аш азыктарына жана алкоголсуз суусундуктарына** – 9,5 пайызга, **эт** - 8,7 пайызга, **балык** – 6,1 пайызга, **алкоголдук ичимдиктерге жана тамекилерге** – 6,0 пайызга, **май жана тон майлар** – 1,4 пайызга өскөндөрү байкалган.

уменьшились на 15,5 процента и составил 59,1 млн. сомов, по прочей обслуживающей деятельности составил 78,8 млн. сомов, и 9,3 процента, по услуги предоставленные в области здравоохранения и социального обслуживания населения уменьшились на 0,5 процента, и составил 193,9 млн. сомов, услуги образования на 0,4 процента меньше и составил 280,5 млн. сомов.

Индекс потребительских цен.

Индекс потребительских цен, характеризующий уровень инфляции, в целом по Таласской области в 2023 году по сравнению с декабрем прошлого года составил 109,0 процента. Следует отметить, что уровень инфляции не был равномерным в течение последних пяти лет. Например, в 2019 году инфляция увеличилась на 102,6 процента.

На изменение уровня инфляции по области в последние пять лет оказывали влияние различные факторы.

*В январе-декабре 2023 года по сравнению с декабрем прошлого года рост потребительских цен наблюдался по всем группам товаров, в данном случае повышение цен на **фрукты** - на 38,6 процента, **овощи** – на 19,9 процента, **безалкогольные напитки** - на 11,4 процента, **хлебобулочные изделия и крупы** - на 9,9 процента, **пищевые продукты и безалкогольные напитки** - на 9,5 процента, в том числе, **мясо** - на 8,7 процента, **рыба** - на 6,1 процента, **алкогольные напитки и табачные изделия** - на 6,0 процента, **масло и жиры** - на 1,4 процента.*

Ал эми сүт азыктары, сыр жана жумуртка – 0,1 пайызга төмөндөгөн.

Ал эми кант, варенье, бал, шоколад жана конфеттердин баасы 2022-жылдын денгээлинде калды.

Азык-түлүк эмес товарларга 2023-жылдын январь-декабрь айларында өткөн жылдын декабрь айына салыштырмалуу 18,0 пайызга жогорулаган. Газ – 15,7 пайызга, турак жайларды күтүү жана оңдоо үчүн материалдар - 6,4 пайызга, кийим – 5,9 пайызга, бут кийим – 5,8 пайызга, катуу отун – 3,5 пайызга, бензин – 1,8 пайызга жогорулашкан.

2023 – жылы өткөн жылдын декабрь айына салыштырмалуу акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөр жалпысынан – 11,0 пайызга жогорулаган. Саламаттыкты сактоо – 25,8 пайызга, транспорттук кызматтар – 22,4 пайызга, чач-тарач кызматтары – 21,2 пайызга, ар кайсы товарлардын тейлөөлөрү – 14,5 пайызга, турак жай кызматтары - суу, электр энергиясы, газ жана башка отун - 9,8 пайызга, байланыш - 7,1 пайызга, ресторандар жана мейманканаларга - 5,5 пайызга, маданий иш-чараларды уюштуруу кызматтары – 3,0 пайызга, почта кызматтары - 2,8 пайызга баалардын өсүшү байкалган.

Ал эми билим берүү – 3,0 пайызга төмөндөгөн.

Инфляция денгээлин мүнөздөөчү керектөө бааларынын индекси, жалпысынан Талас облусу боюнча 2019-жылдын өткөн жылдын декабрь айына салыштырмалуу 102,6 пайызды түздү. Тамак – аш азыктары жана алкогольсуз суусундуктары - 6,2 пайызга, алкогольдук ичимдиктерге жана тамекилерге – 0,3 пайызга, тейлоо - 2,8 пайызга жогорулаган.

Ал эми азык-түлүк эмес товарларга болгон баалар 2019-жылы 2018-жылга салыштырмалуу 2,1 пайызга төмөндөгөн.

Инфляция денгээлин мүнөздөөчү керектөө бааларынын индекси, жалпысынан Талас облусу боюнча 2020-жылдын өткөн жылдын декабрь айына

А цены на молочные изделия, сыр и яйцо – снизились на 0,1 процента.

А цены на сахар, джем, мед, шоколад и конфеты сохранились на уровне 2022 г.

Непродовольственные товары увеличились на 18,0 процента в январе-декабре 2023 года по сравнению с декабре прошлого года. Газ на 15,7 процента, материалы для содержания и ремонта жилых помещений на 6,4 процента, одежда - на 5,9 процента, обувь - на 5,8 процента, твердое топливо на 3,5 процента, бензин на 1,8 процента.

В 2023 году по сравнению с декабрем прошлого года платные услуги, оказываемые населению, выросли на 11,0 процента. Повышение цен наблюдалась на здравоохранения - на 25,8 процента, жилищные услуги как - электроэнергия, транспортные услуги - на 22,4 процента, парикмахерские услуги - на 21,2 процента, разные товары и услуги - на 14,5 процента, газ и другие виды топлива - на 9,8 процента, связь – на 7,1 процента, рестораны и гостиницы - на 5,5 процента, организацию отдыха и культурных мероприятий – на 3,0 процента, почтовые услуги – на 2,8 процента.

А тарифы на услуги образование – снизились на 3,0 процента.

Индекс потребительских цен, характеризующий уровень инфляции, в целом по Таласской области в 2019 году по сравнению с декабрем прошлого года составил 102,6 процента. Пищевые продукты и безалкогольные напитки на - 6,2 процента, алкогольные напитки и табачные изделия - на 0,3 процента, услуги - на 2,8 процента.

А цены на непродовольственные товары в 2019 году снизились на 2,1 процента по сравнению с 2018 годом.

Индекс потребительских цен, характеризующий уровень инфляции, в целом по Таласской области в 2020 году по сравнению с декабрем прошлого года составил

салыштырмалуу 111,8 пайызды түздү. **Тамак – аш азыктары жана алкогольсуз суусундуктары – 23,5 пайызга, алкогольдук ичимдиктери жана тамекилери – 8,6 пайызга, тейлоо -3,3 пайызга жогорулаган.**

Ал эми **азык-түлүк эмес товарларга** болгон баа 0,7 пайызга төмөндөгөн.

Инфляция денгээлин мүнөздөөчү керектөө бааларынын индекси, жалпысынан Талас облусу боюнча 2021-жылдын өткөн жылдын декабрь айына салыштырмалуу 111,4 пайызды түздү. **Тамак – аш азыктары жана алкогольсуз суусундуктары – 14,2 пайызга, алкогольдук ичимдиктери жана тамекилери – 5,9 пайызга, азык-түлүк эмес товарлар – 9,9 пайызга, тейлоо -8,3 пайызга жогорулаган.**

Инфляция денгээлин мүнөздөөчү керектөө бааларынын индекси, жалпысынан Талас облусу боюнча 2022-жылдын өткөн жылдын декабрь айына салыштырмалуу 112,8 пайызды түздү. **Тамак – аш азыктары жана алкогольсуз суусундуктары – 11,0 пайызга, алкогольдук ичимдиктерге жана тамекилерге – 28,5 пайызга, азык-түлүк эмес товарларга -13,0 пайызга, тейлоо - 9,5 пайызга жогорулаган.**

*111,8 процента. **Пищевые продукты и безалкогольные напитки подорожали - на 23,5 процента, алкогольные напитки и табачные изделия - на 8,6 процента, услуги - на 3,3 процента.***

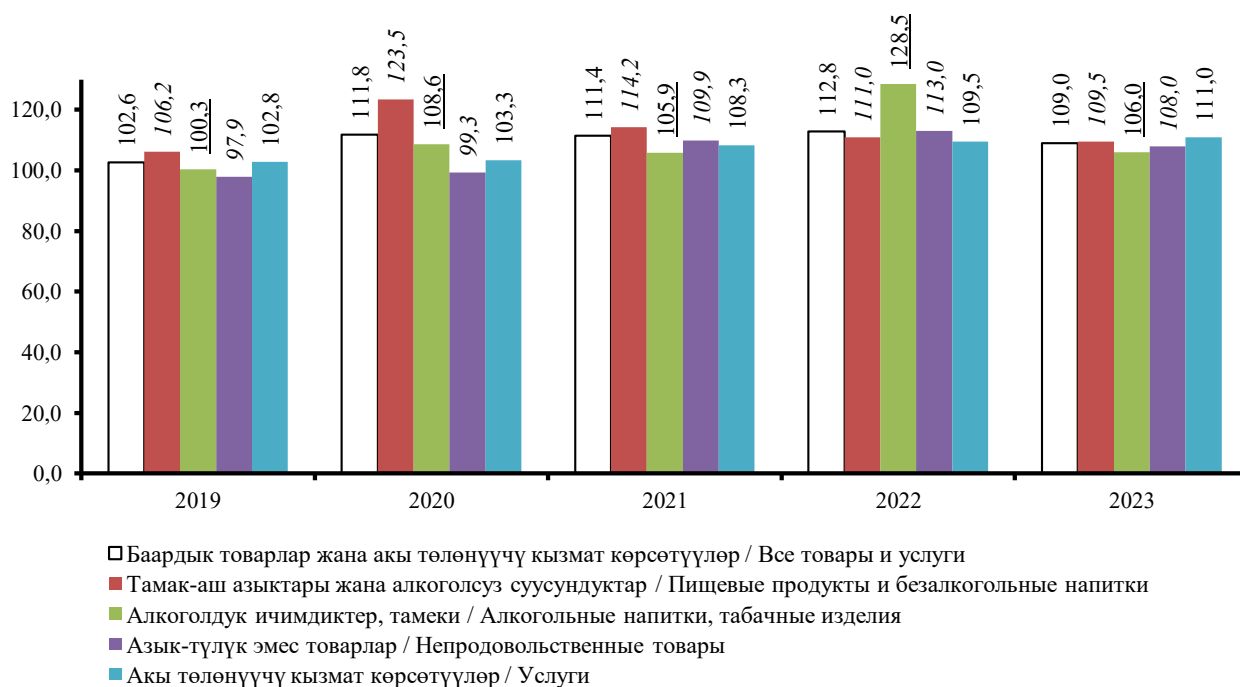
*А **непродовольственные товары снизилась** на 0,7 процента.*

*Индекс потребительских цен, характеризующий уровень инфляции, в целом по Таласской области в 2021 году по сравнению с декабрем прошлого года составил 111,4 процента. **Пищевые продукты и безалкогольные напитки подорожали - на 14,2 процента, алкогольные напитки и табачные изделия - на 5,9 процента, непродовольственные товары - на 9,9 процента, услуги – на 8,3 процента.***

*Индекс потребительских цен, характеризующий уровень инфляции, в целом по Таласской области в 2022 году по сравнению с декабрем прошлого года составил 112,8 процента. **Пищевые продукты и безалкогольные напитки повысились - на 11,0 процента, алкогольные напитки и табачные изделия - на 28,5 процента, непродовольственные товары - на 13,0 процента, услуги - на 9,5 процента.***

**2019-2023-жылдардагы керектөө
бааларынын индекси**
(өткөн жылдын декабрь айына
салыштырмалуу пайыз менен)

**Индекс потребительских
цен в 2019-2023 годы**
(в процентах к декабрю
предыдущего года)

Инвестициялык ишмердик.
Финансылык эмес активдердин инвестициялары. 2023-жылы облустун финансылык эмес активдердин инвестициясына 6630,7 млн. сом салым тартылган. Финансылык эмес активдердин инвестициясынын эң көп үлүшү – негизги капиталдын инвестициясынын жалпы көлөмүнүн – 83,3 пайызы, материалдык эмес активдердин инвестициясына – 16,5 пайыз, негизги каражаттарды (объектилерди) капиталдык оңдоого – 0,2 пайызы туура келет.

Инвестиционная деятельность.
Инвестиции в нефинансовые активы. В экономику области в 2023 г. вложено инвестиций в нефинансовые активы в сумме 6630,7 млн. сомов. В структуре инвестиций в нефинансовые активы наибольшая доля приходится на инвестиции в основной капитал – 83,3 процента от общего объема, инвестиции в нематериальные активы – 16,5 процента, капитальный ремонт основных фондов (средств) 0,2 процента.

**Финансылык эмес активдердин
инвестицисы 2023-ж.**
(жыйынтыкка карата пайыз менен)

**Инвестиции в нефинансовые активы в
2023 г.**
(в процентах к итогу)

Финансылык эмес активдердин инвестициялары каржылоо булактары боюнча ички жана тышкы болуп бөлүнөт. Финансылык эмес активдердин инвестицияларынын негизги үлүшү же 91,4 пайызы ички инвестицияларга туура келет, бул 2022-жылдын деңгээлинен 1,8 эсеге көп.

Негизги капиталга болгон бардык тышкы инвестициянын көлөмүнүн 89,3 пайызын чет өлкөлүк гранттар жана гуманитардык жардамдар түзүп, 10,7 пайызын чет өлкөлүк кредиттер түзгөн.

Республикалык бюджеттин эсебинен негизги капиталга болгон ички инвестициянын структурасында – 48,2 пайызды түзүп, 2022-жылга салыштырмалуу 6,0 эсеге өскөн.

Облуста 2023-жыл ичинде чет өлкөлүк түз инвестициялардын келип түшүүсү 117,6 миң АКШ долларын түзгөн.

Негизги капиталга инвестициялар (капиталдык салымдар). 2019-жылдан бери облус аймагында инвестициялык ишмердик активдүү жүргүзүлүүдө, натыйжада акыркы жылда объекттерди реконструкциялоо жана курулуш көлөмүнүн бир кыйла жогорулашы менен мүнөздөлөт.

2023-жылы социалдык, маданий жана тиричилик багыттагы объекттер ку-

По источникам финансирования инвестиции в нефинансовые активы подразделяются на внутренние и внешние. Основная доля или 91,4 процента от общего объема инвестиций в нефинансовые активы приходится на внутренние инвестиции, что в 1,8 раза больше уровня 2022 года.

Во внешних инвестициях в основной капитал объем иностранных грантов и гуманитарной помощи составил 89,3 процента и иностранные кредиты занимают 10,7 процента и от всех внешних инвестиций.

В структуре внутренних инвестиций в основной капитал 48,2 процента приходилось на инвестиционную деятельность за счет республиканского бюджета, которая по сравнению с 2022 годом выросла на 6,0 раза.

В 2023 году притока прямых иностранных инвестиций по области составил 117,6 тыс. долларов США.

Инвестиции в основной капитал (капитальные вложения). В области с 2019 года активизировалась инвестиционная деятельность, в результате прошедший год характеризовался значительным увеличением объемов строительства и реконструкции объектов.

В 2023 году построены и сданы объекты социально-культурного и бытового

рулуп, пайдаланууга берилди: мектептер, бала бакчалар, соода борборлору, мечиттер, спорттук курулмалар жана башкалар.

2023-жылы Талас шаарында 266 орундуу мектеп үчүн кошумча имарат, жалпы аянты 1357 чарчы метр облустук прокуратуранын административдик имараты, жалпы аянты 279 чарчы метр гемодиализ медициналык борбору, жалпы аянты 2635 чарчы метр көп кабаттуу турак-жай, жалпы аянты 241 чарчы метр болгон дарыкана курулган.

2023-жылы Талас районунун Кара-Ой айылында жалпы аянты 2104 чарчы метрди түзгөн «Альянс Алтын Жерүй» ишканасынын кызматкерлери үчүн жатакана курулган.

Ал эми Көк-Токой айылында 275 орундуу мектеп курулган.

2023-жылы Айтматов районунун Бейшеке айылында сменасына 10 адам кабыл ала турган ФАП жана ушул эле айылында 50 орундуу бала бакча курулган.

Бакайыр айыл аймагынын Ак-Башат айылында сменасына 15 адам кабыл ала турган ФАП курулган.

Аманбаев айыл аймагынын Ак-Жар айылында 225 орундуу мектеп курулган.

Көк-Сай айыл аймагынын Кайнар жана Көк-Сай айылдарында ар бири 50 орундан болгон 2 бала бакча курулган.

2023-жылы Манас районунун Май айылында 75 орундуу мектеп үчүн кошумча имарат, ошондой эле Үч-Коргон айылында 150 орундуу мектеп курулган.

Ушул жылдар аралыгында экономика реформасында инвестициялык ишмердүүлүк тенденциясы туруктуу децентралдаштырылган. 2023-жылы тышкы кредиттердин эсебинен каржыланган инвестициялардын үлүшүнүн салмагы бир аз төмөндөдү. Чет өлкөлүк инвестициялардын капиталдык салымынын жалпы көлөмү 2023-жылы 17,5 пайызды түзгөн.

назначения: школы, детские сады, торговые комплексы, мечети, спортивные сооружения и многое другое.

В 2023 году в городе Талас построена дополнительный корпус к школе на 266 ученических мест, административное здание областной прокуратуры с общей площадью 1357 квадратный метр, медицинский центр гемодиализа с общей площадью 279 квадратный метр, много этажный жилой дом с общей площадью 2635 квадратный метр, аптека с общей площадью 241 квадратный метр.

В Таласском районе в 2023 году построен в с. Кара-Ой общежития общей площадью 2104 квадратный метр для сотрудников «Альянс Алтын Джеруй».

В с. Кок-Токой построена школа на 275 ученических мест.

В Айтматовском районе в 2023 году построена в с. Бейшеке ФАП на 10 посещений в смену и в этой же селе построен детский сад на 50 мест.

В с. Ак-Башат Бакайырского айылного аймака построена ФАП на 15 посещений в смену.

В с. Ак-Жар Аманбаевского айылного аймака построена школа на 225 ученических мест.

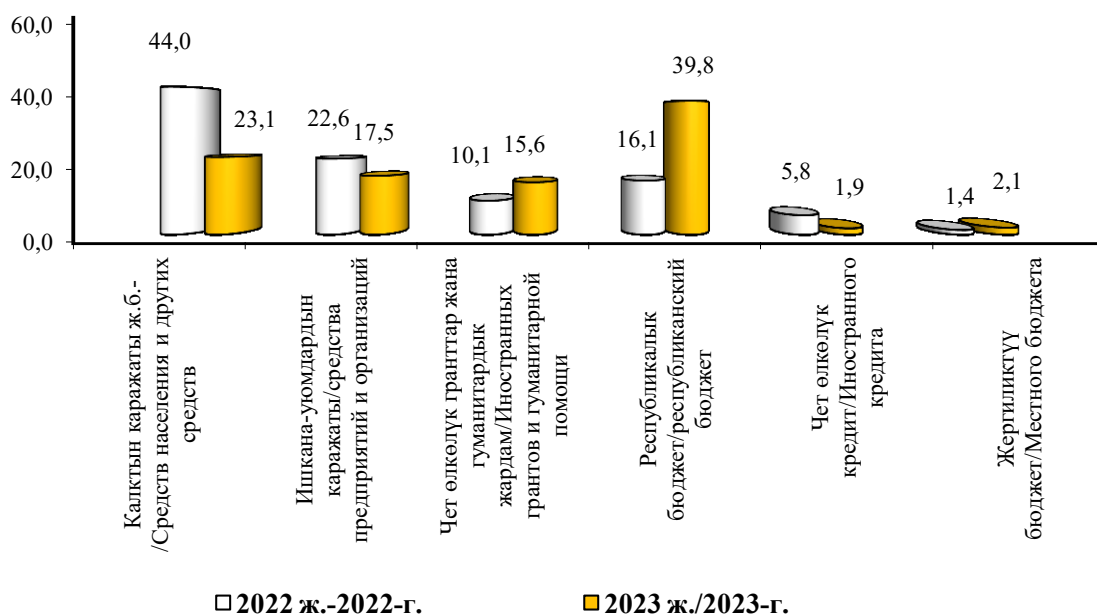
В с.Кек-Сай и с.Кайнар Кек-Сайского айылного аймака построены по 50 мест 2 детских сада.

В Манасском районе в 2023 году в с. Май построена дополнительный корпус к школе на 75 ученических мест, также в с. Уч-Коргон построена школа на 150 ученических мест.

За годы реформирования экономики наметилась устойчивая тенденция децентрализации инвестиционной деятельности. В 2023 году незначительно уменьшился удельный вес инвестиций, финансируемых за счет иностранных кредитов. Доля иностранных инвестиций в общем объеме капитальных вложений в 2023 году составила 17,5 процента.

**Каржылоо булактары боюнча
негизги капиталга инвестициялар
(капиталдык салымдар)**
(жалпы көлөмүнө карата пайыз менен).

**Структура инвестиций в основной
капитал (капитальные вложения)
по источникам финансирования**
(в процентах к общему объему).

Инвестициялык ишмердүүлүктүн калыптануусу Республикалык бюджеттин, калктын каражаттарынын, ишканалардын каражаттары жана башка каржылоонун эсебинен беш жыл аралыгында 24098,5 млн. сомду түзгөн.

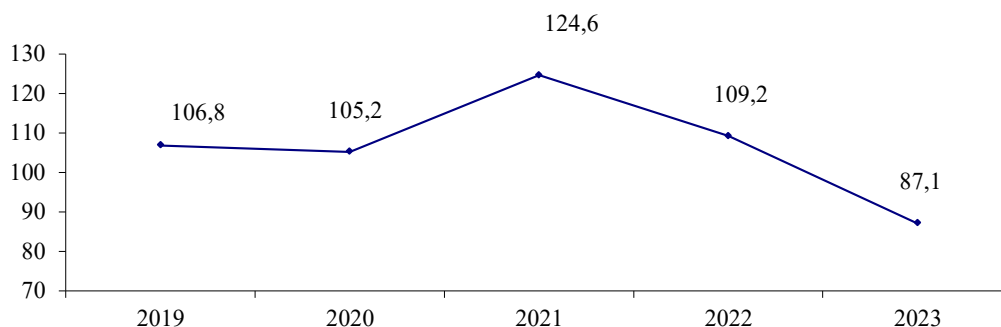
Облусубузда акыркы беш жыл ичинде 2019-2023 жылдар аралыгында 291,2 миң чарчы метр турак-жай курулуп, өсүү темпи көтөрүлүүдө. Курулуш ушул жылдары калктын каражатынын эсебинен жүргүзүлгөн.

Активизировалась инвестиционная деятельность за счет Республиканского бюджета, из средств населения, средств предприятий и других средств, сумма выполненных ими работ составила за пять лет 24098,5 млн. сомов.

В области за последние пять лет увеличились темпы роста жилья. За 2019-2023 годы построены 291,2 тысяч квадратных метров жилья. Строительство в эти годы осуществлялось за счет средств населения.

**Турак үйлөрдү колдонууга киргизүүнүн
өзгөрүү динамикасы**
(өткөн жылга карата пайыз менен)

**Динамика изменения ввода в действие
жилых домов**
(в процентах к предыдущему году)

Беш жыл ичинде социалдык чөйрөнүн курулуш объектилеринин темпи бир кыйла жогорулаган. Алсак, 2019-2023-жылдар аралыгында облус боюнча 2758 окуучулук орундуу орто мектептер, 1160 орундуу мектепке чейинки мекеме, ооруканалар - 10 керебеттер, сменада 144 адамды тейлеген амбулаториялык-поликлиника мекемелери курулган. Кошумча курулуштар жана мектептердин курулуш иши негизинен чет өлкөлүк гранттардын, гуманитардык жардамдын жана Республикалык бюджеттин эсебинен жүргүзүлгөн.

Облустун экономикасында “Кыймылсыз капитал” болуп бүткөрүлбөгөн курулуш иштери эсептелет. Натыйжада, толугу менен курулуп бүтө элек объектерди менчиктештирүү, мамлекеттен ажыратуу иштин токтоп туруусуна алып келди. 2019-жылы бүткөрүлбөгөн курулуш иш 9497,3 млн. сомду түзгөн болсо, 2020-жылы 11707,3 млн. сомду, 2021-жылы 8033,5 млн. сомду, 2022-жылы 11310,1 млн. сомду, ал эми 2023-жылы 5316,8 млн.сомду түзгөн.

Менчиктин бардык түрлөрү боюнча беш жыл аралыгында курулуш уюмдары тарабынан аткарылган подряддык жумуштар 12833,9 млн. сомду түздү. 2023-жылы өздүк күч менен аткарылган подряддык жумуштардын суммасы 2 835,3 млн. сомду түзгөн.

Ишканалардын финансылык көрсөткүчтөрү. 2023-жылы облустун экономиканын реалдуу секторунан продукцияларды, товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатып өткөрүүдөн түшкөн акча (дүң киреше) 2019-жылга салыштырмалуу 8,4 эсеге көбөйүп, 31778,4 млн. сомду түздү.

Дүң кирешенин 2022-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу өсүшү саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө 1,8 эсе көбөйгөн, пайдалуу кендерди казуу – 1,6 эсеге, кыймылсыз мүлк менен операциялар, суу менен жаб-

За пять лет значительно увеличились темпы строительства объектов социальной сферы. Так, за период 2019-2023 года были построены по области общеобразовательные школы на 2758 ученических места, дошкольные учреждения - на 1160 мест, больничные учреждения – на 10 коек, амбулаторно-поликлинические учреждения – на 144 посещений человек в смену. Строительство пристроек и школ велось в основном, за счет иностранных грантов, гуманитарной помощи и Республиканского бюджета.

«Мертвым капиталом» в экономике области является незавершенное строительство. В результате разгосударствления и приватизации недостроенные объекты оказываются бросовыми и законсервированными. В 2019 году незавершенное строительство в области составляло - 9497,3 млн. сомов в 2020 году незавершенное строительство составило 11707,3 млн. сомов, в 2021 году 8033,5 млн. сомов, в 2022 году 11310,1 млн. сомов, а в 2023 году 5316,8 млн.сомов.

За пять лет строительными организациями всех форм собственности выполнено подрядных работ собственными силами на сумму 12833,9 млн. сомов. В 2023 г. выполнено подрядных работ собственными силами на сумму 2 835,3 млн. сомов.

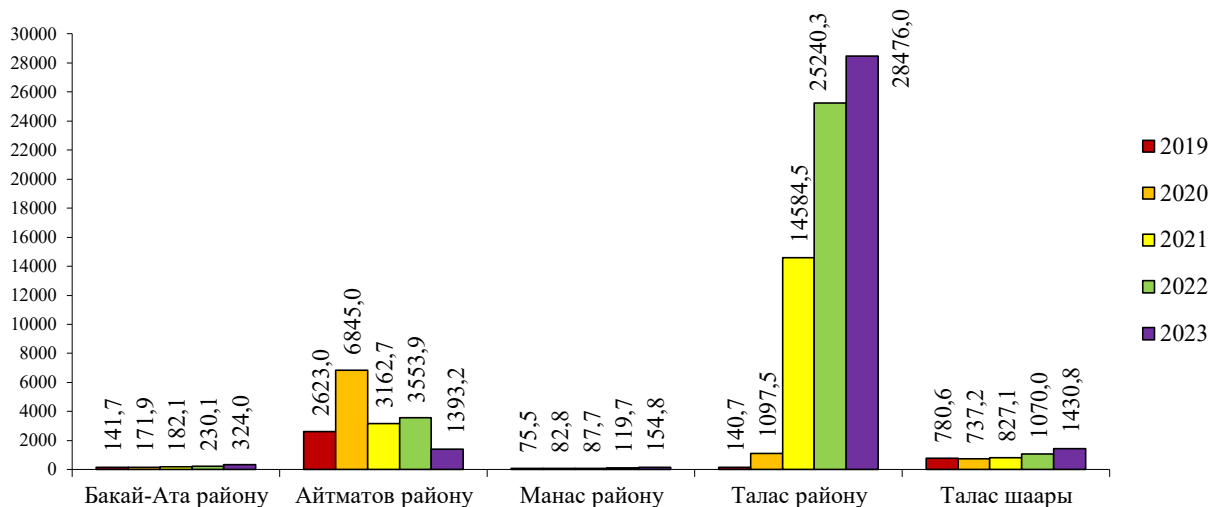
Финансовые показатели деятельности предприятий. Выручка (валовой доход) предприятий от реализации продукции, товаров, работ, услуг реального сектора экономики области в 2023 году по сравнению с 2019 годом увеличился в 8,4 раз и составил 31778,4 млн. сомов.

Увеличение валового дохода по сравнению с 2022 годом наиболее отмечено в сфере здравоохранения и социального обслуживания населения в 1,8 раза, предприятиями по добыче полезных ископаемых - в 1,6 раза, операций с недвижимым имуще-

дуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу жана административдик жана көмөкчү ишмердик – 1,5 эсеге, айыл чарбасы – 1,3 эсеге, электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу) жана транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо ишканаларында – 1,2 эсеге көбөйгөн.

2023-жылы аймактар боюнча өндүрүү көлөмүнүн өсүшү 2019-жылга салыштырмалуу Талас районунда – 202,3 эсеге көбөйгөн.

Аймактар боюнча продукцияларды, товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү өткөрүүдөн түшкөн акча (дүң киреше)
(млн. сом)

2023-жылы реалдуу секторунун ишканалары тарабынан 3 142,3 млн. сом өлчөмүндө оң салыдоштурулган финансылык жыйынтыгы (пайдадан чыгым кемитилет) алынган, бул 2022-жылга салыштырмалуу 59,0 райызга аз.

Оң натыйжага өндүрүш ишканалары тарабынан алынган салыдоштурулган финансылык жыйынтыгы, көлөмү таасир эткен, анын көлөмү 2 701,6 млн. сомду түзгөн.

Ошондой эле транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо алган эң жогорку ки-решенин көлөмү 1 301,5 млн. сомду түзгөн.

Рентабелдүү ишканалардын саны

ством, водоснабжению, очистке, обработке отходов и получению вторичного сырья, административной и вспомогательной деятельности – в 1,5 раза, в области сельского хозяйства, образования – в 1,3 раза, обеспечения (снабжения) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом, транспортной деятельности и хранения грузов – в 1,2 раза больше.

В территориальном разрезе наибольший объем доходов в 2023 году в сравнении с 2019 годом произошел в Таласком районе – в 202,3 раза.

Выручка (валовой доход) от реализации продукции, товаров, работ, услуг по территории
(млн. сомов)

За 2023 год предприятиями реально-го сектора экономики в результате операционной и неоперационной деятельности получен положительный сальдированный финансовый результат (прибыль минус убыток) в размере 3 142,3 млн. сомов прибыли, что на 59,0 процента меньше 2022 года.

На формирование положительного результата повлияло улучшение финансовых результатов предприятий обрабатывающей промышленности, которыми получена прибыль на сумму 2 701,6 млн. сомов.

Также, существенный объем прибыли получен в транспортной деятельности и хранения грузов на сумму 1 301,5 млн. сомов.

Удельный вес рентабельных пред-

жалпы отчет берген ишканалардын ичинен – 53,7 пайыз болуп, ал эми кирешеси 7770,3 млн. сомду түздү.

Облустун региондорунун ичинен 2023-жылы кирешенин негизги бөлүгүн Талас районунун рентабелдүү ишканалары алып – 95,2 пайызды (3956,0 млн. сом) түздү.

Чыгымдуу ишканалардын үлүшү жалпы санына салыштырмалуу 11,8 пайызды түзгөн, ал эми рентабелдүү эмес ишканалардын чыгымдарынын суммасы – 1011,7 млн. сомду түзгөн.

Эң көп чыгым тарткандарга Айтматов районун ишканалары – 59,9 пайыз (606,2 млн. сом) кирди.

Бардык рентабелдүү ишканалардын ичинен 2019-жылга салыштырмалуу иштетүү өндүрүшү менен алектенгендердин үлүшү – 24,7 пайыздан 65,0 пайызга көбөйгөн.

приятный к общему числу отчитывающихся составил – 53,7 процента, а сумма прибыли определена в размере 7770,3 млн. сомов.

По регионам области основная часть прибыли получена рентабельными предприятиями Таласского района – 95,2 процента (3956,0 млн. сомов).

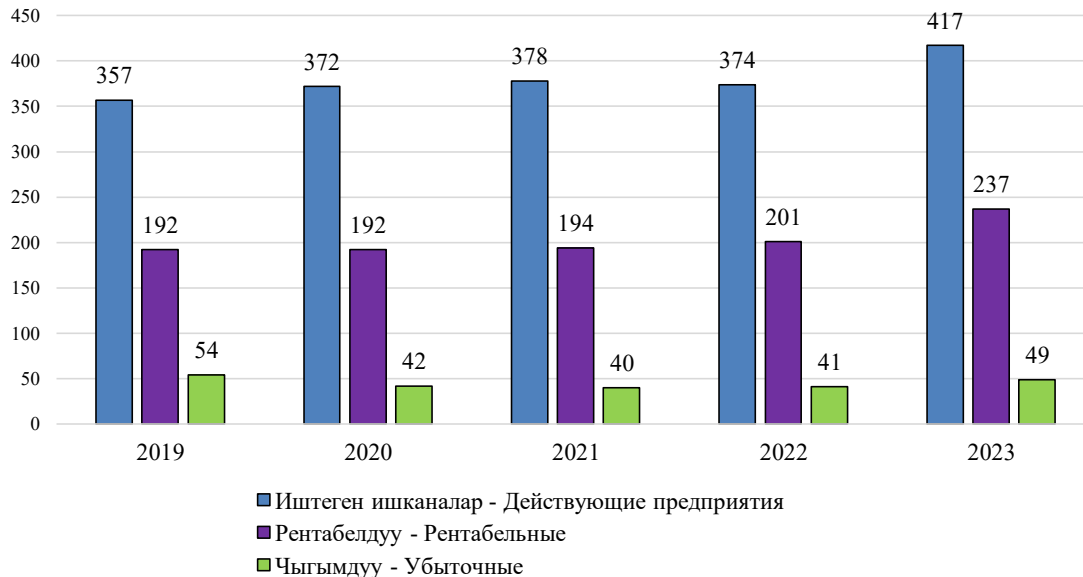
Доля убыточных предприятий к общему количеству составила 11,8 процента, а сумма объема убытков нерентабельных предприятий составила 1011,7 млн. сомов.

Наибольшие суммы объема убытков получены предприятиями Айтматовского района – 59,9 процента (606,2 млн. сомов).

В общем объеме рентабельных предприятий наибольший удельный вес в сравнении с 2019 годом занимают предприятия обрабатывающей промышленности, доля которых увеличилась с 24,7 до 65,0 процента.

Облус боюнча реалдуу экономикалык секторунун ишканаларынын саны (бирдик)

Число предприятий реального сектора экономики по области (единиц)

**2023-жылы аймактар боюнча облустун
реалдуу секторунун ишканаларынын
ишмердиктеринин финансылык
жыйынтыгы
(миң сом)**

**Финансовый результат деятельности
предприятий реального сектора области
по территории в 2023 году.
(тысяч сомов)**

	Ишкана лардын саны, бирдик / Количе- ство пред- прия- тий, бирдик	Сальдоллош- турулган финансылык жыйынтык (пайдадан чыгым кемитилет) / Сальдирован- ный финансо- вый резуль- тат (прибыль минус убы- ток)	Киреше алган ишканалар / Предприятия, получившие прибыль		Чыгым алган ишканалар / Предприятия, получившие убыток		
			саны, бирдик / количе- ство, единиц	пайданын суммасы, миң сом / сумма прибыли, тысяч сомов	саны, бирдик / количе- ство, единиц	чыгымын суммасы, миң / сом сумма убытка, тысяч сомов	
Талас облусу	417	3 142 338,4	237	4 154 076,0	49	-1 011 737,6	Таласская область
анын ичинен:							в том числе:
райондор							районы
Бакай-Ата	49	-351 710,1	33	26 703,9	5	-378 414,0	Бакай- Атинский
Айтматов	110	-552 935,7	46	53 289,2	14	-606 224,9	Айтматовский
Манас	68	19 524,4	45	20 235,9	2	-711,5	Манасский
Талас	52	3 949 869,2	25	3 955 970,6	10	-6 101,4	Таласский
Талас ш.	138	77 590,6	88	97 876,4	18	-20 285,8	г. Талас

Ишканалардын өз ара карыздар маселелери акыркы беш жыл ичинде сакталып турат.

Облустагы ишканалардын экономика-нын реалдуу сектордо 2023-жылдын аягына карата **дебитордук карыздарды** реалдуу сектордо – 7 617,2 млн. сомду түзгөн жана 2022-жылдын аягына салыштырмалуу 6,2 пайызга же 445,6 млн. сомго көбөйгөн, ал эми 2019-жылга карата 17,3 пайызга көбөйгөн.

2023-жылы 2022-жылга салыштырмалуу экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча дебитордук карыздардын ичинен эн чоң үлүштү кыймылсыз мүлк менен операциялар тармагындагылар түзүп 4,6 млн. сомду (же 756,3 эсеге), маалымат жана байланыш – 1,7 млн. сомду (же 2,0 эсеге), транспорт ишмердиги – 807,2 млн. сомду (же 1,7 эсеге), кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик – 71,5 млн. сомду (же 1,4 эсеге), иштетүү өндүрүшү – 861,0 млн. сомду (же 1,3 эсеге), суу менен жабдуу, тазалоо,

Проблема взаимной задолженности предприятий сохраняется в течении последних пяти лет.

Дебиторская задолженность предприятий реального сектора экономики области на конец 2023 года составила 7 617,2 млн. сомов, повысившись по сравнению с объемом соответствующего периода 2022г. на 6,2 процента, или на 445,6 млн. сомов, а по сравнению с 2019г. - на 17,3 процента больше.

В 2023г. по сравнению с 2022 годом, повышение задолженности дебиторов отмечено в сфере операций с недвижимым имуществом на 4,6 млн. сомов (в 756,3 раза), на предприятиях информации и связи – на 1,7 млн. сомов (в 2,0 раза), транспортной деятельности и хранения грузов - на 807,2 млн. сомов (в 1,7 раза), профессиональной, научной и технической деятельности – на 71,5 млн. сомов (в 1,4 раза), обрабатывающей промышленности - на 861,0 млн. сомов (в 1,3 раза), водоснабжения, очистки, обработки отходов и получения

калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу – 1,3 млн. сомду (же 1,3 эсеге) көбөйгөн.

Ишканалардын жана уюмдардын **кредитордук карыздары** 2023-жылдын аягына карата 10 505,3 млн. сомду түзгөн, же 2022-жылга салыштырмалуу 1,3 эсеге, же 2 665,2 млн. сомго көбөйгөн, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу – 13,3 пайыз өстү.

2023-жылдын 2022-жылга салыштырмалуу кредитордук карыздардын негизги бөлүгү саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө тармагында иштегендерге тие-шелүү болуп – 13,1 эсеге (же 24,1 млн. сом), кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик – 3,0 эсеге (же 326,1 млн. сом), иштетүү өндүрүшү – 2,8 эсеге (же 2 302,3 млн. сом), айыл чарбасы – 2,0 эсеге (же 5,4 млн. сом), кыймылсыз мүлк менен операциялар – 1,5 эсеге (же 8,8 млн. сом), транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо – 1,4 эсеге (же 689,8 млн. сом) көбөйгөн.

2023-жылы аймактык тармагында дебитордук карыздардын ичинен негизги үлүштү Талас районунун ишканалары 70,2 пайызды, 5 345,0 млн. сомун түзгөн, кредитордук карыздардын ичинен да – 56,1 пайызын же 5 893,7 млн. сомун Талас районунун ишканалары түзөт.

вторичного сырья – на 1,3 млн. сомов (в 1,3 раза больше).

Кредиторская задолженность предприятий и организаций на конец 2023 года определилась в размере 10 505,3 млн. сомов, увеличившись по сравнению с объемом 2022г. в 1,3 раза, или на 2 665,2 млн. сомов, а по сравнению с объемом 2019г. – на 13,3 процента больше.

В основном, повышение долгов за 2023 год по сравнению с 2022г. отмечалось в сфе-ре здравоохранения и социального обслуживания населения в 13,1 раза (на 24,1 млн. сомов), предприятий профессиональной, научной и технической деятельности - в 3,0 раза (на 326,1 млн. сомов), обрабатывающей промышленности - в 2,8 раза (на 2 302,3 млн. сомов), сельском хозяйстве - в 2,0 раза (на 5,4 млн. сомов), операций с недвижимым имуществом - в 1,5 раза (на 8,8 млн. сомов), транспортной деятельности и хранения грузов – в 1,4 раза (на 689,8 млн. сомов больше).

В территориальном разрезе основная доля дебиторской задолженности в 2023 году получена предприятиями Таласского района – 70,2 процента, или 5 345,0 млн. сомов, также и кредиторской задолженности по Таласскому району – 56,1 процента или 5 893,7 млн. сомов.

Мамлекеттик сектор

2019-2023-жылдары облустун жергиликтүү бюджеттин бардык кирешелери 632,2 млн. сомдон 1402,5 млн. сомго чейин өскөн (финансылык эмес активдерди сатуудан түшкөн киреше кошкондо), же 2,2 эсеге көбөйгөн (770,3 млн. сомго өскөн).

Кыргыз Республикасынын Финансысы Министирлигинин Борбордук казыначылыгынын маалыматтары боюнча 2023-жылы жергиликтүү бюджеттин кирешелери облус боюнча 1402,5 млн. сом өлчөмүндө аныкталды, бул 2022-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 1,2 эсеге көбөйгөн.

Жергиликтүү бюджеттин чыгаша бөлүгү 2023-жылы (финансылык эмес активдерди сатып алууга кеткен чыгымдар кошкондо), 1371,9 млн. сомду түздү, анын ичинен операциялык ишмердикти жүргүзүүгө кеткен чыгымдар 64,5 пайызды түзгөн же 885,0 млн. сом болду.

Жогоруда көрсөтүлгөндөй, 2023-жылы жергиликтүү бюджет 30,6 млн. сом өлчөмүндө акча каражаттарынын профицити менен аткарылды, 2022-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 325,9 млн. сомго азайган.

2023-жылы жергиликтүү бюджеттин бардык чыгымдар бөлүгүнүн 52,8 пайызы же 739,8 млн. сомун салык төлөмдөрүнө таандык, ал эми 2022-жылы ал көрсөткүч – 54,5 пайызды же 657,1 млн. сомду түзгөн. Ал эми 2019-жылга салыштырмалуу салыктык кирешелери – 2,1 эсеге (же 396,9 млн. сомго) көбөйгөн.

2023-жылы салыктык эмес кирешелер 26,1 пайызды же 365,4 млн. сомду түздү, ал эми 2019-жылы жалпы кирешеден салык эмес төлөмдөр 21,5 пайызды же 135,8 млн. сомду түзгөн.

Государственный сектор

За 2019-2023 годы поступления в доходную часть местного бюджета области с 632,2 млн. сомов поднялись до 1402,5 млн. сомов (включая поступления от продажи нефинансовых активов), или увеличилась в 2,2 раза (на 770,3 млн. сомов).

По данным Центрального казначейства Министерства Финансов Кыргызской Республики в 2023 году доходы местного бюджета области определились в размере 1402,5 млн. сомов, что в 1,2 раза больше, чем в 2022 году.

Расходная часть местного бюджета в 2023 году (включая расходы на приобретение нефинансовых активов), исполнена в сумме 1371,9 млн. сомов, из них расходы для проведения операционной деятельности составили 885,0 млн. сомов или 64,5 процента.

Таким образом, в 2023г. местный бюджет исполнен с профицитом денежных средств 30,6 млн. сомов, что на 325,9 млн. сомов меньше, чем в 2022 году.

На налоговые поступления в 2023г. приходилось 52,8 процента от общих доходов, которые поступили в сумме 739,8 млн. сомов, а в 2022 году – 54,5 процента, или 657,1 млн. сомов. По сравнению с 2019 годом в 2023 году налоговые поступления увеличились в 2,1 раза (на 396,9 млн. сомов).

Неналоговые поступления в 2023г. составили 365,4 млн. сомов, их доля в общих доходах составила 26,1 процента, а в 2019 году – 135,8 млн. сомов, (21,5 процента от общих доходов).

Өздүк кирешелер 1109,8 млн. сом болуп же бардык кирешелердин 79,1 пайызын түздү. 2023-жылы жергиликтүү бюджеттин кирешелеринде расмий трансферттер 2022-жылга салыштырганда 1,6 эсеге өсүп 292,6 млн. сомду түздү, алардын үлүшү бардык үлүштүн 20,9 пайызын түздү (2022-жылы 15,3 пайызды түзгөн). Ал эми, 2019-жылга салыштырмалуу бардык киреше 1,9 эсеге же 140,2 млн. сомго көбөйгөн (2019-жылы бардык кирешенин 24,1 пайызын түзгөн).

Жергиликтүү бюджеттин чыгаша бөлүгү 2023-жылы 2019-жылга салыштырмалуу 2,3 эсеге же 770,5 млн. сомго көбөйгөн.

Жергиликтүү бюджеттин операциялык чыгымдар бөлүгүнүн ичинен социалдык-маданий чөйрөгө кеткен чыгымдардын үлүшү басымдуулук кылып – 55,9 пайызын же 494,9 млн. сомду түзгөн, анын ичинен: билим берүүгө – 37,9 пайызы же 187,6 млн. сомго кеткен. 2019-жылга салыштырмалуу жергиликтүү бюджеттин социалдык-маданий чөйрөгө кеткен чыгымдардын үлүшү басымдуулук кылып 1,7 эсеге же 212,8 млн. сомго көбөйгөн.

Жалпы багыттагы мамлекеттик кызматтар, коргоо, коомдук тартип жана коопсуздукка кеткен операциялык чыгымдар 2023-жылы – 43,2 пайызды же 382,5 млн. сомду түздү. 2022-жылга салыштырмалуу 1,4 эсеге, же 112,5 млн. сомго көбөйгөн, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 1,9 эсеге (же 187,2 млн. сомго) көбөйгөн.

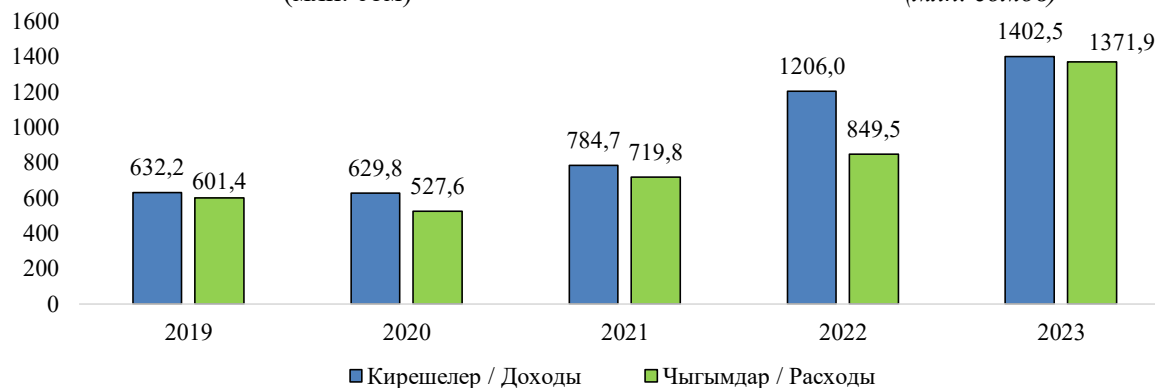
Собственные доходы составили 1109,8 млн. сомов или 79,1 процента в общем объеме доходов. В доходах местного бюджета в 2023 году поступление официальных трансфертов в сравнении с 2022 годом увеличилось в 1,6 раза и составило 292,6 млн. сомов, а доля их в общем объеме составила 20,9 процента (15,3 процента в 2022 году). По сравнению с 2019 годом, поступление увеличилась в 1,9 раза, или на 140,2 млн. сомов. (их доля в 2019г. составила 24,1 процента).

В 2023 году расходная часть местного бюджета по сравнению с 2019г. увеличилась в 2,3 раза, или на 770,5 млн. сомов.

На развитие социально-культурной сферы было израсходовано 494,9 млн. сомов, что составляет 55,9 процента от операционных расходов, в том числе: на образование – 187,6 млн. сомов, доля их – 37,9 процента. По сравнению с 2019г. на развитие социально-культурной сферы в 2023 году было израсходовано на 212,8 млн. сомов больше (в 1,7 раза).

На государственные услуги общего назначения, оборону, общественный порядок и безопасность в 2023г. направлено 382,5 млн. сомов или 43,2 процента от операционных расходов. По сравнению с 2022г. они увеличились в 1,4 раза, или на 112,5 млн. сомов и по сравнению с 2019г. повысились в 1,9 раза (на 187,2 млн. сомов).

**Жергиликтүү бюджеттин
кирешелери жана чыгымдары**
(млн. сом)

**Доходы и расходы
местного бюджета**
(млн. сомов)

Республикалык бюджеттин кирешеси 2023-жылы (финансылык эмес активдерди сатуудан түшкөн киреше кошкондо) 5730,9 млн. сом көлөмүндө аткарылды, анын ичинен 100,0 пайызы же 5730,4 млн. сом операциялык ишмердиктен түшкөн киреше болду. 2022-жылга салыштырмалуу 9,2 пайызга, же 481,9 млн. сомго көбөйгөн, (ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 11,8 эсеге же 5244,2 млн. сомго көбөйгөн).

Республикалык бюджеттин ичинен салыктык төлөмдөрүнүн үлүшүнө бардык кирешенин 89,7 пайызы же 5138,9 млн. сомго туура келди, 2022-жылга салыштырмалуу 9,7 пайызга көбөйгөн.

Анын ичинен киреше жана пайда салыгы кошумча нарк салыгынын 63,6 пайызын же 3268,8 млн. сомду, товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн салыгы 36,4 пайызды же 1870,1 млн. сомду түздү.

2023-жылы 2019-жылга салыштырмалуу салык кирешеси 15,1 эсеге көбөйгөн, анын ичинен басымдуу бөлүгү товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн салыгы, 2019-жылы анын үлүшү 64,9 пайызды (221,0 млн. сом) түзгөн.

Ал эми салыктык эмес төлөмдөрдүн үлүшүнө 591,4 млн. сомго же 10,3 пайызы туура келди, бул 2022-жылга салыштырмалуу 4,5 пайызга көбөйгөн, ал эми анын ичинен: товарларды сатуудан

Доходная часть республиканского бюджета в 2023 году (включая поступления от продажи нефинансовых активов) исполнена в размере 5730,9 млн. сомов, из них доходы от операционной деятельности составили 5730,4 млн. сомов или 100,0 процентов. По сравнению с 2022г. доходы увеличились на 9,2 процента, или на 481,9 млн. сомов (с 2019г. доходы увеличились в 11,8 раза, или на 5244,2 млн. сомов).

За истекший период 89,7 процента от поступивших доходов в республиканский бюджет составили налоговые поступления, сумма которых составила 5138,9 млн. сомов, или по сравнению с 2022 годом увеличилась на 9,7 процента.

Из общей суммы поступивших налоговых доходов – 63,6 процента, или 3268,8 млн. сомов налоговых поступлений приходится на налоги, на доходы и прибыль, и 36,4 процента, или 1870,1 млн. сомов налоговых поступлений приходится на налоги, на товары и услуги.

В 2023 году по сравнению с 2019 годом налоговые поступления увеличились в 15,1 раза, из них: в 2019г. наибольший удельный вес приходилась на налоги на товары и услуги, их доля составляла 64,9 процента (221,0 млн. сомов).

На неналоговые поступления приходилось 10,3 процента от всех доходов или 591,4 млн. сомов, что больше на 4,5 процента по сравнению с 2022 годом, из них: доля дохода от продажи товаров и

жана кызмат көрсөтүүлөрдөн түшкөн киреше салыгы 40,7 пайызды же 240,7 млн. сомду түздү, 2019-жылга салыштырмалуу салыктан тышкары кирише 4,0 эсеге көбөйгөн.

Республикалык бюджеттин бардык чыгымдар бөлүгү 2023-жылы Талас облус боюнча 6380,6 млн. сом өлчөмүндө аныкталды (финансылык эмес активдерди сатып алууга кеткен чыгымдар кошкондо), бул 2022-жылга салыштырмалуу 1,2 эсеге көбөйгөн, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 2,0 эсеге көбөйгөн. Операциялык ишмердиктерди жүргүзүүгө кеткен чыгымдар 5639,8 млн. сомду же 88,4 пайызды түздү.

Социалдык-маданият чөйрөсүнө кеткен операциялык чыгымдар 67,4 пайызды же 3803,6 млн. сомду түздү, мындан тышкары, мамлекеттик тейлөөгө, коомдук тартип жана коопсуздукка кеткен чыгымдар 26,0 пайызды түзүп 1466,1 млн. сом болду. 2022-жылга тиешелүүлүгүнө жараша салыштырмалуу 11,8 пайызга жана 1,6 эсеге көбөйгөн (2019-жылы тиешелүүлүгүнө жараша салыштырмалуу – 2,0 эсеге жана 2,4 эсеге көбөйгөн).

оказания платных услуг составила 40,7 процента, или 240,7 млн. сомов, а по сравнению с 2019 годом неналоговые поступления увеличились в 4,0 раза.

Расходная часть республиканского бюджета Таласской области в 2023 году (включая расходы на приобретение нефинансовых активов) исполнена в сумме 6380,6 млн. сомов, что в 1,2 раза больше, чем в 2022 году, и что в 2,0 раза больше, чем в 2019 году. Расходы для проведения операционной деятельности составили 88,4 процента или 5639,8 млн. сомов.

В операционных расходах на социально-культурную сферу направлено 3803,6 млн. сомов, или 67,4 процента, на государственные услуги общего назначения, оборону и общественный порядок, и безопасность – 1466,1 млн. сомов или 26,0 процента. По сравнению с 2022г. они увеличились на 11,8 процента и в 1,6 раза соответственно (с 2019г. больше – в 2,0 раза и в 2,4 раза, соответственно).

Тышкы сектор

Тышкы жана өз ара соода бөлүгү. Талас облусунун соода уюмдарынын ишканаларынын, дыйкан чарбаларынын, жеке адамдардын жакынкы жана алыскы чет өлкөлөр менен тышкы соода жүгүртүүсү жүк бажы декларациясынын маалыматтары боюнча жана ЕАЭБге мүчө мамлекеттер менен расмий статистикалык отчетко ылайык, өз ара соода жүгүртүүсү 2023 - жылы 277,0 млн. АКШ долларын түздү.

2023-жылда тышкы соода жүгүртүүнүн жалпы көлөмүндө алыскы чет мамлекеттердин үлүшү 2022-жылга салыштырмалуу 57,4 пайыздан 89,5

Внешний сектор

Внешняя и взаимная торговля. Внешнеторговый оборот организаций, предприятий, крестьянских хозяйств, физических лиц Таласской области со странами дальнего и ближнего зарубежья по данным грузовых таможенных деклараций и с государствами – членами ЕАЭС по данным официальной статистической отчетности взаимная торговля в 2023 году составил 277,0 млн. долларов США.

Удельный вес стран дальнего зарубежья в общем объеме внешнеторгового оборота за 2023 год увеличился по сравнению с 2022 годом с 57,4 процента до 89,5

пайызга чейин өскөн, ал эми КМШ өлкөлөрү боюнча 42,6 пайыздан 10,5 пайызга чейин төмөндөгөн.

2023-жылы экспорттук жеткирүүлөрдүн көлөмү 2019 – жылга салыштырмалуу 4,0 эсеге жогорулап 246,2 млн. долларды түздү.

Облусубуз 2023-жылы дүйнөнүн 67 өлкөсү менен соода жүргүздү.

Экспорттук жөнөтүүлөр облус боюнча 2022-жылга салыштырмалуу 2023-жылы 3,4 эсеге өсүп, 246,2 млн. долларды түздү. Талас облусунун продукцияларынын керектөөчүлөрү болуп, алыскы чет өлкөлөрдөн Европа өлкөлөрү эсептелет, алардын ичинен Сербия жана Монтенегро – 8780,5 миң. долларга, Македония Республикасына – 1103,5, Болгарияга – 445,9, Босния жана Герцеговинага – 193,6, Словенияга – 139,9, Хорватияга – 73,6, Польшага – 48,0, Черногорияга – 24,2, Литвага – 23,1, Нидерландияга – 17,6 миң долларга товарлар экспорттолгон.

Азия регионунун өлкөлөрүнө, анын ичинен Кытай (Гонконгко) жөнөтүлгөн экспорт — 115371,9 миң. долларды, Бириккен Араб Эмираттары – 80254,9, Турцияга — 11106,2, Иранга – 6061,6, Индияга – 1644,8, Грузияга – 1497,9, Пакистанга – 110,0, Иракка – 58,8, миң долларды түздү.

Облусубузун негизги өнөктөштөрү болуп **КМШ мамлекеттери** эсептелет, анын ичинен, Өзбекстан (111,2 миң доллар), Азербайджан (45,5 миң доллар). **ЕАЭБ өлкөлөрүнө экспорт** – Орусияга - (17330,5 миң доллар) Казакстанга (1714,1 миң доллар), Арменияга (34,1 миң долларды түздү).

процента, а для стран СНГ уменьшилась - с 42,6 процента до 10,5 процента.

В 2023 году увеличился объем экспортных поставок по сравнению с 2019 годом в 4,0 раза и составил 246,2 млн. долларов.

Область осуществляла в 2023 году внешнеторговые операции с 67 странами мира.

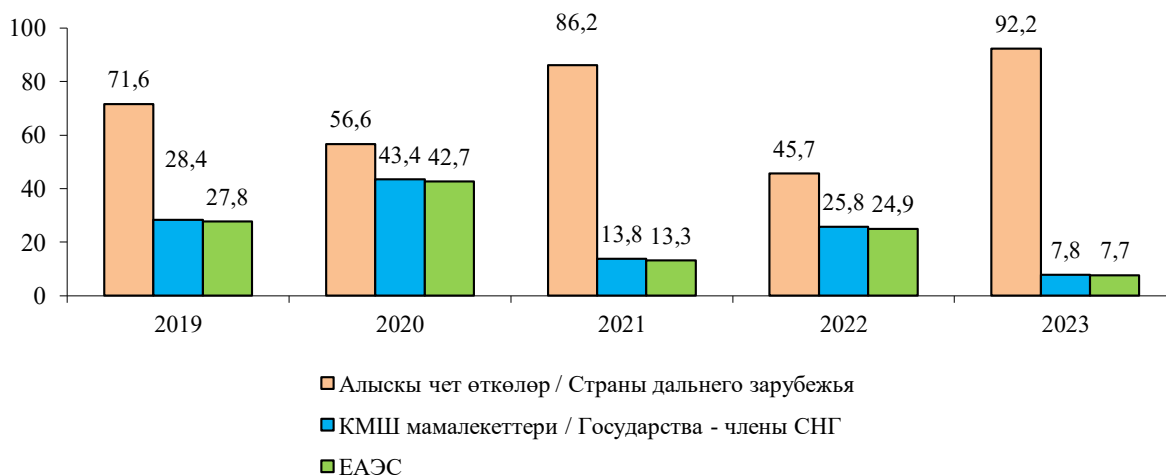
Экспортные поставки области в 2023 году увеличились по сравнению с 2022 годом в 3,4 раза и составили 246,2 млн. долларов. Потребителями продукции Таласской области по дальнему зарубежью являются: страны Европы, где экспорт в Сербия и Монтенегро составил – 8780,5 тыс. долларов, Республику Македонию – 1103,5, Болгарию – 445,9, Боснию и Герцеговину – 193,6, Словению – 139,9, Хорватию – 73,6, Польшу – 48,0, Черногорию – 24,2, Литву – 23,1, Нидерландию - 17,6 тыс.долларов.

Страны Азиатского региона, где экспортные поставки в Китай (Гонконг) составили – 115371,9 тыс.долларов, Объединенные Арабские Эмираты – 80254,9, Турцию – 11106,2, Иран – 6061,6, Индию – 1644,8, Грузию – 1497,9, Пакистан – 110,0, Ирак – 58,8, тыс.долларов.

Основными партнерами области по экспорту со странами СНГ являются Узбекистан (111,2 тыс.долларов), Азербайджан (45,5 тыс.долларов), по государствам-членам Евразийского экономического союза (ЕАЭС) - Россия (17330,5 тыс. долларов), Казахстан (1714,1 тыс.долларов), Армения (34,1 тыс.доллар).

Талас облусунун экспортунун географиялык структурасы.
(жалпы көлөмгө карата пайыз менен)

Географическая структура экспорта Таласской области.
(в процентах к общему объему)

2019 – 2023 – жылдар мезгилинде товарлардын экспортунун структурасында дээрлик бардык үлүштү айыл – чарба продукциялары түзүп, 2023 – жылы анын көлөмү 46,2 млн долларды түздү. (жалпы экспорттун 18,8 пайызы).

Айыл-чарба продукцияларынын ичинен беш жыл аралыгында экспортко жөнөтүлгөнү: төө буурчак – 268,7 миң тонна, сүттөн алынган майлар жана тоң майлар – 2572,7 тонн, жаңы бышкан жана кургатылган жаңгак – 318,6 тонна, картошка – 1315,2 тонна, алма – 3350,9 тонна, кой – эчкилер – 1847 баш, жылкы – 1759 баш кеткен.

Импорттук түшүүлөр 2023 – жылы 30,8 млн. долларды түзүп, 2022-жылга салыштырмалуу 1,2 эсеге өскөн.

Импорттук түшүүлөрдүн дээрлик бардык көлөмүн текстилден жана кездемеден жасалган буюмдар, күйүүчү май, көмүр, цемент, ийне жалбырактуу жыгачтар, жер – семирткичтер, өсүмдүк майы, буудай, ун, күрүч, кант, цитрус жемиштери түзөт.

За период с 2019 по 2023 годы в структуре экспорта товаров наибольший удельный вес составляла продукция сельского хозяйства. В 2023 году она составила 46,2 млн. долларов (18,8 процента от общего объема экспорта).

Из сельскохозяйственной продукции на экспорт за пять лет поставлено 268,7 тыс. тонн фасоли, масло и прочие сыры полученные из молока – 2572,7 тонн, орехи свежие или сушеные – 318,6 тонн, картофеля – 1315,2 тонн, яблок (свежих) – 3350,9 тонн, овец и коз – 1847 голов, лошадей – 1759 голов.

Импортные поступления в 2023 году составили 30,8 млн. долларов и по сравнению с 2022 годом увеличилось на 1,2 раза.

В объеме импортных поступлений наибольший удельный вес занимают изделия из текстиля, бензин, уголь, цемент, древесина хвойных пород, удобрения, растительное масло, пшеница, мука пшеничная, рис, сахар белый рафинированный, плоды цитрусовых.

Талас облусунун импортунун географиялык структурасы.

(жалпы көлөмгө карата пайыз менен)

Географическая структура импорта Таласской области.

(в процентах к общему объему)

Алыскы чет өлкөлөрдүн ичинен негизги импортерлор болуп төмөнкү өлкөлөр саналат: Кытайдан алынган продукциялар (5043,2 миң доллар), суммасында, Турциядан (4863,7 миң доллар), Индиядан (3514,8 миң доллар), Жапониядан (1938,4 миң доллар), Польшадан (1404,3 миң доллар), Германиядан (954,1 миң доллар), Түштүк Африкадан (836,5 миң доллар), Австриядан (500,1 миң доллар), АКШдан (311,6 миң доллар), Корея Республикасынан (392,9 миң доллар), Литвадан (236,8 миң доллар), Франциядан (188,2 миң доллар) түшкөн.

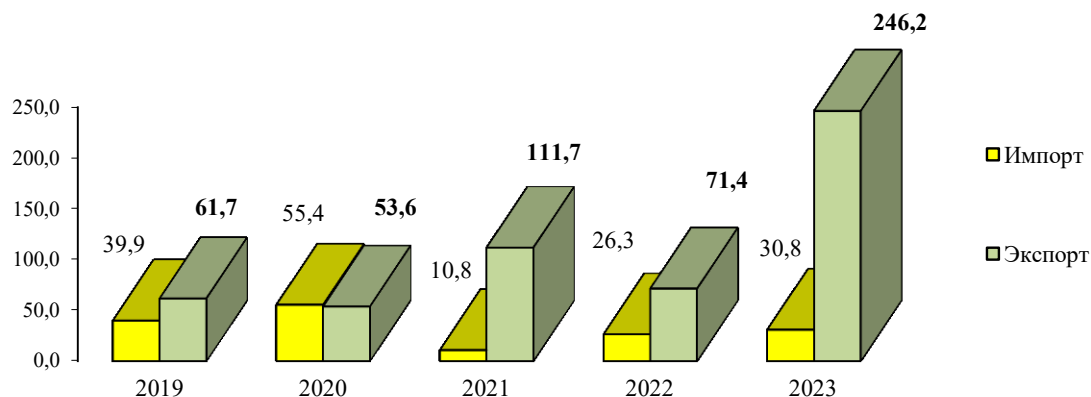
Евразия экономикалык биримдигине (ЕАЭБ) мүчө мамлекеттердин ичинен импорттук кирешенин эң көп көлөмү Казакстандан (5051,1 миң доллар), Орусиядан (4219,1 миң доллар) жана Беларусиядан (206,3 миң доллар) түшкөн.

Основными Импортерами по дальнему зарубежью являются, такие страны как: Китай, поступило продукции на сумму (5043,2 тыс. доллар), Турция (4863,7 тыс. долларов), Индия (3514,8 тыс.долларов), Япония (1938,4 тыс.долларов), Польша (1404,3 тыс.долларов), Германия (954,1 тыс.доллар), Южная Африка (836,5 тыс.доллар), Австрия (500,1 тыс.долларов), США (311,6 тыс.доллар), Корея (392,9 тыс.доллар), Литва (236,8 тыс.доллар), Франция (188,2 тыс.долларов).

Из государств-членов Евразийского экономического союза (ЕАЭС) наибольший объем импортных поступлений пришелся на Казахстан (5051,1 тыс. долларов), Россию (4219,1 тыс.долларов) и Беларусь (206,3 тыс. долларов).

**Талас облусунун тышкы соода
жүгүртүүсүндө экспорттук – импорттук
жөнөтүүлөрдүн өзгөрүүсүнүн
динамикасы
(миллион доллар)**

***Динамика изменения экспортно-
импортных поставок
во внешнеторговом обороте Таласской
области
(миллионов долларов)***

Облустун тышкы соода жүгүртүүсүндөгү экспорттук-импорттук берүүлөрдүн өзгөрүү динамикасы көрсөткөндөй 2023-жылы негизинен айыл чарба продукциясын жана асыл же жарым асыл таштарды экспорттоонун эсебинен тышкы сооданын сальдосу оң болуп чыкканын көрсөтүп турат.

*Динамика изменения экспортно-импортных поставок во внешнеторговом обороте области показывает, что в 2023 году сложилось **положительное сальдо** внешней торговли, в основном, за счет экспорта сельскохозяйственной продукции и драгоценных или полудрагоценных камней.*

Валюталардын курсу.

2019–жылы АКШ долларынын орточо жылдык расмий курсу 69,7893 сомду көрсөтүп, өткөн 2018-жылдын орточо жылдык курсуна 68,8403 сом салыштырмалуу 1,4 пайызга жогорулаган.

2020–жылы АКШ долларынын орточо жылдык расмий курсу 77,3461 сомду көрсөтүп, өткөн 2019-жылдын орточо жылдык курсуна 69,7893 сом салыштырмалуу 10,8 пайызга жогорулаган.

2021–жылы АКШ долларынын орточо жылдык расмий курсу 84,6408 сомду көрсөтүп, өткөн 2020-жылдын орточо жылдык курсуна 77,3461 сом салыштырмалуу 9,4 пайызга жогорулаган.

2022–жылы АКШ долларынын орточо жылдык расмий курсу 84,1162 сомду көрсөтүп, өткөн 2021-жылдын орточо жылдык курсуна 84,6408 сом салыштырмалуу 0,6 пайызга төмөндөгөн.

2023–жылы АКШ долларынын орточо жылдык расмий курсу 87,8561 сомду көрсөтүп, өткөн 2022-жылдын орточо жылдык курсуна 84,1162 сом салыштырмалуу 4,4 пайызга жогорулаган.

Курсы валют.

В 2019 году среднегодовой курс доллара составил 69,7893 сома за 1 доллар США и по сравнению со средним курсом 2018 года 68,8403 сома повысился на 1,4 процента.

В 2020 году среднегодовой курс доллара составил 77,3461 сома за 1 доллар и по сравнению со средним курсом 2019 года 69,7893 сома повысился на 10,8 процента.

В 2021 году среднегодовой курс доллара составил 84,6408 сома за 1 доллар и по сравнению со средним курсом 2020 года 77,3461 сома повысился на 9,4 процента.

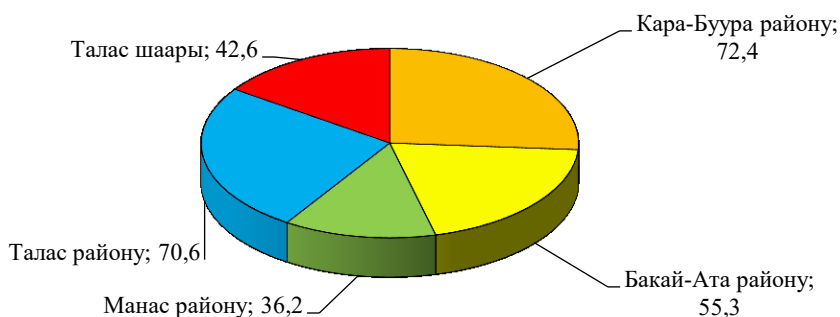
В 2022 году среднегодовой курс доллара составил 84,1162 сома за 1 доллар и по сравнению со средним курсом 2021 года 84,6408 сома понизился на 0,6 процента.

В 2023 году среднегодовой курс доллара составил 87,8561 сома за 1 доллар и по сравнению со средним курсом 2022 года 84,1162 сома повысился на 4,4 процента.

Социалдык сектор

2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун маалыматтарын эске алганда Талас облусунун болгон калкынын саны 2023-жылдын аягына карата 230,5 миң адамды, ал эми туруктуу калк 277,1 миң адамды түздү. Алардын ичинен 84,7 пайызы айыл жергесинде жашагандар, ал эми 15,3 пайызы шаар жергесинде жашагандар. 2019-2023-жж. туруктуу калктын саны 13,7 миң адамга же 5,2 пайызга көбөйгөн.

2023-ж. аягына карата Талас облусу боюнча райондордун, шаарлардын туруктуу калкынын саны (миң адам)

Төрөлүүнүн жана өлүмдүн деңгээли, ошондой эле миграция, калктын жыныстык - курактык курамынын түзүлүшүнө таасир берет. Талас облусунун калкы демографиялык жактан жаш болуп эсептелет: 2023-ж. аягында жалпы калктын санынын 37,3 пайызын балдар жана өспүрүмдөр, 53,7 пайызын эмгекке жарамдуу курактагылар жана 9,1 пайызын эмгекке жарамдуу курагынан улуу адамдар түздү.

Талас облусунун аймагында 20дан ашык улуттун өкүлдөрү жашайт. Акыркы жылдары миграциялык процесстердин натыйжасында калктын улуттук курамы өзгөрүп, жергиликтүү түпкү калктын саны өсүп – кыргыздардын, ал эми орустардын жана украиндердин саны азайууда. Коом

Социальный сектор

Численность наличного населения Таласской области на конец 2023 года с учетом данных переписи населения и жилищного фонда 2022 года составила 230,5 тыс. человек, постоянного 277,1 тыс. человек. Из них 84,7 процента проживало в селах, а 15,3 процента в городских поселениях. За 2019-2023гг произошло увеличение численности постоянного населения на 13,7 тыс. человек или на 5,2 процента.

Численность постоянного населения районов, городов на конец 2023 года по Таласской области. (тысяч человек)

Уровень рождаемости, смертности, а также миграция влияют на формирование половозрастной структуры населения. Население Таласской области в демографическом отношении молодое: в конце 2023г. 37,3 процента от общей численности населения составили дети и подростки, 53,7 процента - лица трудоспособного возраста и 9,1 процента - лица старше трудоспособного возраста.

На территории Таласской области проживает население более 20 национальностей. В результате миграционных процессов за последние годы произошли изменения в национальном составе: растет численность коренной национальности – кыргызов, уменьшается численность русских и

этникалык жактан бир түрдүү, 2023-ж. аягына карата кыргыздар, жалпы калктын санынын 95,1 пайызын түзөт. Өзбектердин, казактардын, немистердин жана түрктөрдүн саны туруктуу бойдон калууда.

Калктын табигый өсүүсүнүн көрсөткүчү 2023-жылы төмөнкү маалыматтар менен мүнөздөлдү: тирүү төрөлгөндөрдүн саны – 6145, өлгөндөр – 1351, калктын табигый өсүүсү 4794 адамды түздү.

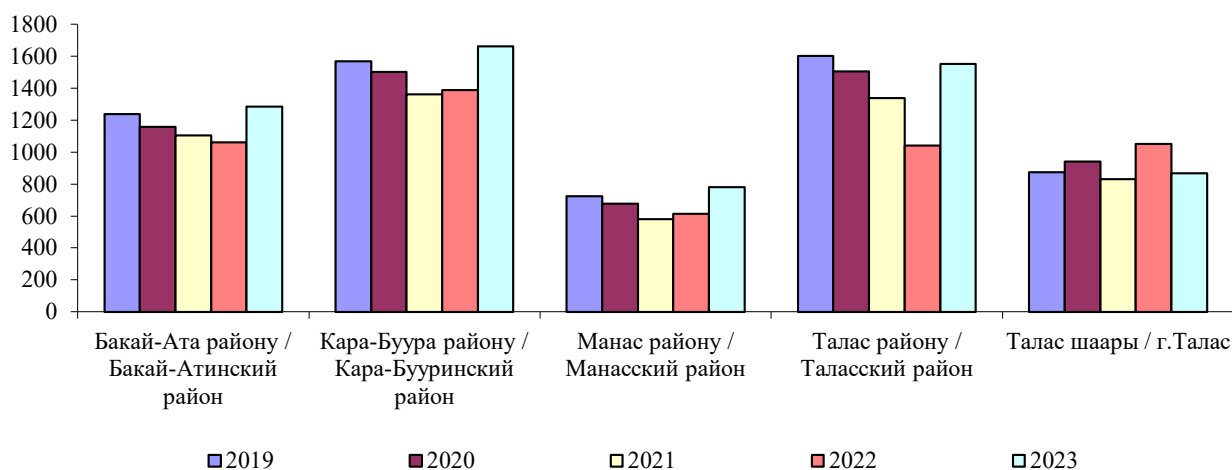
2019-жылдан 2023-жылга чейинки аралыкта төрөлүүнүн коэффициенти 2023-ж. калктын төрөлгөн 1000 адамына, 25,8 ден 22,2 ге чейин азайды.

украинцев. Общество стало этнически более однородным, на конец 2023 года от общей численности населения кыргызы составляют 95,1 процента. Стабильным остается численность узбеков, казахов, немцев и турков.

Показатели естественного прироста населения за 2023 год характеризуется следующими данными: число родившихся живыми – 6145, умерших – 1351, естественный прирост населения составил 4794 человек.

За период с 2019 по 2023 года коэффициент рождаемости уменьшился с 25,8 до 22,2 родившихся на 1000 человек населения в 2023 году.

**Райондор жана шаарлар боюнча
төрөлгөн балдардын саны**
(адам)

**Число родившихся детей в разрезе
районов и городов**
(человек)

Акыркы 5 жылда өлүмдүн жалпы көрсөткүчү өскөн, бирок 2023-жылы каза болгондордун саны мурунку жылга салыштырмалуу бир аз кыскарган. 2023-жылы 1351 адам каза болгон, же 2019-жылга салыштырмалуу 4,3 пайызга аз, бул 1000 калкка 4,9 өлүмдү түзөт (2019-жылы – 6,2). Өлүмдүн эң жогорку көрсөткүчү Талас шаарында жана Айтматов райондорунда белгиленди.

Төрөлгөндөгү жашоонун күтүлгөн узактыгы 2023-ж. эки жыныска тең 71,6 жашты түздү, тагыраак айтканда, 2019-жылга салыштырмалуу 2,2 пайызга көбөйдү. Айрыкча, карама каршы жыныстагылардын жашоо мөөнөтүнүн

За последние 5 лет уровень общей смертности отмечалось увеличением, но в 2023 году число умерших незначительно уменьшилась, сравнительно с предыдущим годом. В 2023 году умерли 1351 человек, или на 4,3 процента меньше чем в 2019г, что составляет на 1000 населения 4,9 умерших (в 2019г. – 6,2). Наиболее высокий уровень общей смертности отмечался в городе Талас и в Айтматовском районе.

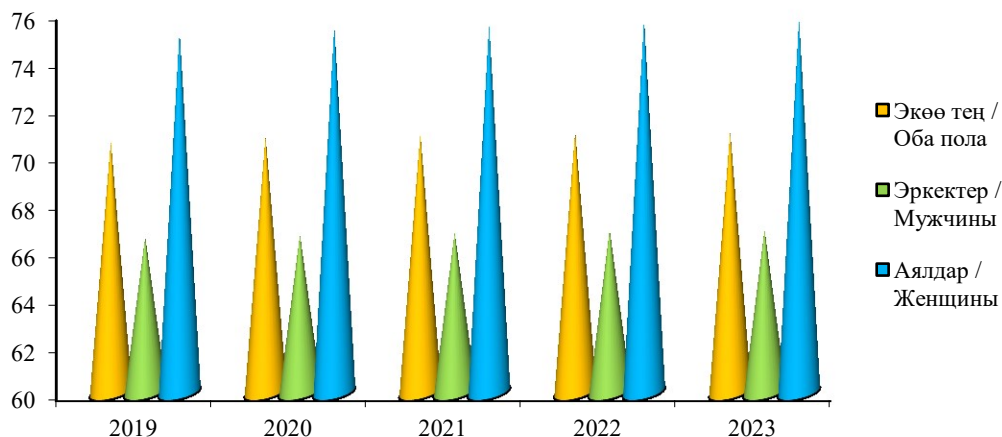
Ожидаемая продолжительность жизни при рождении в 2023 году составила для обеих полов 71,6 лет, т.е. по сравнению с 2019 годом увеличилась на 2,2 года. Особенно тревожен разрыв между сроками жизни противоположных полов, мужчины

аралыгынын бөлүнүшү коркунуч туудурат, эркектер үчүн – 69,2 жаш болсо, аялдар үчүн – 74,3 жаш, тагыраак айтканда, аялдар эркектерге караганда 8,8 жылга көбүрөөк жашайт.

– 69,2 лет, женщины – 74,3 лет, т.е. женщины, живут на 8,8 лет дольше, чем мужчины.

Төрөлгөндөгү жашоонун күтүлгөн узактыгы

Ожидаемая продолжительность жизни при рождении

Ошентип, облустун калкынын санынын көбөйүүсүнүн негизги фактору – табигый өсүш болуп саналат, ал калктын төрөлүүсүнүн жана өлүмдүн өзгөрүүлөрүнүн таасиринин негизинде түзүлөт.

Калктын өлүмүнүн негизги себептери бул адамдын организмнин эң маанилүү системаларынын бузулууларынан келип чыккан оорулар болуп саналат. Алардын ичинен, кан айлануу системасынын оорулары – өлүм себептеринин структурасында эң биринчи орунда келе жатат (2023-ж. бардык өлгөндөрдүн 55,1 пайызы), зыяндуу шишик жана жаңы пайда болуу оорулары (12,2 пайыз), андан кийин, жугуштуу жана мите оорулары (1,1 пайыз), андан кийин дем алуу органдарынын оорулары (5,9 пайыз), сырттан болгон айрым таасирлердин натыйжасындагы жаракат алуулар, уулануулар (8,0 пайыз), тамак сиңирүү органдарынын оорулары (5,1 пайыз).

Азыркы заманда адамдын жашоо турмушундагы көйгөйү – жаны төрөлгөн наристе балдардын жашоосун сактап калуусу айрыкча актуалдуу. Талас облусунун аймагында 2023-жылы 1 жашка

Таким образом, основным фактором увеличения численности населения области является естественный прирост, формирующийся под влиянием изменений рождаемости и смертности населения.

Основными причинами смерти населения являются болезни, связанные с нарушением деятельности важнейших систем человеческого организма. Из них, болезни системы кровообращения остаются главной причиной в структуре причин смерти населения (55,1 процента всех умерших в 2023г), новообразования (12,2 процента), затем, инфекционные и паразитарные болезни (1,1 процента), затем болезни органов дыхания (5,9 процента), травмы отравления и некоторые другие последствия воздействия внешних причин (8,0 процента), болезни органов пищеварения (5,1 процента).

В современных условиях жизнедеятельности человека проблема сохранения жизни новорожденных особенно актуальна. На территории Таласской области в 2023 году на первом году жизни умерли 79 ребен-

чейинки наристелерден 79 бала өлгөн (жалпы өлгөндөрдүн санынын 5,8 пайызы). 2023-жылы тирүү төрөлгөн 1000 балага 12,9 өлгөн ымыркайлар (промилле) туура келет, 2019-жылы 17,2 промилле болгон.

Никелешүүнүн саны акыркы 5 жылда акырындык менен көбөйүп жатканы байкалууда. Калктын туруктуу салттагы нике үй-бүлө нормалары төрөлгөндөрдүн көбөйүшүнүн негизин түзөт, анткени төрөлгөндөрдүн 64,0 пайыздан көбү расмий түрдө катталган никеде тургандардын балдары.

2023-жылы облусубуздун аймагында 2003 жаңы үй-бүлө түзүлдү (7,2 промилле), 2019-ж. бул көрсөткүч 1654 учурду түзгөн (7,1 промилле). Биринчи жолу никеге тургандардын орточо курагы, аялдар үчүн – 23 жаш, ал эми эркектер үчүн – 28 жашты түздү.

2019-жылга салыштырмалуу ажырашуулардын саны бир аз көбөйдү: 2019-ж. 484 ден (1,8 промилле), 2023-ж. 556га чейин (2,0 промилле). 2023-жылы түзүлгөн 100 никелешүүгө 24 ажырашуу туура келди.

Калктын миграциясы – эң маанилүү статистикалык көрсөткүчтөрдүн бири болуп эсептелет жана көбүнчө, өлкөнүн социалдык-экономикалык абалынан жана анын жаратылыш-климаттык шартынан көз каранды. 2023-жылы бардык мигранттардын саны 5749 адамды түздү (2019-ж. 3783 адам), алардын ичинен, ички миграциянын көлөмү – 5346 адам, тышкы миграция – 403 адам, алардын ичинен 359 адам КМШ өлкөлөрүнүн мигранттары, 44-алыскы чет өлкөлөрдүкү. 2023-жыл ичинде Талас облусуна Кыргыз Республикасынын чегинен 221 адам келген, ал 2019-жылга караганда 2,8 эсеге өстү, бирок, ошондой болсо да, иммигранттардын саны аз болуп, облустун миграциялык өсүшүнүн тетири көрсөткүчүн жаба албайт. Өлкөдөн тышкары кеткен адамдардын саны 182 адамды түздү – бул 2019-жылга караганда 7,6 пайызга аз, алардын ичинен 196 адам КМШ өлкөлөрүнө кеткен, 4-алыскы чет өлкөлөргө. Миграциялык агым 39 адамды

ка (5,8 процента от общего числа умерших). В 2023 году на 1000 детей родившихся живыми приходится 12,9 умерших новорожденных, по сравнению с 17,2 промилле в 2019 году.

За последние 5 лет наблюдается увеличения число браков. Устойчивые традиционные нормы брачно-семейного поведения населения являются основой высокого уровня рождаемости, т.к. более 64,0 процентов детей рождаются у супругов, состоящих в официально зарегистрированном браке.

В 2023 году на территории нашей области образовалось 2003 новых супружеских пар (7,2 промилле), в 2019 году этот показатель составлял 1654 случая (7,1 промилле). Средний возраст впервые вступающих в брак составил для женщин – 23 лет, а для мужчин – 28 лет.

По сравнению с 2019 годом незначительно увеличилась число разводов: с 484 – в 2019 году (1,8 промилле) до 556 – в 2023 году (2,0 промилле). На 100 браков заключенных в 2023 году приходится 24 разводов.

Миграция населения является одним из главных компонентов динамики численности населения и во многом зависит от социально-экономического положения страны и ее природно-климатических условий. В 2023 году общее число мигрантов составило 5749 человек (3783 человек в 2019г.), из них в потоке внутренней миграции – 5346 человек, внешние – 403, из которых 359 человек составили мигранты стран Содружества, 44 - Дальнего Зарубежья. В течении 2023 года в Таласскую область из-за пределов Кыргызской Республики прибыло 221 человек, что в 2,8 раз выросло, чем в 2019г., но все-таки число иммигрантов остается незначительным и не является фактором, влияющим на восполнение отрицательного миграционного сальдо области. Выбыло за пределы республики 182 человек - что на 7,6 процента меньше, чем в 2019 году, из них 196 человек – в страны СНГ, 4 – в Дальнее Зарубежья. Миграционный отток составил 39 человек или на 33,9 процента больше, чем в 2019г. В 2023 году интенсивность выбытия населе-

түздү же 2019-жылга караганда 33,9 пайызга көбөйдү. 2023-жылы кетүү интенсивдүүлүгү (10 миң тургунга) 6 адамды түздү.

Талас облусунун демографиялык абалы 2023-ж. аягына карата, өткөн жылдарга салыштырмалуу, бардык көрсөткүчтөр боюнча бир аз азайып жана калктын миграциялык активдүүлүгүнүн жогорулоосу менен мүнөздөлдү. Төрөлгөндөгү күтүлгөн жашоо узактыгы бир аз жогорулады.

Жалпысынан, биздин облуста демографиялык абал ар түрдүү болууда.

Саламаттыкты сактоо. Талас облусунда медициналык-санитардык жардам көрсөтүү боюнча 8 оорукана мекемелер иштеп жатат. 51 фельдшердик-акушердик пунктар, 1 үй-бүлөлүк медицина борбору, 36 үй-бүлөлүк дарыгерлердин тобу.

2023-жылы ооруканалардын койкаларынын саны – 662 түзүп, 3 койкага 2022-жылга салыштырмалуу азайган.

Талас облусунда 2023-жылы оорулардын саны азайган: шишик ооруулары 342, кан жана канды пайда кылуучу органдардын оорулары 1268 учур катталган, ал эми 2022 жылга караганда 242 учурга азыраак болгон. Эндокриндик системасынын оорулары, тамактануунун, зат алмашуунун бузулушу, айрым белгилердин так эмес көрсөтүлгөн абалы, төрөлгөндөн кийинки перинаталдык мезгилде пайда болгон өзгөчө оорулар, дем алуу органдарынын оорулары боюнча, кулак жана чыккый сөөгүнүн ооруулары, көздүн жана башка оорулары, теринин жана тери алдындагы клетчатканын оорулары, дем алуу органдарынын ооруулары, кош бойлуулук, төрөт жана төрөттөн кийинки мезгил өтүшүп кетүүдөгү оорулар былтыркы жылга салыштырмалуу азайгандары байкалган. Жугуштуу жана мите ооруулары 1610 учур катталып былтыркыга салыштырмалуу 575 учурга азайганы байкалган.

ния за пределы республики (число выбывших на 10 000 населения) составила – 6 человек.

Демографическая ситуация Таласской области в конце 2022 года по сравнению с предыдущими годами характеризовалась незначительными уменьшениями всех показателей и возрастанием миграционной активности населения. Немного увеличилась продолжительность жизни при рождении.

В целом, демографическая ситуация в нашей области очень разнообразна.

Здравоохранение. Для оказания медико-санитарной помощи в Таласской области функционирует 8 больничных учреждений, 51 фельдшерско-акушерских пунктов, 1 центра семейной медицины, 36 группы семейных врачей.

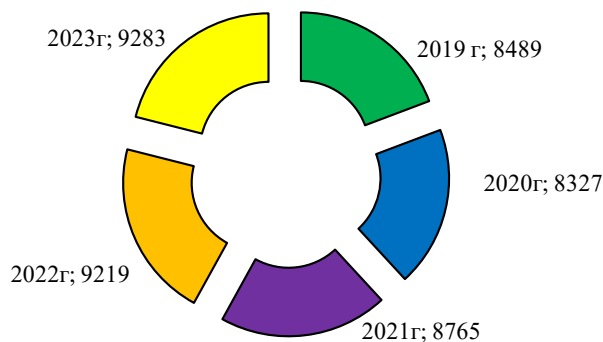
Число больничных коек в 2023 году составило – 662 и по сравнению с 2022 годом уменьшилось, на 3 коек.

В области уменьшилось число заболеваний в 2023 году: Новообразования-342, болезней крови и кроветворных органов зарегистрировано 1268 случаев, что на 242 случаев меньше, чем в 2022 году. По болезням эндокринной системы, расстройства питания и нарушения обмена веществ, симптомам, признакам и неточно обозначенному состоянию, заболевания по отдельным состояниям, возникающим в перинатальном периоде, болезням уха и сосцевидного отростка, болезней глаза и его придатков, болезней кожи и подкожной клетчатки, по болезням органов дыхания, число заболеваний по осложнениям беременности, родов послеродового периода выше перечисленные болезни по сравнению с прошлым годам уменьшились. Инфекционные и паразитарные болезни, зарегистрировано 1610 случаев, что на 575 случаев меньше, чем по сравнению прошлым годам.

Мектепке чейинки билим берүүчү уюмдар. Мектепке чейинки билим берүү мекемелери 1 жаштан 7 жашка чейинки жана андан жогорку курактагы балдарды тарбиялоону, окутууну, кароону, багууну жана ден соолугун камсыз кылат.

2023-жылы облус боюнча 81 мектепке чейинки мекеме иштеп жатат, анын ичинен шаар жергесинде 13, айыл жеринде 68 мекеме жайгашкан. Өткөн жылга салыштырмалуу мамлекеттик мектепке чейинки мекемелерге барган балдардын саны 191 балага көбөйгөн жана 2023-жылы - 9283 баланы түздү. Акыркы беш жылда мектепке чейинки уюмдарга барган балдардын саны өскөнү байкалган. Ушул жылы мектепке чейинки мекемелердеги тарбиячылардын саны 510 адамды түздү, былтыркы жылга салыштырмалуу 31 тарбиячыга жогорулаган.

2019-2023-ж.ж. Мектепке чейинки билим берүүчү уюмдарга барган балдардын саны
(адам)

Билим берүү. Облус боюнча 118 күндүзгү жалпы билим берүүчү мектеп бар, анда 60 495 бала окуйт. Анын 113 мектеби – мамлекеттик, 5 - жеке мектептер. Акыркы беш жылда жалпы билим берүүчү мектептерде окугандардын саны 3157 окуучуга же 5,5 эсеге өстү.

Жалпы билим берүүчү мектептерде окутуу кыргыз (мамлекеттик) жана орус тилдеринде жүргүзүлөт.

Дошкольные учреждения. Дошкольные образовательные учреждения обеспечивают воспитание, обучение, присмотр, уход и оздоровление детей от 1 года до 7 лет и старше.

В 2023 году по области функционировало 81 дошкольных учреждений, в том числе, в городской местности 13, в сельской местности 68. По сравнению с прошлым годом количество детей, посещающих государственные дошкольные учреждения, увеличилось на 191 ребенка, а в 2023 году – на 9283 детей. За последние пять лет увеличилось количество детей, посещающих дошкольные организации. Численность воспитателей в дошкольных учреждениях составляет 510 человек, что на 31 воспитателя больше, чем в прошлом году.

Численность детей посещающих дошкольных учреждений за 2019-2023г.г.
(человек)

Образование. В области действует 118 дневных общеобразовательных школ, где обучается 60495 детей. Из общего числа школ 113 – государственные, 5 – частные школы. За последние пять лет число учащихся в общеобразовательных школах возросло на 3157 учеников, или на 5,5 процента.

В общеобразовательных школах области обучение ведется на двух языках: кыргызском (государственном) и русском.

Мугалимдердин саны жалпы билим берүү мектептерде 4024 адамды түзөт жана бир мугалимге 15 окуучу туура келет.

Облуста 1-кесиптик жогорку билим берүү уюму, 4 - орто кесиптик билим берүү жана 6-башталгыч кесиптик билим берүү уюмдары бар.

2023-2024 окуу жылынын башына карата облустук жогорку кесиптик билим берүү уюмдарында студенттердин саны - 1969 адамды түзөт, орто кесиптик билим берүү уюмдарында – 2939, башталгыч кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдары – 1291 адам. 2023-жылы 2019-жылга салыштырмалуу ЖОЖдордо студенттердин саны 19,2 пайызга өскөн, ал эми, орто кесиптик билим берүү мекемелеринде ушул эле көрсөткүч 30,5 пайызга дагы өскөн, башталгыч кесиптик билим берүү мекемелеринде студенттердин саны 0,8 пайызга көбөйгөн.

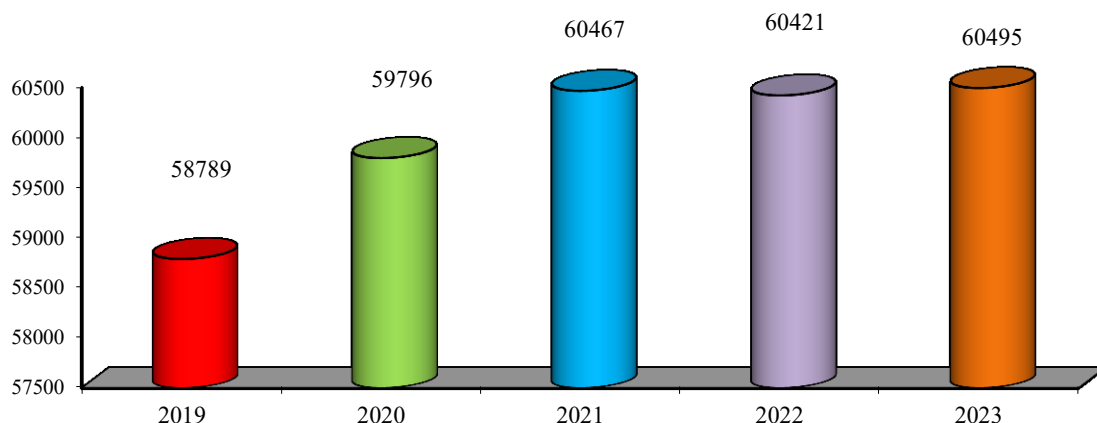
Численность преподавателей в общеобразовательных школах области составляет 4024 человека и на одного учителя приходится 15 учеников.

В области имеется 1 образовательная организация высшего профессионального образования, 4 - образовательных организаций среднего профессионального образования и 6-образовательных организаций начального профессионального образования.

Количество студентов в образовательных организациях высшего профессионального образования области на начало 2023/2024 учебного года составляет – 1969 человек, образовательных организациях среднего профессионального образования – 2939, образовательных организациях начального профессионального образования 1291 человек. В 2023г. по сравнению с 2019г. численность студентов в ВУЗах увеличилась 19,2 процента, а в образовательных организациях среднего профессионального образования увеличилась на 30,5 процента, и в образовательных организациях начального профессионального образования численность студентов увеличился на 0,8 процента.

2019-2023-жылдарга күндүзгү жалпы билим берүү уюмдарында окуучулардын саны (адам)

Численность учащихся дневных общеобразовательных организаций за 2019-2023г.г. (человек)

Турак жай фонду. 2023-жылы турак жай фондунун жалпы аянты 2022-жылга салыштырганда 1,0 пайызга көбөйгөн жана 3986,7 миң чарчы метрди түздү, анын ичинде турак жай аянты тиешелүү түрдө 1,0 пайызга же 2786,7 миң чарчы метрди түзгөн. Облустун шаар жеринде турак жай фондунун 21,2 пайызы, ал эми айыл жеринде 78,8 пайызы орун алган. Акыркы беш жылда турак жай фондунун жалпы аянты 221,9 миң чарчы метрге, же 5,6 пайызга өскөн.

Турак жай фондунун жалпы аянтынын салыштырма салмагынын негизги үлүшү жеке секторго туура келет. 2023-жылы 99,7 пайыз жана 3975,4 миң чарчы метр түзүп, жалпы аянты жеке менчикте болгон. Бул негизинен мамлекеттин менчигинде турган турак жайды менчиктештирүүнүн эсебинен, акысыз берилген.

Ошондой эле, турак жай фондунун жабдуулары көп жабдылды. Көпчүлүк убактарда, өзгөчө жеке үйлөрдө суу түтүктөрү көп коюлган, борбордук жылуулук, ысык суу менен жабдуу, даараткана, канализация менен жабдылып, бирок аз. Жалпысынан облус боюнча 36,7 пайыз турак-жай аянты суу түтүгү менен, канализация – 9,4 пайыз, ванна (душ) – 7,6 пайыз, борбордук жылытуу – 34,4 пайыз жана телефон – 8,6 пайыз камсыз болгон.

2023-жылы Талас шаарында бир кишиге эсептегенде (20,2 чарчы метр) турак жай менен камсыз болуу, жалпы облус көрсөткүчүнөн (14,4 чарчы метр) жогору болгон.

Жилищный фонд. Общая площадь жилищного фонда в 2023 году по сравнению с 2022 годом увеличилась на 1,0 процента и составила 3986,7 тыс. квадратный метр, в том числе жилая площадь, соответственно, на 1,0 процента и 2786,7 тыс. квадратных метров. В городской местности области находится 21,2 процента жилищного фонда, а в сельской – 78,8 процентов. За последние пять лет общая площадь жилищного фонда возросла на 221,9 тыс. квадратных метров, или на 5,6 процентов.

Основная доля удельного веса в общей площади жилищного фонда приходится на частный сектор. Так, в 2023г. частный жилищный фонд составляет – 3975,4 тыс. кв.м., 99,7 процента общей площади находился в собственности граждан. Это произошло, в основном, за счет приватизации жилья, находящегося в государственной собственности, переданного безвозмездно.

Оборудования жилищного фонда так же остается оснащенным. Во многих, особенно в индивидуальных домах присутствуют водопровод, центральное отопление, горячее водоснабжение, ванная, канализация. В целом по области 36,7 процентов жилой площади обеспечено водопроводом, канализацией – 9,4 процента, ваннами (душ) – 7,6 процента, центральным отоплением – 34,4 процентов и телефоном – 8,6 процентов.

В 2023 году обеспеченность жильем в расчете на одного человека в городе Талас (20,2 квадратных метров) выше, чем в целом по области (14,4 квадратных метров).

Туризм жана эс алуу. Талас облусунда 2023 жылы туризм чөйрөсү менен байланышкан экономикалык иш аракеттерди жүргүзгөн он алты чарба (юридикалык жана жеке жактар) катталды. Буга туристик – экскурсиялык кызматтарды көрсөтүүчү ишканалар, туристердин жашоосу, эс алуусу, жайгаштыруу жайлары, (коруктар, улуттук табигый парктар) ж.б кирет. Бир мамлекеттик мейманкана жана үч жеке мейманканалар катталган. 2023-жылы аларга жайгаштырылган адамдардын саны 5507 киши. Жаратылыш паркына келген адамдардын саны 3472 түздү, ошондой эле, санатордук-курорттук мекемелер жана башка жайгаштыруунун адистештирилген каражаттарына келген адамдардын саны 2383 адамга жеткен. Башка туризм ишканаларына келген туристердин саны 98818 адамды түздү.

2001-жылдын 24-мартындагы Кыргыз Республикасынын Президентинин Жарлыгы менен дүйнөлүк жана улуттук экономикада туризмдин өсүп жаткан маанилүүлүгүн эске алуу менен «Манас-Ордо» комплекси - кайра уюштурулду жана азыркы учурда "Манас-Ордо" Улуттук комплекси катары таанымал, 2023-жылы бул комплекске 98818 адам келген.

2023-жылы жалпы туристтердин саны 110183 адамды түзгөн жана 2022-жылга салыштырмалуу алардын саны 40984 адамга көбөйгөн. Ички туристер б.а. Кыргызстандын жарандары 109193 турист катталган, ал эми, сырттан келген 987 турист катталган.

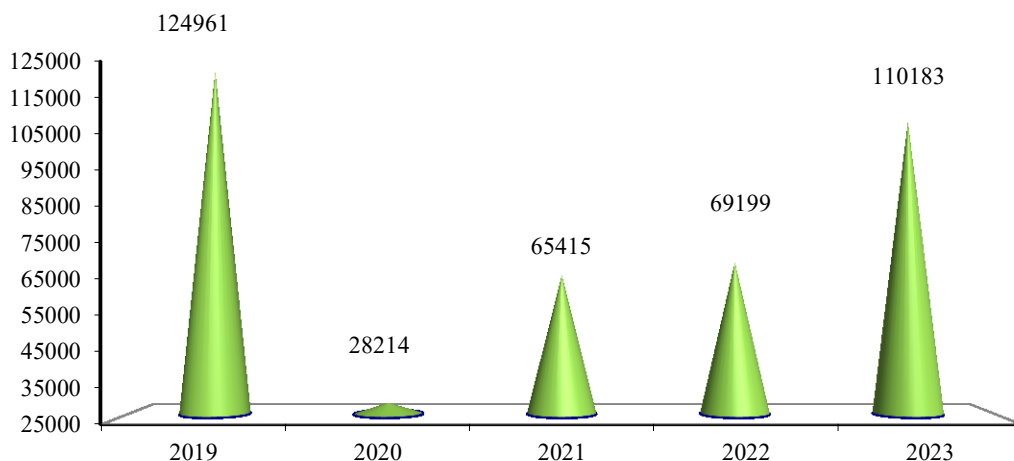
Туризм и отдых. 2023 году в Таласской области зарегистрированы шестнадцать хозяйствующих субъектов (юридических и физических лиц), осуществляющих экономическую деятельность, связанную со сферой туризма. В это число входят предприятие, оказывающие туристско – экскурсионные услуги, средства размещения туристов связанные с проживанием, отдыхом и развлечениями (заповедники, национальные природные парки, и т.д). Имеется одна государственная гостиница и три частные гостиницы. В 2023 году услуги гостиниц были предоставлены 5507 посетителям. Количество посетивших туристов природного парка составило 3472 человек. Санаторно-курортные учреждения и другие специализированные средства размещения посетило 2383 отдыхающих. Другие предприятия туризма посетили 98818 туристов.

Учитывая растущую значимость туризма в мировой и национальной экономике 24 марта 2001 года по Указу Президента Кыргызской Республики комплекс «Манас-Ордо» реорганизован и в настоящее время существует как Национальный комплекс «Манас-Ордо», в 2023 году посетили этот комплекс 98818 человек.

Всего численность туристов в 2023 году составила 110183 человек, и по сравнению с 2022 годом их численность увеличилась на 40984 человек. Внутренние туристы т.е. граждане КР 109193 человек зарегистрированы, а внешние туристы составили 987 человек.

**2019-2023-ж.ж. үчүн эс алуу жана
туризм боюнча мекемелерде тейленген
адамдардын саны**

**Численность обслуженных
в организациях
отдыха и туризма за 2019-2023г.г**

Кылмыштулук. 2023-жылы Талас облусунда катталган кылмыштардын жалпы саны 715 окуяны түздү, бул өткөн жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 2,6 пайызга (же 19 окуяга) азайган, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 3,0 пайызга (же 22 окуяга) азайган.

Катталган кылмыштардын түрлөрү боюнча жалпы санынын ичинен 2023-жылы 2019-жылга салыштырмалуу адам менен байланышкан кылмыштар зордуктоо – 57,1 пайызга, тоноо – 47,8 пайызга, зөөкүрлүк – 45,0 пайызга, жол кыймылынын эрежелерин бузуу жана транспорт каражаттарынын пайдалануу – 48,0 пайызга азайган.

2023-жылы 2019-жылга салыштырмалуу адам Өлтүрүү жана өлтүрүүгө болгон аракет менен байланышкан кылмыштар – 2,0 эсеге, ден соолукка оор залакат келиртүү – 1,4 эсеге пайызга, уурулук – 15,3 пайызга, баңги каражаттарын мыйзамсыз жүгүртүүсүнө байланыштуу кылмыштар – 1,9 эсеге көбөйгөн.

2023-жылы кылмыш кылган

Правонарушения. *Общее число зарегистрированных преступлений за 2023 год по области составило 715 случаев и по сравнению с 2022 годом их число уменьшилось на 2,6 процента (на 19 случаев), а по сравнению с 2019 годом – сократилось на 3,0 процента (на 22 случая).*

Из общего числа зарегистрированных преступлений по видам, в 2023 году по сравнению с 2019 годом, сократились многие преступления, связанных с изнасилованием на 57,1 процента, грабежом – на 47,8 процента, хулиганством – на 45,0 процента и нарушением правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств – на 48,0 процента меньше.

Также в 2023 году по сравнению с 2019 годом наблюдался рост некоторых преступлений: убийства и покушения на убийство в 2,0 раза, преступления, связанные с причинением тяжкого вреда здоровью – в 1,4 раза, кражи – на 15,3 процента, преступления, связанные с незаконным оборотом наркотиков – в 1,9 раза больше.

В 2023 году по сравнению с 2022 го-

адамдардын курамы 657 адамы түздү, бул өткөн жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 7,2 пайызга (же 51 адамга) азайган, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу 31,1 пайызга азайган.

дом, уменьшилась численность выявленных лиц, совершивших преступления на 7,2 процента, или на 51 человека, и составила 657 человек, а по сравнению с 2019 годом – на 31,1 процента меньше.

Коммуналдык кызмат көрсөтүүлөр. Аймактын социалдык инфраструктурасынын эн маанилүү компоненти суу менен камсыздоо жана канализация болуп саналат.

Облустун аймагында 2023-жылы 3,0 чакырым канализация тармагынын бир тилкеси бар, тазалоочу курулмалар аркылуу 592,3 миң метр куб саркынды суулар өткөрүлөт.

Облустагы бардык плантациялардын жалпы аянты 224,1 гектарды түзөт. Облустагы көчөлөрдүн, өтмөктөрдүн жана жээктердин жарыктандырылган бөлүктөрүнүн жалпы узундугу 448,8 километрди түзөт.

Коммунальные услуги. Важнейшей составной частью социальной инфраструктуры области является водопроводно-канализационное хозяйство.

На территории области в 2023 году находится 3,0 километра одиночного протяжения уличной канализационной сети, через очистные сооружения пропущено 592,3 тысячи кубических метров сточных вод.

Общая площадь всех зеленых насаждений на территории области составляет 224,1 гектара. Общее протяжение освещаемых частей улиц, проездов и улиц-набережных по области составляет 448,8 километров.

Тиркемелер

Приложения

**1. Талас облусунун
администрациялык-аймактык
бөлүнүшү**
(жылдын аягына карта, бирдик)

**1. Административно-
территориальное деление Таласской
области**
(на конец года, единицы)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Райондордун саны	4	4	4	4	4	Число районов
Шаарлардын саны	1	1	1	1	1	Число городов
Шаар тибиндеги кыштактардын саны	-	-	-	-	-	Число поселков городского типа
Айылдык кенештердин саны	37	37	37	37	37	Число айыльных кенешей
Айылдык калктуу конуштардын саны	91	93	93	93	93	Число сельских населенных пунктов

**1.1. Талас облустун негизги
социалдык-экономикалык
көрсөткүчтөрү**
(жылдын аягына карта)

**1.1. Основные социально-
экономические характеристики
Таласской области**
(на конец года)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Туруктуу калктын саны (жылдын аягына карата баалоо), миң. адам ¹	267,4	271,0	270,3	273,5	277,1	Численность постоянного населения (оценка на конец года), тыс. человек ¹
Өнөр жай продукциясынын көлөмү, млн. сом.	1578,3	1899,9	15128,8	22789,9	26240,2	Объем производства промышленной продукции, млн. сомов
Тамак-аш азыктарын (суусундуктарды кошкондо) жана тамекини өндүрүү	932,6	1204,1	1634,3	1628,6	1339,1	Производство пищевых продуктов, включая напитки и табачных изделий
Электр энергиясын өндүрүү, аны берүү жана бөлүштүрүү	562,3	618,7	631,1	621,5	636,6	Производство электроэнергии, ее передача и распределение
Айыл чарба продукцияларынын негизги түрлөрүн өндүрүү, тонна:						Производство основных видов сельскохозяйственной продукции, тонн:
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	42817	43419	42623	55974	52308	Зерно (в весе после доработки, без зернобобовых)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	101525	102756	81346	77113	68943	Зернобобовые (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	20238	14697	12794	31456	37569	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	215128	203943	185427	187825	181084	Картофель
Жашылча	98737	88978	97109	102359	96537	Овощи
Эт (тирүүлөй салмакта)	24 784	24 986	25 052	25 620	25 614	Мясо (в живой массе)
Эт (союлган салмакта)	12 689	12 713	13 136	14 369	14 444	Мясо (в убойной массе)
Чийки сүт	75 571	75 877	75 928	76 307	76 723	Молоко сырое

Уландысы						Продолжение
	2019	2020	2021	2022	2023	
Жумуртка, миң даана	22 137	22 259	22 278	22 470	22 589	Яйца, тыс. шт.
Жүн (физикалык салмакта)	1 487,4	1 488,8	1 495,0	1 495,0	1 499,8	Шерсть (в физическом весе)
Негизги капиталга инвестициялар (капиталдык салымдар), миң сом	8349,8	4642,6	2763,5	2408,0	5934,6	Инвестиции в основной капитал (капитальные вложения), млн. сомов
Автоунаа транспорттун жук ташуулар, миң тонна	1031,8	983,7	2692,8	11839,0	14877,1	Перевозки грузов автомобильным транспортом, тыс. тонн
Дүң жана чекене сатуу, автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо боюнча соода жүгүртүүсү млн.сом	16493,6	15489,0	19280,4	24386,5	30564,7	Объем оптовой и розничной торговли; ремонта автомобилей, бытовых изделий и предметов личного пользования, млн. сомов
Чекене сооданын көлөмү анын ичиндеги коомдук тамактанууну кошуп млн.сом	13197,8	12439,8	15967,2	21005,8	26742,8	Объем розничной торговли, включая предприятия питания, млн.сомов
Тейлөөлөрдүн рыноктук көлөмү млн. сом	19276,3	17843,7	23119,6	5594,9	6112,2	Объем рыночных услуг, млн. сомов
Продукцияларды товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү, сатып өткөрүүдөн түшкөн акча (дүң киреше), млн. сом	3761,6	8934,4	18844,1	30214,1	31778,7	Выручка (валовой доход) от реализации продукции, товаров, работ, услуг, млн. сомов
Катталган кылмыштардын саны	737	724	1132	734	715	Число зарегистрированных преступлений
¹ 2022-жылга маалыматтар Кыргыз Республикасынын 2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун жыйынтыгы боюнча кайра эсептелди.						¹ Данные за 2022 год пересчитаны от итогов переписи населения и жилищного фонда Кыргызской Республики 2022 года.

2. ЮРИДИКАЛЫК ЖАКТАР

2.1. Экономикалык ишмерликтин түрлөрү боюнча иштеп жаткан юридикалык жактардын, филиалдардын жана өкүлчүлүктөрдүн¹ саны
(үчтүн айы 1 карата, бирдик)

2. ЮРИДИЧЕСКИЕ ЛИЦА

2.1. Количество действующих юридических лиц, филиалов и представительств¹ по видам экономической деятельности
(на 1 января, единиц)

	2020	2021	2022	2023	2024	
Бардыгы анын ичинен:	1 358	1 371	1 244	1 307	1 301	Всего в том числе:
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	189	169	153	203	202	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	5	5	6	6	6	Добыча полезных ископаемых
Иштетүүчү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	12	11	12	15	16	Обрабатывающие производства
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	4	4	4	3	3	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен камсыздоо, тазалоо, таштандыларды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки зат алуу	5	10	5	18	17	Водоснабжение очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья
Курулуш	33	47	48	55	54	Строительство
Дүң жана чекене соода; автомобилдерди жана мотоциклдерди оңдоо	66	71	66	78	76	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	20	18	21	19	20	Транспортная деятельность и хранение грузов
Мейманканалардын жана рестора	1	2	2	1	1	Деятельность гостиницы ресторанов
Маалымат жана байланыш	5	5	5	6	6	Информация и связь
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	67	72	74	75	75	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк операциялары	10	12	9	11	11	Операции с недвижимым имуществом
Кесиптик илимий жана техникалык ишмердик	51	56	45	43	33	Профессиональная, научная и техническая деятельность
Администрациялык жана көмөкчү ишмердик	14	18	15	18	18	Административная и вспомогательная деятельность
Мамлекеттик башкаруу жана коргоо, милдеттүү социалдык камсыздандыруу	167	168	164	167	171	Государственное управление и оборона, обязательное социальное обеспечение
Билим берүү	222	226	226	237	238	Образование
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	66	67	63	59	60	Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	22	24	23	22	22	Искусство, развлечения и отдых

Уландысы	Продолжение				
	2020	2021	2022	2023	2024
Башка тейлөө ишмердиги	399	386	303	271	272
Экстерриториалдуу уюмдардын ишмердиги	-	-	-	-	-
					Прочая обслуживающая деятельность экстерриториальных организаций

2.2. Аймактар боюнча иштеп жаткан юридикалык жактардын, филиалдардын жана өкүлчүлүктөрдүн¹ саны
(үчтүн айы 1 карата, бирдик)

2.2. Количество действующих юридических лиц, филиалов и представительств¹, по территории
(на 1 января, единицы)

	2020	2021	2022	2023	2024	
Талас облусу	1 358	1 371	1 244	1 307	1 301	Таласская область
Бакай-Ата району	355	328	214	229	301	Бакай-Атинский район
Айтматов району	231	232	267	298	231	Айтматовский район
Манас району	195	199	174	178	175	Манасский район
Талас району	238	250	236	241	236	Таласский район
Талас шаары	339	362	353	361	358	г. Талас

2.3. Менчик формасы боюнча иштеп жаткан юридикалык жактардын, филиалдардын жана өкүлчүлүктөрдүн¹ саны
(үчтүн айы 1 карата, бирдик)

2.3. Количество действующих юридических лиц, филиалов и представительств¹, по формам собственности
(на 1 января, единицы)

	2020	2021	2022	2023	2024	
Бардыгы	1358	1371	1244	1307	1301	Всего
Мамлекеттик менчик	368	375	369	376	374	Государственная собственность
Муниципалдык (коммуналдык) менчик	142	144	144	145	145	Муниципальная (коммунальная) собственность
Жеке менчик	848	852	731	786	782	Частная собственность
Менчиктин башка формалары	-	-	-	-	-	Иные формы собственности

2.4. Активдүүлүк белгиси боюнча юридикалык жактардын, филиалдардын жана өкүлчүлүктөрдүн¹ саны

(үчтүн айы 1 карата, бирдик)

2.4. Количество юридических лиц, филиалов и представительств¹, по признакам активности

(на 1 января, единицы)

	2020	2021	2022	2023	2024
Бардыгы	3 517	3 641	3 722	3 752	3 741
анын ичинен:					<i>Всего в том числе</i>
Иштеп жаткан	1358	1371	1244	1307	1301
Бир жылдан көп эмес токтоп турган ("уйкуда")	630	709	689	96	126
Жоюу стадиясында турган	62	63	74	91	88
Жаңы түзүлгөн	37	74	29	26	11
Бир жылдан көп эмес токтоп турган ("активдүү эмес")	547	543	780	1366	1353
Он жылдан көп эмес токтоп турган	527	527	556	533	530
Активдүүлүгү белгисиз	356	354	350	333	332

Действующие «1»

Спящие менее года «2»

В стадии ликвидации «3»

Вновь созданные «4»

Не действующие более одного года "5"

Не действующие более десяти лет "6"

Признак «0» ("призрак")

заполняется фактически не существующему субъекту

2.5. Бейөкмөт уюмдардын, жалпыга маалымдоо каражаттарынын, саясий партиялардын¹ саны

(үчтүн айы 1 карата, бирдик)

2.5. Количество неправительственных организаций, средств массовой информации, политических партий¹

(на 1 января, единицы)

	2020	2021	2022	2023	2024
Өкмөттүк эмес уюмдар	1 207	1 232	1 249	1 187	1 240
алардын ичинен саясий партиялар	1	1	1	1	1
Массалык маалымат каражаттар	16	15	16	17	17

Неправительственные организации

из них политические партии

Средства массовой информации

¹ Маалымат статистикалык бирдиктердин бирдиктүү мамлекеттик реестринен юридикалык жактар, филиалдар жана өкүлчүлүктөр

¹ Информация из Единого государственного регистра статистических единиц юридические лица, филиалы, представительства

3. РЕГИОНАЛДЫК ДҮҢ ПРОДУКТ ЖАНА НЕГИЗГИ КАРАЖАТТАР

3. ВАЛОВОЙ РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПРОДУКТ И ОСНОВНЫЕ ФОНДЫ

3.1. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча регионалдуу дүң продукт учурдагы баа менен

3.1. Валовой региональный продукт по видам экономической деятельности в текущих ценах

(миллион сом)			(миллионов сомов)			
	2019 ¹	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	16 899,5	17 902,5	31 340,8	39 161,4	41 087,6	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	6 054,8	6 951,3	8 737,2	8 790,3	9 774,0	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	1,4	15,6	15,6	1,8	15,1	Добыча полезных ископаемых
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	244,7	409,6	9 684,4	13 139,3	12 983,0	Обрабатывающие производства (обрабатывающая промышленность)
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	189,0	263,1	4,4	54,9	148,8	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	15,7	13,5	25,9	21,6	40,2	Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья
Курулуш	1 237,9	668,1	867,1	631,7	1 588,3	Строительство
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	3 943,6	3 696,4	4 594,2	5 486,0	3 312,0	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	268,4	218,9	1 208,1	2 279,5	2 722,2	Транспортная деятельность и хранение грузов
Мейманканалар менен ресторандардын ишмердиги	107,1	34,6	60,0	97,2	212,5	Деятельность гостиниц и ресторанов
Маалымат жана байланыш	56,3	42,9	50,3	60,2	59,4	Информация и связь
Финансылык ортомчулугу жана камсыздандыруу	517,3	612,7	654,3	1 741,9	1 941,3	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	1 026,3	1 159,5	1 304,7	1 238,2	1 437,8	Операции с недвижимым имуществом,
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	48,7	102,2	215,5	78,7	130,5	Профессиональная, научная и техническая деятельность
Административдик жана көмөкчү ишмердик	7,3	15,3	6,8	77,3	110,4	Административная и вспомогательная деятельность
Мамлекеттик башкаруу жана коргоо	983,3	1 074,8	1 182,2	1 467,3	1 615,0	Государственное управление и оборона
Билим берүү	1 249,9	1 535,6	1 613,4	2 384,5	2 873,2	Образование

Уландысы

Продолжение

	2019 ¹	2020	2021	2022	2023	
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	450,1	525,8	584,3	776,9	921,3	Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	115,8	108,0	117,8	201,9	222,5	Искусство, развлечения и отдых
Башка тейлөө ишмердиги	121,5	84,8	131,4	149,6	163,8	Прочая обслуживающая деятельность
Жалданма жумушчулары бар жеке үй чарбаларынын ишмердиги; жеке үй чарбалары тарабынан өз керектөөлөрү үчүн ар түрдүү товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү өндүрүү	6,4	3,5	8,5	10,4	10,7	Деятельность частных домашних хозяйств с наемными работниками; производство частными домашними хозяйствами разнообразных товаров и услуг для собственного потребления
Продукттарга таза салыктар	254,0	366,3	274,7	472,2	805,6	Чистые налоги на продукты

¹ 2019-жылдан баштап маалыматтар, 2008 жылдагы Улуттук Эсептер Тугумунун эл аралык стандарттарына ылайык эсептелген

¹ Данные с 2019 года рассчитаны по международному стандарту Системы Национальных Счетов 2008 года

3.2. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча негизги каражаттар жана алардын толук наркы

(жылдын аягына карата; миллион сом)

3.2. Основные фонды по видам экономической деятельности по полной стоимости

(на конец года; миллионов сомов)

	2019 ¹	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	77155,6	79686,7	90676,7	97332,7	127015,8	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	5257,8	5393,3	5918,2	6641,7	7263,5	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	74,5	80,0	54,4	62,5	80,9	Добыча полезных ископаемых
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	698,4	641,5	18570,0	19083,1	20106,5	Обрабатывающие производства (обрабатывающая промышленность)
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	3452,9	3584,2	3653,2	3689,7	3747,6	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	162,3	162,2	167,2	529,4	559,8	Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья
Курулуш	2459,4	2367,3	2489,8	540,1	763,5	Строительство
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	66,0	105,2	75,6	83,1	86,6	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов

Уландысы

Продолжение

	2019 ¹	2020	2021	2022	2023	
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	9,8	862,9	988,8	1798,6	2586,7	Транспортная деятельность и хранение грузов
Мейманканалар менен ресторандардын ишмердиги	2,1	2,1	-	-	-	Деятельность гостиниц и ресторанов
Маалымат жана байланыш	235,5	248,5	255,2	286,9	287,3	Информация и связь
Финансылык ортомчулугу жана камсыздандыруу	2,7	2,7	1,9	2,8	2,9	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	52062,6	49098,7	51723,8	57018,6	82318,3	Операции с недвижимым имуществом
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	8916,9	12822,8	1952,1	1985,1	1998,2	Профессиональная, научная и техническая деятельность
Административдик жана көмөкчү ишмердик	87,2	107,0	120,1	26,5	63,2	Административная и вспомогательная деятельность
Мамлекеттик башкаруу жана коргоо	2904,8	3340,6	3728,8	4331,0	3073,7	Государственное управление и оборона
Билим берүү	346,9	361,7	373,4	385,4	2867,0	Образование
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	330,8	415,5	511,5	705,3	900,5	Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	35,3	39,7	40,2	111,1	252,7	Искусство, развлечения и отдых
Башка тейлөө ишмердиги	49,7	50,8	52,5	51,8	56,9	Прочая обслуживающая деятельность

¹ 2019-жылдан баштап маалыматтар, 2008 жылдагы Улуттук Эсептер Тутумунун эл аралык стандарттарына ылайык эсептелген

¹ Данные с 2019 года рассчитаны по международному стандарту Системы Национальных Счетов 2008 года

3.3. Экономикалык ишмердиктин (жылдын аягына карата; миллион сом)

3.3. Основные фонды видам (на конец года; миллионов сомов)

	2019 ¹	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	38 672,3	39 700,3	48 207,8	52 468,6	79 647,2	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	4 321,6	4 251,2	4 518,6	4 973,6	5 303,0	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	71,7	72,1	45,6	49,0	63,3	Добыча полезных ископаемых
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	489,0	459,7	17 170,7	17 054,0	17 175,2	Обрабатывающие производства (обрабатывающая промышленность)
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	1 699,9	1 768,4	1 584,4	1 273,7	1 400,1	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	101,5	94,7	90,1	435,8	448,5	Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья

Уландысы						Продолжение
	2019 ¹	2020	2021	2022	2023	
Курулуш	2 045,3	1 917,3	1 870,9	104,4	282,6	Строительство
автоунааларды жана	60,7	91,1	63,4	64,7	62,8	торговля; ремонт
Транспорт ишмердиги жана						Транспортная деятельность
жүктөрдү сактоо	-4,4	733,2	679,0	1 224,9	1 544,2	и хранение грузов
Мейманканалар менен						Деятельность гостиниц и
ресторандардын ишмердиги	1,6	1,6	0,0	0,0	0,0	ресторанов
Маалымат жана байланыш	56,2	72,6	70,9	89,0	84,4	Информация и связь
Каржы ортомчулугу жана						Финансовое посредничество и
камсыздандыруу	0,9	0,6	0,0	1,3	1,3	страхование
Финансылык ортомчулугу						Операции с недвижимым
жана камсыздандыруу	19 618,5	16 068,5	18 062,6	22 664,2	47 173,7	имуществом,
Кыймылсыз мүлк менен						Профессиональная, научная и
операциялар	8 126,8	11 689,7	1 318,7	1 295,4	1 283,1	техническая деятельность
Административдик жана						Административная и
көмөкчү ишмердик	50,5	62,0	74,2	21,4	51,9	вспомогательная
Мамлекеттик башкаруу жана						деятельность
коргоо	1 571,0	1 934,1	2 151,0	2 566,2	1 979,4	Государственное управление
Билим берүү	255,4	255,8	255,4	247,9	2 181,8	и оборона
Саламаттыкты сактоо жана						Образование
калкты социалдык жактан						Здравоохранение и социальное
тейлөө	144,2	166,1	194,6	319,8	430,9	обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс						Искусство, развлечения и
алуу	25,8	24,7	23,3	51,1	146,7	отдых
Башка тейлөө ишмердиги	36,1	36,9	34,4	32,2	34,3	Прочая обслуживающая
						деятельность

¹ 2019-жылдан баштап маалыматтар, 2008 жылдагы Улуттук Эсептер Тутумунун эл аралык стандарттарына ылайык эсептелген

¹ Данные с 2019 года рассчитаны по международному стандарту Системы Национальных Счетов 2008 года

3.4. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча негизги каражаттардын эскириши

(жылдын аягына карата; миллион сом)

3.4. Износ основных фондов по видам экономической деятельности

(на конец года; миллионов сомов)

	2019 ¹	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	1 703,4	1 891,4	2 554,3	4 162,5	3862,7	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	229,3	216,9	253,2	269,4	293,7	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	0,3	4,6	4,6	3,5	4,1	Добыча полезных ископаемых
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	107,6	10,1	551,9	1 019,3	1 645,2	Обрабатывающие производства (обрабатывающая промышленность)

Уландысы	Продолжение					
	2019 ¹	2020	2021	2022	2023	
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	169,6	176,6	263,8	1 318,3	143,7	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	7,4	8,7	9,0	11,8	17,4	Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья
Курулуш	39,7	66,5	148,4	15,0	35,6	Строительство
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	1,5	5,3	5,2	6,5	6,1	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	0,1	117,0	179,9	267,2	457,4	Транспортная деятельность и хранение грузов
Мейманканалар менен ресторандардын ишмердиги	0,1	-	-	-	-	Деятельность гостиниц и ресторанов
Маалымат жана байланыш	28,8	13,0	7,9	14,5	3,1	Информация и связь
Финансылык ортомчулугу жана камсыздандыруу	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	632,0	586,9	611,4	684,8	784,6	Операции с недвижимым имуществом,
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	121,3	270,2	56,7	24,8	25,3	Профессиональная, научная и техническая деятельность
Административдик жана көмөкчү ишмердик	2,0	4,8	5,4	2,8	2,8	Административная и вспомогательная деятельность
Мамлекеттик башкаруу жана коргоо	303,2	307,4	336,7	377,1	89,2	Государственное управление и оборона
Билим берүү	28,1	32,0	32,5	37,7	209,6	Образование
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	25,2	64,6	81,4	102,5	135,5	Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	1,6	5,3	2,1	5,1	7,3	Искусство, развлечения и отдых
Башка тейлөө ишмердиги	5,2	1,2	4,1	2,1	2,0	Прочая обслуживающая деятельность

¹ 2019-жылдан баштап маалыматтар, 2008 жылдагы Улуттук Эсептер Тугумунун эл аралык стандарттарына ылайык эсептелген

¹ Данные с 2019 года рассчитаны по международному стандарту Системы Национальных Счетов 2008 года

4. ӨНӨР ЖАЙ

4. ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

4.1. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча өнөр жай продукцияларын өндүрүү көлөмү

4.1. Объем производства промышленной продукции по видам экономической деятельности

	(миң сом)		(тысяч сомов)			
	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы*	1 578 334,0	1 899 924,7	15 128 803,1	22 789 908,7	26 240 241,7	Всего*
Башка пайдалуу кендерди казуу	7 742,0	3 690,6	25 194,6	24 599,4	40 814,7	Добыча полезных ископаемых
Башка пайдалуу кендерди казуу	7 742,0	3 690,6	25 194,6	24 599,4	40 814,7	Добыча прочих полезных ископаемых
Иштетүү өндүрүшү Тамак-аш азыктарын (суусундуктарды кошкондо) жана тамекини өндүрүү	973 188,7	1 241 032,7	14 418 865,0	22 094 503,2	25 481 593,3	Обрабатывающие производства Производство пищевых продуктов (включая напитки) и табачных изделий
Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары, булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү	1 691,8	1 798,3	2 970,9	4 999,5	13 636,7	Текстильное производство; производство одежды и обуви, кожи и прочих кожаных изделий
Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдар өндүрүшү, басмакана ишмердиги	7 707,2	8 114,0	8 571,8	6 406,9	7 816,2	Производство деревянных и бумажных изделий; полиграфическая деятельность
Фармацевтикалык продукцияларды өндүрүү	-	506,6	109,9	-	-	Производство фармацевтической продукции
Резина жана пластмасса буюмдар, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү	21 085,0	18 629,8	28 467,9	39 741,2	51 835,5	Производство резиновых и пластмассовых изделий, прочих неметаллических минеральных продуктов
Негизги металлдарды жана даяр металлдардын продукцияларын даярдоо, машина жана жабдуулардан тышкары	-	-	12 736 693,4	20 406 947,8	24 059 391,1	Производство основных металлов и готовых металлических изделий, кроме машин и оборудования
Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну оңдоо жана орнотуу	10 094,0	7 878,9	7 761,6	7 761,8	9 774,4	Прочие производства, ремонт и установка машин и оборудования производство готовых металлических изделий

Уландысы

Продолжение

	2019	2020	2021	2022	2023	
Электр энергиясы, газ, буу, кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	572 462,3	630 703,5	644 205,3	635 129,0	653 025,9	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Электр энергиясын өндүрүү, аны берүү жана бөлүштүрүү	562 333,2	618 666,8	631 146,5	621 489,6	636 611,1	Производство электроэнергии, ее передача и распределение
Буу, кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	10 129,1	12 036,7	13 058,8	13 639,4	16 414,8	Обеспечение (снабжение) паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки	24 941,0	24 497,9	40 538,2	35 677,1	64 807,8	Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья
Сууну чогултуу, иштетүү, сууну бөлүштүрүү (суу менен жабдуу)	24 941,0	24 497,9	40 538,2	35 677,1	51 198,9	Сбор, обработка и распределение воды (водоснабжение)
Агып чыкма сууларды чогултуу, иштетүү	-	-	-	-	2 800,0	Сбор, обработка сточных вод
Калдыктарды чогултуу, иштетүү, калдыктарды жок кылуу, кайра пайдалануучу чийки затты алуу	-	-	-	-	10 808,9	Сбор, обработка и уничтожение отходов, получение вторичного сырья

**4.2. Өндүрүлгөн өнөр жай
продукциясынын аймактар аралык
көлөмү**
(миң сом)

**4.2. Объем производства
промышленной продукции по
территории**
(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу*	1 578 334,0	1 899 924,7	15 128 803,1	22 789 908,7	26 240 241,7	Таласская область*
Бакай-Ата району	14 739,2	16 359,0	17 601,0	33 544,5	45 841,7	Бакай-Атинский район
Айтматов району	511 504,0	778 287,2	1 129 950,6	963 428,7	663 513,1	Айтматовский район
Манас району	22 285,9	21 309,5	25 398,3	34 832,3	37 527,0	Манасский район
Талас району	16 299,4	10 244,9	12 767 695,6	20 435 922,4	24 118 613,6	Таласский район
Талас шаары	1 013 505,5	1 073 724,1	1 188 157,6	1 322 180,8	1 374 746,3	г. Талас

* Өндүрүлгөн өнөр жай продукциясынын көлөмү(чийки
затты эске албаганда)

* Объем производства промышленной продукции без
давальческого сырья.

**4.3. Экономикалык ишмердиктин
түрлөрү боюнча өндүрүлгөн
продукциянын физикалык
көлөмүнүн индекси**

(мурунку жылга карата пайыз менен)

**4.3. Индексы физического объема
промышленной продукции по видам
экономической деятельности**

(в процентах к предыдущему году)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы*	104,9	104,8	95,0	121,4	105,8	Всего*
Пайдалуу кендерди казуу	2,5 раз	2,7 раз	96,6	67,6	4,2 раз	Добыча полезных ископаемых
Башка пайдалуу кендерди казуу	2,5 раз	2,7 раз	96,6	67,6	4,2 раз	Добыча прочих полезных ископаемых
Иштетүү өндүрүшү	108,8	103,3	88,4	125,0	105,5	Обрабатывающие производства
Тамак-аш азыктарын (суусундуктарды кошкондо) жана тамекини өндүрүү	108,5	105,8	84,2	79,5	79,7	Производство пищевых продуктов (включая напитки) и табачных изделий
Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары, булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү	102,0	95,7	149,2	210,7	5,9 раз	Текстильное производство; производство одежды и обуви, кожи и прочих кожаных изделий
Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдар өндүрүшү, басмакана ишмердиги	111,0	72,8	137,6	79,0	87,6	Производство деревянных и бумажных изделий; полиграфическая деятельность
Резина жана пластмасс буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү	114,2	119,7	155,3	105,4	119,7	Производство резиновых и пластмассовых изделий, прочих неметаллических минеральных изделий, минеральных продуктов
Негизги металлдарды жана даяр металлдардын продукцияларын даярдоо, машина жана жабдуулардан тышкары Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну оңдоо жана орнотуу	-	-	-	138,9	106,8	Производство основных металлов и готовых металлических изделий, кроме машин и оборудования
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	100,3	106,0	105,3	87,7	126,5	Прочие производства, ремонт и установка машин и оборудования
Электр энергиясын өндүрүү, аны берүү жана бөлүштүрүү	99,5	106,0	104,8	86,6	127,1	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
						Производство электроэнергии, ее передача и распределение

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Буу, кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	106,1	106,1	117,6	115,7	105,7
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	109,1	98,4	116,9	135,0	1,6 раз
Сууну чогултуу, иштетүү, сууну бөлүштүрүү (суу менен жабдуу)	109,3	98,1	76,6	110,9	1,9 раз
Агып чыкма сууларды чогултуу, иштетүү	100,7	103,0	150,6	161,1	127,7
Калдыктарды чогултуу, иштетүү, калдыктарды жок кылуу, кайра пайдалануучу чийки затты алуу	-	-	-	-	-

4.4. Аймак аралык өнөр жай продукциянын көлөмүнүн индекси
(мурунку жылга карата пайыз менен)

4.4. Индексы физического объема промышленной продукции по территории
(в процентах к предыдущему году)

	2019	2020	2021	2022	2023
Талас облусу	104,9	104,8	95,0	121,4	105,8
Бакай-Ата району	116,4	107,4	105,3	101,8	114,1
Айтматов району	112,9	168,1	76,8	65,5	76,4
Манас району	105,3	98,6	91,1	97,8	107,6
Талас району	106,1	16,7	73,8	138,7	106,9
Талас шаары	105,1	103,8	98,1	91,4	109,6

**4.5. Талас облусу боюнча өнөр жай
продукциясынын негизги түрлөрүн
өндүрүү**

**4.5. Производство основных видов
промышленной продукции по
Таласской области**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Эт жана тамак-аш субпродуктулары, тонна	392,3	406,7	438,4	554,6	560,3	Мясо и пищевые субпродукты, тонн
Өсүмдүк майы, тонна	9,5	-	-	-	6,5	Масло растительное, тонн
Иштетилген сүт, тонна	1 329,7	6 307,0	2 702,0	2 010,0	23,3	Молоко обработанное жидкое, тонн
Сүт жана камкаймак коюлтулган түрү, тонна	1 550,4	2 054,0	647,8	1 556,8	995,9	Молоко и сливки в твердых формах, тонн
Бардык түрдөгү чалган май, тонна	868,0	1 428,1	2 299,0	1 432,2	1 005,7	Масло сливочное всех видов, тонн
Бардык түрдөгү сырлар, тонна	993,8	804,2	1 017,3	854,4	1 029,9	Сыры всех типов, тонн
Балмуздак жана башка тамак-аш тондурмасы, тонна	1,3	0,6	0,6	0,6	2,8	Мороженное и продукты аналогичные замороженные, тонн
Дан эгиндеринен даярдалган ун, миң тонна	2,3	1,1	0,4	0,6	0,5	Мука из зерновых культур, тыс. тонн
Жаңы бышкан нан, тонна	660,9	673,6	746,1	787,4	960,2	Хлеб свежий, тонн
Алкоголсуз суусундуктар, миң л.	-	-	-	-	1,2	Напитки безалкогольные, тыс.л.
Эркектердин жана балдардын сырткы кийими, трикотаждан башка, даана	240	170	290	165	1 694	Одежда верхняя, кроме трикотажной, мужская и для мальчиков, штук
Аялдардын жана кыздардын сырткы кийими, трикотаждан башка даана	2 020	2 466	3 779	16 487	101 564	Одежда верхняя, кроме трикотажной, женская и для девочек, штук

5. АЙЫЛ ЧАРБАСЫ**5. СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО****5.1. Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулуктун азыркы учурда чарба жүргүзүп жаткан субъектилеринин саны****5.1. Количество действующих хозяйствующих субъектов сельского хозяйства, лесного хозяйства и рыболовства**

(иштеп жаткан жана жаңы түзүлгөн бирдиктер)

(действующих и вновь созданных единиц)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Мамлекеттик чарбалар	3	3	3	3	3	Государственные хозяйства
Коллективдик чарбалар	67	79	56	74	78	Коллективные хозяйства
Дыйкан (фермер) чарбалары жана жеке ишкерлер	29480	30568	30658	30929	31083	Крестьянские (фермерские) хозяйства и индивидуальные предприниматели

5.2. Айыл чарба жерлеринин саны

(үчтүн айынын 1-не карата, гектар менен)

5.2. Площадь сельскохозяйственных угодий

(на 1 января, гектаров)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Айыл чарба жерлери - бардыгы	801 394	801 391	801 379	801 379	801 357	Сельскохозяйственные угодья - всего
Айдоо	117861	118065	118077	118077	118072	Пашня
Көп жылдык дарактар	4 361	4 411	4 459	4 459	4 469	Многолетние насаждения
Жатып калган жер	715	715	715	715	715	Залежи
Чөп чабыктар	5 865	5 865	5 866	5 866	5 866	Сенокосы
Жайыттар	672 592	672 335	672 262	672 262	672 235	Пастбища

* Жерди бөлүштүрүү жана кыймылсыз мүлккө болгон укуктарды каттоо боюнча Талас облусунун аймактык башкармалыктарынын маалыматы боюнча (үчтүн айынын 1-не карата)

* по данным региональных управлений по землеустройству и регистрации прав на недвижимое имущество Таласской области (на 01 января)

5.3. Айыл чарба, токой чарба жана балык уулоочулук чарбаларынын продукциясынын дүн чыгарылышынын көлөмү

(кезектеги баа менен, миллион сом)

5.3. Валовой выпуск продукции и услуг сельского хозяйства, охоты, лесного хозяйства и рыболовства

(в действующих ценах, миллионов сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Айыл чарбасы - бардыгы	20 017,7	22 201,4	28 828,9	28 182,4	29 278,7	Сельское хозяйство - всего
Өсүмдүк өстүрүүчүлүк	13 896,2	15 690,4	20 405,0	18 334,3	19 038,2	Растениеводство
Мал чарбачылык	5 536,7	5 938,2	7 205,0	8 193,7	8 663,6	Животноводство
Айыл чарбага көрсөтүлгөн тейлөөлөр	566,0	557,6	1 196,9	1 209,3	1 399,4	Услуги, оказанные сельскому хозяйству
Аңчылык жана токой чарбасы	14,3	15,2	18,0	29,1	44,6	Охота и лесное хозяйство
Балык уулоочулук	4,5	0,0	4,0	416,0	132,9	Рыболовство

5.4. Айыл чарбасында өндүрүлгөн продукциясынын физикалык көлөмүнүн индекси

(мурунку жылга салыштырмалуу пайыз менен)

5.4. Индекс физического объема производства продукции сельского хозяйства

(в процентах к предыдущему периоду)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Айыл чарба - бардыгы	100,8	99,7	92,6	102,1	97,2	Сельское хозяйство - всего
Өсүмдүк өстүрүүчүлүк	101,3	99,4	89,1	102,7	94,2	Растениеводство
Мал чарбачылык	100,5	100,9	100,6	101,0	101,0	Животноводство

5.5. Айыл чарба продукцияларынын негизги түрлөрүн өндүрүү

(тонна)

5.5. Производство основных видов сельскохозяйственной продукции

(тонн)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Чарбалардын бардык түрлөрү						Все категории хозяйств
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	42817	43419	42623	55974	52308	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	101525	102756	81346	77113	68943	Зернобобовые культуры (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	20238	14697	12794	31456	37569	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	215128	203943	185427	187825	181084	Картофель
Жашылча	98737	88978	97109	102359	96537	Овощи
Бакча өсүмдүктөрү	1669	1714	1842	2398	2357	Бахчи продовольственные
Мөмө жана жемиш	22093	22189	22223	23801	21044	Плоды и ягоды
Эт (тирүүлөй салмакта)	24 784	24 986	25 052	25 620	25 614	Мясо (в живом весе)
Эт (союлган салмакта)	12 689	12 713	13 136	14 369	14 444	Мясо (в убойном весе)
Чийки сүт	75 571	75 877	75 928	76 307	76 723	Молоко сырое
Жумуртка, миң даана	22 137	22 259	22 278	22 470	22 589	Яйца, тыс. шт.
Жүн (физикалык салмакта)	1 487,4	1 488,8	1 495,0	1 495,0	1 499,8	Шерсть (в физическом весе)
Бал	150,3	115,8	105,1	112,3	196,8	Мед
Мамлекеттик чарбалар						Государственные хозяйства
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	128	133	79	177	190	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	154	110	65	65	43	Зернобобовые культуры (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	-	-	-	-	30	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	33	54	23	19	19	Картофель
Жашылча	0,2	-	0,2	-	-	Овощи
Мөмө жана жемиш	78	70	79	71	50	Плоды и ягоды
Эт (тирүүлөй салмакта)	0,0	0,8	2,1	4,7	2,4	Мясо (в живом весе)
Эт (союлган салмакта)	-	0,5	1,0	2,6	1,2	Мясо (в убойном весе)
Чийки сүт	19	27	19	13	5	Молоко сырое
Жүн (физикалык салмакта)	23,2	24,0	24,1	24,1	22,1	Шерсть (в физическом весе)
Бал	0,9	0,5	0,0	0,0	0,1	Мед

Уландысы	Продолжение					
	2019	2020	2021	2022	2023	
Коллективдик чарбалар	Коллективные хозяйства					
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	2978	4288	2908	3519	4170	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	1008	648	588	619	605	Зернобобовые культуры (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	2454	1680	886	2035	3374	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	73	70	55	278	62	Картофель
Жашылча	376	502	630	524	332	Овощи
Мөмө жана жемиш	129	130	142	154	10	Плоды и ягоды
Эт (тирүүлөй салмакта)	0,8	16,2	18,1	12,3	93,8	Мясо (в живом весе)
Эт (союлган салмакта)	0,4	9,1	9,5	6,5	48,2	Мясо (в убойном весе)
Чийки сүт	74	130	106	104	104	Молоко сырое
Жумуртка, миң даана	10	32	37	38	38	Яйца, тыс. шт.
Жүн (физикалык салмакта)	7,0	10,0	11,0	11,3	11,4	Шерсть (в физическом весе)
Бал	10,8	7,0	7,3	5,2	3,2	Мед
Дыйкан (фермер) чарбалары	Крестьянские (фермерские) хозяйства					
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	33122	32484	33122	44217	40052	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	97713	99395	78426	74768	66708	Зернобобовые культуры (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	15200	10902	9705	26136	31919	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	163932	152752	131863	130467	124128	Картофель
Жашылча	44414	36279	43820	44559	39408	Овощи
Бакча өсүмдүктөрү	931	975	1098	1419	1378	Бахчи продовольственные
Мөмө жана жемиш	9027	9112	9126	9891	8399	Плоды и ягоды
Эт (тирүүлөй салмакта)	15 666	16 945	15 932	17 301	17 793	Мясо (в живом весе)
Эт (союлган салмакта)	7 972	8 587	8 344	9 567	10 020	Мясо (в убойном весе)
Чийки сүт	49 542	50 249	51 111	53 621	53 306	Молоко сырое
Жумуртка, миң даана	15 009	15 105	15 278	15 852	15 764	Яйца, тыс. шт.
Жүн (физикалык салмакта)	1 041,5	1 035,7	1 048,7	1 082,3	1 063,4	Шерсть (в физическом весе)
Бал	56,5	27,6	22,0	29,0	38,9	Мед
Жарандардын жеке көмөкчү чарбалары	Личные подсобные хозяйства граждан					
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	6589	6514	6514	8061	7897	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	2649	2602	2268	1661	1587	Зернобобовые культуры (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	2583	2115	2204	3285	2246	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	51089	51066	53486	57062	56875	Картофель
Жашылча	53946	52198	52659	57276	56797	Овощи
Бакча өсүмдүктөрү	738	738	744	979	979	Бахчи продовольственные
Мөмө жана жемиш	12858	12877	12876	13684	12585	Плоды и ягоды
Эт (тирүүлөй салмакта)	9 117	8 024	9 100	8 303	7 724	Мясо (в живом весе)
Эт (союлган салмакта)	4 716	4 117	4 782	4 793	4 374	Мясо (в убойном весе)

Уландысы	Продолжение					
	2019	2020	2021	2022	2023	
Чийки сүт	25 936	25 471	24 692	22 569	23 308	Молоко сырое
Жумуртка, миң даана	7 118	7 122	6 963	6 580	6 788	Яйца, тыс. шт.
Жүн (физикалык салмакта)	415,7	419,1	411,2	377,3	402,9	Шерсть (в физическом весе)
Бал	82,1	80,6	75,8	78,1	154,6	Мед

5.6. Аймактар боюнча айыл чарба продукциясынын негизги түрлөрүн өндүрүү

(чарбалардын бардык түрлөрү; тонна)

5.6. Производство основных видов сельскохозяйственной продукции по территории

(во всех категориях хозяйств; тонн)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)						
						Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Талас облусу	42 817	43 419	42 623	55 974	52 308	Таласская область
Бакай-Ата району	3 655	3 581	3 209	4 648	5 601	Бакай-Атинский район
Айтматов району	11 211	12 433	14 040	19 205	16 247	Айтматовский район
Манас району	20 121	19 981	20 077	22 404	23 191	Манасский район
Талас району	7 804	7 405	5 278	9 692	7 245	Таласский район
Талас шаары	26	19	19	26	24	г. Талас
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)						
						Зернобобовые (в весе после доработки)
Талас облусу	101 525	102 756	81 346	77 113	68 943	Таласская область
Бакай-Ата району	32 851	33 000	25 775	24 221	20 356	Бакай-Атинский район
Айтматов району	43 604	43 908	34 859	33 838	30 810	Айтматовский район
Манас району	5 017	4 621	3 421	3 059	2 714	Манасский район
Талас району	20 021	21 194	17 264	15 964	15 038	Таласский район
Талас шаары	31	33	28	30	25	г. Талас
Кант кызылчасы (фабрикалык)						
						Сахарная свекла (фабричная)
Талас облусу	20 238	14 697	12 794	31 456	37 569	Таласская область
Бакай-Ата району	167	120	75	454	712	Бакай-Атинский район
Айтматов району	10 522	7 305	5 351	22 322	25 206	Айтматовский район
Манас району	9 549	7 272	7 368	8 681	11 651	Манасский район
Талас району	-	-	-	-	-	Таласский район
Талас шаары	-	-	-	-	-	г. Талас
Картошка						
						Картофель
Талас облусу	215 128	203 943	185 427	187 825	181 084	Таласская область
Бакай-Ата району	15 798	15 617	14 509	15 827	15 338	Бакай-Атинский район
Айтматов району	37 321	34 460	34 724	37 033	36 987	Айтматовский район
Манас району	22 914	20 915	24 964	24 495	21 673	Манасский район
Талас району	137 450	131 306	109 586	108 817	105 425	Таласский район
Талас шаары	1 644	1 644	1 644	1 653	1 661	г. Талас
Жашылча						
						Овощи
Талас облусу	98 736	88 978	97 109	102 359	96 537	Таласская область
Бакай-Ата району	16 157	16 175	16 057	17 321	17 770	Бакай-Атинский район
Айтматов району	9 757	9 397	9 381	13 736	13 735	Айтматовский район
Манас району	63 755	54 386	62 716	62 507	56 226	Манасский район
Талас району	7 410	7 361	7 295	7 168	7 183	Таласский район
Талас шаары	1 658	1 659	1 660	1 627	1 623	г. Талас

Уландысы

Продолжение

	2019	2020	2021	2022	2023	
Мөмө жана жемиш						Плоды и ягоды
Талас облусу	22 093	22 189	22 223	23 801	21 044	Таласская область
Бакай-Ата району	4 652	4 724	4 724	5 593	4 380	Бакай-Атинский район
Айтматов району	3 983	3 977	3 985	4 380	3 868	Айтматовский район
Манас району	2 288	2 289	2 310	2 380	2 293	Манасский район
Талас району	10 711	10 741	10 746	10 948	10 052	Таласский район
Талас шаары	458	458	458	500	450	г. Талас
Эт (тирүүлөй салмакта)						Мясо (в живом весе)
Талас облусу	24 784	24 986	25 052	25 620	25 614	Таласская область
Бакай-Ата району	5 634	5 646	5 393	5 394	5 396	Бакай-Атинский район
Айтматов району	7 148	7 169	7 208	7 229	7 272	Айтматовский район
Манас району	4 206	4 225	4 258	4 252	4 337	Манасский район
Талас району	7 347	7 504	7 761	8 313	8 176	Таласский район
Талас шаары	449	442	432	432	432	г. Талас
Чийки сүт						Молоко сырое
Талас облусу	75 571	75 877	75 928	76 307	76 723	Таласская область
Бакай-Ата району	16 182	16 199	15 712	15 742	15 767	Бакай-Атинский район
Айтматов району	18 555	18 692	18 965	19 154	19 383	Айтматовский район
Манас району	14 836	14 946	14 848	14 856	14 863	Манасский район
Талас району	24 653	24 691	25 158	25 309	25 460	Таласский район
Талас шаары	1 345	1 349	1 245	1 246	1 250	г. Талас
Жумуртка, миң даана						Яйца, тыс. шт.
Талас облусу	22 137	22 259	22 278	22 470	22 589	Таласская область
Бакай-Ата району	4 361	4 417	4 517	4 565	4 585	Бакай-Атинский район
Айтматов району	7 892	7 835	7 689	7 765	7 788	Айтматовский район
Манас району	5 283	5 360	5 471	5 476	5 481	Манасский район
Талас району	3 419	3 454	3 406	3 480	3 550	Таласский район
Талас шаары	1 182	1 193	1 195	1 184	1 185	г. Талас
Жүн (физикалык салмакта)						Шерсть (в физическом весе)
Талас облусу	1 487	1 489	1 495	1 495	1 500	Таласская область
Бакай-Ата району	308	308	308	309	309	Бакай-Атинский район
Айтматов району	492	492	492	493	497	Айтматовский район
Манас району	196	197	197	195	195	Манасский район
Талас району	477	478	483	483	484	Таласский район
Талас шаары	15	15	15	15	15	г. Талас
Бал						Мед
Талас облусу	150	116	105	112	197	Таласская область
Бакай-Ата району	18	13	11	13	19	Бакай-Атинский район
Айтматов району	16	16	18	21	36	Айтматовский район
Манас району	3	-	-	-	-	Манасский район
Талас району	44	17	15	12	13	Таласский район
Талас шаары	69	70	62	66	129	г. Талас

5.7. Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн түшүмдүүлүгү

(бир гектардан центнер менен)

5.7. Урожайность сельскохозяйственных культур

(центнеров с гектара)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Чарбалардын бардык түрлөрү						Все категории хозяйств
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	39,7	37,1	29,7	35,3	29,7	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	17,4	17,4	14,1	14,1	13,3	Зернобобовые (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	358,8	485,0	344,8	509,8	532,9	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	175,4	175,7	175,1	175,3	174,8	Картофель
Жашылча	201,7	201,4	201,7	202,0	199,7	Овощи
Бакча өсүмдүктөрү	208,7	209,0	216,7	218,0	233,4	Бахчи продовольственные
Мөмө жана жемиш	73,4	72,8	73,3	76,8	66,7	Плоды и ягоды
Жүзүм	23,1	23,1	23,1	26,8	25,4	Виноград
Мамлекеттик чарбалар						Государственные хозяйства
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	15,4	14,3	9,4	19,7	17,7	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	11,5	7,6	4,7	5,4	4,6	Зернобобовые (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	-	-	-	-	300,0	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	167,0	180,0	115,0	190,0	190,0	Картофель
Жашылча	-	-	-	-	-	Овощи
Бакча өсүмдүктөрү	-	-	-	-	-	Бахчи продовольственные
Мөмө жана жемиш	8,6	6,3	8,3	8,4	4,3	Плоды и ягоды
Жүзүм	-	-	-	-	-	Виноград
Коллективдик чарбалар						Коллективные хозяйства
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	29,8	31,4	25,6	32,9	30,5	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	16,3	16,6	14,4	15,1	12,4	Зернобобовые (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	645,9	672,0	421,7	535,5	527,1	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	183,3	175,0	183,3	173,4	205,0	Картофель
Жашылча	208,9	209,0	210,0	209,6	236,8	Овощи
Бакча өсүмдүктөрү	-	-	-	-	-	Бахчи продовольственные
Мөмө жана жемиш	58,8	59,1	56,8	59,4	3,8	Плоды и ягоды
Жүзүм	-	-	-	-	-	Виноград
Дыйкан (фермер) чарбалары						Крестьянские (фермерские) хозяйства
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	37,9	34,9	27,3	32,7	26,8	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	17,4	17,4	14,1	14,1	13,3	Зернобобовые (в весе после доработки)

Уландысы	Продолжение					
	2019	2020	2021	2022	2023	
Кант кызылчасы (фабрикалык)	335,5	486,7	325,7	511,5	542,8	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	173,4	173,5	172,7	171,8	171,5	Картофель
Жашылча	206,5	206,8	206,4	207,5	205,2	Овощи
Бакча өсүмдүктөрү	211,5	212,0	224,1	221,7	250,6	Бахчи продовольственные
Мөмө жана жемиш	76,3	76,1	76,4	80,4	68,0	Фрукты и ягоды
Жүзүм	-	-	-	-	-	Виноград
Жарандардын жеке көмөкчү чарбалары						Личные подсобные хозяйства граждан
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)	67,7	67,7	67,7	68,4	67,0	Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)	18,8	18,8	18,9	18,8	18,8	Зернобобовые (в весе после доработки)
Кант кызылчасы (фабрикалык)	353,9	391,6	423,8	483,1	432,0	Сахарная свекла (фабричная)
Картошка	182,9	183,0	181,8	184,4	182,7	Картофель
Жашылча	197,5	197,5	197,5	197,5	195,5	Овощи
Бакча өсүмдүктөрү	205,1	205,1	206,6	212,9	212,9	Бахчи продовольственные
Мөмө жана жемиш	75,1	75,0	75,0	77,8	70,7	Фрукты и ягоды
Жүзүм	23,1	23,1	23,1	26,8	25,4	Виноград

5.8. Аймактар боюнча негизги айыл чарба өсүмдүктөрүнүн түшүмдүүлүгү

5.8 Урожайность основных сельскохозяйственных культур по территории

(бир гектардан центнер менен)

(центнеров с одного гектара)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Дан (дан буурчаксыз, тазалангандан кийинки салмакта)						Зерно (без зернобобовых, в весе после доработки)
Талас облусу	39,7	37,1	29,7	35,3	29,7	Таласская область
Бакай-Ата району	55,1	54,8	51,2	45,8	28,4	Бакай-Атинский район
Айтматов району	40,0	36,8	27,7	33,1	27,1	Айтматовский район
Манас району	46,6	42,8	38,1	42,1	40,0	Манасский район
Талас району	26,0	24,6	15,7	26,2	18,9	Таласский район
Талас шаары	64,3	64,3	64,3	65,5	59,5	г. Талас
Дан буурчак өсүмдүктөрү (тазалангандан кийинки салмакта)						Зернобобовые (в весе после доработки)
Талас облусу	17,4	17,4	14,1	14,1	13,3	Таласская область
Бакай-Ата району	18,0	17,9	14,1	13,9	12,8	Бакай-Атинский район
Айтматов району	17,2	17,1	14,7	15,4	14,5	Айтматовский район
Манас району	15,9	15,8	13,2	13,4	12,3	Манасский район
Талас району	17,4	17,3	13,4	12,4	12,3	Таласский район
Талас шаары	17,4	17,5	17,4	17,8	16,5	г. Талас
Кант кызылчасы (фабрикалык)						Сахарная свекла (фабричная)
Талас облусу	358,8	485,0	344,8	509,8	532,9	Таласская область
Бакай-Ата району	418,5	400,0	374,0	412,6	475,1	Бакай-Атинский район
Айтматов району	318,9	541,1	356,8	578,3	530,6	Айтматовский район
Манас району	415,2	440,7	336,4	394,6	541,9	Манасский район
Талас району	-	-	-	-	-	Таласский район
Талас шаары	-	-	-	-	-	г. Талас

Уландысы

Продолжение

	2019	2020	2021	2022	2023	
Картошка						Картофель
Талас облусу	175,4	175,7	175,1	175,3	174,8	Таласская область
Бакай-Ата району	185,9	185,9	185,5	191,0	186,2	Бакай-Атинский район
Айтматов району	188,8	189,5	189,1	190,8	190,7	Айтматовский район
Манас району	169,9	169,9	169,8	170,3	170,8	Манасский район
Талас району	172,0	172,2	171,1	169,9	169,2	Таласский район
Талас шаары	179,4	179,4	179,4	180,5	179,3	г. Талас
Жашылча						Овощи
Талас облусу	201,7	201,4	201,7	202,0	199,7	Таласская область
Бакай-Ата району	199,6	199,5	199,5	198,9	199,7	Бакай-Атинский район
Айтматов району	194,8	194,8	194,9	198,2	198,3	Айтматовский район
Манас району	208,0	208,5	208,0	208,3	204,4	Манасский район
Талас району	173,1	173,1	173,1	173,9	174,3	Таласский район
Талас шаары	186,8	186,8	186,8	187,7	187,0	г. Талас
Мөмө жана жемиш						Фрукты и ягоды
Талас облусу	73,4	72,8	73,3	76,8	66,7	Таласская область
Бакай-Ата району	79,9	74,4	79,4	88,8	65,4	Бакай-Атинский район
Айтматов району	76,2	75,0	73,9	75,5	65,0	Айтматовский район
Манас району	78,4	78,4	78,3	79,8	76,9	Манасский район
Талас району	70,0	71,2	70,7	72,4	66,4	Таласский район
Талас шаары	56,6	56,6	56,6	61,7	55,6	г. Талас

5.9. Мал жана үй канаттууларынын башы

(жылдын аягына карата, баш)

5.9. Численность скота и птицы

(на конец года, голов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Чарбалардын бардык түрлөрү						Все категории хозяйств
Ири мүйүздүү малдар анын ичинен: уйлар	68 678	66 928	68 274	69 101	69 420	Крупный рогатый скот в т.ч. коровы
Чочколор	203	133	92	75	73	Свиньи
Койлор жана эчкилер	556 797	559 407	563 980	565 146	566 918	Овцы и козы
Жылкылар	27 296	28 146	28 513	28 604	28 656	Лошади
Үй канаттуулары	259 283	260 579	260 905	261 790	262 212	Домашняя птица
Мамлекеттик чарбалар						Государственные хозяйства
Ири мүйүздүү малдар анын ичинен: уйлар	106	116	129	142	147	Крупный рогатый скот в т.ч. коровы
Чочколор	-	-	-	-	-	Свиньи
Койлор жана эчкилер	6 240	6 347	6 585	5 812	5 301	Овцы и козы
Жылкылар	232	230	230	220	219	Лошади
Үй канаттуулары	-	-	-	-	-	Домашняя птица
Коллективдик чарбалар						Коллективные хозяйства
Ири мүйүздүү малдар анын ичинен: уйлар	103	90	112	113	164	Крупный рогатый скот в т.ч. коровы
Чочколор	-	-	-	-	-	Свиньи
Койлор жана эчкилер	4 541	4 317	4 401	4 369	3 509	Овцы и козы
Жылкылар	97	147	167	172	168	Лошади
Үй канаттуулары	1271	1324	1364	1375	820	Домашняя птица
Дыйкан (фермер) чарбалары						Крестьянские (фермерские) хозяйства
Ири мүйүздүү малдар анын ичинен: уйлар	46 225	45 251	48 736	49 044	49 570	Крупный рогатый скот в т.ч. коровы
	22 109	22 494	23 675	23 761	23 943	

Уландысы

Продолжение

	2019	2020	2021	2022	2023	
Чочколор	65	55	36	53	52	Свины
Койлор жана эчкилер	388 555	374 031	410 284	408 330	410 216	Овцы и козы
Жылкылар	19 395	20 202	21 037	21 059	21 157	Лошади
Үй канаттуулары	167 808	173 625	178 316	177 103	178 382	Домашняя птица
Жарандардын жеке көмөкчү чарбалары						Личные подсобные хозяйства граждан
Ири мүйүздүү малдар	22 244	21 471	19 297	19 802	19 539	Крупный рогатый скот
анын ичинен: уйлар	11 240	10 902	9 951	10 114	9 901	в т.ч. коровы
Чочколор	138	78	56	22	21	Свины
Койлор жана эчкилер	157 461	149 166	142 710	146 635	147 892	Овцы и козы
Жылкылар	7 572	7 567	7 079	7 153	7 112	Лошади
Үй канаттуулары	90 204	85 630	81 225	83 312	83 010	Домашняя птица

5.10. Аймактар боюнча мал жана үй

канаттууларынын
негизги түрлөрүнүн башы

(жылдын аягына карата, баш)

5.10. Численность скота и птицы по территории

(на конец года, голов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Ири мүйүздүү малдар						Крупный рогатый скот
Талас облусу	68 678	66 928	68 274	69 101	69 420	Таласская область
Бакай-Ата району	15 328	12 319	12 405	12 472	12 338	Бакай-Атинский район
Айтматов району	17 777	18 121	18 410	18 651	18 857	Айтматовский район
Манас району	11 551	11 624	11 730	11 845	11 878	Манасский район
Талас району	22 874	23 712	24 572	24 973	25 182	Таласский район
Талас шаары	1 148	1 152	1 157	1 160	1 165	г. Талас
анын ичинен: уйлар						в том числе: коровы
Талас облусу	33 437	33 478	33 716	33 965	33 981	Таласская область
Бакай-Ата району	6 926	6 727	6 741	6 748	6 581	Бакай-Атинский район
Айтматов району	8 441	8 539	8 651	8 757	8 847	Айтматовский район
Манас району	6 919	6 826	6 844	6 897	6 926	Манасский район
Талас району	10 475	10 764	10 857	10 937	10 998	Таласский район
Талас шаары	676	622	623	626	629	г. Талас
Чочколор						Свины
Талас облусу	203	133	92	75	73	Таласская область
Бакай-Ата району	21	32	34	35	35	Бакай-Атинский район
Айтматов району	11	-	-	-	-	Айтматовский район
Манас району	105	53	26	8	2	Манасский район
Талас району	30	25	20	18	21	Таласский район
Талас шаары	36	23	12	14	15	г. Талас
Койлор жана эчкилер						Овцы и козы
Талас облусу	556 797	559 407	563 980	565 146	566 918	Таласская область
Бакай-Ата району	115 078	115 131	115 348	115 446	116 001	Бакай-Атинский район
Айтматов району	178 453	179 831	183 983	184 232	184 725	Айтматовский район
Манас району	76 124	76 160	75 696	76 003	76 099	Манасский район
Талас району	181 176	182 174	182 812	183 294	183 891	Таласский район
Талас шаары	5 966	6 111	6 141	6 171	6 202	г. Талас

Уландысы	Продолжение					
	2019	2020	2021	2022	2023	
Жылкылар	Лошади					
Талас облусу	27 296	28 146	28 513	28 604	28 656	Таласская область
Бакай-Ата району	4 712	4 855	4 856	4 857	4 695	Бакай-Атинский район
Айтматов району	6 348	6 577	6 866	6 869	6 955	Айтматовский район
Манас району	2 972	3 033	3 081	3 141	3 155	Манасский район
Талас району	12 975	13 364	13 387	13 412	13 504	Таласский район
Талас шаары	289	317	323	325	347	г. Талас
Үй канаттуулары	Домашняя птица					
Талас облусу	259 283	260 579	260 905	261 790	262 212	Таласская область
Бакай-Ата району	51 217	51 281	51 332	51 444	51 448	Бакай-Атинский район
Айтматов району	81 331	81 442	82 636	82 802	82 852	Айтматовский район
Манас району	72 339	72 414	72 445	72 807	72 815	Манасский район
Талас району	38 031	39 911	40 205	40 427	40 782	Таласский район
Талас шаары	16 365	15 531	14 287	14 310	14 315	г. Талас

5.11. Мал жана үй канаттууларынын өндүрүмдүүлүгү

5.11. Продуктивность скота и птицы

	2019	2020	2021	2022	2023	
Чарбалардын бардык түрлөрү	Все категории хозяйств					
Бир уйдан саалган орточо жылдык сүт, кг	2251	2244	2264	2269	2277	Средний надой молока от одной коровы, кг
Тооктун орточо жылдык жумурткалуулугу, даана	113	114	114	117	123	Средняя яйценоскость одной курицы-несушки, шт.
Бир койдон кыркылган орточо жылдык жүн (физикалык салмакта), кг	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	Средний настриг шерсти от одной овцы, кг
Мамлекеттик жана коллективдик чарбалар	Государственные и коллективные хозяйства					
Бир уйдан саалган орточо жылдык сүт, кг	1632	1784	1524	1292	1212	Средний надой молока от одной коровы, кг
Тооктун орточо жылдык жумурткалуулугу, даана	44	33	37	37	36	Средняя яйценоскость одной курицы-несушки, шт.
Бир койдон кыркылган орточо жылдык жүн (физикалык салмакта), кг	3,3	3,2	3,3	3,3	3,3	Средний настриг шерсти от одной овцы, кг
Дыйкан (фермер) чарбалары	Крестьянские (фермерские) хозяйства					
Бир уйдан саалган орточо жылдык сүт, кг	2253	2247	2268	2273	2277	Средний надой молока от одной коровы, кг
Тооктун орточо жылдык жумурткалуулугу, даана	115	116	116	118	125	Средняя яйценоскость одной курицы-несушки, шт.
Бир койдон кыркылган орточо жылдык жүн (физикалык салмакта), кг	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	Средний настриг шерсти от одной овцы, кг
Жарандардын жеке көмөкчү чарбалары	Личные подсобные хозяйства граждан					
Бир уйдан саалган орточо жылдык сүт, кг	2250	2241	2261	2269	2318	Средний надой молока от одной коровы, кг
Тооктун орточо жылдык жумурткалуулугу, даана	109	110	112	114	120	Средняя яйценоскость одной курицы-несушки, шт.
Бир койдон кыркылган орточо жылдык жүн (физикалык салмакта), кг	2,8	2,8	2,7	2,7	2,8	Средний настриг шерсти от одной овцы, кг

5.12. Аймактар боюнча мал жана үй канаттууларынын өндүрүмдүүлүгү

(чарбалардын бардык түрлөрү боюнча)

5.12. Продуктивность скота и птицы по территории

(всеми категориями хозяйств)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бир уйдан саалган орточо жылдык сүт, кг						Средний надой молока от одной коровы, кг
Таласская область	2251	2244	2264	2269	2277	Таласская область
Бакай-Атинский район	2306	2308	2311	2316	2324	Бакай-Атинский район
Айтматовский район	2189	2198	2201	2207	2220	Айтматовский район
Манасский район	2133	2142	2137	2142	2161	Манасский район
Таласский район	2361	2322	2396	2401	2402	Таласский район
г. Талас	1987	1985	1992	1996	2009	г. Талас
Тооктун орточо жылдык жумурткалуулугу, даана						Средняя яйценоскость одной курицы-несушки, шт.
Талас облусу	113	114	114	117	123	Таласская область
Бакай-Ата району	111	112	113	117	121	Бакай-Атинский район
Айтматов району	123	122	121	125	130	Айтматовский район
Манас району	107	109	111	112	115	Манасский район
Талас району	110	111	112	114	119	Таласский район
Талас шаары	101	101	101	108	114	г. Талас
Бир койдон кыркылган орточо жылдык жүн (физикалык салмакта), кг						Средний настриг шерсти от одной овцы, кг
Талас облусу	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	Таласская область
Бакай-Ата району	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	Бакай-Атинский район
Айтматов району	2,8	2,8	2,8	2,7	2,8	Айтматовский район
Манас району	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	Манасский район
Талас району	2,7	2,7	2,7	2,7	2,8	Таласский район
Талас шаары	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5	г. Талас

5.13. Негизги айыл чарба продукцияларынын сатылышы

(тонна)

5.13. Реализация основных видов сельскохозяйственной продукции

(тонн)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Чарбалардын бардык түрлөрү						Все категории хозяйств
Дан өсүмдүктөрү – бардык (дан буурчаксыз)	22 040	22 366	20 923	29 418	28 019	Зерно - всего (без зернобобовых)
Дан буурчак	86 215	90 637	71 141	67 011	59 800	Зернобобовые
Картошка	142 469	138 676	123 791	123 417	113 444	Картофель
Жашылча	64 668	59 758	57 720	65 102	58 318	Овощи
Бакча өсүмдөктөрү	1308	1432	1199	1576	1495	Бахчи продовольственные
Мөмө жана жемиш	17 034	16 851	16 625	15 323	10 720	Фрукты и ягоды
Союлуучу мал жана канаттуулар (тирүүлөй салмакта)	14 559	14 606	16 752	18 107	17 695	Скот и птица (в живом весе)
Чийки сүт	57 998	58 221	52 607	60 928	60 401	Молоко сырое
Жумуртка, миң даана	14 843	14 930	13 505	14 146	14 107	Яйца, тыс. шт.
Жүн (физикалык салмактагы)	944	946	829	738	899	Шерсть (в физическом весе)
Бал	127	129	74	78	135	Мед

6. КУРУЛУШ**6.1. Курулуш уюмдар тарабынан
аткарылган аймак жана менчик
формасы боюнча подряддык
иштердин көлөмү**

(миллион сом)

6. СТРОИТЕЛЬСТВО**6.1. Объем подрядных работ,
выполненных строительными
организациями, по формам
собственности и территории**

(миллионов сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы						Всего
Талас облусу	2 977,5	3 678,7	1 322,0	2 020,4	2 835,3	Таласская область
Бакай-Ата району	102,0	126,7	143,0	250,3	386,4	Бакай-Атинский район
Айтматов району	1 941,9	2 054,5	151,2	252,3	678,6	Айтматовский район
Манас району	9,7	6,1	7,5	8,6	60,6	Манасский район
Талас району	103,2	822,9	277,3	733,1	789,6	Таласский район
Талас шаары	820,7	668,6	743,0	776,1	789,6	г. Талас
Мамлекеттик						Государственная
Талас облусу	117,2	51,1	55,1	55,0	55,1	Таласская область
Бакай-Ата району	20,6	6,0	7,1	6,3	2,1	Бакай-Атинский район
Айтматов району	28,7	7,4	11,2	3,4	4,3	Айтматовский район
Манас району	4,6	2,8	7,5	3,3	6,1	Манасский район
Талас району	25,8	12,6	22,6	17,6	7,4	Таласский район
Талас шаары	37,5	22,3	6,7	24,4	35,2	г. Талас
Муниципалдык						Муниципальная
Талас облусу	-	-	-	-	-	Таласская область
Бакай-Ата району	-	-	-	-	-	Бакай-Атинский район
Айтматов району	-	-	-	-	-	Айтматовский район
Манас району	-	-	-	-	-	Манасский район
Талас району	-	-	-	-	-	Таласский район
Талас шаары	-	-	-	-	-	г. Талас
Менчик						Частная
Талас облусу	2 860,3	3 627,6	1 268,7	1 965,4	2 780,2	Таласская область
Бакай-Ата району	81,4	120,7	136,1	338,2	571,6	Бакай-Атинский район
Айтматов району	1 913,2	2 047,1	140,2	232,1	615,7	Айтматовский район
Манас району	5,2	3,3	-	88,1	192,1	Манасский район
Талас району	77,3	810,3	254,6	554,1	648,4	Таласский район
Талас шаары	783,2	646,3	737,8	752,9	752,4	г. Талас

*Капиталдык жана учурдагы ондоо иштерин кошо алганда.

* Включая капитальный и текущий ремонт.

**6.2. Курулуш уюмдар тарабынан
аткарылган аймак жана менчик
формасы боюнча капиталдык жана
учурдагы ондоо иштери**

(миллион сом)

**6.2. Капитальный и текущий
ремонт, выполненный
строительными организациями, по
формам собственности и
территории**

(миллионов сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы						Всего
Талас облусу	582,2	473,6	537,1	958,5	1137,7	Таласская область
Бакай-Ата району	24,7	11,4	7,4	45,1	24,6	Бакай-Атинский район
Айтматов району	28,9	9,2	22,8	98,1	471,2	Айтматовский район
Манас району	9,7	6,0	5,6	8,7	6,6	Манасский район
Талас району	59,9	43,4	76,5	142,3	184,1	Таласский район
Талас шаары	459,0	403,6	424,8	664,3	451,2	г. Талас
Ишканалар райондорду эске албаганда	-	-	-	-	-	Предприятия без районного - деления
Менчик						Частная
Талас облусу	465,2	436,8	487,0	804,1	897,9	Таласская область
Бакай-Ата району	4,5	8,2	3,6	234,1	301,2	Бакай-Атинский район
Айтматов району	-	1,8	11,6	129,9	132,3	Айтматовский район
Манас району	5,1	3,3	-	5,7	7,5	Манасский район
Талас району	34,1	42,2	53,8	142,4	153,1	Таласский район
Талас шаары	421,5	381,3	418,0	292,0	303,8	г. Талас
Ишканалар райондорду эске албаганда	-	-	-	-	-	Предприятия без районного - деления
Муниципалдык						Муниципальная
Талас облусу	-	-	-	-	-	Таласская область
Бакай-Ата району	-	-	-	-	-	Бакай-Атинский район
Айтматов району	-	-	-	-	-	Айтматовский район
Манас району	-	-	-	-	-	Манасский район
Талас району	-	-	-	-	-	Таласский район
Талас шаары	-	-	-	-	-	г. Талас
Мамлекеттик						Государственная
Талас облусу	117,0	36,7	53,3	154,4	239,8	Таласская область
Бакай-Ата району	20,2	3,2	7,1	62,6	75,2	Бакай-Атинский район
Айтматов району	28,9	7,4	11,2	34,4	85,7	Айтматовский район
Манас району	4,6	2,7	5,6	27,2	35,3	Манасский район
Талас району	25,8	1,2	22,7	14,6	25,9	Таласский район
Талас шаары	37,5	22,3	6,7	15,6	17,7	г. Талас
Ишканалар райондорду эске албаганда	-	-	-	-	-	Предприятия без районного - деления

6.4. Менчиктин жана аймактын формасы боюнча турак үйлөрдү пайдаланууга берүү

(жалпы аянттын миң чарчы метри)

6.4. Ввод в действие жилых домов по формам собственности и территории

(тысяч квадратных метров общей площади)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы						Всего
Талас облусу	48,2	50,7	63,2	69,0	60,1	Таласская область
Бакай-Ата району	8,7	9,7	9,4	9,0	9,9	Бакай-Атинский район
Айтматов району	13,7	13,1	16,2	21,7	19,5	Айтматовский район
Манас району	4,1	4,1	4,3	4,7	7,4	Манасский район
Талас району	11,6	14,1	19,6	21,1	10,8	Таласский район
Талас шаары	10,1	9,7	13,7	12,5	12,5	г. Талас
Менчик						Частная
Талас облусу	48,2	50,7	63,2	69,0	55,4	Таласская область
Бакай-Ата району	8,7	9,7	9,4	9,0	9,6	Бакай-Атинский район
Айтматов району	13,7	13,1	16,2	21,7	18,1	Айтматовский район
Манас району	4,1	4,1	4,3	4,7	7,1	Манасский район
Талас району	11,6	14,1	19,6	21,1	9,5	Таласский район
Талас шаары	10,1	9,7	13,7	12,5	11,1	г. Талас

6.5. Аймак боюнча социалдык-маданий объектилерин пайдаланууга берүү

6.5. Ввод в действие объектов социально-культурной сферы по территории

	2019	2020	2021	2022	2023	
Жалпы билим берүүчү мектептер, окуучулук орун						Общеобразовательных школ, ученических мест
Талас облусу	350	375	250	350	1433	Таласская область
Бакай-Ата району	125	-	-	-	150	Бакай-Атинский район
Айтматов району	225	375	250	125	325	Айтматовский район
Манас району	-	-	-	225	225	Манасский район
Талас району	-	-	-	-	467	Таласский район
Талас шаары	-	-	-	-	266	г. Талас
Мектепке чейинки мекемелер, орун						Дошкольные учреждения, мест
Талас облусу	100	365	225	220	250	Таласская область
Бакай-Ата району	50	-	75	25	-	Бакай-Атинский район
Айтматов району	-	50	100	50	150	Айтматовский район
Манас району	50	-	-	-	-	Манасский район
Талас району	-	140	50	145	100	Таласский район
Талас шаары	-	175	-	-	-	г. Талас
Ооруканалар, койкалар						Больниц, коек
Талас облусу	10	-	-	-	-	Таласская область
Бакай-Ата району	-	-	-	-	-	Бакай-Атинский район
Айтматов району	-	-	-	-	-	Айтматовский район
Манас району	-	-	-	-	-	Манасский район
Талас району	10	-	-	-	-	Таласский район
Талас шаары	-	-	-	-	-	г. Талас

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Амбулаториялык- бейтапканалык мекемелер, кезметине келүү					<i>Амбулаторно- поликлинических учреждений, посещений в смену</i>
Талас облусу	18	19	45	14	48 Таласская область
Бакай-Ата району	8	-	40	6	3 Бакай-Атинский район
Айтматов району	10	19	-	-	25 Айтматовский район
Манас району	-	-	-	8	- Манасский район
Талас району	-	-	-	-	5 Таласский район
Талас шаары	-	-	5	-	15 г. Талас

7. ТРАНСПОРТ**Жүк ташуулар****7.1. Автоунаа транспорт менен жүк ташуулар**
(миң тонна)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	1031,8	983,7	2 692,8	11 839,0	14 877,1 <i>Всего</i>

7.2. Аймактар боюнча автоунаа транспорту менен жүк ташуулар
(миң тонн)

	2019	2020	2021	2022	2023
Талас облусу	1031,8	983,7	2 692,8	11 839,0	14 877,1
анын ичинде:					
Бакай-Ата району	122,2	114,6	114,7	119,5	125,4
Айтматов району	250,2	266,1	266,2	267,0	1 030,5
Манас району	148,3	125,9	126,2	132,7	138,0
Талас району	140,8	205,8	1 908,9	11 038,1	13 290,9
Талас шаары	370,3	271,3	276,8	281,7	292,3

7.2. Перевозки грузов автомобильным транспортом по территории
(тысяч тонн)**7.3. Автоунаа транспорту менен жүк ташуунун жүгүртүлүшү**
(млн. тонна-километр)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	94,6	85,1	127,3	166,0	169,2 <i>Всего</i>

7.3. Грузооборот автомобильного транспорта
(млн. тонно-километров)**7.4. Аймактар боюнча автоунаа транспорту менен жүк ташуунун жүгүртүлүшү**
(млн. тонна-километр)

	2019	2020	2021	2022	2023
Талас облусу	94,6	85,1	127,3	166,0	169,2
анын ичинде:					
Бакай-Ата району	9,7	10,6	10,7	11,0	11,3
Айтматов району	16,1	18,2	18,8	20,1	21,5
Манас району	10,0	9,7	9,6	10,0	10,0
Талас району	12,5	11,3	52,8	88,7	88,7
Талас шаары	46,3	35,3	35,3	36,2	37,7

7.4. Грузооборот автомобильным транспортом по территории
(млн. тонно-километров)

**7.5. Автоунаа транспорту менен жүк
ташуудан түшкөн киреше**

(миллион сом)

**7.5. Доходы от перевозок грузов
автомобильным транспортом**

(миллионов сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	167,4	183,1	1 443,8	2 906,6	3 876,9 <i>Всего</i>

**7.6. Аймактар боюнча автоунаа
транспортунун жүк ташуудан
түшкөн кирешелери**

(миллион сом)

**7.6. Доходы от перевозок грузов
автомобильным транспортом по
территории**

(миллионов сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	167,4	183,1	1 443,8	2 906,6	3 876,9	Таласская область
анын ичинде:						<i>в том числе:</i>
Бакай-Ата району	20,4	18,8	23,0	27,1	27,7	<i>Бакай-Атинский район</i>
Айтматов району	39,0	32,3	40,6	49,7	52,0	<i>Айтматовский район</i>
Манас району	23,7	17,1	20,8	24,6	24,7	<i>Манасский район</i>
Талас району	22,4	52,5	1 283,5	2 716,0	3 679,7	<i>Таласский район</i>
Талас шаары	61,9	62,4	76,1	89,2	92,8	<i>г. Талас</i>

Жүргүнчүлөрдү ташуу**Пассажирские перевозки****7.7. Автоунаа транспорту менен
жүргүнчүлөрдү ташуу**
(миң адам)**7.7. Перевозки пассажиров
автомобильным транспортом**
(тысяч человек)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Транспорт менен жүргүнчүлөрдү ташуулардын көлөмү	15 101,0	6 532,4	6 904,2	7 070,5	7 271,0	Объем перевозок пассажиров транспортом
анын ичинде:						в том числе:
автобус менен	14 931,7	5 355,0	5 519,0	5 639,6	5 797,3	автобусным
такси менен	169,3	1 177,4	1 385,2	1 430,9	1 473,7	такси

**7.8. Аймактар боюнча автоунаа
транспорту менен жүргүнчүлөрдү
ташуу**
(миң адам)**7.8. Перевозки пассажиров
автомобильным транспортом по
территории**
(тысяч человек)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	15 101,0	6 532,4	6 904,2	7 070,5	7 271,0	Таласская область
анын ичинде:						в том числе:
Бакай-Ата району	2 249,9	1 035,1	1 083,5	1 105,7	1 131,0	Бакай-Атинский район
Айтматов району	3 614,6	1 209,2	1 262,7	1 349,5	1 423,8	Айтматовский район
Манас району	1 765,5	523,5	546,2	551,1	556,4	Манасский район
Талас району	2 687,3	769,8	781,1	804,1	824,7	Таласский район
Талас шаары	4 783,7	2 994,8	3 230,7	3 260,1	3 335,1	г. Талас

**7.9. Автоунаа транспорту менен
жүргүнчүлөрдү ташуулардын
жүгүртүлүшү**
(миллион жүргүнчү-километр)**7.9. Пассажирооборот
автомобильного транспорта**
(миллионов пассажиро-километров)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Транспорт менен жүргүнчүлөрдү ташуулардын жүгүртүлүшү	260,2	199,5	206,7	219,0	231,7	Пассажирооборот транспорта
анын ичинде:						в том числе:
автобус менен	254,8	169,2	171,2	183,5	193,3	автобусным
такси менен	5,4	30,3	35,5	35,5	38,4	такси

**7.10. Аймактар боюнча автоунаа
транспорту менен жүргүнчүлөрдү
ташуулардын жүгүртүлүшү**
(миллион жүргүнчү-километр)

**7.10. Пассажиروоборот
автомобильным транспортом по
территории**
(миллионов пассажиро-километров)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	260,2	199,5	206,7	219,0	231,7	Таласская область
анын ичинде:						в том числе:
Бакай-Ата району	28,1	28,1	30,3	32,1	33,3	Бакай-Атинский район
Айтматов району	40,7	38,4	40,1	44,4	48,9	Айтматовский район
Манас району	23,3	20,6	21,7	22,5	24,7	Манасский район
Талас району	25,9	24,1	24,2	24,6	24,9	Таласский район
Талас шаары	142,2	88,3	90,4	95,4	99,9	г. Талас

**7.11. Автоунаа транспорту менен
жүргүнчүлөрдү ташуудан түшкөн
киреше**
(миллион сом)

**7.11. Доходы от перевозок
пассажиров автомобильным
транспортом**
(миллионов сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	340,9	351,7	331,6	344,0	366,7	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Автобус	260,4	169,9	171,9	184,2	194,1	Автобусы
Такси	80,5	181,8	159,7	159,8	172,6	Такси

**7.12. Аймактар боюнча автоунаа
транспорту менен жүргүнчүлөрдү
ташуудан түшкөн кирешелер**
(миллион сом)

**7.12. Доходы от перевозок
пассажиров автомобильным
транспортом по территории**
(миллионов сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	340,9	351,7	331,6	344,0	366,7	Таласская область
анын ичинде:						в том числе:
Бакай-Ата району	34,9	41,8	49,4	51,4	54,3	Бакай-Атинский район
Айтматов району	54,5	77,8	69,8	76,1	82,5	Айтматовский район
Манас району	26,9	29,8	33,4	34,8	38,4	Манасский район
Талас району	41,2	43,9	43,7	43,3	44,6	Таласский район
Талас шаары	183,4	158,4	135,3	138,4	146,9	г. Талас

Транспорт кырсыктары**Аварийность на транспорте****7.13. Жол-транспорт кырсыктары
жана андан жабыркагандар****7.13. Дорожно-транспортные
происшествия и пострадавшие в них**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Адамдардын өлүмүнө жана жаракат алуусуна алып келген, катталган жол-транспорт кырсыктарынын саны, учурлар	132	163	189	143	146	Число зарегистрированных дорожно-транспортных происшествий, повлекших гибель или ранение людей, случаев
Жол-транспорт кырсыктарынын натыйжасында андан жабыркагандар саны - бардыгы, адам анын ичинен:	262	321	402	280	299	Число пострадавших в результате дорожно-транспортных происшествий - всего, человек из них:
жол-транспорт кырсыктарынын натыйжасында өлүмгө учурагандардын саны, адам	37	35	53	22	30	число погибших в результате дорожно-транспортных происшествий, человек
жол-транспорт кырсыктарынын натыйжасында жаракат алгандардын саны, адам	225	286	349	258	269	число раненых в результате дорожно-транспортных происшествий, человек

8. БАЙЛАНЫШ

8. СВЯЗЬ

**8.2. Почта жана чабарман
ишмердигинин кызмат
көрсөтүүлөрүнөн түшкөн кирешелер**
(иш жүзүндө колдонуудагы баа менен; миллион сом)

**8.2. Объемы услуг почтовой и
курьерской деятельности, услуги
связи**
(в фактически действовавших ценах; миллионов
сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Почта жана чабарман ишмердигинин кызмат көрсөтүүлөрү	16,1	13,3	11,9	13,1	17,2
анын ичинде:					
почта ишмердиги	16,1	13,3	11,9	13,1	17,2
чабарман ишмердиги	-	-	-	-	-

*Услуги почтовой и
курьерской деятельности
в том числе:
почтовой деятельности
курьерской деятельности*

**9. ЭМГЕК, ЖУМУШСУЗДУК,
ЭМГЕК АКЫ ЖАНА
СОЦИАЛДЫК КАМСЫЗДОО**

**9.1. Экономикалык ишмердиктин
түрлөрү боюнча жумуштуу калктын
саны***

(миң адам)

**9. ТРУД, БЕЗРАБОТИЦА,
ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА И
СОЦИАЛЬНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ**

**9.1. Численность занятого
населения по видам экономической
деятельности***

(тысяч человек)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	106,0	110,4	114,9	119,8	119,2 <i>Всего</i>
анын ичинде:					<i>в том числе:</i>
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	50,4	53,2	56,7	57,3	58,4 <i>Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство</i>
Пайдалуу кендерди казуу	0,9	0,8	0,6	0,8	1,0 <i>Добыча полезных ископаемых</i>
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	3,4	3,7	3,9	4,1	4,3 <i>Обрабатывающие производства (обрабатывающая промышленность)</i>
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	0,4	0,6	1,2	1,1	0,8 <i>Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом</i>
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	1,1	0,9	0,9	0,9	0,9 <i>Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья</i>
Курулуш	9,6	9,3	9,4	9,4	8,8 <i>Строительство</i>
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	11,2	11,8	12,7	14,8	13,2 <i>Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов</i>
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	6,0	5,5	5,5	5,2	4,3 <i>Транспортная деятельность и хранение грузов</i>
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	3,2	3,9	4,3	5,2	5,8 <i>Деятельность гостиниц и ресторанов</i>
Маалымат жана байланыш	0,4	0,2	0,3	0,2	0,3 <i>Информация и связь</i>
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	0,9	0,7	1,0	1,8	1,7 <i>Финансовое посредничество и страхование</i>
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	-	-	-	-	- <i>Операции с недвижимым имуществом,</i>
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1 <i>Профессиональная, научная и техническая деятельность</i>

Уландысы	Продолжение					
	2019	2020	2021	2022	2023	
Административдик жана көмөкчү ишмердик	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	Административная и вспомогательная деятельность
Мамлекеттик башкаруу жана коргоо	3,3	4,6	3,2	3,1	3,2	Государственное управление и оборона
Билим берүү	10,5	10,2	10,4	10,6	10,8	Образование
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	3,1	3,5	3,0	3,1	3,3	Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	0,2	0,2	0,3	0,6	0,9	Искусство, развлечения и отдых
Башка тейлөө ишмердиги	0,9	0,9	1,1	1,2	1,1	Прочая обслуживающая деятельность
Жалданма жумушчулары бар жеке үй чарбаларынын ишмердиги; өзү пайдалануу үчүн жеке үй чарбаларынын ар түрдүү товарларды жана тейлөөлөрдү өндүрүүсү	0,1	-	-	0,1	-	Деятельность частных домашних хозяйств с наемными работниками; производство частными домашними хозяйствами разнообразных товаров и услуг для собственного потребления
*Үй чарбалардын жана жумушчу күчүнүн бюджеттеринин интеграцияланган тандалма изилдөөсүнүн маалыматтары боюнча.				*По данным интегрированного выборочного обследования бюджетов домашних хозяйств и рабочей силы		

9.2.Туризм менен алектенген ишканалардын жана уюмдардын кызматкерлеринин саны
(адам)

9.2. Численность работников предприятий и организаций занятых в сфере туризма
(человек)

	2018	2019	2020	2022	2023	
Туризм менен алектенген ишканалардын, уюмдардын - бардыгы	147	151	139	201	168	Предприятия и организации сферы туризма - всего
Мейманканалар	8	8	4	-	-	Гостиницы
Ресторандар	-	10	-	67	32	Рестораны
Саякат агенттиктери	87	87	93	93	93	Туристические агентства
Санатория-курорттук мекемелер	10	7	3	3	4	Санаторно-курортные учреждения
Жаратылыш парктары жана коруктар	42	39	39	38	39	Природные парки и заповедники

9.3. Жынысы боюнча иштеген калкынын саны *

(миң адам)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	106,0	110,4	114,9	119,8	119,2 <i>Всего</i>
Эркектер	63,7	64,4	66,5	69,1	66,9 <i>Мужчин</i>
Аялдар	42,3	46,0	48,4	50,7	52,3 <i>Женщин</i>

*Үй чарбалардын жана жумушчу күчүнүн бюджеттеринин интеграцияланган тандалма изилдөөсүнүн маалыматтары боюнча.

9.3. Численность занятого населения по полу*

(тысяч человек)

*По данным интегрированного выборочного обследования бюджетов домашних хозяйств и рабочей силы

9.4. Мамлекеттин башкаруу бийлигинде эмгектенген мамлекеттик кызматкерлерди кызмат топтору боюнча бөлүштүрүү

(адам)

	2019	2020	2021	2022	2023
Мамлекеттик кызмат орундарын ээлеген мамлекеттик кызматкерлердин - бардыгы	584	642	636	659	646
Жогорку кызмат орундары	11	11	12	9	9
Башкы кызмат орундары	80	77	84	81	76
Улуу кызмат орундары	278	287	283	300	292
Кичүү кызмат орундары	215	267	257	269	269

Государственные должности государственных служащих - всего

Высшие должности

Главные должности

Старшие должности

Младшие должности

9.5. Расмий катталган жумушсуздарды жынысы боюнча бөлүштүрүү **

(адам)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	3 019	3 050	3 115	3 185	3 274 <i>Всего</i>
Эркектер	1 211	1 370	1 520	1 628	1 667 <i>Мужчин</i>
Аялдар	1 808	1 680	1 595	1 557	1 607 <i>Женщин</i>

** Талас райондор аралык Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция башкармалыгынын маалыматтары боюнча

9.5. Численность официально зарегистрированных безработных по полу **

(человек)

**по данным Таласского межрайонного управления труда, социального обеспечения и миграции

**9.6. Расмий катталган
жумушсуздардын курагына жараша
саны ****

(адам)

**9.6. Численность официально
зарегистрированных безработных по
возрасту****

(человек)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы 16 жаш жана андан улуулар жаш курагы боюнча	3 019	3 050	3 115	3 185	3 274	Всего в возрасте от 16 лет и старше
16 - 17 жаш	15	15	20	26	25	от 16 до 17 лет
18 - 21 жаш	202	228	234	240	255	от 18 до 21 лет
22 - 24 жаш	261	226	195	185	181	от 22 до 24 лет
25 - 29 жаш	334	344	369	392	378	от 25 до 29 лет
30 - 34 жаш	794	820	767	725	741	от 30 до 34 лет
35 - 39 жаш	625	610	643	685	694	от 35 до 39 лет
40 - 44 жаш	395	385	446	479	499	от 40 до 44 лет
45 - 49 жаш	231	258	252	261	266	от 45 до 49 лет
50 - 54 жаш	120	106	117	126	152	от 50 до 54 лет
55 - 59 жаш	31	50	59	54	70	от 55 до 59 лет
60 жаш жана андан улуулар	11	8	13	12	13	60 лет и старше

**9.7. Расмий катталган
жумушсуздардын билим деңгээли
боюнча саны ****

(жылдын аягына карата, адам)

**9.7. Численность официально
зарегистрированных безработных по
образованию****

(на конец года, человек)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Жумушсуздук статусун алгандардын саны - бардыгы	3 019	3 050	3 115	3 185	3 274	Численность официально зарегистрированных безработных - всего
Баштапкы кесиптик	302	375	426	477	475	Неполное среднее
Жалпы орто	2 367	2 160	2 120	2 148	2 269	Среднее общее
Орто кесиптик	247	396	446	432	403	Среднее специальное
Жогорку кесиптик	103	119	123	128	127	Высшее
анын ичинен:						из них:
Эркектер	1 211	1 370	1 520	1 628	1 667	Мужчины
Баштапкы кесиптик	150	184	233	259	262	Неполное среднее
Жалпы орто	891	919	998	1 100	1 159	Среднее общее
Орто кесиптик	127	210	228	218	197	Среднее специальное
Жогорку кесиптик	43	57	61	51	49	Высшее
Аялдар	1 808	1 680	1 595	1 557	1 607	Женщины
Баштапкы кесиптик	152	191	193	218	213	Неполное среднее
Жалпы орто	1 476	1 241	1 122	1 048	1 110	Среднее общее
Орто кесиптик	120	186	218	214	206	Среднее специальное
Жогорку кесиптик	60	62	62	77	78	Высшее

**9.8. Аймактар боюнча расмий
катталган жумушсуздардын саны ****

**9.8. Численность официально
зарегистрированных безработных по
территории****

	(адам)					(человек)
	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	3 019	3 050	3 115	3 185	3 274	Таласская область
Бакай-Ата району	772	559	428	369	327	Бакай-Атинский район
Айтматов району	855	900	915	1 060	1 172	Айтматовский район
Манас району	269	272	272	270	267	Манасский район
Талас району	459	606	760	765	847	Таласский район
Талас шаары	664	713	740	721	661	г. Талас
анын ичинен:						из них:
Эркектер	1 211	1 370	1 520	1 628	1 667	Мужчины
Бакай-Ата району	179	196	212	206	197	Бакай-Атинский район
Айтматов району	380	399	416	504	574	Айтматовский район
Манас району	99	119	131	145	124	Манасский район
Талас району	205	273	373	412	446	Таласский район
Талас шаары	348	383	388	361	326	г. Талас
Аялдар	1 808	1 680	1 595	1 557	1 607	Женщины
Бакай-Ата району	593	363	216	163	130	Бакай-Атинский район
Айтматов району	475	501	499	556	598	Айтматовский район
Манас району	170	153	141	125	143	Манасский район
Талас району	254	333	387	353	401	Таласский район
Талас шаары	316	330	352	360	335	г. Талас

** Талас райондор аралык Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция башкармалыгынын маалыматтары боюнча

**по данным Таласского межрайонного управления труда, социального обеспечения и миграции

9.9. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын бир кызматкерлеринин орточо айлык эмгек акысы

9.9. Среднемесячная заработная плата одного работника предприятий, учреждений и организаций по видам экономической деятельности

(сом)					(сомов)	
	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	12 969	16 156	16 400	25 092	30 689	Всего
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	7 937	8 179	8 250	12 068	18 378	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	5 199	10 336	5 442	6 985	27 666	Добыча полезных ископаемых
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	8 272	7 215	48 369	90 626	111 161	Обрабатывающие производства (обрабатывающая промышленность)
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	24 823	33 414	33 414	14 868	44 087	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	6 892	5 884	5 995	8 156	10 227	Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья
Курулуш	20 629	51 443	50 308	49 562	39 474	Строительство
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	7 244	5 540	5 835	7 030	10 327	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	5 187	5 531	5 594	69 177	78 153	Транспортная деятельность и хранение грузов
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	1 581	4 258	1 986	11 816	13 395	Деятельность гостиниц и ресторанов
Маалымат жана байланыш	12 621	13 474	13 006	19 960	24 209	Информация и связь
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	25 122	25 191	26 002	32 747	39 887	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	8 738	8 563	9 196	9 411	11 782	Операции с недвижимым имуществом
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	36 689	41 664	17 411	23 684	27 797	Профессиональная, научная и техническая деятельность
Административдик жана көмөкчү ишмердик	10 782	13 188	13 130	17 017	34 301	Административная и вспомогательная деятельность
Мамлекеттик башкаруу жана коргоо	15 104	17 328	17 275	26 082	35 440	Государственное управление и оборона
Билим берүү	10 422	12 502	12 464	19 009	21 223	Образование

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	10 011	10 104	10 144	17 232	19 187
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	7 145	7 882	7 874	15 995	19 582
Башка тейлөө ишмердиги	5 023	6 862	7 427	8 679	10 509
					Здравоохранение и социальное обслуживание населения Искусство, развлечения и отдых Прочая обслуживающая деятельность

9.10. Менчиктин формалары боюнча ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын бир кызматкерлеринин орточо айлык акысы

9.10. Среднемесячная заработная плата одного работника предприятий, учреждений и организаций по формам собственности

(сом)	(сомов)				
	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	12 969	16 156	16 400	25 092	30 689
Мамлекеттик ичинде менчиктин формалары - бардыгы	11 116	12 754	12 729	19 670	23 767
анын ичинде:					Государственная форма собственности - всего
мамлекеттик	11 420	13 127	13 110	20 221	24 374
муниципалдык	9 077	10 267	10 221	16 057	19 950
Жеке менчик ичинде формалары - бардыгы	21 339	30 091	31 328	43 329	52 695
анын ичинде:					Частная форма собственности
жеке менчик	21 339	30 091	31 328	43 329	52 695
чет элдик инвестициялар	-	-	-	-	-
					в том числе: государственная муниципальная Частная форма собственности в том числе: частная иностранные инвестиции

9.11. Туризм менен алектенген ишканалардын жана мекемелердин бир кызматкеринин орточо айлык акысы

9.11. Среднемесячная заработная плата одного работника предприятий и учреждений сферы туризма

(сом)	(сомов)				
	2019	2020	2021	2022	2023
Туризм менен алектенген ишканалардын, уюмдардын - бардыгы	7 623	8 673	8 673	13 014	18 866
Мейманканалар	4 283	5 875	5 875	-	-
Ресторандар	500	-	-	11 816	13 895
Саякат агенттиктери	8 707	9 119	9 119	12 531	15 744
Санатория-курорттук мекемелер	4 142	3 333	3 333	5 217	11 078
коруктар	8 122	8 264	8 264	18 294	30 707
					Предприятия и организации сферы туризма - всего Гостиницы Рестораны Туристические агентства Санаторно-курортные учреждения заповедники

**9.12. Аймактагы ишканалар менен
мекемелердин бир кызматкеринин
орточо айлык акысы**

(сом)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	12 969	16 156	16 400	25 092	30 689	Таласская область
Бакай-Ата району	11 629	12 313	12 375	18 246	21 068	Бакай-Атинский район
Айтматов району	12 177	19 527	19 416	24 267	24 569	Айтматовский район
Манас району	9 990	11 013	11 013	17 679	21 565	Манасский район
Талас району	14 917	18 398	19 397	40 025	51 087	Таласский район
Талас шаары	14 133	16 398	16 425	20 682	27 642	г. Талас

**9.12. Среднемесячная заработная
плата одного работника
предприятий и учреждений по
территории**

(сомов)

**9.13. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү
боюнча ишканалардын, уюмдардын жана
мекемелердин кызматкерлеринин эмгек
акысын төлөө боюнча карыздары**

(миң сом)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	14 613,4	20 965,7	-	-	-	- Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	-	-	-	-	-	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	-	-	-	-	-	Добыча полезных ископаемых
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	-	-	-	-	-	Обрабатывающие производства (обрабатывающая промышленность)
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	7 770,0	15 185,5	-	-	-	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	-	-	-	-	-	Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья
Курулуш	1 063,2	-	-	-	-	Строительство
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	-	-	-	-	-	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	-	-	-	-	-	Транспортная деятельность и хранение грузов

**9.13. Задолженность по выплате
заработной платы работников
предприятий, учреждений и
организаций по видам экономической
деятельности**

(тысяч сомов)

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	-	-	-	-	- Деятельность гостиниц и ресторанов
Маалымат жана байланыш	-	-	-	-	- Информация и связь
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	-	-	-	-	- Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	-	-	-	-	- Операции с недвижимым имуществом
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	5 780,2	5 780,2	-	-	- Профессиональная, научная и техническая деятельность
Административдик жана көмөкчү ишмердик	-	-	-	-	- Административная и вспомогательная деятельность
Билим берүү	-	-	-	-	- Образование
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	-	-	-	-	- Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	-	-	-	-	- Искусство, развлечения и отдых
Башка тейлөө ишмердиги	-	-	-	-	- Прочая обслуживающая деятельность

9.14. Аймактар боюнча ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин кызматкерлеринин эмгек акысынын төлөө боюнча карыздары

(миң сом)

9.14. Задолженность по выплате заработной платы работников предприятий, учреждений и организаций по территории

(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Талас облусу	14 613,4	20 965,7	-	-	- Таласская область
Бакай-Ата району	-	-	-	-	- Бакай-Атинский район
Айтматов району	-	-	-	-	- Айтматовский район
Манас району	-	-	-	-	- Манасский район
Талас району	5 780,2	5 780,2	-	-	- Таласский район
Талас шаары	8 833,2	15 185,5	-	-	- г. Талас

9.15. Пенсиялардын түрлөрү боюнча пенсионерлердин саны ***

	(адам)					(человек)
	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардык пенсионерлер	30 192	30 676	31 634	33 226	34 057	Всего пенсионеров
анын ичинен:						из них:
Карылыгы боюнча	21 974	22 540	23 428	24 751	25 613	По старости
Майыптыгы боюнча	6 164	6 098	6 205	6 435	6 475	По инвалидности
Багуучусунан айрылгандыгы боюнча	2 054	2 038	2 001	2 040	1 969	По случаю потери кормильца

9.16. Пенсиялардын орточо өлчөмү ***

	(сом)					(сомов)
	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардык пенсионерлер	5 082	5 257	5 557	7 047	7 299	Все пенсионеры
анын ичинен:						из них:
Карылыгы боюнча	5 506	5 668	5899	7350	7629	По старости
Майыптыгы боюнча	4 135	4 372	4676	5934	6116	По инвалидности
Багуучусунан айрылгандыгы боюнча	3 403	3 373	4 269	3 978	6 899	По случаю потери кормильца

9.17. Жөлөкпулдарды алуучулардын саны **

	(адам)					(человек)
	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардык алуучулар	24 001	24 337	24 134	23 811	19 691	Всего получателей
анын ичинен жөлөкпул алуучулар:						из них получающие пособие:
Ай сайын бир жолу берилүүчү жөлөкпул	19 802	20 171	19 776	19 345	14 543	Единое ежемесячное пособие
Социалдык жөлөкпул	4 199	4 166	4 358	4 466	1 392	Социальное пособие
анын ичинен:						из них:
майып балдар	1 152	1 206	1 268	1 316	1 366	инвалиды с детства
18 жашка чейинки майып балдар	1 749	1 694	1 764	1 786	1 772	дети-инвалиды до 18 лет
жалпы оорудан майып болгондор	220	212	234	261	275	инвалиды от общего заболевания
багуучусунан айрылгандыгы боюнча	1 048	1 029	1 067	1 073	958	по случаю потери кормильца

** Талас райондор аралык Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция башкармалыгынын маалыматтары боюнча

*** Талас облустук социалдык фондунун маалыматтары

9.15. Число пенсионеров по видам пенсий ***

9.16. Средний размер пенсий ***

9.17. Число получателей пособий **

**по данным Таласского межрайонного управления труда, социального обеспечения и миграции

*** по данным Таласского областного социального фонда

9.18. Эсептелген жөлөкпулдун бир айлык орточо өлчөмү **

(сом)

9.18. Средний размер назначенного месячного пособия**

(сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардык алуучулар						Все получатели
анын ичинен жөлөкпул алуучулар:						из них получающие пособие:
Ай сайын бир жолу берилүүчү жөлөкпул	815	815	815	1 206	1 996	Единое ежемесячное пособие
Социалдык жөлөкпул анын ичинен:	2 896	2 915	4 362	6 109	6 257	Социальное пособие из них:
майып балдар	3 231	3 518	3 756	7 037	4 823	инвалиды с детства
18 жашка чейинки майып балдар	4 000	4 000	6 000	8 074	5 934	дети-инвалиды до 18 лет
жалпы оорудан майып болгондор	1 411	1 424	1 588	2 660	1 913	инвалиды от общего заболевания
багуучусунан айрылгандыгы боюнча (ар бир эмгекке жарамсыз үй бүлө мүчөсүнө)	1 500	1 500	1 500	4 500	2 042	по случаю потери кормильца (на каждого нетрудоспособного члена семьи)

9.19. Орточо эмгек акыга карата орточо пенсиянын катышы

(пайыз менен)

9.19. Соотношение средней пенсии к средней заработной плате

(в процентах)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Орточо эмгек акынын орточо пенсиянын катышы	39,2	32,5	33,9	28,1	23,8	Соотношение средней пенсии к средней заработной плате

** Талас райондор аралык Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция башкармалыгынын маалыматтары боюнча

*** Талас облустук социалдык фондунун маалыматтары

**по данным Таласского межрайонного управления труда, социального обеспечения и миграции

*** по данным Таласского областного социального фонда

**10. СООДА, ЖАНА КАЛККА
(МЕЙМАНКАЛАР МЕНЕН
РЕСТОРАНДАРДЫН) КЫЗМАТ
КӨРСӨТҮҮСҮ**

**10.1. Соода экономикалык
ишмердиктин түрлөрү боюнча
жүгүртүүсү**

(млн. сом)

**10. ТОРГОВЛЯ И УСЛУГИ
НАСЕЛЕНИЮ**

**10.1. Оборот торговли по видам
экономической деятельности**

(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	16493,6	15489,0	19280,4	24386,5	30564,7	Всего
Автоунааларды, мотоциклдерди, автомобиль тетиктерин жана шаймандарын сатуу	126,8	87,9	107,4	99,4	104	Торговля автомобилями и мотоциклами, автомобильными, автомобильными, автомобильными и принадлежностями
Автоунааларды жана мотоциклдерди техникалык жактан тейлөө жана оңдоо	56,4	40,1	52,9	61,4	66,7	Техническое обслуживание и ремонт автомобилей
Дүң соода	3492,6	3157,2	3505,7	3748,6	4262,2	Оптовая торговля
Мотор майларын чекене сатуу	2022,8	1448,1	2705,7	3056,5	3590,1	Розничная торговля моторным топливом
Чекене сатуу	10795,0	10755,7	12908,7	17420,6	22541,7	Розничная торговля

**10.2. Соода жана кызмат
көрсөтүүлөрдүн жүгүртүүсүнүн
физикалык көлөмүнүн индекстери**

(өткөн жылга пайыз менен)

**10.2. Индексы физического объема
оборота торговли по видам
экономической деятельности**

(в процентах к предыдущему году)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	106,8	87,8	106,3	109,9	115,9	Всего
Автоунааларды, мотоциклдерди, автомобиль тетиктерин жана шаймандарын сатуу	103,5	69,3	122,9	91,0	102,0	Торговля автомобилями и мотоциклами, автомобильными, автомобильными и принадлежностями
Автоунааларды жана мотоциклдерди техникалык жактан тейлөө жана оңдоо	103,5	72,1	116,9	100,0	106,8	Техническое обслуживание и ремонт автомобилей
Дүн соода	114,2	82,3	97,5	94,4	103,0	Оптовая торговля
Мотор майларын чекене сатуу	104,4	82,6	130,4	86,9	125,1	Розничная торговля моторным топливом
Чекене сатуу	105,1	90,8	105,4	119,1	117,2	Розничная торговля

**10.3. Мейманкалардын жана
ресторандардын кызмат
көрсөтүүлөрүнүн көлөмү**

(млн. сом)

**10.3. Предоставление услуг
гостиницами и ресторанами**

(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	296,0	169,5	263,9	448,3	526,3	Всего
Мейманканалардын жана туристтик жашоо үчүн, ошондой эле кыска мөөнөткө жашоо үчүн башка жайлардын кызмат көрсөтүүсү	42,8	18,2	18,5	19,0	19,2	Гостиниц и услуг для туристического проживания, а также прочими мест для краткосрочного проживания
Ресторандардын барлардын, даяр тамак аш менен камсыздоо боюнча мобилдүү жана башка кызмат көрсөтүүлөр	253,3	151,3	245,4	429,3	507,1	Ресторанов, баров, мобильных и прочих услуг по обеспечению пищей

**10.4. Мейманкалардын жана
ресторандардын кызмат
көрсөтүүлөрүнүн жүгүртүүсүнүн
физикалык көлөмүнүн индекстери**

(өткөн жылга пайыз менен)

**10.4. Индексы физического объема
оборота гостиниц и ресторанов**

(в процентах к предыдущему году)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	104,9	50,5	135,1	150,2	107,0	Всего
Мейманканалардын жана туристтик жашоо үчүн, ошондой эле кыска мөөнөткө жашоо үчүн башка жайлардын кызмат көрсөтүүсү	103,8	40,9	100,2	102,3	103,1	Гостиниц и услуг для туристического проживания, а также прочими мест для краткосрочного проживания
Ресторандардын барлардын, даяр тамак аш менен камсыздоо боюнча мобилдүү жана башка кызмат көрсөтүүлөр	105,1	52,2	139,3	153,8	107,1	Ресторанов, баров, мобильных и прочих услуг по обеспечению пищей

**10.5. Дүң жана чекене соода,
автоунааларды жана мотоциклдерди
оңдоонун менчик формасы боюнча
жүгүртүүсү**

**10.5. Объем оптовой и розничной
торговли, ремонта автомобилей и
мотоциклов по формам
собственности**

	(млн. сом)					
	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	16493,6	15489,0	19280,4	24386,5	30564,7	Всего
Автоунааларды, мотоциклдерди, автомобиль тетиктерин жана шаймандарын сатуу	126,8	87,9	107,4	99,4	104,0	Торговля автомобилями и мотоциклами, автомобильными, узлами и принадлежностями
Автоунааларды техникалык жактан тейлөө жана оңдоо	56,4	40,1	52,9	61,4	66,7	Техническое обслуживание и ремонт автомобилей
Дүң соода	3492,6	3157,2	3505,7	3748,6	4262,2	Оптовая торговля
Мотор майларын чекене сатуу	2022,8	1448,1	2705,7	3056,5	3590,1	Розничная торговля моторным топливом
Чекене соода	10795,0	10755,7	12908,7	17420,6	22541,7	Розничная торговля
Мамлекеттик	-	-	-	-	-	- Государственная
Автоунааларды, мотоциклдерди, автомобиль тетиктерин жана шаймандарын сатуу	-	-	-	-	-	Торговля автомобилями и мотоциклами, автомобильными, узлами и принадлежностями
Автоунааларды техникалык жактан тейлөө жана оңдоо	-	-	-	-	-	Техническое обслуживание и ремонт автомобилей
Дүң соода	-	-	-	-	-	Оптовая торговля
Мотор майларын чекене сатуу	-	-	-	-	-	Розничная торговля моторным топливом
Чекене соода	-	-	-	-	-	Розничная торговля
Менчик	16493,6	15489,0	19280,4	24386,5	30564,7	Частная
Автоунааларды, мотоциклдерди, автомобиль тетиктерин жана шаймандарын сатуу	126,8	87,9	107,4	99,4	104,0	Торговля автомобилями и мотоциклами, автомобильными, узлами и принадлежностями
Автоунааларды техникалык жактан тейлөө жана оңдоо	56,4	40,1	52,9	61,4	66,7	Техническое обслуживание и ремонт автомобилей
Дүң соода	3492,6	3157,2	3505,7	3748,6	4262,2	Оптовая торговля
Мотор майларын чекене сатуу	2022,8	1448,1	2705,7	3056,5	3590,1	Розничная торговля моторным топливом
Чекене соода	10795,0	10755,7	12908,7	17420,6	22541,7	Розничная торговля

**10.6. Дүң жана чекене соода,
автоунааларды жана мотоциклдерди
оңдоонун менчик формасы боюнча
жүгүртүүсү**

(жыйынтыкка карата пайыз менен)

**10.6. Объем оптовой и розничной
торговли, ремонта автомобилей и
мотоциклов по формам
собственности**

(в процентах к итогу)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Всего
Автоунааларды, мотоциклдерди, автомобиль тетиктерин жана шаймандарын сатуу	0,8	0,6	0,6	0,4	0,4	Торговля автомобилями и мотоциклами, автомобильными, узлами и принадлежностями
Автоунааларды техникалык жактан тейлөө жана оңдоо	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	Техническое обслуживание и ремонт автомобилей
Дүң соода	21,2	20,4	18,2	15,4	13,9	Оптовая торговля
Мотор майларын чекене сатуу	12,3	9,3	14,0	12,5	11,7	Розничная торговля моторным топливом
Чекене соода	65,4	69,4	66,9	71,4	73,8	Розничная торговля
Мамлекеттик	-	-	-	-	-	- Государственная
Автоунааларды, мотоциклдерди, автомобиль тетиктерин жана шаймандарын сатуу	-	-	-	-	-	Торговля автомобилями и мотоциклами, автомобильными, узлами и принадлежностями
Автоунааларды техникалык жактан тейлөө жана оңдоо	-	-	-	-	-	Техническое обслуживание и ремонт автомобилей
Дүң соода	-	-	-	-	-	Оптовая торговля
Мотор майларын чекене сатуу	-	-	-	-	-	Розничная торговля моторным топливом
Чекене соода	-	-	-	-	-	Розничная торговля
Менчик	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Частная
Автоунааларды, мотоциклдерди, автомобиль тетиктерин жана шаймандарын сатуу	0,8	0,6	0,6	0,4	0,4	Торговля автомобилями и мотоциклами, автомобильными, узлами и принадлежностями
Автоунааларды техникалык жактан тейлөө жана оңдоо	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	Техническое обслуживание и ремонт автомобилей
Дүң соода	21,2	20,4	18,2	15,4	13,9	Оптовая торговля
Мотор майларын чекене сатуу	12,3	9,3	14,0	12,5	11,7	Розничная торговля моторным топливом
Чекене соода	65,4	69,4	66,9	71,4	73,8	Розничная торговля

**10.7. Мейманкалар менен
ресторандардын менчик формасы
боюнча кызмат көрсөтүүсү**

**10.7. Предоставление услуг гостиниц
и ресторанов по формам
собственности**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Миллион сом						Миллионов сомов
Бардыгы	296,0	169,5	263,9	448,3	526,3	Всего
Мамлекеттик	0,5	-	-	-	-	Государственная
Менчик	295,5	169,5	263,9	448,3	526,3	Частная
Жыйынтыкка карата пайыз менен						В процентах к итогу
Бардыгы	100	100	100	100	100	Всего
Мамлекеттик	0,2	-	-	4,2	-	Государственная
Менчик	99,8	100,0	100,0	95,8	100,0	Частная

**10.8. Мейманканалардын менчик
формасы боюнча кызмат көрсөтүүсү**

**10.8. Предоставление услуг гостиниц
по формам собственности**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Миллион сом						Миллионов сомов
Бардыгы	42,8	18,2	18,5	19,0	19,2	Всего
Мамлекеттик	0,5	-	-	-	-	Государственная
Менчик	42,3	18,2	18,5	19,0	19,2	Частная
Жыйынтыкка карата пайыз менен						В процентах к итогу
Бардыгы	100	100,0	100,0	100,0	100,0	Всего
Мамлекеттик	1,2	-	-	-	-	Государственная
Менчик	98,8	100,0	100,0	100,0	100,0	Частная

**10.9. Ресторандардын менчик
формасы боюнча кызмат көрсөтүүсү**

**10.9. Предоставление услуг
ресторанов по формам
собственности**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Миллион сом						Миллионов сомов
Бардыгы	253,3	151,4	245,4	429,3	507,1	Всего
Мамлекеттик	-	-	-	-	-	Государственная
Менчик	253,3	151,4	245,4	429,3	507,1	Частная
Жыйынтыкка карата пайыз менен						В процентах к итогу
Бардыгы	100	100,00	100,00	100,00	100,00	Всего
Мамлекеттик	-	-	-	-	-	Государственная
Менчик	100	100,0	100,0	100,0	100,0	Частная

10.10. Аймактар боюнча дүң жана чекене соода, автоунааларды жана мотоциклдерди оңдонуун жүгүртүүсү

(млн. сом)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	16493,6	15489,0	19280,4	24386,5	30564,7	Таласская область
Бакай-Ата району	1746,1	1311,5	1552,3	1829,6	2186,2	Бакай-Атинский район
Айтматов району	3210,9	2902,1	3950,1	4716,3	5577,0	Айтматовский район
Манас району	1027,9	905,5	998,1	1176,9	1304,2	Манасский район
Талас району	1669,7	1193,3	1513,5	1894,7	2501,3	Таласский район
Талас шаары	8839,0	9176,6	11266,3	14769,0	18996,0	г. Талас

10.10. Объем оптовой и розничной торговли, ремонта автомобилей и мотоциклов, по территории

(млн. сомов)

10.11. Аймактар боюнча дүң жана чекене соода, автоунааларды жана мотоциклдерди оңдонуун жүгүртүүсүнүн физикалык индексы

(өткөн жылга пайыз менен)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	106,8	87,8	106,3	109,9	115,9	Таласская область
Бакай-Ата району	117,0	69,8	102,5	121,9	109,4	Бакай-Атинский район
Айтматов району	112,7	85,7	114,6	117,5	112,0	Айтматовский район
Манас району	101,9	81,7	95,1	119,6	102,0	Манасский район
Талас району	88,2	67,8	106,4	109,0	119,8	Таласский район
Талас шаары	107,8	96,5	105,3	114,2	118,5	г. Талас

10.11. Индексы физического объема оптовой и розничной торговли, ремонта автомобилей и мотоциклов по территории

(в процентах к предыдущему году)

10.12. Аймактар боюнча мейманкалар, ресторандардын кызмат көрсөтүүсүнүн көлөмү

(млн. сом)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	296,0	169,5	263,9	448,3	526,3	Таласская область
Бакай-Ата району	10,4	6,9	6,9	9,6	11,3	Бакай-Атинский район
Айтматов району	37,4	21,7	30,0	40,0	47,3	Айтматовский район
Манас району	10,0	4,7	5,4	7,3	8,4	Манасский район
Талас району	11,3	7,2	27,9	101,2	78,5	Таласский район
Талас шаары	226,9	129,0	193,7	290,2	380,8	г. Талас

10.12. Предоставление услуг гостиниц и ресторанов по территории

(млн. сомов)

**10.13. Мейманкалар, ресторандардын
физикалык индексинин көлөмү**

(өткөн жылга пайыз менен)

**10.13. Индексы физического объема
гостиниц и ресторанов**

(в процентах к предыдущему году)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	104,9	50,5	135,1	150,2	107,0	Таласская область
Бакай-Ата району	103,2	69,8	86,8	121,9	105,9	Бакай-Атинский район
Айтматов району	104,4	50,7	118,5	117,5	107,2	Айтматовский район
Манас району	103,1	42,0	98,6	123,3	105,2	Манасский район
Талас району	103,0	80,0	3,4 раз	3,2 раза	95,2	Таласский район
Талас шаары	105,2	50,3	1,3 раза	132,8	109,8	г. Талас

10.18. Коомдук тамактануу менен бирге, чекене соода жүгүртүүнүн көлөмү

10.18. Оборот розничной торговли, включая предприятия питания

	2019	2020	2021	2022	2023	
Миллион сом						Миллионов сомов
Бардык каналдар боюнча сатуу	13197,8	12439,8	15967,2	21005,8	26742,8	Все каналы реализации
Сатуучу уюмдарда	8238,7	8180,2	11177,0	14494,0	17581,2	Торгующие организации
Бардык типтеги базарлардагы сатуулар	4959,1	4259,6	4790,2	6511,8	9161,6	Торговля на всех типах рынков
Өткөн жылга пайыз менен						В процентах к предыдущему году
Бардык каналдар боюнча сатуу	105,1	93,8	112,7	116,1	115,3	Все каналы реализации
Сатуучу уюмдарда	104,0	99,3	112,4	116,1	120,7	Торгующие организации
Бардык типтеги базарлардагы сатуулар	104,0	85,9	112,4	116,1	106,1	Торговля на всех типах рынков

10.19. Аймактар боюнча коомдук тамактануу менен бирге, чекене соода жүгүртүүнүн көлөмү
(млн. сом)

10.19. Оборот розничной торговли, включая предприятия питания по территории
(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	13197,8	12439,8	15967,2	21005,8	26742,8	Таласская область
Бакай-Ата району	857,5	805,1	923,0	1111,7	1460,5	Бакай-Атинский район
Айтматов району	1945,8	1716,6	2317,0	3139,2	4059,6	Айтматовский район
Манас району	990,6	825,1	948,5	1152,3	1292,6	Манасский район
Талас району	1337,1	1103,3	1462,0	1816,1	2225,9	Таласский район
Талас шаары	8066,8	7989,7	10316,7	13786,5	17704,2	г. Талас

10.20. Аймактар боюнча коомдук тамактануу менен бирге, чекене соода жүгүртүүнүн физикалык көлөмүнүн индексы
(өткөн жылга пайыз менен)

10.20. Индексы физического объема оборота розничной торговли, включая предприятия питания по территории
(в процентах к предыдущему году)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	104,0	93,8	112,7	116,1	115,3	Таласская область
Бакай-Ата району	102,9	93,5	100,7	106,3	119,0	Бакай-Атинский район
Айтматов району	102,7	87,8	118,5	119,6	117,1	Айтматовский район
Манас району	103,3	82,9	100,5	107,2	101,6	Манасский район
Талас району	102,8	82,1	116,4	109,6	112,6	Таласский район
Талас шаары	104,8	98,6	113,4	117,9	116,1	г. Талас

10.21. Ресторандар жана мейманканалардын кичи жана орто соода тармактарынын ишкердүүлүгү
(млн. сом)

10.21. Малое и среднее предпринимательство в сфере торговли, гостиниц и ресторанов
(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	13197,8	12439,8	15967,2	21005,8	26742,8	Всего
Ири ишканалар	-	-	-	-	-	Крупные предприятия
Орто ишканалар	-	-	-	-	-	Средние предприятия
Кичи ишканалар	4151,3	4259,6	4790,2	6511,8	6104,0	Малые предприятия
Жеке ишкерлер	9046,5	8180,2	11177,4	14494,0	20638,8	Индивидуальные предприниматели

10.22. Коомдук тамактанууну кошуп чекене соода жүгүртүүнүн менчик формасы боюнча көлөмү
(млн. сом)

10.22. Объем розничной торговли, включая предприятия питания по формам собственности
(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Миллион сом						Миллионов сомов
Бардыгы	13197,8	12439,8	15967,2	21005,8	26742,8	Всего
Мамлекеттик	-	-	-	-	-	Государственная
Менчик	13197,8	12439,8	15967,2	21005,8	26742,8	Частная
Жыйынтыкка карата пайыз менен						В процентах к итогу
Бардыгы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Всего
Мамлекеттик	-	-	-	-	-	Государственная
Менчик	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Частная

10.23. Рыноктук көлөмдүн физикалык индексинин Талас облусу боюнча аймактар боюнча көлөмү

10.23. Объем и индексы физического объема рыночных услуг по территории Таласской области

	2019	2020	2021	2022	2023	
Миллион сом						Миллионов сомов
Бардыгы	19276,3	17843,7	23119,6	5594,9	37203,3	Всего
анын ичинен райондор боюнча:						в том числе по районам:
Бакай-Ата району	1918,9	1443,2	1737,1	192,8	2407,0	Бакай-Атинский район
Айтматов району	3719,5	3295,8	4300,1	337,9	6076,8	Айтматовский район
Манас району	1162,3	994,2	1136,5	161,6	1486,6	Манасский район
Талас району	1801,9	1418,2	2942,0	3025,0	5566,7	Таласский район
Талас шаары	10673,6	10692,3	13003,9	1877,5	21666,2	г. Талас
Өткөн жылга пайыз менен						В процентах к предыдущему году
Бардыгы	106,3	93,6	107,2	109,7	113,4	Всего
анын ичинен райондор боюнча:						в том числе по районам:
Бакай-Ата району	116,2	75,2	103,9	81,3	108,7	Бакай-Атинский район
Айтматов району	111,5	89,9	109,6	88,8	113,0	Айтматовский район
Манас району	102,3	85,2	98,1	93,4	101,8	Манасский район
Талас району	89,1	76,2	133,0	131,5	102,0	Таласский район
Талас шаары	106,9	102,0	104,2	102,2	116,7	г. Талас

**10.24. Экономикалык ишмердик
түрлөрү боюнча тейлөөлөрдүн
көлөмү**
(млн. сом)

**10.24. Объем оказанных услуг по
видам экономической деятельности**

(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	2486,7	2185,3	3575,1	5594,9	6112,2	Всего
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	521,1	634,9	1790,2	3489,1	3558,9	Транспортная деятельность и хранение грузов
Маалымат жана байланыш	49,1	46,1	48,9	55,4	59,1	Информация и связь
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	1300,7	1017,2	1111,8	1291,5	1473,2	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	73,6	55,5	77,4	85,0	95,4	Операции с недвижимым имуществом
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	65,4	56,6	71,7	89,8	98,8	Профессиональная научная и техническая деятельность
Административдик жана көмөчү ишмердик	61,7	68,7	57,8	97,9	253,8	Административная и вспомогательная деятельность
Билим берүү	174,7	159,3	198,7	240,0	280,5	Образование
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	112,2	89,2	132,8	151,5	193,9	Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	17,4	7,2	14,3	17,7	19,8	Искусство развлечения и отдых
Башка тейлөө ишмердиги	110,7	50,4	71,5	77,0	78,8	Прочая обслуживающая деятельность

**10.25. Талас облустук аймактар
боюнча көрсөтүлгөн тейлөөлөрдүн
индексинин физикалык көлөмү**

**10.25. Объем и индексы физического
объема оказанных услуг по
территории Таласской области**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Миллион сом						Миллионов сомов
Бардыгы	2486,7	2191,3	3575,1	5594,9	6112,2	Всего
анын ичинен райондор:						в том числе по районам:
Бакай-Ата району	162,4	124,9	177,9	192,8	209,4	Бакай-Атинский район
Айтматов району	471,3	371,9	320,1	338,0	452,5	Айтматовский район
Манас району	124,4	89,9	133,1	161,6	174,0	Манасский район
Талас району	120,9	217,8	1400,1	3025,0	2986,9	Таласский район
Талас шаары	1607,7	1386,8	1543,9	1877,5	2289,4	г. Талас
Пайыз менен өткөн жылга карата						В процентах к предыдущему году
Бардыгы	102,8	95,1	111,4	109,7	103,2	Всего
анын ичинен райондор:						в том числе по районам:
Бакай-Ата району	107,5	77,3	100,2	81,3	102,6	Бакай-Атинский район
Айтматов району	103,6	86,3	64,0	80,8	128,1	Айтматовский район
Манас району	105,1	64,6	111,6	93,4	101,8	Манасский район
Талас району	103,3	138,7	302,7	131,5	100,2	Таласский район
Талас шаары	101,9	98,6	95,0	102,2	103,7	г. Талас

11. БААЛАР ЖАНА ТАРИФТЕР

11. ЦЕНЫ И ТАРИФЫ

11.1 Керектөө бааларынын индекси

11.1. Индекс потребительских цен

(Өткөн жылга салыштырмалуу пайыз менен)

(в процентах к предыдущему году)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардык товарлар жана акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөр	100,8	108,1	112,0	112,6	111,0 <i>Все товары и услуги</i>
Товарлар	100,3	109,2	113,3	113,1	110,8 <i>Товары</i>
Тамак-аш азыктары жана алкогольсуз суусундуктар	100,6	117,1	118,6	113,4	109,6 <i>Пищевые продукты и безалкогольные напитки</i>
Алкоголдук ичимдиктер, тамеки	102,6	104,2	107,3	118,2	115,8 <i>Алкобольные напитки, табачные изделия</i>
Азык-түлүк эмес товарлар	99,2	98,5	105,5	110,6	111,3 <i>Непродовольственные товары</i>
Акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөр	103,0	102,9	105,4	110,0	112,4 <i>Услуги</i>
Нан азыктары жана акшак	105,2	122,6	111,0	117,1	111,0 <i>Хлеб, хлебобулочные изделия и крупы</i>
Эт	101,5	120,7	120,9	106,4	109,0 <i>Мясо</i>
Балык	100,6	105,5	102,9	108,4	114,2 <i>Рыба</i>
Сүт азыктары, быштак жана жумуртка	97,2	102,9	114,0	122,6	111,0 <i>Молочные изделия, сыр и яйца</i>
Май жана тоң май	98,0	108,4	146,5	114,2	98,6 <i>Масла и жиры</i>
Мөмө жемиш жана жашылча	94,2	119,0	121,0	107,3	114,9 <i>Фрукты и овощи</i>
Кант, джем, бал, шоколад жана момпосуйлар	93,3	100,1	126,3	131,9	107,8 <i>Сахар, джем, мед, шоколад и конфеты</i>
Алкоголсуз суусундуктар	99,0	103,6	110,8	108,7	111,2 <i>Безалкогольные напитки</i>
Алкоголдук ичимдиктер	99,7	100,6	103,6	120,4	117,9 <i>Алкобольные напитки</i>
Тамеки	110,8	113,4	115,8	113,6	111,3 <i>Табачные изделия</i>
Кийим жана бут кийим	101,8	99,0	103,0	110,0	107,4 <i>Одежда и обувь</i>
Газ жана күйүүчү отунга, электр энергиясына, сууга болгон турак жай тейлөөлөрү	97,8	98,3	104,2	107,1	115,5 <i>Жилищные услуги, вода, электроэнергия, газ и другие виды топлива</i>
Үй тиричилик буюмдары, тиричилик техника	97,0	99,3	103,9	112,9	118,7 <i>Предметы домашнего обихода, бытовая техника</i>
Саламаттыкты сактоо	100,7	105,4	108,5	109,7	126,0 <i>Здравоохранение</i>
Транспорт	101,3	98,0	116,4	124,9	110,2 <i>Транспорт</i>
Байланыш	100,6	100,0	100,2	100,0	103,8 <i>Связь</i>
Мадайний иш-чараларды уюштуруу	98,3	100,2	106,0	112,5	105,7 <i>Организация отдыха и культурных мероприятий</i>
Билим берүү	103,0	102,4	102,3	105,1	117,4 <i>Образование</i>
Мейманкана жана ресторандар	104,6	109,3	110,3	107,6	105,4 <i>Рестораны и гостиницы</i>
Ар кайсы товарлардын тейлөөлөрү	102,2	100,3	102,8	111,1	118,3 <i>Разные товары и услуги</i>

¹ Көрсөткүчтөр товарлардын жана акы төлөп көрсөтүлүүчү максаттар боюнча кызматтардын классификациясына ылайык келтирилди (КИПЦ).

¹ Данные приведены в соответствии с классификацией товаров и услуг по целям (КИПЦ).

11.2 Керектөө бааларынын индекси

11.2. Индекс потребительских цен

көн жылдын бештин айына салыштырмалуу пайыз мен

(в процентах к декабрю предыдущего года)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардык товарлар жана акы төлөнүүчү кызмат өрсөтүүлөр	102,6	111,8	111,4	112,8	109,0 <i>Все товары и услуги</i>
Товарлар	102,6	113,6	112,0	113,4	108,6 <i>Товары</i>
Тамак-аш азыктары жана алкогольсуз суусундуктар	106,2	123,5	114,2	111,0	109,5 <i>Пищевые продукты и безалкогольные напитки</i>
Алкоголдук ичимдиктер, тамеки	100,3	108,6	105,9	128,5	106,0 <i>Алкобольные напитки, табачные изделия</i>
Азык-түлүк эмес товарлар	97,9	99,3	109,9	113,0	108,0 <i>Непродовольственные товары</i>
Акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөр	102,9	103,3	108,3	109,5	111,0 <i>Услуги</i>
Нан азыктары жана акшак	113,3	121,1	108,1	118,4	109,9 <i>Хлеб, хлебобулочные изделия и крупы</i>
Эт	103,0	130,5	111,2	107,1	108,7 <i>Мясо</i>
Балык	102,4	103,8	105,2	115,6	106,1 <i>Рыба</i>
Сүт азыктары жана, быштак жана жумуртка	98,8	106,2	118,0	122,4	99,9 <i>Молочные изделия, сыр и яйца</i>
Май жана тоң май	98,3	133,4	130,8	104,6	101,4 <i>Масла и жиры</i>
Мөмө жемиш жана жашылча	110,5	125,4	122,0	92,7	124,3 <i>Фрукты и овощи</i>
Кант, джем, бал, шоколад жана момпосуйлар	88,1	119,6	123,4	130,6	100,0 <i>Сахар, джем, мед, шоколад и конфеты</i>
Алкоголсуз суусундуктар	99,8	107,1	109,2	111,5	111,4 <i>Безалкогольные напитки</i>
Алкоголдук ичимдиктер	98,2	103,5	103,6	133,9	106,0 <i>Алкобольные напитки</i>
Тамеки	106,1	121,7	110,9	117,9	106,0 <i>Табачные изделия</i>
Кийим жана бут кийим	99,3	99,2	107,4	110,6	105,8 <i>Одежда и обувь</i>
Газ жана күйүүчү отунга, электр энергиясына, сууга болгон турак жай тейлөөлөрү	97,7	99,1	106,5	113,5	109,8 <i>Жилищные услуги, вода, электроэнергия, газ и другие виды топлива</i>
Үй тиричилик буюмдары, тиричилик техника	96,8	100,6	108,3	119,4	111,9 <i>Предметы домашнего обихода, бытовая техника</i>
Саламаттыкты сактоо	99,9	111,3	107,3	112,7	125,8 <i>Здравоохранение</i>
Транспорт	100,5	98,6	127,0	114,1	114,7 <i>Транспорт</i>
Байланыш	98,8	100,3	100,0	100,0	107,1 <i>Связь</i>
Маданий и-чараларды уюштуруу	97,6	103,7	107,2	112,9	103,0 <i>Организация отдыха и культурных мероприятий</i>
Билим берүү	102,2	105,8	98,1	123,3	97,0 <i>Образование</i>
Мейманкана жана ресторандар	107,1	106,7	116,9	102,0	105,5 <i>Рестораны и гостиницы</i>
Ар кайсы товарлардын тейлөөлөрү	100,0	100,6	108,0	113,2	114,5 <i>Разные товары и услуги</i>

¹ Данные приведены в соответствии с классификацией товаров и услуг по целям (КИПЦ).

¹ Данные приведены в соответствии с классификацией товаров и услуг по целям (КИПЦ).

11.3 Өнөр жай азыктарын өндүрүүчүлөрдүн экономикалык ишкердүүлүктүн түрлөрү боюнча бааларынын индекси

(өткөн жылга салыштырмалуу пайыз менен)

11.3. Индексы цен производителей промышленной продукции по видам экономической деятельности

(в процентах к предыдущему году)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Промышленность - всего	103,5	98,2	105,5	118,9	110,9	Промышленность - всего
Кайра иштетүү өнөр жайлары	104,6	97,3	107,8	126,1	111,1	Обрабатывающие производства
Тамак-аш, суусундук жана тамеки өндүрүү	104,7	97,3	107,9	126,2	110,9	Производство пищевых продуктов, включая напитки, и табака
Жыгач жана кагаз азыктарын өндүрүү; басып чыгаруу ишмердүүлүгү	100,4	100,0	101,8	122,2	133,3	Производство деревянных и бумажных изделий; полиграфическая деятельность
Электр энергиясы, газ, буу жана коюлтулган (кондиционированный) аба менен камсыздоо (жабдуу)	101,3	100,5	100,8	100,7	100,8	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	103,6	100,2	100,0	124,9	109,6	Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья

11.4 Талас шаарындагы керектөө рыногунда айрым товарлардын түрүнө жана акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөргө болгон орточо баалары жана тарифтери

(грамм, даана, түгөй, кызмат көрсөтүү үчүн сом менс)

11.4. Средние цены и тарифы на отдельные виды товаров и услуг на потребительском рынке г.Талас

(в сомах за килограмм, штуку, пару, услугу)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Орто дандуу күрүч	66,87	73,11	68,60	82,54	128,21	Рис среднезерный
Биринчи сорттогу буудай						Хлеб из пшеничной муки 1
унунан жасалган нан	38,42	44,01	52,46	71,63	75,61	сорта
Биринчи сорттогу буудай уну	31,80	38,51	37,96	44,68	45,80	Мука пшеничная первого сорта
Уй эти	290,86	366,81	444,55	464,06	507,91	Говядина
Кой эти	291,68	358,56	460,83	492,55	526,37	Баранина
Накта куйма сүт, 1 литр	30,80	31,78	35,51	45,58	46,87	Молоко цельное разливное, 1 литр
Тооктун жумурткасы, 10 даана	78,69	82,30	106,93	111,65	123,91	Яйца куриные, 10 шт.
Чалган май	368,14	377,90	406,78	554,97	606,92	Масло сливочное
Күн карама майы, кг.	91,91	103,90	163,78	179,97	171,86	Масло подсолнечное, кг
Алма	44,21	70,92	62,97	53,69	58,78	Яблоки
Баш пияз	20,51	21,30	27,18	36,03	44,22	Лук репчатый
Картошка	17,07	26,17	33,73	34,45	38,09	Картофель
Кумшекер	43,90	44,19	62,79	85,97	87,12	Сахар-песок

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
40 градустук арак, 0,5л.	178,88	179,52	176,24	210,49	253,08
Сигарета, фильтр менен, пачка	67,09	75,54	83,15	93,79	107,47
Плащ, эркектердин демисезондук курткасы	3705,63	3646,92	3646,92	3646,92	3646,92
Үстү накта булгаарыдан жасалган эркектердин кышкы өтүгү, ботинкасы	4714,96	4788,67	4888,85	4900,46	5001,44
Кир самын, 250 гр.	26,65	25,96	25,51	29,34	38,07
Шампунь, 150 мл	111,37	102,09	81,01	87,25	107,64
Жылуулукту теске салгычы жана буу менен нымдагычы бар электр үтүгү	1233,59	1237,56	1233,42	1230,47	1281,14
Көйнөктөр жана шейшептер үчүн шкаф	11 592,97	11 769,96	11 989,58	11 989,58	11 989,58
Чаң соргуч	3 709,44	3 709,44	4 917,28	5 492,64	5 517,85
Эки камералуу муздаткыч	25 824,41	25 824,41	25 824,41	26 317,23	28 031,63
Түстүү телевизор	13 427,61	14 770,69	16 774,36	18 129,09	18 567,26
А-80 маркадагы автомобиль бензини, 1 литр	35,73	31,21	47,19	60,67	55,77
А-92 маркадагы автомобиль бензини, 1 литр	37,72	32,29	49,44	62,35	55,90
Такага кагылгыч каптоо, түгөй	173,16	189,74	189,74	193,16	207,65
Аялдар залында моделдүү чач кыркуу	239,09	250,00	250,00	250,00	250,00
Телефон менен пайдалануу үчүн абоненттик акы, ай	60,34	62,24	62,24	62,24	72,62
Коммуналдык тейлөөлөр, турак үйдүн жалпы пайдалануудагы жайларын күтүү жана оңдоо, м	1,35	0,00	0,00	0,00	0,00
Электр энергиясы, негизги тариф, 1 кВт саат	0,77	0,77	0,77	0,77	0,92

11.5 Талас шаарында калкка туризм сферасында көрсөтүлүүчү айрым акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөргө болгон орточо керектөө баалары (тарифтер)

11.5. Средние потребительские цены (тарифы) на отдельные виды услуг, оказываемых населению в сфере туризма по г.Талас

(тейлөөнүн 1 түрүнө сом менен)			(сомов за один вид услуги)		
	2019	2020	2021	2022	2023
Мейманканада жашоо, 1 адамга 1 күн үчүн	955,37	1 000,00	1 000,00	964,16	928,32
Санаторий, эс алуу үйү, 1 күн	1 113,74	1 116,00	1 116,00	1 201,92	1 506,80
Республиканын ичинде шаар аралык автобуста 35 км. жол жүрүү	45,83	44,49	41,83	54,11	67,18
Такси менен жол жүрүү, 5 км. аралыктагы жол жүрүүнү эсептегенде	73,85	75,00	85,42	100,00	100,00
Маршруттук такси менен жол жүрүү	10,00	10,00	10,00	15,00	18,75
Областтын ичинде шаар аралык телефон менен байланышуу, мүнөт	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Ашканада, жеңил тамактануучу жайда түшкү тамактануу, 1 адамга	315,70	342,39	375,03	395,43	381,28
Кинотеатр, билет	100,00	100,00	100,00	100,00	145,83
Театр, билет	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Документтер үчүн сүрөткө тартуу, 4 даана	68,91	71,07	80,00	81,67	85,28

**12. ЭКОНОМИКАНЫН РЕАЛДУУ
СЕКТОРУНУН ИШКАНАЛАРЫНЫН ЖАНА
УЮМДАРЫНЫН ИШМЕРДИГИНИН
ФИНАНСЫЛЫК КӨРСӨТКҮЧТӨРҮ**

**12.1. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү
боюнча ишканалардын продукцияларды,
товарларды, жумуштарды, кызмат
көрсөтүүлөрдү сатып өткөрүүдөн түшкөн
акчасы (дүн киреше)**

(миң сом)

**12. ФИНАНСОВЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ
И ОРГАНИЗАЦИЙ РЕАЛЬНОГО
СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ**

**12.1. Выручка (валовой доход) от
реализации продукции, товаров,
работ и услуг предприятий по видам
экономической деятельности**

(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	3 761 623,7	8 934 368,6	18 844 062,5	30 214 111,5	31 778 423,6	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарбасы, токой						Сельское хозяйство,
чарбасы жана балык						лесное хозяйство и
уулоочулук	99 492,0	119 212,1	134 427,3	187 194,1	251 303,6	рыболовство
Пайдалуу кендерди						Добыча полезных
казуу	10 160,3	26 444,7	24 910,6	25 767,8	42 075,8	ископаемых
						Обрабатывающие
						производства
Иштетүү өндүрүшү						(обрабатывающая
(иштетүү өнөр жайы)	973 183,9	1 053 057,3	14 572 163,0	23 600 686,7	25 776 770,5	промышленность)
Тамак-аш азыктарын						Производство
(суусундуктарды						пищевых продуктов,
кошкондо) жана						включая напитки и
тамектини өндүрүү	960 275,9	1 043 634,8	1 547 917,8	1 534 763,4	1 196 578,4	табачных изделий
Текстиль өндүрүшү;						Текстильное
кийим жана бут						производство;
кийимдерди, булгаары						производство
жана булгаарыдан						одежды и обуви,
жасалган башка						кожи и прочих
буюмдарды өндүрүү	-	-	-	319,0	2 997,6	кожаных изделий
Жыгачтан жана						Производство
кагаздан жасалган						деревянных и
буюмдар өндүрүшү;						бумажных изделий;
басмакана ишмердиги	2 617,1	2 095,1	2 678,8	2 736,7	3 449,6	полиграфическая
Резина жана						деятельность
пластмасс						Производство
буюмдарын, башка						резиновых и
металл эмес						пластмассовых
минералдык						изделий, прочих
продуктуларды						неметаллических
өндүрүү	9 793,9	7 327,4	10 905,6	21 231,9	23 667,6	минеральных
						продуктов
Негизги металл жана						Производство
даяр металл						основных металлов и
буюмдарды өндүрүү,						готовых
машина жана жабдуу						металлических
өндүрүшүнөн башка	-	-	13 010 594,6	22 041 496,7	24 546 915,2	изделий, кроме
						машин и
						оборудования

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну ондоо жана орнотуу	497,0	-	66,2	139,0	3 162,1
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	40 762,6	48 524,4	55 246,7	56 114,8	67 901,6
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды кайра иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	24 920,7	25 274,1	27 583,1	38 953,5	57 571,7
Курулуш	2 280 158,1	6 387 655,4	2 248 584,5	2 830 924,0	1 343 796,0
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди ондоо	132 288,2	113 957,2	138 294,9	110 336,2	102 063,3
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	10 447,3	820 781,0	1 467 832,5	3 028 983,8	3 733 088,4
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	2 130,5	31 294,2	18 764,2	63 858,6	21 414,3
Маалымат жана байланыш	34 222,2	37 993,2	39 978,1	43 266,7	45 795,8
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	2 401,1	2 105,6	699,0	1 420,3	1 523,0
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	15 676,1	17 884,1	16 945,8	18 982,3	28 768,2
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	118 583,1	205 452,3	49 727,9	58 090,7	69 074,4
Административдик жана көмөкчү ишмердик	14 013,2	21 592,5	9 352,6	98 955,9	147 267,4
Билим берүү	1 265,4	691,0	3 067,5	6 055,4	7 964,7
жана калкты социалдык жактан тейлөө	1 919,0	22 449,5	36 484,8	44 520,7	82 044,9
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	-	-	-	-	300,0
Башка тейлөө ишмердиги	-	-	-	-	-

12.2. Аймактар боюнча

**продукцияларды, товарларды,
жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү
сатып өткөрүүдөн түшкөн акча (дүң
киреше)**

(миң сом)

**12.2. Выручка (валовой доход) от
реализации продукции, товаров,
работ, услуг по территории**

(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	3 761 623,7	8 934 368,6	18 844 062,5	30 214 111,5	31 778 723,6	Таласская область
Бакай-Ата району	141 718,0	171 864,4	182 101,9	230 134,5	323 963,3	Бакай-Атинский район
Айтматов району	2 623 023,2	6 845 065,8	3 162 681,5	3 553 938,5	1 393 222,7	Айтматовский район
Манас району	75 497,6	82 865,8	87 695,6	119 709,8	154 755,8	Манасский район
Талас району	140 742,9	1 097 552,9	14 584 528,3	25 240 289,6	28 475 966,8	Таласский район
Талас шаары	780 642,0	737 019,7	827 055,2	1 070 039,1	1 430 815,0	г. Талас

12.3. Экономикалык ишмердиктин

**түрлөрү боюнча ишканалардын
сальдолoштурулган финансылык
жыйынтыгы (пайдадан чыгым
кемитилет)**

(миң сом)

**12.3. Сальдированный финансовый
результат (прибыль минус убыток)
предприятий по видам
экономической деятельности**

(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	-616 774,8	-4 169 397,2	5 091 524,4	7 669 572,7	3 142 338,4	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарба, токой						Сельское хозяйство,
чарбасы жана балык						лесное хозяйство и
уулоочулук	13 156,0	21 728,3	21 496,1	25 716,6	40 671,6	рыболовство
Пайдалуу кендерди						Добыча полезных
казуу	-10 093,7	-7 809,3	-4 662,3	-3 186,3	1 152,7	ископаемых
Иштетүү өндүрүшү						Обрабатывающие
(иштетүү өнөр жайы)						производства
	32 459,9	50 116,9	4 486 307,1	6 585 149,4	2 701 580,3	(обрабатывающая
Тамак-аш азыктарын						промышленность)
(суусундуктарды						Производство
кошкондо) жана						пищевых продуктов,
тамекини өндүрүү	32 129,3	51 612,3	56 535,8	84 387,2	38 192,0	включая напитки и
Текстиль өндүрүшү;						табачных изделий
кийим жана бут						Текстильное
кийимдерди, булгаары						производство;
жана булгаарыдан						производство
жасалган башка						одежды и обуви,
буюмдарды өндүрүү	-	-	-	-	455,2	кожи и прочих
						кожаных изделий
Жыгачтан жана						Производство
кагаздан жасалган						деревянных и бу-
буюмдар өндүрүшү;						мажных изделий;
басмакана ишмердиги	83,6	31,0	54,5	29,6	36,7	полиграфическая
						деятельность

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Резина жана пластмасс буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү	220,0	-1 526,4	-514,9	1 599,9	4 433,7
					Производство резиновых и пластмассовых изделий, прочих неметаллических минеральных продуктов
Негизги металл жана даяр металл буюмдарды өндүрүү, машина жана жабдуу өндүрүшүнөн башка	-	-	4 430 301,7	6 499 136,7	2 658 464,0
					Производство основных металлов и готовых металлических изделий, кроме машин и оборудования
Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну ондоо жана орнотуу	27,0	-	-70,0	-4,0	-1,3
					Прочие производства, ремонт и установка машин и оборудования
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	99,2	-2 737,5	-2 523,1	-1 293,2	-4 441,9
					Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	-7 653,2	-9 241,1	-7 205,3	-6 034,5	7 503,1
Курулуш	31 155,5	25 384,3	67 308,8	45 424,8	-561 559,1
					Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	37 712,8	29 012,5	22 145,7	22 678,9	27 937,3
					Строительство
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	-556,2	191 818,6	368 683,6	1 074 070,5	1 301 469,9
					Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	57,8	-125,4	-443,7	-2 553,0	-860,3
Маалымат жана байланыш	-11 771,4	-7 544,6	-5 171,9	1 036,0	-8 957,1
Финансылык ортотмчулук жана камсыздандыруу	296,6	304,6	44,2	225,5	190,0
					Транспортная деятельность и хранение грузов
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	-255,5	6 348,1	-448,1	379,1	4 569,7
					Деятельность гостиниц и ресторанов
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	-702 015,2	-4 469 232,4	143 730,4	-71 257,0	-375 388,9
					Информация и связь Финансовое посредничество и страхование Операции с недвижимым имуществом
					Профессиональная, научная и техническая деятельность

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Административдик жана көмөкчү ишмердик					Административная и вспомогательная деятельность
Билим берүү	344,5	1 735,9	1 684,0	-1 837,0	5 431,7
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	24,1	53,1	10,0	54,0	213,0
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу					Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Башка тейлөө ишмердиги	264,0	790,8	568,9	998,9	2826,4
					Искусство, развлечения и отдых
	-	-	-	-	-
					Прочая обслуживающая деятельность
	-	-	-	-	-

**12.4. Аймактар боюнча
ишканалардын сальдолoштурулган
финансылык жыйынтыгы
(пайдадан чыгым кемитилет)**

(миң сом)

**12.4. Сальдированный финансовый
результат (прибыль минус убыток)
предприятий по территории**

(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	-616 774,8	-4 169 397,2	5 091 524,4	7 669 572,7	3 142 338,4	Таласская область
Бакай-Ата району	-182 803,3	-565 613,7	147 020,4	-64 717,5	-351 710,1	Бакай-Атинский район
Айтматов району	44 933,1	72 177,3	110 819,7	114 854,5	-552 935,7	Айтматовский район
Манас району	9 169,5	12 314,7	10 501,1	7 013,7	19 524,4	Манасский район
Талас району	-511 568,5	-3 705 249,5	4 801 393,3	7 577 172,6	3 949 869,2	Таласский район
Талас шаары	23 494,4	16 974,0	21 789,9	35 249,4	77 590,6	г. Талас

12.5. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча рентабелдүү ишканалардын пайдасы

12.5. Прибыль рентабельных предприятий по видам экономической деятельности

	(миң сом)			(тысяч сомов)		
	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	131 176,4	343 495,9	5 127 814,4	7 770 254,9	4 154 076,0	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарба, токой чарбасы жана балык уулоочулук	16 107,2	22 558,3	21 867,1	26 998,0	44 921,3	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	-	192,9	1 406,6	1 394,9	3 353,5	Добыча полезных ископаемых
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	32 459,9	51 804,5	4 493 771,8	6 585 167,1	2 701 888,8	Обрабатывающие производства (обрабатывающая промышленность)
Тамак-аш азыктарын (суусундуктарды кошкондо) жана тамекини өндүрүү	32 129,3	51 665,3	63 353,1	84 387,2	38 192,0	Производство пищевых продуктов, включая напитки и табачных изделий
Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары жана булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү	-	-	-	-	455,2	Текстильное производство; производство одежды и обуви, кожи и прочих кожаных изделий
Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдар	83,6	31,2	57,0	43,3	48,0	Производство деревянных и бумажных
Резина жана пластмасс буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү	220,0	108,0	60,0	1 599,9	4 727,6	Производство резиновых и пластмассовых изделий, прочих неметаллических минеральных продуктов
Негизги металл жана даяр металл буюмдарды өндүрүү, машина жана жабдуу өндүрүшүнөн башка	-	-	4 430 301,7	6 499 136,7	2 658 464,0	Производство основных металлов и готовых металлических изделий, кроме машин и оборудования
Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну ондоо жана орнотуу	27,0	-	-	-	2,0	Прочие производства, ремонт и установка машин и оборудования
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	99,2	-	-	-	-	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	85,4	222,8	229,0	104,2	7 703,1
Курулуш	33 530,8	25 386,8	68 799,0	45 697,9	43 821,5
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди ондоо	41 771,9	32 851,9	24 373,7	25 423,0	33 610,4
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	1 059,2	197 197,9	368 937,1	1 074 070,5	1 301 702,4
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	60,1	-	-	-	-
Маалымат жана байланыш	-	-	-	1 036,0	300,0
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	351,6	304,6	44,2	225,5	190,0
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	2 366,8	6 662,4	1 831,5	1 785,4	4 590,5
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	2 386,6	3 625,2	144 125,6	5 037,4	1 604,2
Административдик жана көмөкчү ишмердик	449,8	1 781,7	1 729,8	1 999,4	5 886,3
Билим берүү	88,1	69,0	10,0	54,0	213,0
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	359,8	837,9	689,0	1 261,6	4 291,0
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	-	-	-	-	-
Башка тейлөө ишмердиги	-	-	-	-	-

12.6. Аймактар боюнча рентабелдүү ишканалардын тапкан пайдасы

(миң сом)

12.6. Прибыль рентабельных предприятий по территории

(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Талас облусу	131 176,4	343 495,9	5 127 814,4	7 770 254,9	4 154 076,0
Бакай-Ата району	14 037,5	9 306,4	153 088,4	14 221,8	26 703,9
Айтматов району	49 458,3	75 154,8	115 659,6	118 729,3	53 289,2
Манас району	10 800,4	12 562,0	10 833,5	9 186,1	20 235,9
Талас району	6 093,6	199 667,7	4 803 470,7	7 579 980,4	3 955 970,6
Талас шаары	50 786,6	46 805,0	44 762,2	48 137,3	97 876,4

**12.7. Экономикалык ишмердиктин
түрлөрү боюнча рентабелдүү эмес
ишканалардын чыгымдары**

(миң сом)

**12.7. Убытки нерентабельных
предприятий по видам
экономической деятельности**

(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	747 951,2	4 512 893,1	36 290,0	100 682,2	1 011 737,6	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарба, токой чарбасы						Сельское хозяйство,
жана балык уулоочулук	2 951,2	830,0	371,0	1 281,4	4 249,7	лесное хозяйство и
Пайдалуу кендерди казуу	10 093,7	8 002,2	6 068,9	4 581,2	2 200,8	рыболовство
Иштетүү өндүрүшү						Добыча полезных
(иштетүү өнөр жайы)	-	1 687,6	7 464,7	17,7	308,5	ископаемых
Тамак-аш азыктарын						Обрабатывающие
(суусундуктарды кошкондо)	-	53,0	6 817,3	-	-	производства
жана тамекини өндүрүү	-	53,0	6 817,3	-	-	(обрабатывающая
Текстиль өндүрүшү; кийим						промышленность)
жана бут кийимдерди,						Производство пищевых
булгаары жана булгаарыдан						продуктов, включая
жасалган башка буюмдарды						напитки и табачных
өндүрүү	-	-	-	-	-	изделий
Жыгачтан жана кагаздан						Текстильное
жасалган буюмдар						производство;
өндүрүшү; басмакана						производство одежды и
ишмердиги	-	0,2	2,5	13,7	11,3	обуви, кожи и прочих
Резина жана пластмасс						кожаных изделий
буюмдарын, башка металл						Производство
эмес минералдык						деревянных и бумажных
продуктуларды өндүрүү	-	1 634,4	574,9	-	293,9	изделий;
Өндүрүштүн башка						полиграфическая
тармактары, машина жана						деятельность
жабдууну ондоо жана						Производство
орнотуу	-	-	70,0	4,0	3,3	резиновых и
Электр энергия, газ, буу						пластмассовых изделий,
жана кондицияланган аба						прочих неметаллических
менен камсыздоо (жабдуу)	-	2 737,5	2 523,1	1 293,2	4 441,9	минеральных продуктов
Суу менен жабдуу, тазалоо,						Прочие производства,
калдыктарды иштетүү жана						ремонт и установка
кайра пайдалануучу чийки						машин и оборудования
затты алуу	7 738,6	9 463,9	7 434,3	6 138,7	200,0	Обеспечение (снабжение)
						электроэнергией, газом,
						паром и
						кондиционированным
						воздухом
						Водоснабжение, очистка,
						обработка отходов и
						получение вторичного
						сырья

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Курулуш	2 375,3	2,5	1 490,2	273,1	605 380,6
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди ондоо	4 059,1	3 839,4	2 228,0	2 744,1	5 673,1
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	1 615,4	5 379,3	253,5	-	232,5
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	2,3	125,4	443,7	2 553,0	860,3
Маалымат жана байланыш	11 771,4	7 544,6	5 171,9	-	9 257,1
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	55,0	-	-	-	-
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	2 622,3	314,3	2 279,6	1 406,3	20,8
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	704 401,8	4 472 857,6	395,2	76 294,4	376 993,1
Административдик жана көмөкчү ишмердик	105,3	45,8	45,8	3 836,4	454,6
Билим берүү	64,0	15,9	-	-	-
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	95,8	47,1	120,1	262,7	1 464,6
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	-	-	-	-	-
Башка тейлөө ишмердиги	-	-	-	-	-

**12.8. Аймактар боюнча рентабелдүү
эмес ишканалардын чыгымдары**
(миң сом)

**12.8. Убытки нерентабельных
предприятий по территории**
(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Талас облусу	747 951,2	4 512 893,1	36 290,0	100 682,2	1 011 737,6
Бакай-Ата району	196 840,8	574 920,1	6 068,0	78 939,3	378 414,0
Айтматов району	4 525,2	2 977,5	4 839,9	3 874,8	606 224,9
Манас району	1 630,9	247,3	332,4	2 172,4	711,5
Талас району	517 662,1	3 904 917,2	2 077,4	2 807,8	6 101,4
Талас шаары	27 292,2	29 831,0	22 972,3	12 887,9	20 285,8

**12.9. Экономикалык ишмердиктин
түрлөрү боюнча отчет берген
ишканалардын саны**
(бирдик)

**12.9. Количество отчитавшихся
предприятий по видам экономической
деятельности**
(единиц)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	357	372	378	374	417
анын ичинде:					<i>Всего</i>
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	87	88	79	80	96
Пайдалуу кендерди казуу	6	6	6	7	8
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	15	18	18	19	24
Тамак-аш азыктарын, анын ичинде суусундуктарды өндүрүү жана тамеки өндүрүү	7	7	6	6	6
Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары жана булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү	1	1	-	1	3
Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдар өндүрүшү; басмакана ишмердиги	2	2	2	2	2
Резина жана пластмасс буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү	4	7	7	7	9
Негизги металл жана даяр металл буюмдарды өндүрүү, машина жана жабдуу өндүрүшүнөн башка	-	-	1	1	1
Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну оңдоо жана орнотуу	1	1	2	2	4
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	1	1	1	1	1
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	44	45	47	46	48
Курулуш	37	46	55	47	59

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	70	73	80	80	84
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	12	15	16	14	13
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	2	2	2	1	1
Маалымат жана байланыш	1	1	1	1	2
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	5	5	5	6	7
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	12	13	11	11	13
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	43	38	36	35	30
Административдик жана көмөкчү ишмердик	9	10	9	12	15
Билим берүү	6	3	3	5	6
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	6	7	8	8	9
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	1	1	1	1	1
Башка тейлөө ишмердиги	-	-	-	-	-

**12.10. Аймактар боюнча отчет
берген ишканалардын саны**
(бирдик)

**12.10. Количество отчитавшихся
предприятий по территории**
(единиц)

	2019	2020	2021	2022	2023
Талас облусу	357	372	378	374	417
Бакай-Ата району	48	51	49	46	49
Айтматов району	118	114	104	99	110
Манас району	50	52	62	65	68
Талас району	34	39	43	44	52
Талас шаары	107	116	120	120	138

**12.11. Экономикалык ишмердиктин
түрлөрү боюнча рентабелдүү
ишканалардын саны**
(бирдик)

**12.11. Количество рентабельных
предприятий по видам экономической
деятельности**
(единиц)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	192	192	194	201	237
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	67	55	58	63	79
Пайдалуу кендерди казуу	-	1	2	2	4

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	9	6	7	10	14
Тамак-аш азыктарын, анын ичинде суусундуктарды өндүрүү жана тамеки өндүрүү	4	3	3	4	4
Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары жана булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү	-	-	-	-	3
Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдар өндүрүшү; басмакана ишмердиги	2	1	1	1	1
Резина жана пластмасс буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү	2	2	2	4	4
Негизги металл жана даяр металл буюмдарды өндүрүү, машина жана жабдуу өндүрүшүнөн башка	-	-	1	1	1
Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну оңдоо жана орнотуу	1	-	-	1	1
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	1	-	-	-	-
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	4	7	6	2	3
Курулуш	25	31	29	31	42
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	46	44	53	50	47
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	5	8	9	10	9
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	1	-	-	-	-
Маалымат жана байланыш	-	-	-	1	1

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	4	5	2	4	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	6	8	6	6	Операции с недвижимым имуществом
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	11	12	9	9	Профессиональная, научная и техническая деятельность
Административдик жана көмөкчү ишмердик	6	7	6	5	Административная и вспомогательная деятельность
Билим берүү	2	2	1	2	Образование
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	5	6	6	6	Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	-	-	-	-	Искусство, развлечения и отдых
Башка тейлөө ишмердиги	-	-	-	-	Прочая обслуживающая деятельность

12.12. Аймактар боюнча рентабелдүү ишканалардын саны
(бирдик)

12.12. Количество рентабельных предприятий по территории
(единиц)

	2019	2020	2021	2022	2023
Талас облусу	192	192	194	201	237 Таласская область
Бакай-Ата району	32	31	30	30	33 Бакай-Атинский район
Айтматов району	52	45	33	36	46 Айтматовский район
Манас району	26	34	37	40	45 Манасский район
Талас району	15	13	21	21	25 Таласский район
Талас шаары	67	69	73	74	88 г. Талас

12.13. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча чыгымдуу тарткан ишканалардын саны
(бирдик)

12.13. Количество убыточных предприятий по видам экономической деятельности
(единиц)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	54	42	40	41	49 Всего
анын ичинде:					в том числе:
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	10	5	5	9	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	5	3	2	3	Добыча полезных ископаемых

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	-	4	4	2	Обработывающие производства (обрабатывающая промышленность)
Тамак-аш азыктарын, анын ичинде суусундуктарды өндүрүү жана тамеки өндүрүү	-	1	1	-	Производство пищевых продуктов, включая напитки и табачных изделий
Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары жана булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү	-	-	-	-	Текстильное производство; производство одежды и обуви, кожи и прочих кожаных изделий
Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдар өндүрүшү; басмакана ишмердиги	-	1	1	1	Производство деревянных и бумажных изделий; полиграфическая деятельность
Резина жана пластмасс буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү	-	2	1	-	Производство резиновых и пластмассовых изделий, прочих неметаллических минеральных продуктов
Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну оңдоо жана орнотуу	-	-	1	1	Прочие производства, ремонт и установка машин и оборудования
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	-	1	1	1	Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	5	2	3	1	Водоснабжение, очистка, обработка отходов и получение вторичного сырья
Курулуш	3	1	3	2	Строительство
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	8	6	8	11	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	2	5	3	-	Транспортная деятельность и хранение грузов
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	1	2	1	1	Деятельность гостиниц и ресторанов
Маалымат жана байланыш	1	1	1	-	Информация и связь
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	1	-	-	-	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	4	5	3	2	Операции с недвижимым имуществом

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	8	4	3	4	Профессиональная, научная и техническая деятельность
Административдик жана көмөкчү ишмердик	2	1	1	3	Административная и вспомогательная деятельность
Билим берүү	3	1	-	-	- Образование
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	1	1	2	2	Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	-	-	-	-	Искусство, развлечения и отдых
Башка тейлөө ишмердиги	-	-	-	-	Прочая обслуживающая деятельность

12.14. Аймактар боюнча чыгашалуу ишканалардын саны

(бирдик)

12.14. Количество убыточных предприятий по территории

(единиц)

	2019	2020	2021	2022	2023
Талас облусу	54	42	40	41	49 Таласская область
Бакай-Ата району	7	4	2	3	5 Бакай-Атинский район
Айтматов району	9	9	10	10	14 Айтматовский район
Манас району	5	1	5	4	2 Манасский район
Талас району	10	7	5	5	10 Таласский район
Талас шаары	23	21	18	19	18 г. Талас

12.15. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча ишканалардын дебитордук карыздары

(жылдын аягына карата; миң сом)

12.15. Дебиторская задолженность предприятий по видам экономической деятельности

(на конец года; тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	6 494 331,8	5 550 355,4	3 490 324,5	7 171 665,5	7 617 227,6
анын ичинде:					Всего в том числе:
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	11 044,9	11 056,3	10 774,4	11 128,6	12 076,0
Пайдалуу кендерди казуу	13,0	3,3	2,5	26 938,3	26 897,0
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	199 734,7	364 589,7	1 516 169,9	2 650 955,8	3 511 985,6
					Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
					Добыча полезных ископаемых
					Обрабатывающие производства (обрабатывающая промышленность)

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Тамак-аш азыктарын, анын ичинде суусундуктарды өндүрүү жана тамеки өндүрүү	199 419,3	364 420,5	353 024,0	333 870,8	193 296,6
Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары жана булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү	145,9	-	-	-	-
Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдар өндүрүшү; басмакана ишмердиги	-	-	-	10,5	223,3
Резина жана пластмасс буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү	18,4	18,4	18,4	18,4	-
Негизги металл жана даяр металл буюмдарды өндүрүү, машина жана жабдуу өндүрүшүнөн башка	-	-	1 162 976,7	2 317 056,1	3 318 465,7
Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну оңдоо жана орнотуу	151,1	150,8	150,8	-	-
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	14 579,9	16 899,3	17 379,1	19 758,1	19 470,7
калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	1 879,2	2 007,9	2 352,1	4 536,7	5 789,8
Курулуш	4 706 453,5	2 696 285,4	1 306 459,4	3 081 371,5	1 781 519,3
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди оңдоо	5 061,8	12 037,3	15 095,7	12 701,1	7 274,2
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	35,1	141 271,8	414 199,4	1 160 872,1	1 968 104,9
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	-	-	-	-	-
Маалымат жана байланыш	1 222,8	625,0	1 559,4	1 604,3	3 282,7

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	-	-	-	-	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	187,0	222,6	41,9	6,1	Операции с недвижимым имуществом
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	1 553 767,0	2 304 936,7	206 023,2	193 467,1	264 971,2
Административдик жана көмөкчү ишмердик	352,9	419,8	267,5	8 325,8	8 902,4
Билим берүү	-	-	-	-	-
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	-	0,3	-	-	2 340,4
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	-	-	-	-	-
Башка тейлөө ишмердиги	-	-	-	-	-

12.16. Аймактар боюнча ишканаларынын дебитордук карыздары

(жылдын аягына карата; миң сом)

12.16. Дебиторская задолженность предприятий по территории

(на конец года; тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	6 494 331,8	5 550 355,4	3 490 324,5	7 171 665,5	7 617 227,6	Таласская область
Бакай-Ата району	161 123,5	123 562,3	22 653,2	92 552,2	236 858,8	Бакай-Атинский район
Айтматов району	4 828 649,0	2 964 017,1	1 571 201,8	3 319 208,1	1 880 108,4	Айтматовский район
Манас району	41 335,4	41 384,8	41 338,5	68 309,7	68 372,7	Манасский район
Талас району	1 356 319,4	2 298 414,5	1 730 538,2	3 565 832,7	5 345 003,4	Таласский район
Талас шаары	106 904,5	122 976,7	124 592,8	125 762,8	86 884,3	г. Талас

12.17. Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча ишканалардын кредитордук карыздары

(жылдын аягына карата; миң сом)

12.17. Кредиторская задолженность предприятий по видам экономической деятельности

(на конец года; тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	9 270 084,0	5 751 581,6	7 203 063,0	7 840 025,6	10 505 258,2	Всего
анын ичинде:						в том числе:
Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук	9 947,9	7 040,8	7 560,6	5 521,2	10 877,1	Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство
Пайдалуу кендерди казуу	623,7	1 605,5	649,1	17 467,0	5 800,5	Добыча полезных ископаемых

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	191 686,2	499 663,3	1 841 883,0	1 277 867,1	3 580 139,6
Тамак-аш азыктарын (суусундуктарды кошкондо) жана тамекини өндүрүү	188 732,2	496 929,2	681 013,0	372 715,1	161 988,6
Текстиль өндүрүшү; кийим жана бут кийимдерди, булгаары жана булгаарыдан жасалган башка буюмдарды өндүрүү	100,6	-	-	-	31,0
Жыгачтан жана кагаздан жасалган буюмдар өндүрүшү; басмакана ишмердиги	460,2	191,6	636,3	858,6	828,8
Резина жана пластмасс буюмдарын, башка металл эмес минералдык продуктуларды өндүрүү	2 368,0	2 542,5	2 942,9	6 313,5	4 623,9
Негизги металл жана даяр металл буюмдарды өндүрүү, машина жана жабдуу өндүрүшүнөн башка	-	-	1 157 290,8	897 979,9	3 412 663,7
Өндүрүштүн башка тармактары, машина жана жабдууну ондоо жана орнотуу	25,2	-	-	-	3,6
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	63 821,8	73 278,5	68 850,1	83 165,3	106 321,2
Суу менен жабдуу, тазалоо, калдыктарды иштетүү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	4 860,2	5 641,4	4 579,8	3 599,7	4 325,7
Курулуш	8 204 780,7	3 130 142,6	4 109 142,2	4 437 034,2	3 708 635,3
Дүң жана чекене соода; автоунааларды жана мотоциклдерди ондоо	125 879,0	82 561,1	26 122,1	13 036,7	12 114,0
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	499,7	693 777,7	922 558,5	1 736 927,0	2 426 748,4

Обрабатывающие
производства
(обрабатывающая
промышленность)

Производство пищевых
продуктов, включая
напитки и табачных
изделий

Текстильное
производство;
производство одежды и
обуви, кожи и прочих
кожаных изделий

Производство деревянных
и бумажных изделий;
полиграфическая
деятельность

Производство резиновых и
пластмассовых изделий,
прочих неметаллических
минеральных продуктов

Производство основных
металлов и готовых
металлических изделий,
кроме машин и
оборудования

Прочие производства,
ремонт и установка
машин и оборудования

Обеспечение (снабжение)
электроэнергией, газом,
паром и
кондиционированным
воздухом

Водоснабжение, очистка,
обработка отходов и
получение вторичного сырья

Строительство

Оптовая и розничная
торговля; ремонт
автомобилей и мотоциклов

Транспортная деятельность
и хранение грузов

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Мейманканалар менен ресторандар ишмердиги	95,6	2 788,3	-	-	Деятельность гостиниц и - ресторанов
Маалымат жана байланыш	60 743,6	62 484,4	69 764,4	73 261,0	93 598,2 Информация и связь
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	-	-	-	-	Финансовое посредничество и страхование
Кыймылсыз мүлк менен операциялар	5 232,4	21 554,1	17 278,4	17 270,4	26 058,1 Операции с недвижимым имуществом
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	600 335,3	1 169 782,0	133 654,7	160 674,1	486 733,9 Профессиональная, научная и техническая деятельность
Административдик жана көмөкчү ишмердик	1 577,9	1 250,7	535,7	12 199,2	17 757,1 Административная и вспомогательная деятельность
Билим берүү	-	-	-	-	- Образование
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык жактан тейлөө	-	11,2	484,4	2002,7	26149,1 Здравоохранение и социальное обслуживание населения
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	-	-	-	-	Искусство, развлечения и - отдых
Башка тейлөө ишмердиги	-	-	-	-	Прочая обслуживающая - деятельность

**12.18. Аймактар боюнча
ишканалардын кредитордук
карыздары**
(жылдын аягына карата; миң сом)

**12.18. Кредиторская задолженность
предприятий по территории**
(на конец года; тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	9 270 084,0	5 751 581,6	7 203 063,0	7 840 025,6	10 505 258,2	Таласская область
Бакай-Ата району	171 158,6	171 142,4	20 210,1	123 495,6	513 215,4	Бакай-Атинский район
Айтматов району	8 481 737,1	3 719 035,9	4 824 077,8	4 765 962,0	3 722 108,6	Айтматовский район
Манас району	781,3	774,8	1 034,2	17 864,1	6 065,0	Манасский район
Талас району	381 229,6	1 637 637,6	2 136 072,8	2 691 639,2	5 893 716,9	Таласский район
Талас шаары	235 177,4	222 990,9	221 668,1	241 064,7	370 152,3	г. Талас

13. ИНВЕСТИЦИЯЛАР**13. ИНВЕСТИЦИОННАЯ
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ****13.1. Финансылык эмес активдерге
инвестициялардын түзүмү****13.1. Структура инвестиций в
нефинансовые активы**

(млн. сом)

(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	8858,8	8046,7	9226,2	3694,3	6630,7 <i>Всего</i>
Негизги капиталдын инвестициялары	8341,9	4979,3	8468,3	3489,9	5521,2 <i>Инвестиции в основной капитал</i>
Негизги каражаттардын капиталдык оңдоосу(каражат)	44,2	5,0	24,2	-	15,0 <i>Капитальный ремонт основных фондов (средств)</i>
Материалдык эмес активдердин инвестициялары	472,7	3058,9	733,6	201,0	1094,5 <i>Инвестиции в нематериальные активы</i>
Өндүрүлбөгөн материалдык активдердин инвестициялары	-	3,5	0,1	3,4	- <i>Инвестиции в произведенные - материальные активы</i>

**13.2. Финансылык эмес активдерге
келген каржылардын түрү****13.2. Инвестиции в нефинансовые
активы по источникам
финансирования**

(млн. сом)

(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	8858,8	8046,7	9226,2	3694,3	6630,7 <i>Всего</i>
Ички инвестициялар	1461,6	1986,6	3569,6	3398,1	6062,1 <i>Внутренние инвестиции</i>
анын ичинде төмөнкүлөрдүн эсебинен каржыланган:					<i>в том числе финансируемые за счет:</i>
республикалык бюджеттин жергиликтүү бюджеттин	524,6 7,0	260,5 30,2	308,9 45,0	634,4 86,2	892,4 160,4 <i>республиканского бюджета местного бюджета</i>
ишканалардын жана уюмдардын каражаттары	104,3	471,2	2100,5	1615,8	3700,2 <i>собственных средств предприятий</i>
калктын каражаты ж.б. банк кредиттери	825,7 -	1178,2 46,5	1115,2 -	1061,7 -	1309,1 - <i>средств населения и другие кредитов банков</i>
Тышкы инвестициялар	7397,2	6060,1	5656,6	296,2	568,6 <i>Внешние инвестиции</i>
анын ичинде төмөнкүлөрдүн эсебинен каржыланган:					<i>в том числе финансируемые за счет:</i>
чет өлкөлүк насыя тике чет өлкөлүк инвестициялардан	7323,4 -	6012,3 -	1684,3 3745,3	60,8 -	51,3 421,1 <i>иностранный кредита прямых иностранных инвестиций</i>
чет өлкөлүк гранттардын жана гуманитардык жардамдардын	73,8	47,8	227,0	235,4	96,2 <i>иностранных грантов и гуманитарной помощи</i>

**13.3. Тике чет өлкөлүк
инвестициялардын келип түшүү
түзүмү***
(млн. доллар)

**13.3. Структура поступления
прямых иностранных инвестиций***
(млн. долларов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	-	36,6	81,9	127,9	117,6	<i>Всего</i>
кайра инвестицияланган пайда	-	-	76,8	122,3	108,1	<i>реинвестированная прибыль</i>
башка капитал	-	36,6	5,1	5,6	9,5	<i>прочие инвестиции</i>

**13.4. Өлкөлөр боюнча тике чет
өлкөлүк инвестициялардын келип
түшүүсү***
(млн. доллар)

**13.4. Поступление прямых
иностранных инвестиций по
странам***
(млн. долларов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	-	36,6	81,9	127,9	117,6	<i>Всего</i>
КМШдан тышкары өлкөлөрдөн	-	36,6	5,9	18,0	26,6	<i>из стран вне СНГ</i>
Швейцария	-	36,6	5,9	5,6	9,5	<i>Швейцария</i>
Бириккен Араб Эмираттары (БАЭ)	-	-	-	12,4	17,1	<i>Объединенные Арабские Эмираты (ОАЭ)</i>
КМШ өлкөлөрүнөн	-	-	76,0	109,9	91,0	<i>из стран СНГ</i>
Азербайджан	-	-	-	-	-	<i>Азербайджан</i>
Россия Федерациясы	-	-	76,0	109,9	91,0	<i>Российская Федерация</i>

* Карыздарды эске албаганда

* Без учета оттока (погашения)

**13.5. Аймактар жана менчик
формасы боюнча негизги капиталга
инвестициялар (капиталдык
салымдар)**
(млн. сом)

**13.5. Инвестиции в основной
капитал (капитальные вложения)
по формам собственности и
территории**
(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	8349,8	4642,6	2763,5	2408,0	5934,6	<i>Таласская область</i>
Бакай-Ата району	1060,6	284,1	827,4	475,2	999,4	<i>Бакай-Атинский район</i>
Айтматов району	432,9	449,9	630,4	593,4	1211,6	<i>Айтматовский район</i>
Манас району	294,4	138,2	164,2	284,5	2023,2	<i>Манасский район</i>
Талас району	6195,1	3254,8	756,3	769,4	1167,1	<i>Таласский район</i>
Талас шаары	366,9	515,6	385,2	285,5	533,3	<i>г. Талас</i>
Ишканалар райондорду эске албаганда	-	-	-	-	-	<i>Предприятия без районного деления</i>

Уландысы	Продолжение					
	2019	2020	2021	2022	2023	
Мамлекеттик	Государственная					
Талас облусу	468,6	252,7	294,4	426,4	805,5	Таласская область
Бакай-Ата району	26,1	6,6	8,2	116,7	261,4	Бакай-Атинский район
Айтматов району	122,7	175,4	211,4	133,4	364,7	Айтматовский район
Манас району	188,5	17,0	18,3	80,5	31,7	Манасский район
Талас району	75,8	53,7	56,5	56,5	97,8	Таласский район
Талас шаары	55,4	-	-	39,3	49,9	г. Талас
Муниципалдык	Муниципальная					
Талас облусу	128,4	113,9	278,7	372,2	603,1	Таласская область
Бакай-Ата району	17,2	9,1	47,0	93,1	45,0	Бакай-Атинский район
Айтматов району	24,9	70,0	68,7	142,4	410,3	Айтматовский район
Манас району	19,8	12,6	49,0	91,8	8,4	Манасский район
Талас району	-	14,1	49,0	38,1	98,8	Таласский район
Талас шаары	66,5	8,1	65,0	6,8	40,6	г. Талас
Менчик	Частная					
Талас облусу	7752,8	4275,9	2190,4	1609,4	4526,0	Таласская область
Бакай-Ата району	1017,3	268,4	772,2	265,4	692,9	Бакай-Атинский район
Айтматов району	285,3	204,5	350,3	317,5	436,6	Айтматовский район
Манас району	86,1	108,6	96,8	112,3	1983,2	Манасский район
Талас району	6119,2	3186,9	650,8	674,8	970,5	Таласский район
Талас шаары	245,1	507,5	320,3	239,4	442,8	г. Талас
Ишканалар райондорду эске албаганда	-	-	-	-	-	Предприятия без районного деления

**13.6. Аймактар жана каржылоо
булактары боюнча негизги
капиталга инвестициялар
(капиталдык салымдар)**

(млн. сом)

**13.6. Инвестиции в основной
капитал (капитальные вложения)
по источникам финансирования и
территории**

(млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	Всего					
Талас облусу	8349,8	4642,6	2763,5	2408,0	5934,6	Таласская область
Бакай-Ата району	1060,6	284,1	827,4	475,2	999,4	Бакай-Атинский район
Айтматов району	432,9	449,9	630,4	593,4	1211,6	Айтматовский район
Манас району	294,4	138,2	164,2	284,5	2023,2	Манасский район
Талас району	6195,1	3254,8	756,3	769,4	1167,1	Таласский район
Талас шаары	366,9	515,6	385,2	285,5	533,3	г. Талас
Ишканалар райондорду эске албаганда	-	-	-	-	-	Предприятия без районного деления
Республикалык бюджеттин	Республиканского бюджета					
Талас облусу	302,3	158,6	150,1	388,0	2359,8	Таласская область
Бакай-Ата району	31,9	8,9	15,7	62,5	172,6	Бакай-Атинский район
Айтматов району	139,1	83,4	58,0	117,6	269,6	Айтматовский район
Манас району	68,9	21,5	19,9	123,5	1796,4	Манасский район
Талас району	52,8	44,8	56,5	84,4	118,9	Таласский район
Талас шаары	9,6	-	-	-	2,3	г. Талас

Уландысы	Продолжение					
	2019	2020	2021	2022	2023	
Жергиликтүү бюджеттин						Местного бюджета
Талас облусу	7,0	29,9	34,0	33,5	126,6	Таласская область
Бакай-Ата району	-	-	7,9	-	9,6	Бакай-Атинский район
Айтматов району	6,3	6,7	6,4	26,2	37,8	Айтматовский район
Манас району	0,7	1,0	10,5	4,6	1,6	Манасский район
Талас району	-	14,1	9,2	2,7	77,6	Таласский район
Талас шаары	-	8,1	-	-	-	г. Талас
Ишкана, уюмдардын каражаттары						Средств предприятий, организаций
Талас облусу	129,0	45,0	51,0	542,0	1038,6	Таласская область
Бакай-Ата району	21,8	4,4	4,3	11,9	8,5	Бакай-Атинский район
Айтматов району	15,9	5,3	19,4	10,6	14,2	Айтматовский район
Манас району	8,4	4,7	3,1	4,7	105,5	Манасский район
Талас району	45,1	11,2	11,4	463,5	684,0	Таласский район
Талас шаары	37,8	19,4	12,8	51,3	226,4	г. Талас
Ишканалар райондорду эске албаганда	-	-	-	-	-	Предприятия без районного деления
Чет өлкөлүк гранттардын жана гуманитардык жардамдардын						Иностранных грантов и гуманитарной помощи
Талас облусу	81,1	172,3	210,5	244,3	927,5	Таласская область
Бакай-Ата району	11,5	6,7	31,6	119,6	584,7	Бакай-Атинский район
Айтматов району	4,6	158,5	51,5	60,7	169,9	Айтматовский район
Манас району	12,4	7,1	32,5	41,8	1,8	Манасский район
Талас району	-	-	39,8	6,0	130,5	Таласский район
Талас шаары	52,6	-	55,1	16,2	40,6	г. Талас
Чет өлкөлүк насыя						Иностранного кредита
Талас облусу	7004,7	3058,7	1202,7	139,6	111,1	Таласская область
Бакай-Ата району	862,1	0,3	599,1	77,8	51,3	Бакай-Атинский район
Айтматов району	-	-	174,4	55,0	59,8	Айтматовский район
Манас району	131,0	-	-	-	-	Манасский район
Талас району	5952,0	3058,4	419,3	-	-	Таласский район
Талас шаары	59,6	-	9,9	6,8	-	г. Талас
Тике чет өлкөлүк инвестициялардан						Прямых иностранных инвестиций
Талас облусу	-	36,6	81,9	127,9	117,6	Таласская область
Бакай-Ата району	-	36,6	5,9	5,6	9,5	Бакай-Атинский район
Айтматов району	-	-	-	-	-	Айтматовский район
Манас району	-	-	-	-	-	Манасский район
Талас району	-	-	76,0	122,3	108,1	Таласский район
Талас шаары	-	-	-	-	-	г. Талас
Калктын каражаты ж.б.						Средств населения и другие
Талас облусу	825,7	1178,0	1115,2	1060,6	1371,0	Таласская область
Бакай-Ата району	133,4	263,7	168,9	203,3	172,6	Бакай-Атинский район
Айтматов району	266,9	196,1	320,7	323,3	660,3	Айтматовский район
Манас району	72,9	103,9	98,1	110,0	118,0	Манасский район
Талас району	145,1	126,2	220,1	212,9	156,1	Таласский район
Талас шаары	207,4	488,1	307,4	211,1	264,0	г. Талас

**13.7. Менчик формасы боюнча
бүтпөгөн курулуштардын көлөмү**

(жыл аягына карата, млн. сом)

**13.7. Объем незавершенного
строительства по формам
собственности**

(на конец года, млн. сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	9497,3	11707,3	8033,5	11310,1	5316,8 <i>Всего</i>
Мамлекеттик	1902,4	1970,2	1993,0	1877,3	822,4 <i>Государственная</i>
Муниципалдык	381,3	427,0	146,6	426,4	425,0 <i>Муниципальная</i>
Менчик	7213,6	9310,1	5893,9	9006,4	4069,4 <i>Частная</i>

14. МАМЛЕКЕТТИК СЕКТОР

14. ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СЕКТОР

14.1. Республикалык бюджет

14.1. Республиканский бюджет

(миң сом)

(тысяч сомов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Кирешелер - бардыгы	486 689,5	632 943,9	2 557 951,9	5 249 006,0	5 730 901,4	Доходы - всего
Операциялык ишмердиктен түшкөн кирише	486 639,5	632 790,9	2 557 721,9	5 248 731,0	5 730 351,4	Доходы от операционной деятельности
Салыктык кирешилер анын ичинен:	340 298,4	486 783,7	2 181 792,8	4 682 679,6	5 138 927,2	Налоговые доходы из них:
Киреше жана пайда салыгы	119 289,7	139 201,5	1 378 645,7	3 059 375,0	3 268 843,8	Налоги на доходы и прибыль
Кыргыз Республикасын ын жеке адамдары-резиденттери төлөгөн киреше салыгы	82 661,7	47 249,6	-	-	-	подходный налог с физических лиц-резидентов Кыргызской Республики
Кыргыз Республикасын ын резиденттери эмес адамдар төлөгөн киреше салыгы	23 332,4	77 804,2	108 310,5	224 842,6	314 580,9	налоги на доходы лиц-нерезидентов Кыргызской Республики
пайда салыгы	13 295,6	14 147,7	1 270 335,2	2 834 532,4	2 860 352,6	налог на прибыль
Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн салыгы	221 008,7	347 582,2	803 146,7	1 622 805,2	1 870 083,3	Налоги на товары и услуги
кошумча нарк салыгы (КНС)	176 162,6	279 133,9	162 829,8	308 299,3	265 069,4	налог на добавленную стоимость (НДС)
сатуудан салык	34 970,3	61 437,6	109 913,1	135 469,9	446 532,9	налог с продаж
Акциздик салык	6 523,0	4 417,2	20,0	40,0	108,8	Акцизный налог
Жер астындагы кендерди пайдалануудан түшкөн салык	3 352,8	2 593,5	530 383,8	1 178 996,0	1 158 372,2	Налоги за пользование недрами
Эр аралык соодадан жана операциялардан түшкөн салык	-	-	-	-	-	Налоги на международную торговлю и операции
Башка салыктар жана жыйымдар	-	-	0,4	499,4	-	Прочие налоги и сборы

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Салыктык эмес кирешелер	146 341,1	146 007,2	375 929,1	566 051,4	591 424,2
анын ичинен:					
Менчиктен түшкөн киреше жана пайыздар	1 130,7	1 826,2	41 776,9	4 103,6	7 827,4
Товарларды сатуудан жана кызмат көрсөтүүлөрдү көрсөтүүдөн түшкөн киреше	133 378,5	134 828,6	159 449,6	170 646,7	240 737,5
административдик жыйымдар жана төлөөлөр	1 085,4	1 354,2	1 008,6	3 891,3	3 446,5
көрсөтүлүүчү кызмат көрсөтүүлөрдөн түшүүлөр	131 278,0	133 403,7	158 191,7	166 663,6	237 231,2
Финансылык эмес активдерди сатуудан түшкөн киреше	50,0	153,0	230,0	275,0	550,0
Чыгымдар бардыгы	3 235 029,6	3 209 965,9	3 545 602,8	5 423 239,2	6 380 557,4
Операциялык ишмердикти жүргүзүүгө кеткен чыгымдар	2 642 043,4	2 910 829,6	3 065 968,3	4 566 610,6	5 639 787,5
Жалпы багыттагы мамлекеттик кызматтар	186 159,3	204 615,8	226 265,9	222 622,6	497 720,7
Коргоо, коомдук тартип жана коопсуздук	421 250,2	468 413,9	517 468,2	670 826,8	968 414,4
Экономикалык маселелер	113 321,7	103 545,9	106 825,5	245 712,1	328 136,4
Айлана-чөйрөнү коргоо	8 784,1	8 671,8	10 889,2	25 837,4	41 923,6
Саламаттыкты сактоого	36 139,9	43 179,2	53 978,0	76 975,5	75 540,9
Эс алуу, маданият жана дин	104 882,9	93 396,7	106 511,7	177 541,1	214 606,9
Билим берүү	1 278 017,0	1 535 243,2	1 626 963,1	2 401 947,8	2 707 671,2
Социалдык коргоо	493 488,3	453 763,1	417 066,7	745 147,3	805 773,4
Финансылык эмес активдерди сатып алууга кеткен чыгымдар	592 986,2	299 136,3	479 634,5	856 628,6	740 769,9
Акча каражаттарынын тартыштыгы (-), профицити	-2 748 340,1	-2 577 022,0	-987 650,9	-174 233,2	-649 656,0

14.2. Жергиликтүү бюджет

14.2. Местный бюджет

	(миң сом)		(тысяч сомов)			
	2019	2020	2021	2022	2023	
Кирешелер - бардыгы	632 168,7	629 845,7	784 733,7	1 205 991,3	1 402 457,6	Доходы - всего
Операциялык ишмердиктен						Доходы от
түшкөн кирише	631 087,8	627 589,3	780 598,1	1 201 326,8	1 397 777,1	операционной
Салыктык кирешилер анын ичинен:	342 921,0	399 850,2	467 066,9	657 109,3	739 807,2	деятельности
						Налоговые доходы
						из них:
Киреше жана пайда салыгы	227 439,1	297 990,0	381 099,2	582 619,0	656 737,1	Налоги на доходы и прибыль
Кыргыз Республикасын ын жеке адамдары-резиденттери	192 877,3	267 747,8	344 749,3	524 304,3	627 746,1	подходный налог с физических лиц-резидентов
бирдиктүү салык боюнча түшүүлөр патенттик негиздеги салык	1 172,5	837,0	1 941,1	28 329,6	79,9	поступления по единому налогу налог на основе патента
Менчиктен түшкөн салык	79 619,5	80 713,8	85 156,9	73 648,3	81 885,8	Налоги на собственность
мүлккө салык	28 116,4	28 732,9	30 569,5	35 381,8	43 118,0	налоги на имущество земельный налог
жер салыгы	51 503,1	51 980,9	54 587,4	38 266,5	38 767,8	
Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн салыгы	35 624,7	21 145,8	810,8	811,1	1 184,3	Налоги на товары и услуги
сатуудан салык	34 970,3	20 479,2	-	-	-	налог с продаж
жер астындагы кендерди пайдалануудан түшкөн салык	654,4	666,6	810,8	811,1	1 184,3	налог за пользование недрами
Башка салыктар жана жыйымдар	237,7	0,6	-	30,9	-	Прочие налоги и сборы
Алынган расмий трансферттер	152 374,7	139 720,8	144 198,8	184 984,4	292 612,3	Полученные официальные трансферты
Салыктык эмес кирешелер анын ичинен:	135 792,1	88 018,3	169 332,4	359 233,1	365 357,6	Неналоговые доходы
						из них:
Менчиктен түшкөн киреше жана пайыздар	87 721,2	70 463,0	79 210,2	188 741,5	124 590,9	Доходы от собственности и проценты

Уландысы	Продолжение					
	2019	2020	2021	2022	2023	
Товарларды сатуудан жана кызмат көрсөтүүлөрдү көрсөтүүдөн түшкөн киреше	42 321,3	14 222,4	45 873,1	70 945,9	84 087,8	Доходы от продажи товаров и оказания услуг
административдик жыйымдар жана төлөөлөр	759,6	960,9	3 523,6	2 206,5	3 971,3	административные сборы и платежи
акыга кызмат көрсөтүүлөрдөн түшүүлөр	41 561,7	11 755,7	40 228,3	65 869,9	77 409,7	поступления от оказания платных услуг
Финансылык эмес активдерди сатуудан түшкөн кирешелер	1 080,9	2 256,4	4 135,6	4 664,5	4 680,5	Доходы от продажи нефинансовых активов
Чыгымдар, бардыгы	601 393,0	527 647,8	719 849,1	849 538,8	1 371 880,0	Расходы, всего
Операциялык ишмердикти жүргүзүүгө кеткен чыгымдар	484 491,5	449 570,8	540 581,3	649 448,5	885 004,7	Расходы для проведения операционной деятельности
Жалпы багыттагы мамлекеттик кызматтар	191 592,5	196 469,5	200 059,0	265 311,0	377 022,8	Государственные службы общего назначения
Коргоо, коомдук тартип жана коопсуздук	3 710,6	7 923,3	4 574,5	4 662,6	5 470,1	Оборона, общественный порядок и безопасность
Экономикалык маселелер	7 059,9	5 912,4	5 862,9	6 995,4	7 609,0	Экономические вопросы
Айлана-чөйрөнү коргоо	-	-	-	-	-	Охрана окружающей среды
Турак жай жана коммуналдык кызмат көрсөтүүлөр	74 922,6	88 757,2	107 693,9	135 601,3	208 468,1	Жилищные и коммунальные услуги
Эс алуу, маданият жана дин	30 204,8	27 519,0	34 924,8	54 521,7	61 595,4	Отдых, культура и религия
Билим берүү	171 149,0	115 160,6	170 720,8	159 529,6	187 601,1	Образование
Социалдык коргоо	5 852,1	7 828,8	16 745,4	22 826,9	37 238,2	Социальная защита
Финансылык эмес активдерди сатып алууга кеткен чыгымдар	116 901,5	78 077,0	179 267,8	200 090,3	486 875,3	Расходы на приобретение нефинансовых активов
Акча каражаттарынын тартыштыгы(-), профицити	30 775,7	102 197,9	64 884,6	356 452,5	30 577,6	Дефицит (-), профицит денежных средств

15. ТЫШКЫ ЭКОНОМИКАЛЫК ИШМЕРДИК*

15. ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ*

15.1. Тышкы жана өз ара соода

15.1. Внешняя и взаимная торговля

	2019	2020	2021	2022	2023	
Тышкы соода жүгүртүүсү						Внешнеторговый оборот
млн. сом	7 098,00	8 543,20	10 379,00	8 234,60	24 432,30	млн. сомов
млн. доллар	101,70	109,00	122,50	97,80	277,00	млн. долларов
КМШ өлкөлөрү менен						со странами СНГ
млн. сом	2 673,00	2 868,30	1 799,40	3 521,00	2 562,40	млн. сомов
млн. доллар	38,30	38,00	21,30	41,70	29,10	млн. долларов
КМШдан тышкаркы өлкөлөр менен						со странами вне СНГ
млн. сом	4 425,00	5 674,90	8 579,40	4 713,60	21 869,90	млн. сомов
млн. доллар	63,40	71,00	101,20	56,10	247,90	млн. долларов
Экспорт						Экспорт
млн. сом	4 309,90	4 151,10	9 462,20	6 030,60	21 726,80	млн. сомов
млн. доллар	61,70	53,60	111,70	71,40	246,20	млн. долларов
КМШ өлкөлөрү менен						со странами СНГ
млн. сом	1 223,60	1 768,00	1 299,10	2 181,20	1 688,70	млн. сомов
млн. доллар	17,50	23,20	15,40	25,70	19,20	млн. долларов
КМШдан тышкаркы өлкөлөр менен						со странами вне СНГ
млн. сом	3 086,30	2 383,20	8 163,10	3 849,40	20 038,10	млн. сомов
млн. доллар	44,20	30,40	96,30	45,70	227,00	млн. долларов
Импорт						Импорт
млн. сом	2 788,10	4 392,10	916,60	2 204,00	2 705,50	млн. сомов
млн. доллар	39,90	55,40	10,80	26,30	30,80	млн. долларов
КМШ өлкөлөрү менен						со странами СНГ
млн. сом	1 449,40	1 100,30	500,30	1 324,50	873,70	млн. сомов
млн. доллар	20,80	14,70	5,90	15,90	9,90	млн. долларов
КМШдан тышкаркы өлкөлөр менен						со странами вне СНГ
млн. сом	1 338,70	3 291,80	416,30	879,50	1 831,80	млн. сомов
млн. доллар	19,20	40,70	4,90	10,40	20,90	млн. долларов
Сальдо						Сальдо
млн. сом	1 521,80	-241,00	8 545,60	3 826,60	19 021,30	млн. сомов
млн. доллар	21,80	-1,80	100,80	45,10	215,40	млн. долларов
КМШ өлкөлөрү менен						со странами СНГ
млн. сом	-225,80	667,60	798,70	856,70	815,00	млн. сомов
млн. доллар	-3,20	8,50	9,50	9,80	9,30	млн. долларов
КМШдан тышкаркы өлкөлөр менен						со странами вне СНГ
млн. сом	1 748,00	-909,60	7 746,80	2 969,90	18 206,30	млн. сомов
млн. доллар	25,00	-10,30	91,40	35,30	206,10	млн. долларов

* физикалык жактарды эске албаганда

* без учета физических лиц

**15.2. ТЭИ ТН бөлүмдөрү боюнча
товарлардын экспорту ¹**
(миң доллар)

**15.2. Экспорт товаров по разделам
ТН ВЭД ¹**
(тысяч долларов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	61 743,60	53 606,50	111 674,50	71 444,00	246 198,87	Всего
Тируу малдар жана малдан алынган продукциялар	5 741,50	5 072,90	5 958,50	5 887,60	475,60	Живые животные и продукты животного происхождения
Өсүмдүктөрдөн алынган продукциялар	55 483,50	47 048,10	32 445,30	43 850,63	46 645,60	Продукты растительного происхождения
Жаныбарлардан же өсүмдүктөн алынган майлар; алардан ажыраган продуктулар	-	-	-	68,06	76,86	Жиры и масла животного или растительного происхождения; продукты их расщепления
Даяр тамак-аш азыктары; алкогольдук жана алкогольсуз суусундуктар, уксус жана тамеки	-	4,50	3,60	6,50	-	Готовые пищевые продукты; алкогольные и безалкогольные напитки и - уксус; табак
Минералдык өнүмдөр	-	59,90	1,10	48,40	1,78	Минеральные продукты
Химиялык өнөр жай продукциясы	-	-	11,10	20,81	10,40	Продукция химической промышленности
Пластмассалар жана алардан жасалган буюмдар	-	-	-	0,27	5,94	Пластмассы и изделия из них
Жыгач жана жыгачтан жасалган буюмдар, көмүр, тыгын жана андан жасалган буюмдар;	246,40	154,40	222,90	0,50	-	Древесина и изделия из древесины; древесный уголь; пробка и изделия из нее;
Текстиль жана текстилдик буюмдар	39,60	1,00	-	0,59	62,20	Текстиль и текстильные изделия
Таш, гипс, цемент, асбест, слюда жана аларга окшош материалдан жасалган буюмдар	21,40	7,70	155,30	132,10	85,59	Изделия из камня, гипса, цемента, асбеста, слюды и из подобных материалов.
Баалуу эмес металлдар жана алардан жасалган буюмдар	-	50,30	-	4,30	-	Недрагоценные металлы и - изделия из них
Табигый же өстүрүлгөн берметтер, асыл же жарым асыл таштар	-	-	72 866,70	11 979,30	195 613,77	Жемчуг природный или культивированный, драгоценные или полудрагоценные камни,
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер:						Машины, оборудование и механизмы;
электротехникалык жабдуу жана анын бөлүктөрү	211,10	1 207,80	10,00	47,40	3 050,00	электротехническое оборудование; их части;
Приборлор жана аппараттар	-	-	-	0,32	-	Приборы и аппараты
Көркөм чыгармалар, коллекциялык буюмдар жана антиквариат	-	-	-	8,26	3,36	Произведения искусства, предметы коллекционирования и антиквариат
Башка товарлар	-	-	-	9 389,00	167,80	Прочие товары

¹ КМШ тышкы экономикалык иштин товардык номенклатурасы, 2015-жылдан баштап - ЕАЭБ ТЭИ ТН.

¹ Товарная номенклатура внешнеэкономической деятельности СНГ, начиная с 2015г. - ТН ВЭД ЕАЭС.

**15.3. ТЭИ ТН бөлүмдөрү боюнча
товарлардын импорту ¹**

(миң доллар)

**15.3. Импорт товаров по разделам ТН
ВЭД ¹**

(тысяч долларов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	39 949,0	55 403,7	10 835,9	26 344,8	30 805,3 <i>Всего</i>
Тирүү малдар жана малдан алынган продукциялар	-	8,0	185,7	-	192,8 <i>Живые животные и продукты животного происхождения</i>
Өсүмдүктөрдөн алынган өнүмдөр	329,0	863,0	365,3	84,6	98,8 <i>Продукты растительного происхождения</i>
Жаныбарлардан жана өсүмдүктөрдөн алынган майлар	-	57,2	-	276,1	1 650,7 <i>Жиры и масла животного и растительного происхождения</i>
Даяр тамак-аш азыктары: алкогольдук жана алкогольсуз суусундуктар, уксус жана тамеки	10,0	103,5	31,6	112,9	- <i>Готовые пищевые продукты; алкогольные и безалкогольные напитки и - уксус; табак</i>
Минералдык өнүмдөр	497,6	511,2	242,2	274,3	2 124,2 <i>Минеральные продукты</i>
Химиялык өнөр жай продукциясы	2 945,1	1 240,2	743,2	1 477,0	1 242,4 <i>Продукция химической и связанных с ней отраслей промышленности</i>
Пластмассалар жана алардан жасалган буюмдар	1 995,7	632,2	986,0	2 471,2	498,4 <i>Пластмассы и изделия из них; каучук и резиновые изделия</i>
Булгаары сырьесу, булгаары, накта түктүү тери жана андан жасалган буюмдар	1,5	5,0	4,4	-	2,9 <i>Кожевенное сырье, кожа, натуральный мех и изделия из них, шороседельные изделия и упряжь; дорожные принадлежности</i>
Жыгач жана жыгачтан жасалган буюмдар; жыгач көмүрү; тыгын	99,3	206,8	132,1	394,9	60,8 <i>Древесина и изделия из древесины; древесный уголь; пробка</i>
Жыгач же башка булалуу материалдардан алынган кагаз массасы	7,2	12,6	1,3	8,7	139,9 <i>Бумажная масса из древесины или из других волокнистых материалов</i>
Текстиль жана текстилдик буюмдар	98,9	214,7	738,7	1 228,3	2 091,9 <i>Текстиль и текстильные изделия</i>
Баш кийим, бут кийим, кол чатырлар, күндөн коргонуучу кол чатырлар, бүктөмө таякчалар, чыбык, камчылар	132,4	124,8	53,4	27,5	774,5 <i>Обувь, головные уборы, зонты, трости складные, хлысты, кнуты</i>
Таш, гипс, цемент, асбест, слюда жана аларга окшош материалдан жасалган буюмдар	141,7	55,6	89,1	161,3	394,0 <i>Изделия из камня, гипса, цемента, асбеста, слюды и из материалов.</i>
Табигый же өстүрүлгөн бермет, кымбат баалуу жана баалуу таштар	-	-	-	-	30,1 <i>Жемчуг природный или культивированный, драгоценные и полудрагоценные камни</i>

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Баалуу эмес металлдар жана алардан жасалган буюмдар	15 260,6	5 388,8	1 080,8	792,3	Недрагоценные металлы и изделия из них
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер:					Машины, оборудование и механизмы;
электротехникалык жабдуу жана анын бөлүктөрү	16 888,0	39 908,1	4 333,8	7 004,7	электротехническое оборудование; их части;
Жерде жүрүүчү жана аба жолу менен суу жолдорунун транспорттору, алардын бөлүктөрү жана тетиктери	1 070,0	4 104,4	1 072,7	1 419,3	Средства наземного, воздушного и водного транспорта, их части и принадлежности
Приборлор жана оптикалык аппараттар	449,1	173,3	735,5	472,3	Приборы и аппараты оптические,
Түрдүү өнөр жай товарлары	22,9	1 794,1	40,1	1 440,2	Разные промышленные товары
Башка товарлар	-	-	-	8 699,1	4 545,9 Прочие товары

¹ КМШ тышкы экономикалык иштин товардык номенклатурасы, 2015-жылдан баштап -ЕАЭБ ТЭИ ТН.

¹ Товарная номенклатура внешнеэкономической деятельности СНГ, начиная с 2015г. - ТНВЭД ЕАЭС.

15.4.Эл аралык стандарттуу соода классификациясынын бөлүмдөрү боюнча экспорттун түзүлүшү

(миң доллар)

15.4. Структура экспорта по разделам МСТК¹

(тысяч долларов)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	61 743,6	53 606,5	111 674,5	71 444,0	246 198,9 Всего
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар	61 224,4	52 122,4	38 403,6	49 744,0	Пищевые продукты и живые животные
Азык-түлүк эмес сырьё, отундан башка	247,1	162,9	224,6	49,1	Сырьё непродовольственное, кроме топлива
Химиялык заттар жана башка категорияларга киргизилбеген ушул өндүү продукциялар	-	-	11,1	20,8	Химические вещества и аналогичная продукция, не включенные в другие категории
Негизинен материалдын түрлөрү боюнча классификацияланган өнөр жай продукциялары	61,0	59,0	270,4	137,5	Промышленные товары, классифицированные, главным образом, по виду материала
Машиналар жана транспорт жабдуулары	211,1	1 207,8	10,1	47,4	Машины и транспортное оборудование
Алтын, тыйын түрүндө эмес (алтын рудаларынан жана концентраттарынан башка)	-	-	72 751,1	11 979,3	Золото, немонетное (кроме холотых руд и концентратов)
Ар түрдүү даяр буюмдар	-	-	-	8,5	- Различные готовые изделия
Башка товарлар	-	-	-	9 457,3	2 938,2 Прочие товары

**15.5. Эл аралык стандарттуу соода
классификациясынын бөлүмдөрү
боюнча импорттун түзүлүшү**

(миң доллар)

**15.5. Структура импорта по
разделам МСТК¹**

(тысяч долларов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	39 949,0	55 403,7	10 835,9	26 344,8	30 805,3	Всего
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар	184,1	945,4	567,6	354,4	300,2	Пищевые продукты и живые животные
Азык-түлүк эмес сырьё,отундан башка	255,6	163,5	144,3	426,8	3 324,1	Сырьё непродовольственное, кроме топлива
Минералдык отун, майлоочу майлар жана ушул өндүү материалдар	263,5	357,3	149,8	60,0	2 124,2	Минеральное топливо, смазочные масла и аналогичные материалы
Мал жана өсүмдүк майлары,тоң майлар жана момдор	-	57,2	-	82,1	1 843,5	Животные и растительные масла, жиры и воски
Химиялык заттар жана башка категорияларга киргизилбеген ушул өндүү продукциялар	4 824,3	1 716,4	863,0	3 443,5	1 242,4	Химические вещества и аналогичная продукция, не включенные в другие категории
Негизинен материалдын түрлөрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	15 849,6	5 971,7	2 254,0	2 779,0	3 006,2	Промышленные товары, классифицированные, главным образом, по виду материала
Машиналар жана транспорт жабдуулары	17 957,5	44 032,8	5 417,4	8 391,5	9 978,6	Машины и транспортное оборудование
Ар түрдүү даяр буюмдар	614,5	2 159,4	1 439,8	2 108,3	9,2	Различные готовые изделия
Башка товарлар	-	-	-	8 699,1	8 976,9	Прочие товары

¹ Эл аралык стандарттуу соода классификациясы¹ Международная стандартная торговая классификация.

**15.6. Өлкөлөр боюнча товарлардын
экспорту**

(миң доллар)

15.6. Экспорт товаров по странам

(тысяч долларов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	61 743,6	53 606,5	111 674,5	71 444,0	246 198,9	Всего
Европа	12 744,8	13 630,7	62 208,3	34 068,2	28 184,0	Европа
Албания	55,4	92,4	-	-	-	Албания
Болгария	4 604,2	4 759,7	730,5	1 315,9	445,9	Болгария
Босния менен Герцеговина	400,1	467,3	311,1	219,9	193,6	Босния, Герцеговина
Венгрия	-	-	-	-	1,1	Венгрия
Германия	-	76,8	-	24,8	-	Германия
Хорватия	-	180,7	60,6	77,4	73,6	Хорватия
Чех Республикасы	-	-	-	-	2,2	Чешская Республика
Черногория	448,6	107,8	647,2	131,3	24,2	Черногория
Швейцария	-	-	51 534,3	-	-	Швейцария
Швеция	57,2	-	-	-	-	Швеция
Македония Республикасы	2 092,8	1 964,1	2 148,7	745,7	1 103,5	Республика Македония
Румыния	660,9	440,0	238,0	35,6	-	Румыния

Уландысы

Продолжение

	2019	2020	2021	2022	2023	
Сербия менен Монтенегро (Югославия)	4 189,9	4 961,6	6 173,4	8 963,5	8 780,5	Сербия и Монтенегро (Югославия)
Словакия	75,3	24,6	189,0	31,2	-	Словакия
Словения	-	-	-	-	139,9	Словения
Литва	-	-	48,1	-	23,1	Литва
Польша	-	497,4	114,6	340,9	48,2	Польша
Латвия	13,4	58,0	-	19,8	-	Латвия
Нидерланды	44,5	-	-	-	17,6	Нидерланды
Орусия	13 915,1	18 102,7	13 426,4	22 083,8	17 330,5	Россия
Беларусия	251,8	214,0	140,0	22,7	-	Беларусь
Украина	55,5	27,7	33,0	34,7	-	Украина
Молдова	-	18,7	-	20,9	-	Молдова
Азия	31 467,0	16 737,2	34 083,8	37 128,2	218 011,0	Азия
Армения	147,8	170,4	27,7	51,8	34,1	Армения
Афганистан	46,9	-	-	-	-	Афганистан
Азербайджан	24,0	54,0	61,2	39,6	45,5	Азербайджан
Грузия	1 640,4	1 449,0	749,9	764,7	1 498,0	Грузия
Таджикистан	35,0	6,6	13,0	13,0	-	Таджикистан
Индия	410,9	273,9	188,8	938,0	1 644,8	Индия
Иран	4 555,6	700,0	221,1	3 761,9	6 061,6	Иран
Ирак	1 665,2	856,6	518,5	189,3	58,8	Ирак
Казакстан	2 867,3	4 422,2	1 221,7	2 760,6	1 714,1	Казахстан
Кытай	0,6	-	-	0,6	-	Китай
Кытай Гонконг	-	-	21 356,8	11 999,2	115 371,9	Китай Гонконг
Бириккен Араб Эмираттары	-	-	35,9	7,3	80 254,9	Объединенные Арабские Эмираты
Пакистан	1 281,1	929,7	19,4	79,2	110,0	Пакистан
Туркмөнстан	15,1	-	-	-	-	Туркменистан
Түркия	21 866,4	12 528,1	10 992,7	15 756,3	11 106,2	Турция
Өзбекстан	220,2	222,3	459,4	766,8	111,2	Узбекистан
Америка	-	-	-	30,5	-	Америка
Америка Кошмо Штаттары	-	-	-	30,5	-	США
Африка	-	-	-	217,1	3,9	Африка
Түштүк Африка	-	-	-	-	3,9	Южная Африка
Ливия Араб Джамахириясы	-	-	-	217,1	-	Ливийская Арабская Джамахирия

15.7. Өлкөлөр боюнча товарлардын

импорту

(миң доллар)

15.7. Импорт товаров по странам

(тысяч долларов)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	38 364,8	55 403,7	10 835,9	26 344,8	30 805,3	Всего
Европа	2 142,8	17 576,1	1 744,7	9 229,3	8 024,6	Европа
Австрия	1 876,8	1 442,5	-	1 905,2	500,1	Австрия
Албания	1,5	1,6	-	-	-	Албания
Бельгия	-	3,4	-	3,3	48,4	Бельгия
Болгария	-	4,6	-	-	-	Болгария
Босния, Герцеговина	-	2,2	-	-	0,2	Босния, Герцеговина
Дания	-	-	-	6,5	1,2	Дания
Польша	22,9	74,6	161,4	3,7	1 404,3	Польша
Португалия	2,9	4,9	-	-	-	Португалия
Венгрия	-	-	-	-	0,9	Венгрия

Уландысы

Продолжение

	2019	2020	2021	2022	2023	
Германия	36,7	195,6	123,2	376,3	954,1	Германия
Швейцария	-	8,7	204,2	17,8	0,5	Швейцария
Швеция	-	819,5	-	136,8	19,1	Швеция
Италия	9,6	4 536,3	16,4	39,0	110,7	Италия
Испания	-	-	-	0,3	-	Испания
Франция	-	51,9	56,2	553,1	188,2	Франция
Литва	122,3	98,7	107,9	107,5	236,8	Литва
Нидерланд	-	-	-	-	36,5	Нидерланды
Норвегия	-	-	-	16,3	7,6	Норвегия
Орусия	4 230,2	2 155,5	1 634,3	5 328,4	4 219,1	Россия
Беларусия	-	-	-	440,0	206,3	Беларусь
Румыния	7,0	2,7	6,2	-	12,7	Румыния
Сербия	62,0	28,5	-	136,0	30,5	Сербия
Словакия	-	-	-	30,3	-	Словакия
Бириккен Падышачылык (Улуу Британия)	-	44,7	-	128,0	2,2	Соединенное Королевство (Великобритания)
Чех Республикасы	-	-	-	0,9	44,0	Чешская Республика
Финляндия	-	9 142,5	-	-	1,3	Финляндия
Украина	-	94,7	-	-	-	Украина
Эстония	-	930,1	-	-	-	Эстония
Азия	2 875,7	3 018,6	2 516,3	15 646,3	21 466,2	Азия
Бангладеш	14,4	8,7	6,2	19,4	-	Бангладеш
Вьетнам	33,9	19,3	3,8	-	-	Вьетнам
Грузия	-	109,4	6,5	18,9	-	Грузия
Бириккен Араб Эмираты	-	16,8	1,7	120,0	70,1	Объединенные Арабские Эмираты
Пакистан	-	-	-	-	7,6	Пакистан
Индия	-	0,3	2,6	45,4	3 514,9	Индия
Индонезия	6,6	-	17,5	43,4	2,7	Индонезия
Иран	53,6	254,4	-	-	45,0	Иран
Тайвань, Китайская провинция	0,3	0,5	3,5	5,3	-	Тайвань, Китайская провинция
Камбоджа	24,6	17,5	2,5	-	-	Камбоджа
Казакстан	16 473,2	12 449,8	3 724,3	9 484,8	5 051,1	Казахстан
Кытай	2 090,8	1 694,4	1 131,9	1 781,6	5 043,2	Китай
Кытай Гонконг	-	-	-	49,5	2,0	Китай Гонконг
Корея Республикасы	9,6	117,0	43,0	130,3	392,9	Корея
Сингапур	-	-	-	11,4	16,6	Сингапур
Таиланд	-	-	8,8	4,6	1,1	Таиланд
Мьянма	8,5	5,4	5,1	-	-	Мьянма
Малайзия	-	68,5	-	3,8	0,2	Малайзия
Монголия	-	-	-	-	12,1	Монголия
Түркия	528,4	321,4	1 139,3	1 722,7	4 863,7	Турция
Филиппин	-	-	-	-	2,1	Филиппины
Шри-Ланка	-	-	141,1	299,3	66,7	Шри-Ланка
Туркмөнстан	39,6	-	206,7	256,6	221,9	Туркменистан
Таджикстан	5,2	7,6	-	-	-	Таджикистан
Өзбекстан	22,9	5,0	351,0	402,6	214,1	Узбекистан
Жапония	99,9	163,7	2,9	1 246,9	1 938,4	Япония
Африка	13 562,4	19 048,2	519,1	973,7	836,9	Африка
Кот-д Ивуар	-	-	-	-	0,3	Кот-д Ивуар
Тунис	2,2	7,6	2,8	0,4	-	Тунис

Уландысы

Продолжение

	2019	2020	2021	2022	2023	
Түштүк Африка	13 560,3	19 040,6	516,3	973,3	836,5	Южная Африка
Америка	586,2	898,9	119,8	467,8	370,5	Америка
АКШ	11,7	858,1	117,8	451,8	311,6	США
Канада	574,5	-	-	14,6	20,5	Канада
Доминика Республикасы	-	-	-	1,4	-	Доминиканская Республика
Бразилия	-	40,8	-	-	0,8	Бразилия
Мексика	-	-	-	-	37,5	Мексика
Австралия менен океания	4,9	116,8	18,8	27,9	107,1	Австралия и океания
Австралия	4,9	116,8	18,8	27,9	107,1	Австралия

15.8. Натуралай эң маанилүү
товарлардын экспорту15.8. Экспорт важнейших видов
товаров в натуральном выражении

	2019	2020	2021	2022	2023	
Сүттөн алынган майлар жана тоң майлар, тонна	408,0	649,9	672,9	667,8	174,1	Масла и прочие жиры полученные из молока, тонн
Фасоль, миң. тонна	68,3	92,8	30,9	39,6	37,1	Фасоль, тыс. тонн
Кой жана эчкилер (тирүү), даана	-	-	-	1 707,0	140,0	Овцы и козы (живые), штук
Жылкылар (тирүү), даана	164,0	738,0	80,0	707,0	70,0	Лошади (живые), штук
Жаңы бышкан же кургатылган жаңгак, тонна	24,6	23,1	30,0	29,6	211,3	Орехи свежие или сушенные, тонн
Картошка, тонна	364,8	380,1	190,0	221,5	158,8	Картофель, тонн
Жаңы бышкан алма, тонна	83,1	2 684,2	235,1	60,7	287,8	Яблоки, свежие, тонн
Башка категорияга камтылбаган кургатылган же жаңы бышкан жемиштер, тонна	91,8	1 211,4	451,0	73,4	82,4	Фрукты, свежие или сушенные, не включенные в другие категории, тонн
Жашылчалар (чийки, бышырылган же тоңдурулган) тонна		375,3	2 441,8	40,0	2 861,8	Овощи (сырые, сваренные или замороженные) тонн
Жаңы бышкан же муздатылган башка жемиштер, тонна	31,1	15,9	1,2	3,3	97,6	Прочие и свежие или охлажденные овощи, тонн
Пияз, тонна	486,0	227,5	48,9	-	305,9	Лук репчатый, тонн
Накта бал, тонна	10,0	-	3,6	2,2	2,1	Мёд натуральный, тонн
Алтын монетардык эмес (алтын кендерин жана концентраттарын кошпогондо) грамм	-	-	-	202,1	3 139 934,6	Золото, немонетарное (кроме золотых руд и концентратов), грамм

**15.9. Натуралай эң маанилүү
товарлардын импорту**
**15.9. Импорт важнейших видов
товаров в натуральном выражении**

	2019	2020	2021	2022	2023
Буудай уну, тонна	500,9	2 723,0	273,0	-	92,1
Күрүч, миң тонна	-	20,0	8,0	8,0	-
Өсүмдүк жана жаныбарлардын майлары, тоң майлары алардын фракциялары, тонна	-	-	-	-	824,5
Пахта майы жана анын фракциялары, миң тонна	-	-	-	-	450,0
Жаңы бышкан же кургатылган апельсин, мандарин жана башка ушуга окшош цитрустардын гибриди	-	-	-	20,3	-
Таза хлордуу натрий жана кадимки туз (ашкана тузун кошкондо), тонна	-	-	-	-	1 689,0
Кант, рафинадалган кант жана сахароза, тонна	-	-	-	-	20,0
Коон, дарбыз, папайя, миң тонна	-	107,5	258,0	-	100,0
Жаңы бышкан алма, миң тонна	134,1	518,4	80,0	-	-
Жаңы бышкан же кургатылган жүзүм	57,2		-	-	-
Кагаз жана картон, алардан жасалган буюмдар, тонна	10,3	11,1	-	10,9	21,2
Текстилден жана башка кездемеден жасалган жерге төшөлүүчү килемдер, кв.м	-	-	-	36 185,4	120 395,5
Көмүр, миң тонна	5,6	10,4	3,8	1,3	32,3
Керамикалык плиткалар, кв.м	-	300,0	-	-	-
Жер семирткичтер, тонна	170,0	606 931,0	-	14 708,0	20,0
Жыгачтын ийне жалбырактуу породасы, метр куб	479,2	1 247,0	-	-	253,0
Портландцемент, цемент тонна	3 135,1	2 722,5	-	1 043,6	3 069,1
Жасалма текстиль материалдардан жасалган кездемелер, миң метр кв.	-	-	-	-	307,2

16. КАЛК**16. НАСЕЛЕНИЕ****16.1. Шаар жана айыл аймактары
боюнча туруктуу калктын саны****16.1. Численность постоянного населения
по территории и по городской и сельской
местности**

	(жылдын башына карата балоо, адам)			(оценка на начало года, человек)	
	2020	2021	2022 ¹	2023	2024
Талас облусу	267 360	270 994	270 325	273 509	277 144 Таласская область
Шаар калкы	39 547	40 308	40 831	41 917	42 640 Городское население
Айыл калкы	227 813	230 686	229 494	231 592	234 504 Сельское население
анын ичинде:					в том числе:
Бакай-Ата району	52 670	53 359	54 073	54 609	55 322 Бакай-Атинский район
Айыл калкы	52 670	53 359	54 073	54 609	55 322 Сельское население
Айтматов району	68 114	69 180	70 456	71 299	72 368 Айтматовский район
Айыл калкы	68 114	69 180	70 456	71 299	72 368 Сельское население
Манас району	37 200	37 505	35 374	35 760	36 225 Манасский район
Айыл калкы	37 200	37 505	35 374	35 760	36 225 Сельское население
Талас району	69 829	70 642	69 591	69 924	70 589 Таласский район
Айыл калкы	69 829	70 642	69 591	69 924	70 589 Сельское население
Талас шаары	39 547	40 308	40 831	41 917	42 640 г. Талас
Шаар калкы	39 547	40 308	40 831	41 917	42 640 Городское население

**16.2. Шаар жана айыл жерге аймактары
боюнча туруктуу калктын орточо
жылдык саны****16.2. Среднегодовая численность
постоянного населения по территории и
по городской и сельской местности**

	(адам)			(человек)	
	2019	2020	2021	2022 ¹	2023
Талас облусу	265 396	269 177	272 512	271 917	275 326 Таласская область
Шаар калкы	39 124	39 927	40 768	41 374	42 278 Городское население
Айыл калкы	226 272	229 250	231 744	230 543	233 048 Сельское население
анын ичинде:					в том числе:
Бакай-Ата району	52 260	53 014	53 630	54 340	54 965 Бакай-Атинский район
Айыл калкы	52 260	53 014	53 630	54 340	54 965 Сельское население
Айтматов району	67 576	68 647	69 611	70 878	71 833 Айтматовский район
Айыл калкы	67 576	68 647	69 611	70 878	71 833 Сельское население
Манас району	37 039	37 353	37 656	35 567	35 993 Манасский район
Айыл калкы	37 039	37 353	37 656	35 567	35 993 Сельское население
Талас району	69 397	70 236	70 847	69 758	70 257 Таласский район
Айыл калкы	69 397	70 236	70 847	69 758	70 257 Сельское население
Талас шаары	39 124	39 927	40 768	41 374	42 278 г. Талас
Шаар калкы	39 124	39 927	40 768	41 374	42 278 Городское население

¹ 2022-жылга маалыматтар Кыргыз Республикасынын 2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун жыйынтыгы боюнча кайра эсептелди.

¹ Данные за 2022 год пересчитаны от итогов переписи населения и жилищного фонда Кыргызской Республики 2022 года.

16.3. Шаар жана айыл жерге аймактары боюнча болгон калктын саны

(жылдын башына карата балоо, адам)

	2020	2021	2022	2023	2024	
Талас облусу	260 196	263 830	266 865	226 870	230 505	Таласская область
Шаар калкы	39 271	40 032	40 952	42 714	43 437	Городское население
Айыл калкы	220 925	223 798	225 913	184 156	187 068	Сельское население
анын ичинде:						
Бакай-Ата району	52 008	52 697	53 238	46 107	46 820	Бакай-Атинский район
Айыл калкы	52 008	52 697	53 238	46 107	46 820	Сельское население
Айтматов району	66 500	67 566	68 428	54 709	55 778	Айтматовский район
Айыл калкы	66 500	67 566	68 428	54 709	55 778	Сельское население
Манас району	34 043	34 348	34 650	28 822	29 287	Манасский район
Айыл калкы	34 043	34 348	34 650	28 822	29 287	Сельское население
Талас району	68 374	69 187	69 597	54 518	55 183	Таласский район
Айыл калкы	68 374	69 187	69 597	54 518	55 183	Сельское население
Талас шаары	39 271	40 032	40 952	42 714	43 437	г. Талас
Шаар калкы	39 271	40 032	40 952	42 714	43 437	Городское население

16.3. Численность наличного населения по территории и по городской и сельской местности

(оценка на начало года, человек)

16.4. Шаар жана айыл жерге аймактары боюнча болгон калктын орточо жылдык саны

(адам)

16.4. Среднегодовая численность наличного населения по территории и по городской и сельской местности

(человек)

	2019	2020	2021	2022 ¹	2023	
Талас облусу	258 232	262 013	265 348	225 279	228 687	Таласская область
Шаар калкы	38 847	39 652	40 492	42 172	43 075	Городское население
Айыл калкы	219 385	222 361	224 856	183 107	185 612	Сельское население
анын ичинде:						
Бакай-Ата району	51 598	52 352	52 968	45 838	46 463	Бакай-Атинский район
Айыл калкы	51 598	52 352	52 968	45 838	46 463	Сельское население
Айтматов району	65 962	67 033	67 997	54 288	55 243	Айтматовский район
Айыл калкы	65 962	67 033	67 997	54 288	55 243	Сельское население
Манас району	33 882	34 196	34 499	28 629	29 055	Манасский район
Айыл калкы	33 882	34 196	34 499	28 629	29 055	Сельское население
Талас району	67 943	68 780	69 392	54 352	54 851	Таласский район
Айыл калкы	67 943	68 780	69 392	54 352	54 851	Сельское население
Талас шаары	38 847	39 652	40 492	42 172	43 075	г. Талас
Шаар калкы	38 847	39 652	40 492	42 172	43 075	Городское население

¹ 2022-жылга маалыматтар Кыргыз Республикасынын 2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун жыйынтыгы боюнча кайра эсептелди.

¹ Данные за 2022 год пересчитаны от итогов переписи населения и жилищного фонда Кыргызской Республики 2022 года.

**16.5. 2023 жылдын аягына карата
туруктуу калкты жынысы жана курагы
боюнча бөлүштүрүү ¹**

**16.5. Распределение постоянного населения
по полу и возрасту на конец 2023 года ¹**

		(адам)	(человек)		
		бардык калк - все население			
Курагы		эркектер /			Возраст
		экөө тең / оба пола	аялдар /	женщины	
Талас облусу бардыгы:		277 144	139 933	137 211	Таласская область - всего:
анын ичинде					в том числе в
жаш курагы:(жыл)					возрасте:(лет)
	0-4	30 478	15 414	15 064	0-4
	5-9	33 467	17 114	16 353	5-9
	10-14	32 938	17 003	15 935	10-14
	15-19	29 176	15 102	14 074	15-19
	20-24	20 135	9 991	10 144	20-24
	25-29	18 006	9 186	8 820	25-29
	30-34	19 285	9 983	9 302	30-34
	35-39	17 705	9 072	8 633	35-39
	40-44	15 217	7 902	7 315	40-44
	45-49	13 249	6 892	6 357	45-49
	50-54	11 681	6 107	5 574	50-54
	55-59	10 128	4 921	5 207	55-59
	60-64	9 604	4 457	5 147	60-64
	65-69	7 206	3 268	3 938	65-69
	70-74	4 576	1 955	2 621	70-74
	75-79	2 005	769	1 236	75-79
	80-84	1 277	487	790	80-84
	85-89	736	226	510	85-89
	90-94	203	64	139	90-94
	95-99	57	16	41	95-99
100 жыл жана андан улуу		15	4	11	100 лет и старше

¹ 2022-жылга маалыматтар Кыргыз Республикасынын 2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун жыйынтыгы боюнча кайра эсептелди.

¹ Данные за 2022 год пересчитаны от итогов переписи населения и жилищного фонда Кыргызской Республики 2022 года.

**16.6. Төрөлгөндөгү жашоонун күтүлгөн
узактыгы**

**16.6. Ожидаемая продолжительность
жизни при рождении**

	(жылдардын саны)				(число лет)	
	2019	2020	2021	2022	2023	
Экөө тең	70,5	70,7	70,8	70,9	71,6	Оба пола
Эркектер	66,5	66,6	66,7	66,8	67,0	Мужчины
Аялдар	75,1	75,3	75,4	75,6	75,8	Женщины

**16.7. Шаардык жана айылдык калктын
эркектер менен аялдардын катышы**
**16.7. Соотношение мужчин и женщин
городского и сельского населения**

	(адам)		(человек)
	1000 аялга болгон эркектердин саны		
	Число мужчин на 1000 женщин		
	Баардык калк <i>Все население</i>	Шаардык калк <i>Городское население</i>	Айылдык калк <i>Сельское население</i>
2019	1 023	912	1 044
2020	1 021	908	1 043
2021	1 018	961	1 028
2022	1 018	953	1 030
2023	1 020	979	1 032

**16.8. 2023 жылдын аягына карата
этникалык курамы жана аймагы боюнча
туруктуу калктын саны**
**16.8. Численность постоянного населения
по этническому составу и территории на
конец 2023 года**

	(адам)					(человек)	
	Таласская область	Бакай- Атинский район	Айтматовс- кий район	Манасский район	Таласский район	г.Талас	
Бардык калк	277144	55 322	72368	36225	70589	42640	Все население
анын ичинде:							в том числе:
Кыргыздар	263598	55 061	67025	30903	70288	40321	Кыргызы
Азербайжандар	10	-	1	4	1	4	Азербайджанцы
Армяндар	1	-	-	1	-	-	Армяне
Белорустар	9	-	-	6	-	3	Белорусы
Грузиндер	7	-	-	-	-	7	Грузины
Дунгандар	31	-	-	28	1	2	Дунгане
Еврейлер	-	-	-	-	-	-	Евреи
Казактар	2 192	88	812	1 080	111	101	Казахи
Корейлер	30	4	4	7	3	12	Корейцы
Молдавандар	2	-	1	1	-	-	Молдаване
Немистер	139	24	4	24	8	79	Немцы
Орустар	3 199	85	562	782	106	1 664	Русские
Тажиктер	53	7	7	23	4	12	Таджики
Татарлар	127	2	21	69	4	31	Татары
Түрктөр	893	-	391	406	3	93	Турки
Түркмөндөр	57	3	22	20	3	9	Туркмены
Өзбектер	1 027	14	210	534	44	225	Узбеки
Уйгурлар	86	3	11	39	4	29	Уйгуры
Украиндер	44	-	7	15	2	20	Украинцы
Чечендер	20	14	3	1	2		Чеченцы
Эстондор	-	-	-	-	-	-	Эстонцы
Пакистан менен Индиянын элдери	9	-	-	-	-	9	народы Пакистана и Индии
Башка этникалык топтор	5 610	17	3 287	2 282	5	19	Другие этнические группы

**16.9. Аймак боюнча төрөлгөндөрдүн саны
жана төрөлүүнүн жалпы
коэффициенттери**

**16.9. Число родившихся и общий
коэффициент рождаемости по
территории**

	2019	2020	2021	2022 ¹	2023
Төрөлгөндөрдүн саны, адам					Число родившихся, человек
Талас облусу	6007	5785	5213	5153	6145 Таласская область
Бакай-Ата району	1239	1158	1105	1060	1284 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	1239	1158	1105	1060	1284 сельская местность
Айтматов району	1569	1503	1361	1388	1664 Айтматовский район
айыл жергеси	1569	1503	1361	1388	1664 сельская местность
Манас району	725	677	580	614	779 Манасский район
айыл жергеси	725	677	580	614	779 сельская местность
Талас району	1601	1506	1337	1041	1551 Таласский район
айыл жергеси	1601	1506	1337	1041	1551 сельская местность
Талас шаары	873	941	830	1050	867 г. Талас
Шаар жергеси	873	941	830	1050	867 городские поселения
Төрөлгөндөрдүн саны, калктын 1000не					Число родившихся, на 1000 населения
Талас облусу	22,6	21,5	19,1	19,0	22,3 Таласская область
Бакай-Ата району	23,7	21,8	20,6	19,5	23,3 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	23,7	21,8	20,6	19,5	23,3 сельская местность
Айтматов району	23,2	21,9	19,6	19,6	23,2 Айтматовский район
айыл жергеси	23,2	21,9	19,6	19,6	23,2 сельская местность
Манас району	19,6	18,1	15,4	17,2	21,6 Манасский район
айыл жергеси	19,6	18,1	15,4	17,2	21,6 сельская местность
Талас району	23,1	21,5	18,9	14,9	22,1 Таласский район
айыл жергеси	23,1	21,5	18,9	14,9	22,1 сельская местность
Талас шаары	22,3	23,6	20,3	25,4	20,5 г. Талас
Шаар жергеси	22,3	23,6	20,3	25,4	20,5 городские поселения

¹ 2022-жылга маалыматтар Кыргыз Республикасынын 2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун жыйынтыгы боюнча кайра эсептелди.

¹ Данные за 2022 год пересчитаны от итогов переписи населения и жилищного фонда Кыргызской Республики 2022 года.

**16.10. Аймак боюнча өлгөндөрдүн саны
жана өлүмдүн жалпы коэффициенттери**

**16.10. Число умерших и общие
коэффициенты смертности по
территории**

	2019	2020	2021	2022 ¹	2023
Өлгөндөрдүн саны, адам					Число умерших, человек
Талас облусу	1 432	1 813	1 636	1 307	1 351 Таласская область
Бакай-Ата району	270	350	317	244	258 Бакай-Атинский район
Айыл калкы	270	350	317	244	258 Сельское население
Айтматов району	338	403	333	310	329 Айтматовский район
Айыл калкы	338	403	333	310	329 Сельское население
Манас району	160	196	209	159	179 Манасский район
Айыл калкы	160	196	209	159	179 Сельское население
Талас району	426	525	465	289	343 Таласский район
Айыл калкы	426	525	465	289	343 Сельское население
Талас шаары	238	339	312	305	242 г. Талас
Шаар калкы	238	339	312	305	242 Городское население

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022 ¹	2023
Өлгөндөрдүн саны, калктын 1000не	Число умерших, на 1000 населения				
Талас облусу	5,4	6,7	6,0	4,8	4,9 Таласская область
Бакай-Ата району	5,2	6,6	5,9	4,5	4,7 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	5,2	6,6	5,9	4,5	4,7 сельская местность
Айтматов району	5,0	5,9	4,8	4,4	4,5 Айтматовский район
айыл жергеси	5,0	5,9	4,8	4,4	4,5 сельская местность
Манас району	4,3	5,2	5,5	4,5	5,0 Манасский район
айыл жергеси	4,3	5,2	5,5	4,5	5,0 сельская местность
Талас району	6,1	7,5	6,6	4,1	4,9 Таласский район
айыл жергеси	6,1	7,5	6,6	4,1	4,9 сельская местность
Талас шаары	6,1	8,5	7,6	7,4	5,7 г. Талас
Шаар жергеси	6,1	8,5	7,6	7,4	5,7 городские поселения

¹ 2022-жылга маалыматтар Кыргыз Республикасынын 2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун жыйынтыгы боюнча кайра эсептелди.

¹ Данные за 2022 год пересчитаны от итогов переписи населения и жилищного фонда Кыргызской Республики 2022 года.

16.11. Аймак боюнча 1 жашка чейинки өлгөн балдардын саны жана балдар өлүмүнүн коэффициенти

16.11. Число умерших детей в возрасте до 1 года и коэффициент младенческой смертности по территории

	2019	2020	2021	2022	2023
1 жашка чейинки өлгөн балдардын саны, адам	Число умерших детей в возрасте до 1 года, человек				
Талас облусу	103	131	108	74	79 Таласская область
Бакай-Ата району	7	-	12	3	2 Бакай-Атинский район
Айыл калкы	7	-	12	3	2 Сельское население
Айтматов району	10	12	14	9	9 Айтматовский район
Айыл калкы	10	12	14	9	9 Сельское население
Манас району	7	2	4	1	6 Манасский район
Айыл калкы	7	2	4	1	6 Сельское население
Талас району	6	7	9	3	- Таласский район
Айыл калкы	6	7	9	3	- Сельское население
Талас шаары	73	110	69	58	62 г. Талас
Шаар калкы	73	110	69	58	62 Городское население
Балдар өлүмү, төрөлгөндөрдүн 1000не	Младенческая смертность, на 1000 родившихся				
Талас облусу	17,2	22,6	20,7	14,4	12,9 Таласская область
Бакай-Ата району	5,7	-	10,9	2,8	1,6 Бакай-Атинский район
Айыл калкы	5,7	-	10,9	2,8	1,6 Сельское население
Айтматов району	6,4	8,0	10,3	6,5	5,4 Айтматовский район
Айыл калкы	6,4	8,0	10,3	6,5	5,4 Сельское население
Манас району	9,7	3,0	6,9	1,6	7,7 Манасский район
Айыл калкы	9,7	3,0	6,9	1,6	7,7 Сельское население
Талас району	3,8	4,7	6,7	2,9	- Таласский район
Айыл калкы	3,8	4,7	6,7	2,9	- Сельское население
Талас шаары	83,6	116,9	83,1	55,2	71,5 г. Талас
Шаар калкы	83,6	116,9	83,1	55,2	71,5 Городское население

16.12. Аймак боюнча никелешүүлөрдүн саны жана никелешүүнүн жалпы коэффициенттери

16.12. Число браков и общие коэффициенты брачности по территории

	2019	2020	2021	2022 ¹	2023	
Никелешүүлөрдүн саны, бирдик						Число браков, единиц
Талас облусу	1 654	1 487	1 729	2 121	2 003	Таласская область
Бакай-Ата району	355	297	344	458	441	Бакай-Атинский район
айыл жергеси	355	297	344	458	441	сельская местность
Айтматов району	448	372	431	537	517	Айтматовский район
айыл жергеси	448	372	431	537	517	сельская местность
Манас району	243	209	255	277	239	Манасский район
айыл жергеси	243	209	255	277	239	сельская местность
Талас району	389	378	433	572	524	Таласский район
айыл жергеси	389	378	433	572	524	сельская местность
Талас шаары	219	231	266	277	282	г. Талас
Шаар жергеси	219	231	266	277	282	городские поселения
Никелешүүлөрдүн саны, калктын 1000не						Число браков, на 1000 населения
Талас облусу	6,2	5,5	6,3	7,8	7,2	Таласская область
Бакай-Ата району	6,8	5,6	6,4	8,4	8,0	Бакай-Атинский район
айыл жергеси	6,8	5,6	6,4	8,4	8,0	сельская местность
Айтматов району	6,6	5,4	6,2	7,6	7,2	Айтматовский район
айыл жергеси	6,6	5,4	6,2	7,6	7,2	сельская местность
Манас району	6,6	5,6	6,8	7,8	6,6	Манасский район
айыл жергеси	6,6	5,6	6,8	7,8	6,6	сельская местность
Талас району	5,6	5,4	6,1	8,2	7,5	Таласский район
айыл жергеси	5,6	5,4	6,1	8,2	7,5	сельская местность
Талас шаары	5,6	5,8	6,5	6,7	6,7	г. Талас
Шаар жергеси	5,6	5,8	6,5	6,7	6,7	городские поселения

¹ 2022-жылга маалыматтар Кыргыз Республикасынын 2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун жыйынтыгы боюнча кайра эсептелди.

¹ Данные за 2022 год пересчитаны от итогов переписи населения и жилищного фонда Кыргызской Республики 2022 года.

16.13. Аймак боюнча ажырашуулардын саны жана ажырашуунун жалпы коэффициенттери

16.13. Число разводов и общие коэффициенты разводимости по территории

	2019	2020	2021	2022 ¹	2023	
Ажырашуулардын саны, бирдик						Число разводов, единиц
Талас облусу	484	395	441	519	556	Таласская область
Бакай-Ата району	99	87	68	104	111	Бакай-Атинский район
Айыл калкы	99	87	68	104	111	Сельское население
Айтматов району	112	78	87	132	118	Айтматовский район
Айыл калкы	112	78	87	132	118	Сельское население
Манас району	52	51	63	70	71	Манасский район
Айыл калкы	52	51	63	70	71	Сельское население
Талас району	118	113	118	119	155	Таласский район
Айыл калкы	118	113	118	119	155	Сельское население
Талас шаары	103	66	105	94	101	г. Талас
Шаар калкы	103	66	105	94	101	Городское население

Уландысы

Продолжение

	2019	2020	2021	2022 ¹	2023
Ажырашуулардын саны, калктын 1000ге					Число разводов, на 1000 населения
Талас облусу	1,8	1,5	1,6	1,9	2,0 Таласская область
Бакай-Ата району	1,9	1,6	1,3	1,9	2,0 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	1,9	1,6	1,3	1,9	2,0 сельская местность
Айтматов району	1,7	1,1	1,3	1,9	1,6 Айтматовский район
айыл жергеси	1,7	1,1	1,3	1,9	1,6 сельская местность
Манас району	1,4	1,4	1,7	2,0	2,0 Манасский район
айыл жергеси	1,4	1,4	1,7	2,0	2,0 сельская местность
Талас району	1,7	1,6	1,7	1,7	2,2, Таласский район
айыл жергеси	1,7	1,6	1,7	1,7	2,2 сельская местность
Талас шаары	2,6	1,7	2,6	2,3	2,4 г. Талас
Шаар жергеси	2,6	1,7	2,6	2,3	2,4 городские поселения

¹ 2022-жылга маалыматтар Кыргыз Республикасынын 2022-жылдагы эл жана турак жай фондун каттоонун жыйынтыгы боюнча кайра эсептелди.

¹ Данные за 2022 год пересчитаны от итогов переписи населения и жилищного фонда Кыргызской Республики 2022 года.

**16.14. Өлүмдүн негизги себептеринин
класстары боюнча өлгөндөрдүн саны**
(адам)

**16.14. Число умерших по основным
классам причин смерти**
(человек)

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардык себептер менен өлгөндөрдүн саны, адам	1432	1813	1636	1 307	1 351
<i>алардын ичинен:</i>					<i>Всего умерших от всех причин, человек</i>
айрым жугуштуу жана мите ооруларынан	21	29	4	15	23
зияндуу шишик жана жаңы пайда болуу ооруларынан	162	203	142	156	165
кан ооруларынан, кан жараткыч орган жана айрым бузулган, иммунитет механизмине таасир этчү оорулардан	-	1	2	1	1
эндокриндик системанын ооруларынан, тамактануунун бузулууларынан жана зат алмашуунун бузулушунан	12	16	11	12	13
психикалык бузулуулардан жана жүрүм-турумдун бузулушунан	-	1	-	5	4
нерв системасынын ооруларынан	17	16	15	19	21
кан айлануу системасынын ооруларынан	796	913	948	724	745
дем алуу органдарынын ооруларынан	65	129	58	51	80
тамак сиңирүү органдарынын ооруларынан	56	82	54	67	54
теринин ооруларынан жана тери алдындагы клетка бөлүкчөлөрүнөн	1	-	-	4	-
сөөк-булчуң системасынын оорусунан жана бириктирүүчү ткандардан	1	4	9	1	2

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
заара-жыныс тутумунун ооруларынан	14	21	10	14	9 болезней мочеполовой системы
энелердин өлүмү	1	4	2	5	3 беременности, родов и послеродового периода
төрөлгөндөн кийинки мезгилде пайда болгон айрым абалдардан	71	98	63	46	отдельных состояний, возникающие в перинатальном периоде
тубаса көрүнүштөрдөн (өсүүнүн бузулушу), кемтиктерден жана хромосом бузулууларынан	18	26	35	19	врожденных аномалий (пороков развития), деформаций и хромосомных нарушений
Клиникалык изилдөөлөрдө аныкталган ченемден четтелген симптомдор жана белгилер, башка рубрикаларда классификацияланган эмес	86	55	77	37	симптомы, признаки и отклонения от нормы, выявленные при клинических исследованиях, не классифицированных в других рубриках
сырттан болгон айрым таасирлердин натыйжасындагы жаракат алуулардан, уулануулардан	111	97	115	114	Травмы, отравлений и некоторых других последствий воздействия внешних причин
COVID-19	-	118	91	17	- COVID-19

16.15. Өлүмдүн негизги себептеринин

класстары боюнча өлгөндөрдүн жынысы боюнча саны

16.15. Число умерших по основным классам причин смерти по полу

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардык өлгөндөр, адам					Всего умерших, человек
Бардык калк	1432	1813	1636	1 307	1 351
алардын ичинен :					Все население
зыяндуу шишик жана жаңы пайда болуу оорулары	162	203	142	156	165
кан айлануу системасынын оорулары	796	913	948	724	754
дем алуу органдарынын оорулары	65	129	58	51	80
тамак сиңирүү органдарынын оорулары	56	82	54	67	54
сырттан болгон айрым таасирлердин натыйжасындагы жаракат алуулар, уулануулар	111	97	115	114	109
COVID-19	-	118	91	17	-
Эркектер	837	1062	935	824	808
алардын ичинен:					Мужчины
зыяндуу шишик жана жаңы пайда болуу оорулары	78	116	81	96	87
кан айлануу системасынын оорулары	448	503	498	432	421
дем алуу органдарынын оорулары	37	66	40	30	48

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
тамак сиңирүү органдарынын оорулары	38	58	41	46	36 <i>Болезни органов пищеварения</i>
сырттан болгон айрым таасирлердин натыйжасындагы жаракат алуулар, уулануулар	89	83	93	95	91 <i>Травмы, отравления и некоторые другие последствия воздействия внешних причин</i>
COVID-19	-	80	41	9	- <i>COVID-19</i>
Аялдар	595	751	701	483	543 Женщины
алардын ичинен:					из них:
зыяндуу шишик жана жаңы пайда болуу оорулары	84	87	61	60	78 <i>Новообразования</i>
кан айлануу системасынын оорулары	348	410	450	292	324 <i>Болезни системы кровообращения</i>
дем алуу органдарынын оорулары	28	63	18	21	32 <i>Болезни органов дыхания</i>
тамак сиңирүү органдарынын оорулары	18	24	13	21	18 <i>Болезни органов пищеварения</i>
сырттан болгон айрым таасирлердин натыйжасындагы жаракат алуулар, уулануулар	22	14	22	19	18 <i>Травмы, отравления и некоторые другие последствия воздействия внешних причин</i>
COVID-19	-	38	50	8	- <i>COVID-19</i>

16.16. Өлүмдүн негизги себептеринин класстары боюнча, негизги курактык топтор боюнча өлгөндөрдүн саны

16.16. Число умерших по основным классам причин смерти, по основным возрастным группам

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардык өлгөндөр, адам	1432	1813	1636	1 307	1 351
алардын ичинен:					<i>Всего умерших, человек из них от:</i>
Жугуштуу жана мите ооруларынан	21	29	4	15	23
Эмгекке жарамдуу жашка чейинкилер	2	3	-	3	4
Эмгекке жарамдуу курактагылар	15	21	4	9	13
Эмгекке жарамдуу жаштан улуулар	4	5	-	3	6
Зыяндуу шишик жана жаңы пайда болуу ооруларынан	162	203	142	156	165
Эмгекке жарамдуу жашка чейинкилер	5	1	5	2	3
Эмгекке жарамдуу курактагылар	64	82	69	73	57
Эмгекке жарамдуу жаштан улуулар	93	120	68	81	105

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Кан айлануу системасынын ооруларынан	796	913	948	724	745
					<i>Болезней системы кровообращения</i>
Эмгекке жарамдуу жашка чейинкилер	2	-	-	2	1 <i>Моложе трудоспособного возраста</i>
Эмгекке жарамдуу курактагылар	223	220	217	252	176 <i>Трудоспособном возрасте</i>
Эмгекке жарамдуу жаштан улуулар	571	693	731	470	568 <i>Старше трудоспособного возраста</i>
Дем алуу органдарынын ооруларынан	65	129	58	51	80 <i>Болезней органов дыхания</i>
Эмгекке жарамдуу жашка чейинкилер	13	16	21	14	19 <i>Моложе трудоспособного возраста</i>
Эмгекке жарамдуу курактагылар	15	33	10	14	15 <i>Трудоспособном возрасте</i>
Эмгекке жарамдуу жаштан улуулар	37	80	27	23	46 <i>Старше трудоспособного возраста</i>
Тамак сиңирүү органдарынын ооруларынан	56	82	54	67	54 <i>Болезней органов пищеварения</i>
Эмгекке жарамдуу жашка чейинкилер	3	-	2	-	1 <i>Моложе трудоспособного возраста</i>
Эмгекке жарамдуу курактагылар	34	52	39	51	35 <i>Трудоспособном возрасте</i>
Эмгекке жарамдуу жаштан улуулар	19	30	13	16	18 <i>Старше трудоспособного возраста</i>
Сырттан болгон айрым таасирлердин натыйжасындагы жаракат алуулардан, уулануулардан	111	97	115	114	109 <i>Травм, отравлений и некоторых других последствий внешних причин</i>
Эмгекке жарамдуу жашка чейинкилер	15	5	11	20	13 <i>Моложе трудоспособного возраста</i>
Эмгекке жарамдуу курактагылар	88	83	96	89	89 <i>Трудоспособном возрасте</i>
Эмгекке жарамдуу жаштан улуулар	8	9	8	5	7 <i>Старше трудоспособного возраста</i>
COVID-19	-	118	91	17	- <i>COVID-19</i>
Эмгекке жарамдуу жашка чейинкилер	-	-	-	-	- <i>Моложе трудоспособного возраста</i>
Эмгекке жарамдуу курактагылар	-	44	20	6	- <i>Трудоспособном возрасте</i>
Эмгекке жарамдуу жаштан улуулар	-	74	71	11	- <i>Старше трудоспособного возраста</i>

**16.17. Өлүмдүн негизги себептеринин
класстары боюнча 1 жашка чейинки
өлгөн балдардын саны**

**16.17. Число умерших детей в возрасте до
1 года по основным классам причин смерти**

	2019	2020	2021	2022	2023	
1 жашка чейинки бардык өлгөн балдар, адам	103	131	108	74	79	Всего умерших детей в возрасте до 1 года, человек
Жугуштуу жана мите оорулары	-	1	-	-	-	Инфекционные и - паразитарные болезни
Кан оорулары, кан мүчөлөр органдарынын	-	-	-	-	-	Болезни крови, кровеносных - органов
Эндокриндик системанын оорулары, тамактануунун бузулушу жана зат алмашуунун бузулушу	1	-	-	-	-	Болезни эндокринной системы, расстройства питания и нарушения - обмена веществ
Нерв системасынын оорулары	1	-	1	-	3	Болезни нервной системы
Кан айлануу системасынын оорулары	-	-	-	-	-	Болезни системы - кровообращения
Дем алуу органдарынын оорулары	8	7	10	8	13	Болезни органов дыхания
Тамак сиңирүү органдарынын оорулары	1	-	2	-	-	Болезни органов - пищеварения
Төрөлгөндөн кийинки мезгилде пайда болгон айрым абалдар	71	98	63	46	51	Отдельные состояния, возникающие в перинатальный период
Тубаса көрүнүштөр (өсүүнүн бузулушу), кемтиктер жана хромосом бузулуулары	18	22	27	16	8	Врожденные аномалии (пороки развития), деформации и хромосомные нарушения
аныкталган ченемден четтелген симптомдор жана белгилер, башка рубрикаларда	-	2	5	2	2	Симптомы, признаки и отклонения от норм не классифицированные в других рубриках
Сырттан болгон айрым таасирлердин натыйжасындагы жаракат алуулар, уулануулар	3	1	-	2	2	Травмы, отравления и некоторые другие последствия воздействия 2 внешних причин

**16.18. Талас обласунун калкынын
миграциясы**

**16.18. Миграция населения Таласской
области**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Мигранттардын саны - бардыгы						Число мигрантов - всего
келгендердин саны	1568	1191	2348	2749	2295	число прибывших
кеткендердин саны	2215	1529	2890	3411	3454	число выбывших
миграциялык өсүү, агым (-)	-647	-338	-542	-662	-1159	миграционный прирост, отток (-)

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Облус ичиндеги миграция	Внутриобластная миграция				
келгендердин саны	959	730	1575	1795	1492
кеткендердин саны	959	730	1575	1795	1492
миграциялык өсүү, агым (-)	-	-	-	-	-
Облустар аралык миграция	Межобластная миграция				
келгендердин саны	528	434	616	705	582
кеткендердин саны	1060	652	1060	1436	1780
миграциялык өсүү, агым (-)	-532	-218	-444	-731	-1198
Тышкы миграция	Внешняя миграция				
келгендердин саны	81	27	157	249	221
кеткендердин саны	196	147	255	180	182
миграциялык өсүү, агым (-)	-115	-120	-98	69	39
КМШ жана Балтика өлкөлөрү	со странами СНГ и Балтии				
келгендердин саны	77	27	143	217	183
кеткендердин саны	192	146	247	175	176
миграциялык өсүү, агым (-)	-115	-119	-104	42	7
КМШдан тышкары өлкөлөр	со странами вне СНГ				
келгендердин саны	4	-	14	32	38
кеткендердин саны	4	1	8	5	6
миграциялык өсүү, агым (-)	-	-1	6	27	32

16.19. Улуттар боюнча калктын тышкы миграциясы
(адам)

16.19. Внешняя миграция населения по национальностям
(человек)

	2019	2020	2021	2022	2023
Келгендердин саны - бардыгы	81	27	157	249	221
анын ичинде:	в том числе:				
кыргыздар	54	15	142	211	205
азербайжандар	-	-	-	-	-
беларустар	-	-	-	1	-
грузиндер	-	-	-	-	-
дунгандар	2	-	-	-	-
казактар	3	4	6	4	7
корейлер	-	-	-	-	-
немистер	2	1	-	1	-
орустар	12	5	1	7	1
тажиктер	-	-	-	-	-

Уландысы	Продолжение					
	2019	2020	2021	2022	2023	
татарлар	-	-	-	-	1	татары
түрктөр	1	-	1	2	1	турки
өзбектер	3	2	3	1	2	узбеки
уйгурлар	-	-	-	-	-	уйгуры
украиндер	2	-	-	-	-	украинцы
башка улуттар	2	-	4	22	4	другие национальности
Кеткендердин саны - бардыгы	196	147	255	180	182	Число выбывших - всего
анын ичинде:						в том числе:
кыргыздар	90	65	118	81	52	кыргызы
азербайжандар	-	-	-	-	-	азербайданцы
беларустар	-	-	1	2	-	беларусы
грузиндер	-	-	-	-	-	грузины
дунгандар	-	-	1	1	1	дунгане
казактар	17	5	9	13	11	казахи
корейлер	-	1	-	1	-	корейцы
немистер	2	4	6	-	2	немцы
орустар	24	22	28	18	27	русские
тажиктер	-	-	-	-	-	таджики
татарлар	1	-	-	1	1	татары
түрктөр	12	18	22	16	28	турки
өзбектер	8	4	7	2	2	узбеки
уйгурлар	2	-	-	-	1	уйгуры
украиндер	8	-	4	4	4	украинцы
башка улуттар	32	28	59	41	53	другие национальности
Миграциялык өсүү, агым (-)	-115	-120	-98	69	39	Миграционный прирост, отток (-)
анын ичинде:						в том числе:
кыргыздар	-36	-50	24	130	153	кыргызы
азербайжандар	-	-	-	-	-	азербайданцы
беларустар	-	-	-1	-1	-	беларусы
грузиндер	-	-	-	-	-	грузины
дунгандар	2	-	-1	-1	-1	дунгане
казактар	-14	-1	-3	-9	-4	казахи
корейлер	-	-1	-	-1	-	корейцы
немистер	-	-3	-6	1	-2	немцы
орустар	-12	-17	-27	-11	-26	русские
тажиктер	-	-	-	-	-	таджики
татарлар	-1	-	-	-1	-1	татары
түрктөр	-11	-18	-21	-14	-27	турки
өзбектер	-5	-2	-4	-1	-	узбеки
уйгурлар	-2	-	-	-	-1	уйгуры
украиндер	-6	-	-4	-4	-4	украинцы
башка улуттар	-30	-28	-55	-19	-49	другие национальности

**16.20. Калктын аймак боюнча тышкы
миграциясы**
(адам)

**16.20. Внешняя миграция населения по
территории**
(человек)

	2019	2020	2021	2022	2023
Келгендердин саны - бардыгы					Число прибывших-всего
Талас облусу	81	27	157	249	221 Таласская область
<i>анын ичинде:</i>					<i>в том числе:</i>
Бакай-Ата району	15	1	26	47	52 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	15	1	26	47	52 сельская местность
Айтматов району	3	-	54	55	41 Айтматовский район
айыл жергеси	3	-	54	55	41 сельская местность
Манас району	17	5	14	49	29 Манасский район
айыл жергеси	17	5	14	49	29 сельская местность
Талас району	17	10	36	54	47 Таласский район
айыл жергеси	17	10	36	54	47 сельская местность
Талас шаары	29	11	27	44	52 г. Талас
Шаар жергеси	29	11	27	44	52 городские поселения
Кеткендердин саны - бардыгы					Число выбывших-всего
Талас облусу	196	147	255	180	182 Таласская область
<i>анын ичинде:</i>					<i>в том числе:</i>
Бакай-Ата району	14	12	23	9	5 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	14	12	23	9	5 сельская местность
Айтматов району	61	48	94	64	70 Айтматовский район
айыл жергеси	61	48	94	64	70 сельская местность
Манас району	62	46	73	60	55 Манасский район
айыл жергеси	62	46	73	60	55 сельская местность
Талас району	24	11	28	11	9 Таласский район
айыл жергеси	24	11	28	11	9 сельская местность
Талас шаары	35	30	37	36	43 г. Талас
Шаар жергеси	35	30	37	36	43 городские поселения
Миграционный прирост, отток (-)					Миграционный прирост, отток (-)
Талас облусу	-115	-120	-98	69	39 Таласская область
<i>анын ичинде:</i>					<i>в том числе:</i>
Бакай-Ата району	1	-11	3	38	47 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	1	-11	3	38	47 сельская местность
Айтматов району	-58	-48	-40	-9	-29 Айтматовский район
айыл жергеси	-58	-48	-40	-9	-29 сельская местность
Манас району	-45	-41	-59	-11	-26 Манасский район
айыл жергеси	-45	-41	-59	-11	-26 сельская местность
Талас району	-7	-1	8	43	38 Таласский район
айыл жергеси	-7	-1	8	43	38 сельская местность
Талас шаары	-6	-19	-10	8	9 г. Талас
Шаар жергеси	-6	-19	-10	8	9 городские поселения

**16.21. Калктын аймак боюнча ички
(облустар аралык) миграциясы**
(адам)

**16.21. Внутренняя (межобластная)
миграция населения по территории**
(человек)

	2019	2020	2021	2022	2023
Келгендердин саны - бардыгы					Число прибывших-всего
Талас облусу	528	434	616	705	582 Таласская область
<i>анын ичинде:</i>					<i>в том числе:</i>
Бакай-Ата району	119	88	86	127	106 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	119	88	86	127	106 сельская местность
Айтматов району	140	148	147	156	134 Айтматовский район
айыл жергеси	140	148	147	156	134 сельская местность
Манас району	9	6	78	85	94 Манасский район
айыл жергеси	9	6	78	85	94 сельская местность
Талас району	161	120	170	180	120 Таласский район
айыл жергеси	161	120	170	180	120 сельская местность
Талас шаары	99	72	135	157	128 г. Талас
Шаар жергеси	99	72	135	157	128 городские поселения
бардыгы					Число выбывших-всего
Талас облусу	1060	652	1060	1436	1780 Таласская область
<i>анын ичинде:</i>					<i>в том числе:</i>
Бакай-Ата району	183	128	191	288	332 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	183	128	191	288	332 сельская местность
Айтматов району	286	190	251	346	376 Айтматовский район
айыл жергеси	286	190	251	346	376 сельская местность
Манас району	117	65	94	135	191 Манасский район
айыл жергеси	117	65	94	135	191 сельская местность
Талас району	283	167	285	353	498 Таласский район
айыл жергеси	283	167	285	353	498 сельская местность
Талас шаары	191	102	239	314	383 г. Талас
Шаар жергеси	191	102	239	314	383 городские поселения
Миграциялык өсүү, агым (-)					Миграционный прирост, отток (-)
Талас облусу	-532	-218	-444	-731	-1198 Таласская область
<i>анын ичинде:</i>					<i>в том числе:</i>
Бакай-Ата району	-64	-40	-105	-161	-226 Бакай-Атинский район
айыл жергеси	-64	-40	-105	-161	-226 сельская местность
Айтматов району	-146	-42	-104	-190	-242 Айтматовский район
айыл жергеси	-146	-42	-104	-190	-242 сельская местность
Манас району	-108	-59	-16	-50	-97 Манасский район
айыл жергеси	-108	-59	-16	-50	-97 сельская местность
Талас району	-122	-47	-115	-173	-378 Таласский район
айыл жергеси	-112	-47	-115	-173	-378 сельская местность
Талас шаары	-92	-30	-104	-157	-255 г. Талас
Шаар жергеси	-92	-30	-104	-157	-255 городские поселения

17. САЛАМАТТЫКТЫ САКТОО***17. ЗДРАВООХРАНЕНИЕ*****17.1. Саламаттыкты сактоо
уюмдарынын саны****17.1. Число медицинских учреждений**

	2019	2020	2021	2022	2023
Оорукана уюмдары	7	8	8	8	8 Больничные учреждения
Дарыгерлик уюмдар	2	2	4	4	4 Врачебные учреждения
Фельдшердик- акушердик пункттар	51	51	51	51	51 Фельдшерско-акушерские пункты
Үй-бүлөлүк дарыгерлер ичинен үй бүлөлүк дарыгерлердин тобу	3	3	1	1	1 Центры семейных медицины
Үй бүлөлүк врачтардын тобу - өз алдынча	22	22	33	36	36 в них ГСВ
Тез жардам берүү станциясы	1	1	3	3	Группа семейных врачей - 3 самостоятельные Станции скорой
Балдар үйү	11	12	12	12	12 медицинской помощи
	-	-	-	-	- Дома ребенка

**17.2. Медициналык
кызматкерлердин саны
(адам)****17.2. Численность медицинского
персонала
(человек)**

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	317	316	311	293	272 Всего
Терапевтер	12	13	12	17	19 Терапевты
Хирургдар	18	20	20	16	14 Хирурги
Акушер-гинекологдор	21	22	21	15	17 Акушеры-гинекологи
Офтальмологдор	6	5	4	3	3 Офтальмологи
Отоларингологдор	4	5	3	4	2 Отоларингологи
Невропатологдор	6	8	6	7	6 Невропатологи
Психиатрлар жана наркологдор	6	6	4	5	5 Психиатры и наркологи
Фтизиатрлар	8	6	7	4	5 Фтизиатры
Дермато-венерологдор	2	2	2	0	1 Дермато-венерологи
Рентголог жана радиологдор	6	6	6	0	0 Рентгологи и радиологи
Педиатрлар	7	6	7	8	10 Педиатры
Стоматологдор	21	19	19	19	16 Стоматологи
Дарылоо физкультура жана спорт дарыгерлери	-	-	-	-	Врачи по лечебной - физкультуре и спорту
Санитардык-эпидемияга каршы дарыгерлердин группасы	13	11	12	12	Врачи санитарно- противоэпидемической 11 группы
Лаборанттар	22	20	22	0	0 Лаборанты
Башкалар	171	170	146	158	137 Прочие
Биолог дарыгерлер	-	-	-	-	- Врачи биологи
Тиш доктурлар	23	21	20	25	26 Зубные врачи
Орто медициналык кызматкерлер	1237	1271	1253	1245	Средний медицинский 1250 персонал
Акушеркалар	74	77	100	78	79 Акушерки
Фельдшерлер	70	74	83	66	68 Фельдшера
Медициналык айымдар	943	966	956	896	894 Медицинские сестры
Фельдшер- лаборанттар	62	56	54	0	0 Фельдшеры - лаборанты

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Рентгенлаборанттар жана рентгентехниктер	16	16	15	0	14 <i>Рентгенолаборанты и рентгентехники</i>
Башкалар	62	64	37	195	184 <i>Прочие</i>
Ассистент фармацевтер	10	10	8	10	11 <i>Ассистенты фармацевтов</i>
* облустук медико-маалымдоо борборунун маалыматы боюнча			* на основании данных областного медико-информационного центра		

17.3. Ооруканадагы койкалардын саны

17.3. Число больничных коек

	2019	2020	2021	2022	2023
Бардыгы	663	669	699	665	662 <i>Всего</i>
Терапевтик	169	171	171	170	165 <i>Терапевтических</i>
Педиатрдык (соматикалык)	57	57	57	57	61 <i>Педиатрических (соматических)</i>
Хирургиялык	113	113	113	113	119 <i>Хирургических</i>
Онкологдук	-	-	-	-	- <i>Онкологических</i>
Туберкулездук	40	40	40	30	30 <i>Туберкулезных</i>
Инфекциондук	66	66	66	66	75 <i>Инфекционных</i>
Офтальмологдук	17	17	17	23	17 <i>Офтальмологических</i>
Отоларингологдук	-	-	-	-	12 <i>Отоларингологических</i>
Дермато-венерологдук	2	2	2	2	2 <i>Дермато-венерологических</i>
Наркологдук	10	10	10	10	10 <i>Наркологических</i>
Неврологиялык	28	26	26	28	28 <i>Неврологических</i>
Төрөгөн жана боюнда барлар	119	119	119	118	110 <i>Беременных и рожениц</i>
Койканын бардыгы	-	-	-	6	6 <i>Общих коек</i>
Койканын башкасы	-	15	45	9	- <i>Прочих коек</i>
гинекологиялык	23	23	23	23	17 <i>гинекологических</i>
психиатриялык	10	10	10	10	10 <i>психиатрических</i>
гемодиализ	9	-	-	-	- <i>гемодиализ</i>
* облустук медико-маалымдоо борборунун маалыматы боюнча			* на основании данных областного медико-информационного центра		

17.4. Негизги оорулуулардын группасынын оорулууларынын саны (учурлар)

17.4. Число заболеваний по основным группам болезней (случаев)

	2019	2020	2021	2022	2023
Биринчи белгиленген оорулардын санынын диагнозу	30 353	23 074	24 537	31 839	25 947 <i>Число заболеваний с впервые установленным диагнозом</i>
жуугуштуу жана мите ооруулары	2402	3025	2464	2185	1610 <i>Инфекционные и паразитарные болезни</i>
шишик ооруулары	346	227	190	345	342 <i>Новообразования</i>
кандын жана канды түзүү органдарынын оорулары	1405	631	958	1507	1268 <i>Болезни крови и кроветворных органов</i>

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Тамак сиңирүүнүн бузулушу, эндокриндик системасынын оорулары, сиңимдүүлүктүн, зат алмашуунун бузулушу	840	608	487	557	535 <i>Болезни эндокринной системы, расстройства питания, нарушения обмена веществ</i>
Психиканын жана жүрүм-турумдун бузулушу	271	131	82	249	175 <i>Психические расстройства и расстройства поведения</i>
Нерв системасынын оорулары	658	605	670	885	723 <i>Болезни нервной системы</i>
Көз оорулары жана ага байланыштуу оорулар	2623	453	547	549	462 <i>Болезни глаза и его придатков</i>
Кулак оорулары жана уңчу сымал бүртүктүн оорулары	770	586	417	729	357 <i>Болезни уха и сосцевидного отростка</i>
Кан айлануу системасынын оорусу	2338	1963	1307	1920	1438 <i>Болезни системы кровообращения</i>
Дем алуу органдарынын оорулары	9170	9584	12294	14013	11794 <i>Болезни органов дыхания</i>
Тамак сиңирүү органдарынын оорулары	1045	792	801	1111	840 <i>Болезни органов пищеварения</i>
Теринин астындагы клетчаткалардын оорулары	2107	908	624	1049	739 <i>Болезни кожи и подкожной клетчатки</i>
Заара жыныс системасынын оорулары	1440	653	902	1898	1265 <i>Болезни мочеполовой системы</i>
Кош бойлуу, төрөгөндөн кийинки мезгилдеги оорулар	1579	788	888	1367	1110 <i>Осложнения беременности, родов и послеродового периода</i>
Перинаталдык мезгилдеги өзгөчө түзүлгөн абалдар	77	42	31	40	20 <i>Отдельные состояния, возникающие в перинатальном периоде</i>
Туура эмес көрсөтүлгөн абалы жана белгиленген симптомдору	160	81	58	150	222 <i>Симптомы, признаки и неточно обозначенные состояния</i>
Тубаса аномалиялар (өнүгүүнүн жетишсиздиги)	113	65	56	179	95 <i>Врожденные аномалии (пороки развития)</i>
Уулануу жана жаракат алуу	1963	1053	960	1761	1707 <i>Травмы и отравления</i>
Сөөк -булчуң системасынын жана бириктирме ткандардын оорулары	1046	879	801	1345	- <i>Костно-мышечная система</i>

* облустук медико-маалымдоо борборунун маалыматы боюнча

* на основании данных областного медико-информационного центра

17.5. Оорунун негизги топтору боюнча калктын оору-сыркоолору

(100 мин адамга биринчи коюлган диагноз менен
ооругандардын катталган оору- сыркоолордун саны)

17.5. Заболеваемость по отдельным группам болезней

(число случаев с впервые установленным диагнозом
на 100 тыс населения)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	11445,3	8572	9004	11709,8	9487,0	Таласская область
Жугуштуу жана мите ооруулары	905,7	1123,8	904,2	803,6	588,7	Инфекционные и паразитарные болезни
Кандын жана канды түзүү органдырынын ооруулары	529,8	234,4	351,5	554,2	463,6	Болезни крови и кроветворных органов
Эндокриндик системасынын ооруулары, сиңимдүүлүктүн, за т алмашуунун бузулушу	316,7	225,9	178,7	204,9	195,6	Болезни эндокринной системы, расстройства питания, нарушения обмена веществ
Кан айлануу системасынын ооруулары	881,6	729,3	479,6	706,1	525,8	Болезни системы кровообращения
Дем алуу органдарынын ооруулары	3457,8	3560,5	4511,4	5153,7	4312,2	Болезни органов дыхания
Тамак сиңирүү органдарынын ооруулары	394,0	294,2	293,9	408,6	307,1	Болезни органов пищеварения
анын ичинен : райондордо						в том числе по районам:
Бакай-Ата району	6547,9	6388,9	6097,3	8130,8	4386,4	Бакай-Атинский район
Жугуштуу жана мите ооруулары	555,6	1150,6	755,2	418,0	450,5	Инфекционные и паразитарные болезни
кандын жана канды түзүү органдырынын ооруулары	314,2	382,9	423,3	510,1	252,7	Болезни крови и кроветворных органов
Эндокриндик системасынын ооруулары, сиңимдүүлүктүн, за т алмашуунун бузулушу	164,8	186,7	216,3	180,5	174,0	Болезни эндокринной системы, расстройства питания, нарушения обмена веществ
Кан айлануу системасынын ооруулары	695,4	620,6	330,0	561,7	269,2	Болезни системы кровообращения
Дем алуу органдарынын ооруулары	2243,3	2957,7	2571,3	3642,7	1674,0	Болезни органов дыхания
Тамак сиңирүү органдарынын ооруулары	151,3	56,6	98,8	217,3	111,7	Болезни органов пищеварения
Айтматов району	15437	12832,3	12206,4	16196,1	14416,5	Айтматовский район
Жугуштуу жана мите ооруулары	1077	1513,5	896,4	723,6	730,7	Инфекционные и паразитарные болезни
Кандын жана канды түзүү органдырынын ооруулары	1174,8	257,8	495,6	911,1	1060,3	Болезни крови и кроветворных органов
Эндокриндик системасынын ооруулары, сиңимдүүлүктүн, зат алмашуунун бузулушу	171,9	234,5	132,2	121,3	109,4	Болезни эндокринной системы, расстройства питания, нарушения обмена веществ
Кан айлануу системасынын ооруулары	1235,6	1000,8	679,5	971,8	841,5	Болезни системы кровообращения

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Дем алуу органдарынын оорулары	3931,9	5569,1	5593,9	6602,3	5990,2
Тамак сиңирүү органдарынын оорулары	614,8	386,0	359,1	555,7	396,9
Манас району	5367,6	6995,4	8952,1	11005,6	7603,4
Жугуштуу жана мите оорулары	791,9	1180,6	871	1412,9	952,5
Кандын жана канды түзүү органдарынын оорулары	137,8	337,3	459,4	634,8	209,5
Эндокриндик системасынын оорулары, сиңимдүүлүктүн, зат алмашуунун бузулушу	435,1	329,3	106,2	362,4	385,5
Кан айлануу системасынын оорулары	440,5	2524,6	438,2	486,0	184,4
Дем алуу органдарынын оорулары	1743,2	2594,2	5576,8	6185,4	4567,0
Тамак сиңирүү органдарынын оорулары	78,4	396,2	228,4	401,7	251,4
Талас району	7183,0	4699,9	7770,3	7118,9	6041,5
Жугуштуу жана мите оорулары	828,5	818,7	996,5	720,6	429,2
Кандын жана канды түзүү органдарынын оорулары	243,5	121,0	203,3	339,5	226,0
Эндокриндик системасынын оорулары, сиңимдүүлүктүн, зат алмашуунун бузулушу	370,3	158	208,9	133,2	117,3
Кан айлануу системасынын оорулары	948,1	598,0	359,9	449,9	284,7
Дем алуу органдарынын оорулары	2775,2	1929,2	4703,1	3520,1	3237,5
Тамак сиңирүү органдарынын оорулары	203,2	111,1	156,7	246,4	221,7
Талас шаары	24409,2	12432,7	9551,6	17038,6	15102,6
Жугуштуу жана мите оорулары	1322,3	901,6	983,6	1060,4	482,1
Кандын жана канды түзүү органдарынын оорулары	583,1	100,2	169,3	292,3	336,5
Эндокриндик системасынын оорулары, сиңимдүүлүктүн, зат алмашуунун бузулушу	562,7	285,5	223,2	364,7	338,9
Кан айлануу системасынын оорулары	818,4	891,6	581,3	1060,4	1016,7
Дем алуу органдарынын оорулары	7094,6	4681,0	3897,7	6509,7	6470,2
Тамак сиңирүү органдарынын оорулары	974,4	678,7	738,3	686,0	599,0

* облустук медико-маалымдоо борборунун маалыматы боюнча

* на основании данных областного медико-информационного центра

**17.7. Карылар жана майыптар үчүн
үй-интернаттары жана балдар үй-
интернаттары**

**17.7. Дома-интернаты для
престарелых и инвалидов и детские
дома-интернаты**

	2019	2020	2021	2022	2023
Карылар жана майыптар үчүн үй-интернаттары жана балдар үй-интернаттары - бардыгы	2	2	2	2	2
Үй-интернаттардагы орундардын саны - бардыгы	130	180	180	180	180
анын ичинен койканын саны:					
кары жана майып адамдар үчүн	130	180	180	180	180
майып балдар үчүн	-	-	-	-	-

Дома-интернаты для
престарелых и инвалидов и
детей-инвалидов - всего

Число мест в домах
интернатах - всего

их них число коек:
для престарелых и
инвалидов-взрослых
для инвалидов-детей

**17.8. Үй-интернаттарда
жашагандардын саны**

**17.8. Численность проживающих в
домах - интернатах**

(адам)	2019	2020	2021	2022	2023
Майыптардын саны - бардыгы	125	149	129	168	169
анын ичинде:					
кары жана майып адамдар үчүн саны	125	149	129	168	169
тарбиялануучулардын саны (майып балдардын саны)	-	-	-	-	-

Численность инвалидов -
всего

в том числе:

численность
престарелых и
инвалидов-взрослых

численность
воспитанников
(инвалидов-детей)

**17.9. Өндүрүштөгү бөөдө кырсыктан
зыян тарткандардын саны**
**17.9. Численность пострадавших при
несчастных случаях на производстве**

(адам)					(человек)
	2019	2020	2021	2022	2023
Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча:	3	1	-	-	По видам экономической 1 деятельности:
Пайдалуу кендерди казуу	1	-	-	-	- Добыча полезных ископаемых
Электр энергия, газ, буу жана кондицияланган аба менен камсыздоо (жабдуу)	1	-	-	-	- Обеспечение (снабжение) электроэнергией, газом, паром и кондиционированным воздухом
Курулуш	1	-	-	-	- Строительство
Мамлекеттик башкаруу жана коргоо	-	1	-	-	1 Государственное управление и оборона

**17.10. Өлүмгө алып келген
өндүрүштөгү бөөдө кырсыктардан
жабыркагандардын саны**
**17.10. Численность пострадавших при
несчастных случаях на производстве
со смертельным исходом**

(адам)					(человек)
	2019	2020	2021	2022	2023
Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча:	-	-	-	-	По видам экономической 1 деятельности:
Мамлекеттик башкаруу жана коргоо	-	-	-	-	1 Государственное управление и оборона

18. БИЛИМ БЕРҮҮ ***18. ОБРАЗОВАНИЕ *****18.1. Билим берүү уюмдарынын түрлөрү жана менчик формасы боюнча саны.****18.1. Число учреждений образования по видам и формам собственности**

	2019	2020	2021	2022	2023
Мамлекеттик					Государственные
Мектепке чейинки уюмдар	65	67	72	75	78 Дошкольные организации
Жалпы билим берүүчү уюмдар	112	112	113	113	113 Общеобразовательные организации
Атайын муктаждыктары бар балдардын мектептери	1	1	1	1	1 Школы для детей со специальными нуждами
Башталгыч профессионалдык билим берүү уюмдар	6	6	6	6	6 Образовательные организации начального профессионального образования
Орто профессионалдык билим берүү уюмдар	4	4	4	4	4 Образовательные организации среднего профессионального образования
Жогорку профессионалдык билим берүү уюмдар	1	1	1	1	1 Образовательные организации высшего профессионального образования
Мамлекеттик эмес					Негосударственные
Мектепке чейинки уюмдар	1	1	1	3	3 Дошкольные организации
Жалпы билим берүүчү уюмдар	6	6	6	5	5 Общеобразовательные организации
Орто профессионалдык билим берүү уюмдар	1	1	1	1	1 Образовательные организации среднего профессионального образования

18.2. Уюмдардын түрлөрү жана менчик формасы боюнча балдардын, окуучулардын, студенттердин саны.**18.2. Численность детей, учащихся и студентов по видам и формам собственности учреждений**

	(адам)				(человек)
	2019	2020	2021	2022	2023
Мамлекеттик					Государственные
Мектепке чейинки уюмдар	8489	8327	8740	9092	9283 Дошкольные организации
Жалпы билим берүүчү уюмдар	57338	58399	59265	59176	60495 Общеобразовательные организации
Атайын муктаждыктары бар балдардын мектептери	123	127	124	120	120 Школы для детей со специальными нуждами
Башталгыч профессионалдык билим берүү уюмдар	1461	1438	1278	1291	1291 Образовательные организации начального профессионального образования

Уландысы	Продолжение				
	2019	2020	2021	2022	2023
Орто профессионалдык билим берүү уюмдар	2251	2477	2400	2385	2939
Жогорку профессионалдык билим берүү уюмдар	1651	1699	1871	2003	1969
Мамлекеттик эмес					Негосударственные
Мектепке чейинки уюмдар	25	20	25	127	124
Жалпы билим берүүчү уюмдар	1451	1397	1278	1245	1315
Орто профессионалдык билим берүү уюмдар	247	275	261	261	261

* Талас облустук билим беруу уюмдарынын маалыматынан алынды

* по данным Таласского областного управления образования

18.3. Жалпы билим берүүчү мектептердин, орто кесиптик профессионалдык билим берүүчү уюмдарынын бүтүрүүчү окуучулардын саны

(адам)

18.3. Численность выпускников общеобразовательных школ, выпуск специалистов профессиональными учебными заведениями

(человек)

	2019	2020	2021	2022	2023
Жалпы билим берүүчү уюмдар	1962	2316	2128	2779	2733
Башталгыч профессионалдык билим берүү уюмдар	1592	1267	1969	1270	1257
Орто профессионалдык билим берүү уюмдар	789	781	618	715	718
Жогорку профессионалдык билим берүү уюмдар	329	362	411	356	393

18.4. Мекемелердин түрлөрү жана менчик формасы боюнча тарбиялоочулардын жана мугалимдердин саны

18.4. Численность воспитателей и преподавателей по видам и формам собственности учреждений

	(адам)					(человек)
	2019	2020	2021	2022	2023	
Мектепке чейинки уюмдар	389	402	422	479	510	Дошкольные организации
Жалпы билим берүүчү уюмдар	3733	3811	3844	3970	4024	Общеобразовательные организации
Атайын муктаждыктары бар балдардын мектептери	21	20	16	17	18	Школы для детей со специальными нуждами
Башталгыч профессионалдык билим берүү уюмдар	198	205	201	157	157	Образовательные организации начального профессионального образования
Орто профессионалдык билим берүү уюмдар	178	174	160	165	203	Образовательные организации среднего профессионального образования
Жогорку профессионалдык билим берүү уюмдар	128	86	83	83	81	Общеобразовательные организации высшего профессионального образования

18.5. Искусство мектеби жана көркөм, балдар музыкалык мектептери

18.5. Детские музыкальные, художественные школы и школы искусств

	2019	2020	2021	2022	2023	
Балдардын музыкалык мектептердин саны	3	3	3	3	3	Число детских музыкальных школ, единиц
Музыкалык мектептерде окуучулардын саны						Число учащихся в музыкальных школах
окуу жылдын башына карата	336	347	347	325	330	на начало учебного года, человек
Музыкалык мектептерде иштеп жаткан педагогика кызматкерлердин саны, адамдар	30	32	30	32	30	Численность педагогических работников музыкальных школ, человек

18.6. Маданият уюмдарынын санынын түрлөрү боюнча

18.6. Число культурных учреждений по видам

	2019	2020	2021	2022	2023	
Библиотекалардын саны	73	74	74	75	75	Массовые библиотеки
Клуб уюмдары	43	43	43	43	43	Клубные учреждения
Театрлар	1	1	1	1	1	Театры
Киноорнотуулар	2	1	2	2	1	Киноустановки
Музейлер	6	5	5	5	7	Музеи

19. ТУРАК - ЖАЙ ФОНДУ**19. ЖИЛИЩНЫЙ ФОНД****19.1. Турак жай фондунун менчик формасы**

(квдраттык метр)

19.1. Жилищный фонд по формам собственности

(квдратных метров)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	3 764 835	3 814 603	3 878 072	3 945 216	3 986 692	Всего
Мамлекеттик	10 339	9 413	9 706	10 769	11 268	Государственный
Жеке	3 754 496	3 805 190	3 868 366	3 934 447	3 975 424	Частный

19.2. Турак жай фондунун түрлөрүн жабдуу

(квдраттык метр)

19.2. Оборудование жилищного фонда по видам

(квдратных метров)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	2 668 418	2 698 694	2 737 847	2 767 440	2 786 618	Всего
Суу түтүктөрү менен	984 400	994 039	1 008 772	1 016 146	1 022 703	Водопроводом
Канализациялары менен	231 800	249 625	249 699	259 482	261 445	Канализацией
Борбордоштурулган жылыткыч менен	923 300	939 311	943 793	957 291	959 211	Центральным отоплением
Ванна (душ) менен	185 200	192 910	195 096	203 862	211 670	Ваннами (душем)
Газ менен	695 000	695 213	699 264	699 389	704 547	Газом
Ысык суу менен	61 600	68 127	70 003	74 309	86 027	Горячим водоснабжением
Полдо турган электр плиталары менен	403 700	407 828	410 124	417 077	407 949	Напольными электроплитами
Телефон менен	398 700	398 794	397 289	393 050	239 372	Телефоном

19.3. Бир адамдын турак жай менен камсыз болушу

(квдраттык метр 1 адамга)

19.3. Обеспеченность жильем в расчете на одного человека

(квдратных метров на 1 человека)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бир адамга жалпы аянт - бардыгы	14,1	14,1	14,1	14,1	14,4	Общая площадь на одного человека - всего
Шаар жергесинде	20,4	20,4	20,0	20,2	19,8	Городские поселения
Айыл жергесинде	13,1	13,0	13,0	17,0	13,4	Сельская местность

19.4. Аймак боюнча бир адамдын турак жай менен камсыз болушу

(жалпы аянтынын бир квадраттык метри 1 адамга)

19.4. Обеспеченность жильем в расчете на одного человека по территории

(квадратных метров общей площади на 1 человека)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу	14,1	14,1	14,1	14,1	14,4	Таласская область
Бакай-Ата району	12,2	12,3	12,2	12,2	12,4	Бакай-Атинский район
Айтматов району	13,8	13,8	13,8	13,9	14,1	Айтматовский район
Манас району	11,1	11,1	11,1	11,9	12,1	Манасский район
Талас району	13,8	13,8	13,8	14,5	14,6	Таласский район
Талас шаары	20,4	20,3	20,3	20,2	20,2	г. Талас

19.5. Шаарларды жана калктуу пунктарды жакшыртуу жана санитардык тазалоо көрсөткүчтөрү

19.5. Показатели деятельности предприятий, предоставляющих коммунальные услуги

	2019	2020	2021	2022	2023	
Талас облусу - бардыгы						Таласская область - всего
Көчөдөгү канализация түйүнүнүн бириндеген узундугу, бириндеген аралык миң км	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	Одиночное протяжение уличной канализационной сети по месту расположения, км
Өткөрүлгөн агын суулар - бардыгы, миң. м3	442,3	442,3	545,3	539,9	592,3	Пропущено сточных вод - всего, тыс. м3
Жалпы пайдаланылуучу мончолордун саны, бирдик	67	63	68	70	65	Число бань общественного пользования, единиц
Жалпы пайдалануудагы отургузулган бак-дарактардын аянты, гектар	192,4	192,4	205,8	213,8	224,1	Общая площадь всех зеленных насаждений, га
Көчөлөрдүн, өтүүчү жолдордун жана жээктеги көчөлөрдүн жарыктандырылган бөлүгүнүн узундугу, км	186,9	194,9	167,7	448,8	448,8	Протяжение освещаемых частей улиц, проездов и улиц-набережных, км
Шаардын аймак						Городская местность
Көчөдөгү канализация түйүнүнүн бириндеген узундугу, бириндеген аралык, км	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	Одиночное протяжение уличной канализационной сети по месту расположения, км
Өткөрүлгөн агын суулар - бардыгы, миң. м3	442,3	442,3	545,3	539,9	592,3	Пропущено сточных вод - всего, тыс. м3
Айыл аймак						Сельская местность
Көчөдөгү канализация түйүнүнүн бириндеген узундугу, бириндеген аралык, км	-	-	-	-	-	Одиночное протяжение уличной канализационной сети по месту расположения, км
Өткөрүлгөн агын суулар - бардыгы, миң. м3	-	-	-	-	-	Пропущено сточных вод - всего, тыс. м3

20. КЫЛМЫШТУУЛУК ***20. ПРАВОНАРУШЕНИЯ *****20.1. Катталган кылмыштардын түрлөрү боюнча саны****20.1. Число зарегистрированных преступлений по видам**

	2019	2020	2021	2022	2023
Катталган кылмыштар - бардыгы	737	724	1132	734	715
анын ичинен:					
Өлтүрүү жана өлтүрүүгө болгон аракет	3	5	3	6	6
Ден соолукка атайылап оор залакат келиртүү	5	4	6	4	7
Зордуктоо жана зордуктоого аракет кылуу	14	5	7	8	6
Тоноо	23	15	25	19	12
Карактап кол салуу	1	1	1	3	1
Уурулук	196	168	155	278	226
Баңги каражаттарын мыйзамсыз жүгүртүүсүнө байланыштуу кылмыштар	27	25	39	41	51
Зөөкүрлүк	40	31	19	13	22
Жол кыймылынын эрежелерин бузуу жана транспорт каражат-тарынын пайдалануу	25	15	12	8	13

Зарегистрировано преступлений - всего из них:

Убийство и покушения на убийство
Умышленное причинение тяжкого вреда здоровью
Изнасилование и покушение на изнасилование
Грабеж
Разбой
Кража

Преступления, связанные с незаконным оборотом наркотиков
Хулиганство

Нарушение правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств

20.2. Кылмыш кылган адамдардын курамы жашы жана жынысы боюнча**20.2. Численность выявленных лиц, совершивших преступления по полу и возрасту**

	2019 ¹	2020	2021	2022	2023
Кылмыш кылып кармалган адамдар	954	1 054	976	708	657
анын ичинен: кылмыш кылган					
14-17 жаштагылар	67	47	83	41	29
18-24 жаштагылар	100	133	115	114	86
25-29 жаштагылар	128	115	91	88	74
30 жаш жана андан улуулар	648	759	686	465	468
анын ичинде: жынысы боюнча					
Эркектер	834	910	838	650	569
Аялдар	120	144	138	58	88

Выявлено лиц, совершивших преступления из них: по возрасту

14-17 лет

18-24 лет

25-29 лет ²

30 лет и старше ³

в том числе: по полу

Мужчины

Женщины

¹ 2019-жылдан - кылмыштарды жана жосунсуз жоруктарды кошкондо.

² 2019-жылдан - 25-28 жашка чейин.

³ 2019-жылдан - 29 жаш жана андан улуу.

¹ С 2019 года - включая лиц, совершивших преступления и проступки.

² С 2019 года - 25-28 лет.

³ С 2019 года - 29 лет и старше.

21. КУРЧАП ТУРГАН ЧӨЙРӨ**21. ОКРУЖАЮЩАЯ СРЕДА****21.2. Атмосфераны булгоочу зыяндуу заттар****21.2. Выбросы загрязняющих веществ в атмосферный воздух**

	(тонна /жыл)		(тонн /год)			
	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	261,304	261,304	1066,880	1318,158	1325,606	Всего
Кагуу	102,277	102,277	436,945	735,279	753,577	Твердых
Газ түрүндөгү жана суюктуктар	159,027	159,027	629,935	582,879	572,029	Газообразных и жидких
анын ичинен:						из них:
Улуу ангидрит	82,489	82,489	232,922	226,509	222,598	Сернистый ангидрид
Көмүртек кычкылы	71,184	71,184	284,134	272,666	265,461	Окись углерода
Азот кычкылы	5,354	5,354	78,111	73,646	73,913	Окислы азота
Газ түрүндөгү башкалар	-	-	30,723	10,058	10,054	Прочие газообразные

21.3. Коруктар жана улуттук жаратылыш парктары**21.3. Заповедники и природные национальные парки**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Улуттук жаратылыш парктарынын саны	2	2	2	2	2	Число природных национальных парков
Алардын аянты, га	75501,5	75501,5	75501,5	75501,5	75501,5	Их площадь, га
Коруктардын саны	-	-	-	-	-	Число заповедников
Алардын аянты, га	-	-	-	-	-	Их площадь, га

21.4. Токой чарбасы**21.4. Лесное хозяйство**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Токой фондунун аянты, миң гектар*	53,6	53,6	53,6	53,6	53,6	Площадь лесного фонда, тыс. га*
анын ичинен: Аянттын токой менен капталышы, миң га*	37,8	37,8	37,8	37,8	37,8	в том числе: Площадь покрытая лесом, тыс. га*
Токойлорду калыбына келтирүү, гектар	205,2	190,5	29,4	154,6	332,5	Лесовосстановление, га
Кыйылган бактар, тыгыз куб.м.	218,4	415,3	258,6	178,2	330,2	Вырублено древесины, плотных куб.м

* Жерди бөлүштүрүү жана кыймылсыз мүлккө болгон укуктарды каттоо боюнча Талас облусунун аймактык башкармалыктарынын маалыматы боюнча (үчтүн айынын 1-не карата)

* по данным региональных управлений по землеустройству и регистрации прав на недвижимое имущество Таласской области (на 01 января)

22. ТУРИЗМ ЖАНА ЭС АЛУУ

22. ТУРИЗМ И ОТДЫХ

22.1. Туризм ишканалары, уюмдары
жана эс алуу мекемелери22.1. Предприятия, организации
туризма и учреждения отдыха

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	12	7	7	15	16	Всего
Мейманканалар жана жайгаштыруунун ушул сыяктуу каражаттары	6	2	4	10	11	Гостиницы и аналогичные средства размещения
Эс алуу үйлөрү	1	-	-	-	-	Дома отдыха
Ден соолукту чыңдоочу спорттук лагерлер	2	2	-	2	2	Спортивно- оздоровительные лагеря
Турфирмалар жана туроператорлор, саякат жана экскурсия бюросу	1	1	-	1	1	Турфирмы и туроператоры, бюро путешествий и экскурсий
Жаратылыш парктары жана коруктар	1	1	1	1	1	Природные парки и заповедники
Башка туризм ишканалары Эс алуу базасы, башка эс алуу уюмдары (турбазадан башка)	1	1	1	-	-	Другие предприятия туризма
	1	1	1	1	1	База отдыха, другая организация отдыха (кроме турбаз)

22.2. Туризм ишканаларына,
уюмдарына жана мекемелерине
келген келүүчүлөрдүн (туристтердин)
саны
(адам)22.2. Число посетителей (туристов)
посетивших предприятия,
организации туризма и учреждения
отдыха.
(человек)

	2019	2020	2021	2022	2023	
Бардыгы	124 961	28 218	65 408	69 199	110 180	Всего
Мейманканалар жана жайгаштыруунун ушул сыяктуу каражаттары	2 691	1 232	2 746	4 603	5 507	Гостиницы и аналогичные средства размещения, единиц
Санатордук-курорттук мекемелер жана башка жайгаштыруунун адистеш тирилген каражаттары	1 652	-	460	2 755	2 383	Санаторно-курортные учреждения и другие специализированные средства размещения
Турфирмалар, туроператорлор, саякат жана экскурсия бюросу	732	4	0	2	2	Турфирмы и туроператоры, бюро путешествий и экскурсий
Жаратылыш парктары жана коруктар	666	36	1 068	2 555	3 472	Природные парки и заповедники
Башка туризм ишканалары	119 220	26 946	61 134	59 284	98 818	Другие предприятия туризма

23. КАЛКТЫН ЖАШОО ДЕНГЭЭЛИ**23. УРОВЕНЬ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ****23.1. Калктын жашоо деңгээли****23.1. Уровень жизни населения**

	2019	2020	2021	2022	2023	
Жакырчылыктын деңгээли (%)	13,3	12,5	23,5	23,9	23,2	Уровень бедности (%)
Өтө жакырчылыктын деңгээли (%)	0	0	2,6	2,2	4,2	Уровень крайней бедности (%)
Таза ичүүчү сууга кирүү (%)	99,3	99,7	99,7	99,6	99,5	Доступ к чистой питьевой воде (%)
Энергетикалык баалуулугу (ккал)	2462,2	2558,6	2443,9	2478,2	2605,4	Энергетическая ценность (ккал)
белоктор (г)	64,4	67,6	65,5	67,1	73,1	белки (г)
майлар (г)	76,0	77,0	71,4	73,1	79,9	жиры (г)
Жашоо минимуму (калктын жан башына орточо; айга сом менен)						Минимальный потребительский бюджет (сомов):
Бардыгы	4310,09	4948,93	5753,97	6608,32	7129,69	Все население
Эмгекке жөндөмдүү	4826,25	5580,64	6489,54	7405,92	7982,16	Трудоспособное
Пенсионерлер	3855,23	4432,41	5135,91	5901,31	6341,26	Пенсионеры
Балдар	3648,89	4132,01	4806,85	5587,29	6047,16	Дети
Республикалык орто катыш деңгээлине жан башына орточо кирешенин деңгээли (%)	85,04	93,55	86,23	87,9	86,5	Соотношение уровня среднедушевых доходов в регионах к среднереспубликанскому уровню, (%)

Кыскача методологиялык түшүндүрмөлөр

Краткие методологические пояснения

Реалдуу сектор

Ишканалар жана уюмдар

Бөлүмдө статистикалык бирдиктердин жалпы мамлекеттик регистринин (СББМР) маалыматтар базасына киргизилген Кыргыз Республикасынын иштеп жаткан чарба жүргүзүүчү субъектилери жөнүндө маалыматтар берилген.

СББМР - бул Кыргыз Республикасынын аймагында чарба жүргүзүп жаткан бардык субъектилерди: ишканаларды, уюмдарды, бирикмелерди, мекемелерди, дыйкан (фермер) чарбаларын жана жеке ишкерлерди мамлекеттик эсепке алуунун жана идентификациялоонун бирдиктүү системасы.

СББМРдин субъектилерин эсепке алуу жана маалыматтарын актуалдаштыруу иши мамлекеттик статистика органдары тарабынан бардык администрациялык-аймактык деңгээлдеги мамлекеттик органдары жана аткаруу бийлигинин органдары менен бирдикте ишке ашырылат.

СББМР чөлкөмдөр, экономика ишмердигинин түрлөрү, менчик формасы, уюштуруу укук формасы боюнча ишкердикти жүргүзүшкөн чарба жүргүзүүчү субъектилердин саны жөнүндө маалыматтарды алуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылат.

Улуттук эсеп системасы

Кыргыз Республикасында Улуттук эсеп системасы (УЭС) 1993-жылдан тартып түзүлө баштаган. Ал базар мамилелерине өтүп жаткан өлкөнүн экономикасынын уюштуруу жана иштөө өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен түзүлгөн.

Улуттук эсеп системасынын мааниси экономиканын өнүгүшүндөгү кайталап өндүрүү процессинин ар кандай баскычындагы жалпы көрсөткүчтөрдү эсептеп чыгууда жана аларды өз ара байланыштырууда турат. Кайталап өндүрүүнүн ар бир баскычына атайын эсеп же эсептер тобу туура келет. Ошентип өндүрүлгөн товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн наркынын, ошондой эле кошумча нарктын кыймылын өндүрүлгөндөн тартып пайдаланууга чейин байкоого мүмкүнчүлүк түзүлөт.

Системанын негизги көрсөткүчү болуп **ички дүң продукт** эсептелет, ал өлкөбүздүн экономикасынын бардык тармактарында өндүрүлгөн жана акыркы керектөөгө, топтоого жана экспортко багытталган товарлар менен кызмат көрсөтүүлөрдүн наркын мүнөздөйт.

Ички дүң продукт (ИДП) өндүрүү баскычында экономика тармактарынын же секторлорунун дүң кошумча нарктарын кошуу жолу менен алынат.

Улуттук эсептер системасында экономикалык операцияларды эсепке алуу, операциялар жүргүзүлгөн мезгилдеги (ошол учурдагы) баалар ме-

Реальный сектор

Предприятия и организации

В разделе приводятся данные о действующих хозяйствующих субъектах Кыргызской Республики, включенных в базу данных Единого государственного регистра статистических единиц (ЕГРСЕ).

ЕГРСЕ представляет собой единую систему государственного учета и идентификации всех субъектов хозяйственной деятельности на территории Кыргызской Республики: предприятий, организаций и объединений, учреждений, крестьянских (фермерских) хозяйств и индивидуальных предпринимателей.

Учет субъектов и актуализация данных ЕГРСЕ осуществляется органами государственной статистики во взаимодействии с государственными органами и органами исполнительной власти на всех административно-территориальных уровнях.

ЕГРСЕ обеспечивает возможность получения данных о количестве субъектов хозяйственной деятельности по регионам, видам экономической деятельности, формам собственности, организационно-правовым формам.

Система национальных счетов

Система национальных счетов (СНС) начала формироваться в Кыргызской Республике с 1993г. Она построена с учетом специфики организации и функционирования экономики страны, находящейся на переходном этапе к рыночным отношениям.

Суть системы национальных счетов сводится к расчету обобщающих показателей развития экономики на различных стадиях процесса производства и взаимной увязке этих показателей между собой. Каждой стадии производства соответствует специальный счет или группа счетов. Таким образом, имеется возможность проследить движение стоимости произведенных товаров и услуг, а также добавленной стоимости, от производства до использования.

Ключевым показателем системы является **валовой внутренний продукт**, характеризующий стоимость товаров и услуг, произведенных в стране во всех отраслях экономики и предназначенных для конечного потребления, накопления и экспорта.

Валовой внутренний продукт (ВВП) на стадии производства получается путем суммирования валовых добавленных стоимостей секторов или отраслей экономики.

Учет экономических операций в системе национальных счетов осуществляется в ценах на момент их совершения (в текущих ценах). ВВП оценивается в

нен жүргүзүлөт. ИДП учурдагы рыноктук баалар менен бааланат. Рыноктук баа - акыркы сатып алуучунун баасы, ал соода-транспорттук үстөк бааларды, өндүрүүгө жана импортко карата салыктарды камтыйт, жана өндүрүүгө жана импортко карата субсидияларды камтыбайт.

Инвестициялар

Инвестициялар - ишкерчилик жана ишмердиктин башка түрүндөгү объекттердеги капиталдын узак мөөнөттүү салымдары түрүндө ишке ашырылуучу чыгымдарынын жыйындысы. Бул чарба же башка иш-аракеттер тармагындагы акчалай жана башка материалдык салымдар (максаттуу салымдар, пайлар, акциялар жана башка баалуу кагаздар, технологиялар, машиналар, жабдуулар, лицензиялар, анын ичинде товардык белгилер, кредиттер, башка мүлк же мүлктүк укуктар), ошондой эле чет өлкөлүк мамлекеттердин юридикалык жактардын жана жарандардын интеллектуалдык менчик укугун бериши.

Тике чет өлкөлүк инвестициялар бир өлкөнүн физикалык жана юридикалык жактары (тике инвесторлор) башка өлкөнүн (чет өлкөлүк инвестициялары бар ишканалардын) чарбалык бирдигин ашыруучу инвестицияларды чагылдырат. Тике инвестиция катары тике инвестордун ишкананын капиталында катышуу формасында капитал киргизүүлөрү гана эмес, тике инвестор менен тике инвестициялануучу ишкананын ортосундагы инвестициялардын башка бардык формасы катары классификацияланат. Тике инвестициялар акционердик капиталга, финансылык лизинг кайра инвестицияланган пайдага жана башка капиталга (карыз милдеттенмелери менен операцияларга) бөлүнөт.

Акционердик капитал - ишканалардын салынган анык каражаттары, туунду ишканалардын бардык акциялары жана тике инвестор тарабынан ишке ашырылган капиталдын башка салымдары.

Кайра инвестицияланган пайда - ишкананын пайдасындагы тике инвестордун үлүшү, бул үлүш бөлүштүрүлбөстөн, ишкананын ишмердигине инвестордун катышуусун кеңейтүүгө багытталган.

Башка капиталдар чет өлкөлүк тике инвестиция формасында кредиттерди, займдарды (анын ичинде дебитордук жана кредитордук карыздарды) берүү боюнча операцияларды камтыйт, алар тике инвестор менен тике инвестициялануучу ишкананын ортосунан орун алган.

Курулуш

Подряддык иштердин наркына жаңы курулуш, реконструкция, кеңейтүү жана техникалык кайра жабдуу боюнча иштер, капиталдык жана кезектеги ремонт иштери, башка подряддык иштер (иштетип, жөнгө салуу, бургулап жардыруу, өстүрүүчү-лүк техникалык ж.б.) иштер кирет.

Курулуш боюнча бардык нарктык көрсөткүчтөр иш жүзүндөгү азыркы баа менен, өсүү (азаюу) темпи салыштырма баа менен берилген, анда салыштырма баа катары 1991-ж. 1-январындагы сметалык баа кабыл алынган.

текущих рыночных ценах. Рыночная цена - цена конечного покупателя, она включает торговые-транспортные наценки, налоги на производство и импорт и не включает субсидии на производство и импорт.

Инвестиции

Инвестиции - совокупность затрат, реализуемых в форме долгосрочных вложений капитала в объекты предпринимательской и других видов деятельности. Это денежные и материальные вклады в сферу хозяйственной и иной деятельности (целевые вклады, паи, акции и другие ценные бумаги, технологии, машины, оборудование, лицензии, в том числе на товарные знаки, кредиты, любое другое имущество или имущественные права), а также передача права на интеллектуальную собственность иностранными государствами, юридическими лицами и гражданами.

Прямые иностранные инвестиции представляют собой инвестиции, осуществляемые физическими и (прямой инвестор), в целях принятия участия в управлении хозяйственной единицей другой страны (предприятие с иностранными инвестициями). В качестве прямых инвестиций классифицируются не только капиталовложения прямого инвестора в форме участия в капитале предприятия, но и все другие формы инвестиций, происходящих между прямым инвестором и предприятием прямого инвестирования. Прямые инвестиции подразделяются на акционерный капитал, финансовый лизинг, реинвестированную прибыль и прочий капитал (операции с долговыми обязательствами).

Акционерный капитал - фактически вложенные средства предприятия, все акции дочерних предприятий и другие вложения капитала, осуществленные прямым инвестором.

Реинвестированная прибыль - доля прямого инвестора в прибыли предприятия, которая была не распределена, а направлена к расширению его участия в деятельности предприятия.

Прочий капитал в форме прямых иностранных инвестиций охватывает операции по предоставлению кредитов, займов (в том числе дебиторской и кредиторской задолженности), которые имеют место между прямым инвестором и предприятием прямого инвестирования.

Строительство

В стоимость подрядных работ включаются работы по новому строительству, реконструкции, расширению и техническому перевооружению, а также по капитальному и текущему ремонту, другие подрядные работы (пусконаладочные, буровзрывные, культурно-технические работы и др.).

Все стоимостные показатели по строительству приведены в фактически действовавших ценах, темпы роста (снижения) рассчитаны в сопоставимых ценах, в качестве которых приняты сметные цены на 1 января 1991г.

Өнөр жай

Өнөр жай продукциясынын көлөмү чарба жүргүзүүчү субъекттер өндүргөн өнөр жай продукциясы, өндүрүштүк мүнөздөгү иш жана тейлөө көлөмүнүн маалыматтарынын суммасы катары аныкталат. Экономикалык ишмердиктин жана аймактын түрлөрү боюнча ай сайын жана жыл сайын нарк түрүндө эсепке алынат. Продукциянын көлөмү тууралуу маалыматтар отчеттук жылда болгон баа менен келтирилет. Өнөр жай ишканасынын продукциясынын көлөмү завод ыкмасы менен ички завод жүгүртүү нарксыз аныкталат. Даяр продукцияны чыгарган ишкана тарабынан акы төлөбөнгөн сурооталап берүүчүнүн чийки зат менен материалдарынын наркы продукциянын көлөмүнө кирбейт.

Өнөр жай өндүрүшүнүн физикалык көлөмүнүн индекси - салыштырылып жаткан мезгилдин ичиндеги өндүрүлгөн материалдык баалуулуктардын массасынын (санынын) өзгөрүшүн мүнөздөөчү салыштырма көрсөткүч. Физикалык көлөмдүн индекси продукциялардын физикалык көлөмүнүн динамикасын талдоодо пайдаланылат. Продукциянын көлөмүнүн жеке жана жыйынтыкталган индекстери болот. Жеке индекс бир продукттун чыгарылышынын өзгөрүлүшүн чагылдырат жана салыштырылып жаткан мезгилдин ичиндеги продукциянын көлөмү менен натуралдык-буумдук эсептелишинин катышы катары аныкталат. Продукциянын физикалык көлөмүнүн жыйынтыкталган индекси продукциялардын бир нече түрлөрүн камтыган физикалык көлөмдүн агрегацияланган өзгөрүүлөрүн мүнөздөйт. Индекс төмөнкүнү билдирет: продукциянын физикалык көлөмүнүн гана өзгөрүүсүнүн натыйжасында бардык продукциянын өндүрүлүшү да өзгөрөт. Продукциянын физикалык көлөмүнүн индексин эсептөө үчүн өнөр жай боюнча жалпы жана ишмердиктин түрлөрү боюнча кийинки агрегациялана турган товарлардын белгиленген тобу боюнча продукциялардын натуралдык көрсөткүчүнүн динамикасына негизделген ыкма пайдаланылат.

Өнөр жай продукциясынын натуралай өндүрүлүшү, эреже катары, продукциянын дүң чыгарылышы боюнча көрсөтүлөт, башкача айтканда, ишкананын ичинде өнөр жай-өндүрүштүк муктаждыкка колдонулган продукцияны жана иштетүү үчүн берилген чийки затты кошкондо чагылдырылат. Иштетүү үчүн берилген чийки зат - түзүлгөн келишимге ылайык өнөр жай продукциясын иштеп чыгаруу үчүн башка ишканага берилген тапшырыкчынын чийки заты.

Айыл чарбасы, токой чарбасы жана балык уулоочулук

Мамлекеттик чарбалар - мүлкү жана пайдасы мамлекеттин менчиги катары эсептелген юридикалык жактар.

Жамааттык чарбалар өзүнө айыл чарба кооперативдерин, акционердик коомдорду, бардык түрдөгү шерик тештикерди, ассоциацияларды, бирикмелерди

Промышленность

Объем производства промышленной продукции определяется как сумма данных об объеме производства промышленной продукции, работ и услуг промышленного характера, произведенных хозяйствующими субъектами. Учитывается в стоимостном выражении в целом, по видам экономической деятельности и территории с месячной и годовой периодичностью. Данные об объеме продукции приводятся в ценах, действовавших в отчетном году. Объем продукции промышленного предприятия определяется по заводскому методу без стоимости внутризаводского оборота. Стоимость сырья и материалов заказчика, не оплачиваемых предприятием - изготовителем готовой продукции, в объем продукции не включается.

Индекс физического объема промышленного производства - относительный показатель, характеризующий изменение массы (количества) произведенных материальных благ в сравниваемых периодах. Индекс физического объема используется при анализе динамики физического объема продукции. Различаются индивидуальные и сводные индексы объема продукции. Индивидуальные отражают изменение выпуска одного продукта и исчисляются как отношение непосредственно объемов продукции в натурально-вещественном исчислении в сравниваемых периодах. Сводный индекс физического объема продукции характеризует агрегированные изменения физического объема, включающие в себя несколько видов продукции. Индекс показывает, как изменился выпуск всей продукции результате изменения только ее физического объема. Для исчисления индекса физического объема продукции используется метод, основанный на динамике натуральных показателей продукции по установленному набору товаров с последующей агрегацией по видам деятельности и в целом по промышленности.

Производство промышленной продукции в натуральном выражении приводится, как правило, по валовому выпуску продукции, т.е. включая продукцию, израсходованную на промышленно-производственные нужды внутри данного предприятия и выработанную из давальческого сырья. Давальческое сырье - это сырье, принадлежащее заказчику и переданное на промышленную переработку другим предприятиям для производства из него продукции в соответствии с заключенными договорами.

Сельское хозяйство, лесное хозяйство и рыболовство

Государственные хозяйства - юридические лица, имущество и прибыль которых являются собственностью государства.

Коллективные хозяйства включают в себя сельскохозяйственные кооперативы, акционерные общества, товарищества всех видов, ассоциации, объеди-

Экономикалык ишмердиктин түрлөрүнүн мамлекеттик классификаторуна (ЭИМК 3) ылайык «**Балык уулоочулук**» тармагына суу биоресурстарын колдонуу, тактап айтканда балык уулоо, рак сыяктууларды, үлүл кабыктарын жана башка биоресурстарын уулоо жана жыйноо кирет.

Айыл чарба продукцияларынын физикалык көлөмүнүн индексин эсептөө үчүн анын көлөмүнүн туруктуу баадагы көрсөткүчү пайдаланылат.

Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн айдоо аянттары - жазгы эгиндер (жазгы-түшүм берүүчү) айдалып бүткөндөн кийинки айыл чарба өсүмдүктөрү себилген аянт. Айдоо аянтынын курамына, күзгү-кышкы мезгилдерде үшүк алгандарын чыгарып салгандан кийинки, мурдагы жылдын күзүндө айдалган күздүк эгиндер, кезектеги жылдагы бардык жазгы айдап-себүүлөр, керектен чыккан күздүктөрдүн ордуна себилген жерлер кошо, ошондой эле мурдагы жылдагы көп жылдык чөптөрдүн сакталып калган аянттары кирет.

Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн дүң жыйымы өзүнө негизги, ошондой эле кайра себилген, катар аралык өсүмдүктөрдөн жыйналган продукциялардын көлөмүн да камтыйт.

Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн түшүмдүүлүгү - аянт бирдигинен алынган айыл чарба продукцияларынын орточо түшүмдүүлүгүн мүнөздөөчү көрсөткүч.

Малдын башы 1-январдагы абалы боюнча жыл сайын өткөрүлүүчү текши эсепке алуунун негизинде белгиленет жана малдын тийиштүү түрүнүн бардык жаш курагынын башын камтыйт. Топоздордун саны ири мүйүздүү малдардын курамында эсептелет.

Союлуучу мал жана канаттуулар (тирүүлөй салмакта) - этке союлуучу малдын жана канаттуулардын пайдаланылышынын натыйжасын билдирүүчү көрсөткүч. **Эт өндүрүү (союлгандан кийинки салмакта)** өзүнө малдын жана канаттуулардын этинин бардык түрүн, тоң май чийки затын, тамак аш субпродуктуларын камтыйт.

Сүтгүн өндүрүлүшү иш жүзүндө уйдан, эчкиден, бээден саалган сүттөрдү, алар сатып өткөрүлгөнүнө же чарбада пайдаланылгандыгына карабастан көрсөтүлөт.

Жүндүн өндүрүлүшү иш жүзүндө койдон, эчкиден кыркылып алынган жүндөрдү көрсөтөт, алардын сатып өткөрүлгөндүгүнө, же чарбалык муктаждыктарга пайдаланылганына карабастан. Жүндүн салмагы кой кыркылгандан кийинки, башкача айтканда, жуулбаган жүндүн салмагы боюнча көрсөтүлөт.

Жумуртка өндүрүүгө үй канаттууларынын бардык түрлөрүнөн алынган жумурткалар, жөжө чыгарууга калтырылгандары кошо камтылат.

Транспорт

Жүктөрдү ташуу (жүктөрдү ташуулардын көлөмү) - транспорт менен ташылган жүктөрдүн көлөмү, тонна менен.

Автоунаа транспорту менен жүк ташуулар,

В вид деятельности «Рыболовство» в соответствии с Государственным классификатором видов экономической деятельности (ГКЭД 3) включается: использование водных биоресурсов, а именно ловля рыбы, ловля и сбор ракообразных, раковин и прочих биоресурсов.

Для исчисления индексов физического объема продукции сельского хозяйства используется показатель ее объема в постоянных ценах.

Посевные площади сельскохозяйственных культур - площадь, занятая посевами сельскохозяйственных культур к концу сева яровых культур (весенне-продуктивная). В состав посевной площади включаются озимые посевы осени предшествующего года за вычетом погибших в осенне-зимний период, все яровые посевы текущего года, включая посевы по погибшим озимым, а также сохранившиеся площади многолетних трав посева прошлых лет.

Валовой сбор сельскохозяйственных культур включает в себя объем собранной продукции, как с основных, так и с повторных посевов.

Урожайность сельскохозяйственных культур - показатель, характеризующий средний сбор сельскохозяйственной продукции с единицы площади.

Поголовье скота по состоянию на 1 января устанавливается на основе ежегодных сплошных учетов и включает поголовье всех возрастных групп соответствующего вида скота. Поголовье яков учитывается в составе крупного рогатого скота.

Скот и птица на убой (в живом весе) - показатель, характеризующий результат использования скота и птицы для забоя на мясо. **Производство мяса (в убойном весе)** включает мясо всех видов скота и птицы, жир-сырец, пищевые субпродукты.

Производство молока характеризуется фактически надоенным коровьим, козьим и кобылым молоком, независимо от того, было ли оно реализовано или потреблено в хозяйстве.

Производство шерсти включает всю фактически настриженную овечью, козью шерсть, независимо от того, была ли она реализована или использована на внутрихозяйственные нужды. Вес шерсти называется физический, полученный непосредственно после стрижки овец, т.е. невытои шерсти.

Производство яиц включает их сбор от всех видов домашней птицы, включая яйца, используемые на воспроизводство птицы (инкубация и др.).

Транспорт

Перевозки грузов (объем перевозок грузов) - количество грузов в тоннах, перевезенных транспортом.

Перевозки грузов автомобильным транспортом отражают данные о коммерческих перевозках гру-

транспорт уюмдары жана жеке ишкерлер тарабынан аткарылган жүктөрдүн коммерциялык ташуулары жагындогу маалыматтарды чагылдырат.

Транспорттук жүк ташуунун жүгүртүлүшү - жүктөрдү ташуулар боюнча транспорт иштеринин көлөмү. өлчөө бирдиги тонна-километр болуп саналат, б.а. 1 тонна жүктүн 1 километр аралыгына ташылышы. Бардык ташуу сапарлары боюнча көбөйтүндүлөрдү кийин кошуу жолу менен тонналарда ташылган жүктөрдүн ар бир партиясынын салмагын ташуулардын аралыгына көбөйтүү жолу менен аныкталат.

Транспорт менен жүргүнчүлөрдү ташуулар өлкөнүн аймагында жана эл аралык катташууда транспорттун бардык түрлөрү менен ташылган жүргүнчүлөрдүн санын мүнөздөйт.

Жүргүнчүлөрдү ташуунун жүгүртүлүшү - жүргүнчүлөрдү ташуу боюнча транспорттун иштеринин көлөмү. Өлчөө бирдиги жүргүнчү-километр болуп саналат, б.а. жүргүнчүнүн 1 километр аралыкка жетиши. Бардык ташуу сапарлары боюнча көбөйтүндүлөрдү кийин кошуу жолу менен ташуу аралыгына ташуулардын ар бир позициясы боюнча жүргүнчүлөрдүн санына көбөйтүү жолу менен аныкталат.

Жол-транспорт кырсыктары - анын натыйжасында адамдар каза болгон же жарадар болгон, кыймылдагы механикалык транспорт каражаттарынын биринин катышуусу менен болгон кырсык окуя.

Байланыш

Почта байланышы - почта жөнөтүүлөрүн жана почта байланышынын башка кызматтарын көрсөтүүсүн кабыл алууну, иштеп чыгууну, сактоону, ташууну, жеткирүүнү (тапшырууну) жана жөнөтүүнү камсыз кылуучу техникалык жана транспорттук өндүрүштүк-технологиялык комплексин берүүчү байланыштын түрү.

Электрбайланышы - белгилерди, сигналдарды, үн маалыматын, жазуу түрүндөгү текстти, сүрөттөрдү, үндөрдү же радио системасы, зым, оптика же башка электрмагниттик системалар боюнча башка белгилердин бардык нурланууну, берүүнү же кабыл алууну берүүчү байланыштын түрү.

Уюлдук кыймылдуу байланыш кызмат көрсөтүүлөрү - бул кыймылдуу уюлдук электр байланышынын желелер каражаты боюнча электр байланыш оператору тарабынан колдонуучуларга көрсөтүлө турган электр байланышынын кызмат көрсөтүүсү.

Почта жана чабарман ишмердиги боюнча кызмат көрсөтүүлөрдөн түшкөн кирешелер - колдонуудагы тарифтер боюнча почта жана чабарман ишмердиги боюнча көрсөтүлгөн кызматтардын бардык көлөмдөрү үчүн эсептелген акча каражаттары. Кошумча наркка карата салыксыз иш жүзүндө колдонуудагы баалар боюнча келтирилет.

Телекоммуникациялар жаатындагы кызмат көрсөтүүлөрдөн түшкөн кирешелер - колдонуудагы

зов, выполненных транспортом организаций и индивидуальных предпринимателей.

Грузооборот транспорта - объем работы транспорта по перевозкам грузов. Единицей измерения является тонно-километр, т.е. перемещение 1 тонны груза на расстояние в 1 километр. Определяется умножением веса каждой партии перевезенных грузов в тоннах на расстояние перевозки с последующим суммированием произведений по всем поездкам

Перевозки пассажиров транспортом характеризуют число пассажиров, перевезенных всеми видами транспорта на территории страны и в международном сообщении.

Пассажирооборот - объем работы транспорта по перевозкам пассажиров. Единицей измерения является пассажиро-километр, т.е. перемещение пассажира на расстояние в 1 километр. Определяется умножением количества пассажиров по каждой позиции перевозки на расстояние перевозки с последующим суммированием произведений по всем поездкам.

Дорожно-транспортное происшествие - происшествие, совершенное с участием хотя бы одного, находившегося в движении механического транспортного средства, в результате чего погибли или ранены люди.

Связь

Почтовая связь - вид связи, представляющий собой производственно-технологический комплекс технических и транспортных средств, обеспечивающих прием, обработку, хранение, перевозку, доставку (вручение) почтовых отправлений и оказание иных услуг почтовой связи.

Электросвязь - вид связи, представляющий собой любые излучения, передачу или прием знаков, сигналов, голосовой информации, письменного текста, изображений, звуков или иных сообщений по радиосистеме, проводной, оптической или другим электромагнитным системам.

Услуги сотовой подвижной электросвязи - услуги электросвязи, оказываемые пользователями услуг оператором электросвязи посредством сети сотовой подвижной электросвязи

Доходы от услуг почтовой и курьерской деятельности - денежные средства, начисленные за весь объем оказанных услуг почтовой и курьерской деятельности по действующим тарифам. Данные приведены в фактически действовавших ценах без учета налога на добавленную стоимость.

Доходы от услуг в области телекоммуникаций - денежные средства, начисленные за весь объем

тарифтер боюнча телекоммуникациялар жаатындагы көрсөтүлгөн кызматтардын бардык көлөмдөрү үчүн эсептелген акча каражаттары. Кошумча наркка карата салыксыз иш жүзүндө колдонуудагы баалар боюнча келтирилет.

Рыноктук кызмат көрсөтүүлөр жана соода

Кызмат көрсөтүү - бул керектөөчүлөрдүн тапшырыгы боюнча өндүрүүчүлөр тарабынан ишке ашырылган ишмердиктин түрлөрү, аларды өндүрүү процессинде жаңы материалдык-буюмдук продукт жаралбайт, бирок, болгон продуктунун сапаты же ишмердиктин түрү өзгөрөт.

Рыноктук кызмат көрсөтүүлөр - сатуу же сатып алуу объекти болуп эсептелген кызмат көрсөтүү, мында өндүрүүчүлөрдүн чыгымдары сатып өткөрүүдөн түшкөн акчанын эсебинен жабылат.

Чекене соода жүгүртүү - бул төлөм карталары (электрондук акчалар) аркылуу банктык эсеп ачпастан жеке жактын тапшырмасы боюнча нактадай эсептешүү же кредиттик карточкалар, банктык эсептешүү чектери боюнча, аманатчылардын эсептеринен которуулар боюнча жеке пайдалануу же үй чарбасында колдонуу үчүн элге сатылган керектөө товарларынын наркын билдирет. Буюм-терим, аралаш жана азык-түлүк базарларында сатылган товарлардын соодасын да камтыйт.

Дүң соода жүгүртүү - чекене сатуучуларга, өнөр жай, уюштуруучулук же кесиптик керектөөчүлөргө же башка дүң сатуучуларга, ошондой эле товарларды сатып алуу учурунда аларды кайра сатып өткөрүү максатында мындай адамдардын жана компаниялардын атынан иштеген агенттерге жаңы же мурун колдонулган товарларды сатууну (кайра сатууну) өзүнө камтыйт.

Мейманканалар жана башка кыска мөөнөткө жашай турган жайлардын жүгүртүүсү өзүнө жашап туруу үчүн берилген орундан түшкөн акчанын көлөмүн ичине камтыйт.

Ресторан, кафе, бар, ашкананын жүгүртүүсү - бул калкка сатылган өзүмдүк тамак-аш азыктарынын наркы, ошондой эле иштетилбеген, ошол эле жерде керектөө үчүн сатылган кулинардык товарлардын наркы.

Соода жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жүгүртүүсүнүн физикалык көлөмүнүн индекстери - салыштыруу мезгил ичинде салыштырмалуу баалардагы соода жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жүгүртүүсүнүн көлөмдөрүнүн өзгөрүүлөрүнүн мүнөздөөчү салыштырма көрсөткүч.

Эмгек

Эмгекке жарактуу калктын санына 16 жаштан тартып жалпы белгиленген пенсиялык куракка чейинки жаштагы эркектер жана аялдар киргизилди.

Экономикалык жактан активдүү калктын, иштеген жана жумушсуз адамдардын саны жөнүндө маалыматтар үй чарбалардын бюджеттерине жана жумушчу күчүнүн интеграцияланган тандалма

оказанных услуг в области телекоммуникаций по действующим тарифам. Данные приведены в фактически действовавших ценах без учета налога на добавленную стоимость.

Рыночные услуги и торговля

Услуги - это виды деятельности, осуществляемые производителями по заказу потребителей, в процессе выполнения которых не создается новый материально-вещественный продукт, но изменяется качество имеющегося продукта или вида деятельности.

Рыночные услуги - услуги, являющиеся объектом купли и продажи, где затраты производителей покрываются за счет выручки от их реализации.

Оборот розничной торговли представляет собой стоимость проданных населению потребительских товаров для личного потребления или использования в домашнем хозяйстве за наличный расчет или оплаченных по кредитным карточкам, расчетным чекам банков, по перечислениям со счетов вкладчиков, по поручению физического лица без открытия счета, посредством платежных карт (электронных денег). Включает в себя продажу товаров на вещевых, смешанных и продовольственных рынках.

Оборот оптовой торговли - продажа (перепродажа) новых и бывших в употреблении товаров розничным торговцам, промышленным, учрежденческим или профессиональным пользователям, или же другим торговым оптовым торговцам, а также лицам, действующим в качестве агентов при покупке товаров от имени таких лиц и компаний для дальнейшей перепродажи товаров.

Оборот гостиниц и других мест для краткосрочного проживания включает в себя объем выручки за предоставление места для проживания.

Оборот ресторанов, кафе, баров, столовых представляет собой стоимость проданной населению собственной кулинарной продукции, а также покупных товаров, проданных для потребления на месте без кулинарной обработки.

Индексы физического объема оборота торговли и услуг - относительный показатель, характеризующий изменение объемов оборота торговли и услуг в сравниваемых периодах в сопоставимых ценах.

Труд

К трудоспособному населению отнесены мужчины и женщины в возрасте от 16 лет до установленного пенсионного возраста

Данные о численности экономически активного населения, занятых и безработных получены по данным модуля «Занятость и безработица» интегрированного выборочного обследования бюджетов до-

изилдөөнүн «Иш менен камсыздуулук жана жумушсуздук» модулуна маалыматтарынан алынды. Бул изилдөө 2003-ж. баштап туруктуу негизинде жүргүзүлөт. Ал, республиканын бардык чөлкөмдөрүндө 5 миң үй чарбаны камтыды. Изилдөөнүн жыйынтыктары кийин бүт калкка тийиштүү болот.

Экономикалык жактан активдүү калк - бул каралып жаткан мезгилде товарларды өндүрүү жана кызмат көрсөтүү үчүн жумушчу күчүнө болгон талапты камсыз кылуучу калктын бөлүгү. Экономикалык жактан активдүү калктын саны экономикада иштеген жана жумушсуз адамдардын бардыгын камтыйт.

Экономикада иштегендердин катарына каралып жаткан убакта акысына **жалданып иштегендер**, ошондой эле **жалданбастан** өз алдынча башка жумушчуларды тартуу менен же тартпастан эле киреше тапкандар кирет. Иштегендердин арасына үй-бүлөлүк ишканаларда акысын албай иштегендер, ошондой эле оорусуна, оорулуу адамды кароого, жылына алуучу өргүүдө же эс алуу күндөрүндө, окууда, окууга байланыштуу өргүүдө, администрациянын демилгеси же башка ушул өндүү себептер менен эмгек акысы сакталбай жана жарым-жартылай төлөнгөн өргүүдө болгондугуна байланыштуу, иште убактылуу болбогон адамдар да кирет.

Расмий түрдө катталган жумушсуздар - иш менен камсыз кылуу мамлекеттик кызмат органдарына иш издеп кайрылган, жумуш ишмердигинде эмгектенбеген, Кыргыз Республикасында кабыл алынган «Калктын иш менен камсыздуулугу жөнүндө» Мыйзамына ылайык жумушсуздук статусун алган жарандар.

Расмий катталган жумушсуздар боюнча маалыматтар Талас райондор аралык эмгек жана социалдык өнүгүү башкармалыгынын маалыматтары боюнча Кыргыз Республикасынын эмгек жана социалдык өнүгүү министрлигинен алынды.

Иш менен камсыздуулук деңгээли - айрым курактык топтун ичинен экономикалык жактан активдүү калктын санынын ушул курактык тобундагы калктын жалпы санына болгон катышы.

Жумушсуздар

Жумушсуздардын катарына Эл аралык Эмгекти Уюштуруу (ЭЭУ) стандарттарына ылайык каралып жаткан мезгилдин ичинде жумушу (кирешелүү иши) болбогон, иш менен камсыз кылуу кызматынын жардамы менен же өз алдынча иш издеп жүргөн, ишке кирүүгө даяр адамдар кирет.

Расмий жумушсуздук деңгээли - расмий түрдө катталган жумушсуздардын санынын экономикалык жактан активдүү калктын санына болгон катышы катары эсептелет.

Орточо эмгек акысы

Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча ишканалары менен уюмдарынын **кызматкерлеринин номиналдык орточо айлык эмгек акысы**, эм-

матик хозяйств и рабочей силы. Начиная с 2003г., данное обследование проводится Нацстаткомом на постоянной основе. Им охвачено 5 тыс. домохозяйств во всех регионах республики. Итоги обследования в последующем распространяются на все население.

Экономически активное население - это часть населения, обеспечивающая в рассматриваемый период предложение рабочей силы для производства товаров и услуг. Экономически активное население включает всех занятых в экономике и безработных.

К занятым в экономике относятся лица, которые в рассматриваемый период: выполняли **работу по найму** за вознаграждение, а также приносящую доход **работу не по найму**, самостоятельно или с одним или несколькими компаньонами, как с привлечением, так и без привлечения наемных работников. В число занятых включаются также лица, которые выполняли работу без оплаты на семейном предприятии и лица, которые временно отсутствовали на работе из-за болезни, ухода за больными, ежегодного отпуска или выходных дней, обучения, учебного отпуска, отпуска без сохранения или с частичным сохранением заработной платы по инициативе администрации, других подобных причин.

Официально зарегистрированные безработные - не занятые трудовой деятельностью граждане, обратившиеся в поисках работы в органы государственной службы занятости, и признанные безработными, согласно принятому в Кыргызской Республике Закону "О занятости населения".

Данные по официально зарегистрированным безработным получены от Таласского межрайонного управления труда и социального развития Министерства труда и социального развития Кыргызской Республики.

Уровень занятости - отношение численности занятого населения определенной возрастной группы к общей численности населения данной возрастной группы.

Безработица

К безработным, применительно к стандартам Международной Организации Труда (МОТ), относятся лица, которые в рассматриваемый период не имели работы (доходного занятия), занимались ее поиском с помощью служб занятости или самостоятельно и были готовы приступить к ней.

Уровень официальной безработицы исчисляется как отношение численности официально зарегистрированных безработных к численности экономически активного населения.

Средняя заработная плата

Среднемесячная номинальная заработная плата работников предприятий и организаций по видам экономической деятельности определена деле-

гек акы фондусуна жылдык жыйынтык боюнча сыйлык жана бир жолку сыйлык катары төлөп берүүлөрдү кошо эсептеген акчаны, жумушчулардын орточо жылдык санына бөлүү аркылуу чыгарылат. Социалдык камсыздоо каражаттарынан жумушчулар алган жөлөкпул эмгек акы фондуна жана орточо акчалай эмгек акыга кирбейт.

Эмгек акы фонду – бул эмгек акча турат, тике эмгек акы жана окладдарга (өлчөмдөргө жана кызматтык, сыйлыктар жана сыйлоолор, эмгек акынын башка түрлөрү) жана натуралай түрдөгү төлөөлөр, натуралай берилген керектөө наркын, турган, ар түрдүү кызмат, жөлөкпулдарды, тамакаш түзөт

Реалдуу эмгек акы индекси керектөө бааларынын индексин эске алуу менен эсептелген реалдуу эмгек акынын өлчөмү, орточо эмгек акы мурунку жылдын тиешелүү мезгилине карата реалдуу эмгек акы бөлүнгөн.

Баалалар жана тарифтер

Керектөө бааларынын индекси калктын өндүрүштүк эмес пайдаланууга алган товарлары менен кызмат көрсөтүүлөрүнүн бааларынын жалпы деңгээлинин убакыттык өзгөрүүсүн мүнөздөйт. Ал учурдагы товарлар жана тейлөөлөрдүн иш жүзүндө катталган анык баасы менен базистик мезгилдеги наркына болгон катышын ченейт. Эсептөө ай сайын, жылдын башынан берки мезгил ичиндеги өсүүчү жыйынтык боюнча Кыргыз Республикасында мурунку жылы калыптанган анык керектөө деңгээлинин негизинде соода ишканаларында, ошондой эле буюм-терим, аралаш жана азык-түлүк базарларында жана кызмат көрсөтүү тармагында баалардын өзгөрүлүшүнө байкоо жүргүзүүнүн натыйжасында алынган статистикалык маалыматтардын негизинде чыгарылат. Керектөө бааларынын индексин эсептеп чыгуу программасы республиканын экономикасынын өнүгүү өзгөчөлүктөрүн эсепке алуу менен эл аралык стандартка ылайык түзүлөт.

Айрым региондор жана жалпы республика боюнча Ласпейрестин формуласы боюнча эсептелип чыгып, керектөө чыгымдарынын 12 негизги тобу жана 371 товарлар (кызмат көрсөтүүлөр) боюнча 15-күндөн кечиктирбестен жарыяланат. Статистикалык маалыматтардын топтолушу 2003-ж. баштап Жеке керектөөлөрдүн максаттары боюнча классификаторун (ЖКМК) пайдалануу менен ишке ашырылат. Индекс республиканын бардык калкын камтыйт жана азыркы учурда өткөн жылдагы керектөө чыгымдарынын салыштырма өлчөмүн пайдаланат. 2017-жылдын январынан баштап керектөө бааларынын деңгээлине жана динамикасына байкоо жүргүзүү товарлардын (кызмат көрсөтүүлөрдүн) - өкүлдөрүнүн конкреттүү түрлөрү боюнча 18 калктуу конуштарда (16 шаарда жана 2 айылда) жүргүзүлөт. Отчет берүүчү бирдиктер тандалып алынат, тандалуу соода жана тейлөө чөйрөсүнүн 2 миңден көбүрөөк ишканаларын камтыйт. Бир айдын ичинде 45 миңге чейин баалардын аныкталышы катталат.

нием начисленного фонда заработной платы, включая вознаграждения по итогам работы за год и единовременные поощрения, на среднегодную численность оплачиваемых работников. Пособия, получаемые работающими из средств социального страхования, в фонд заработной платы и среднюю денежную заработную плату не включаются.

Фонд заработной платы состоит из денежной заработной платы, которая включает прямые заработки и оклады (с доплатами, надбавками, премиями и другими выплатами) и натуральной заработной платы, состоящей из стоимости потребительских товаров, выданных натурой, различных услуг, льгот, продуктов питания.

Индекс реальной заработной платы определяется делением индекса средней номинальной заработной платы на индекс потребительских цен на товары и услуги за соответствующий период.

Цены и тарифы

Индекс потребительских цен характеризует изменение во времени и пространстве общего уровня цен на товары и услуги, приобретаемые населением для непроизводственного пользования. Он измеряет отношение стоимости фактического фиксированного набора товаров и услуг в текущем периоде к его стоимости в базисном периоде. Расчет производится ежемесячно и нарастающим итогом за период с начала года на базе статистических данных, полученных в результате наблюдения за изменением цен на предприятиях торговли, а также на вещевых, смешанных и продовольственных рынках и в сфере услуг на основе фактически сложившегося уровня потребления за предыдущий год в Кыргызской Республике. Программа расчета индекса потребительских цен составлена в соответствии с международными стандартами с учетом особенностей развития экономики республики.

Рассчитывается индекс по формуле Ласпейреса по отдельным регионам и в целом по республике по 12 основным группам и 371 товару (услуге) - представителю потребительских расходов и публикуется не позднее 15-го числа. С 2003г. агрегирование статистической информации осуществляется с использованием Классификатора индивидуального потребления по целям (КИПЦ). Индекс охватывает все население республики и использует в настоящее время удельные веса потребительских расходов предыдущего года. Наблюдение за уровнем и динамикой потребительских цен (тарифов) по конкретным видам товаров (услуг) - представителей с января 2017г. осуществляется в 18 населенных пунктах (16 городах и 2 селах). Круг отчетных единиц выборочный, охват выборки составляет более 2 тыс. предприятий торговли и сферы обслуживания. В течение месяца регистрируются до 45 тыс. котировок цен.

Өнөр жай продукцияларын өндүрүүчүлөрдүн бааларынын индекси негизги (базалык) 229 өнөр жай ишканаларынын 403 котировкасын камтыган өкүл-товарлар боюнча катталган баалардын негизинде эсептелет. Ички рынокто керектөөчүлөрдүн бардык категориясын эсепке алуу менен ички рынокко продукцияны сатып өткөрүүдө калыптанып калган баалар катталууга тийиш. Өкүл-товарлар катары негизги сапаттык параметри боюнча аларды өндүрүүдө пайдаланылган материалдар жана технологиялык процесстери окшош же жакын болгон продукциялардын бир тектүү тобу же конкретүү буюмдар эсептелет.

Өнөр жай продукциясын өндүрүүчүлөрдүн бааларынын индексинин түзүлүшү өткөн жылдагы өнөр жайдын көлөмүнүн акчалай берилиши жөнүндөгү маалыматтын негизинде салмактоо системасын камтыйт. Экономикалык ишмердиктин түрлөрүнүн мамлекеттик классификатордо (ЭИМК, 3-версиясы) колдонуу менен статистикалык маалыматтар топтолот.

Айыл чарба продукциясын сатып өткөрүү бааларынын индекси бир тектүү продукциялардын топтору боюнча эсептелет. Баалардын индекси базистик баага салыштырмалуу отчеттук мезгилде баалардын өзгөрүлүшүнүн натыйжасында сатып өткөрүлгөн продукциянын наркынын өзгөрүлүшүн чагылдырат жана отчеттук мезгилде сатып өткөрүлгөн продукциянын көлөмүнө жараша отчеттук жана базистик мезгилдеги сатып өткөрүү бааларына жараша эсептелет. Базистик катары мурунку жыл эсептелет.

Ишканалар менен уюмдардын ишмердигинин финансылык көрсөткүчтөрү

Ишканалардын (уюмдардын) финансы статистикасы - ишканалардын (уюмдардын) финансылык-чарбалык ишмердигинин жыйынтыктарын, төлөө мүмкүнчүлүгүн жана эсептешүү абалын чагылдыруучу көрсөткүчтөрдү камтыйт. Маалыматтарды чогултуу мамлекеттик статистикалык отчеттуулук формасынын негизинде ишке ашырылат.

Сальдоштурулган финансылык жыйынтык (пайдадан чыгым кемитилет) - ишканалардын бардык чарбалык операцияларынын бухгалтердик эсебинин негизинде келип чыккан акыркы финансылык натыйжа. Продукцияларды (ишти, кызмат көрсөтүүнү) сатып өткөрүүдөн түшкөн пайданын жана операциялык эмес кирешелердин суммасын билдирет, ушул суммадан операциялар боюнча кеткен чыгымдардын суммасы кемитилиши керек.

Кредитордук карыз - берилген товарлар жана түшкөн материалдык баалуулуктар үчүн товар берүүчүлөр менен эсептешкендеги карыздар жана аткарылган иштер менен кызмат көрсөтүүлөргө төлөнүүчү подрядчылардын карыздары, эмгек акыны төлөө боюнча туунду ишканалар, жумушчулар жана кызматкерлер менен берилген векселдер боюнча жана алынган аванстар боюнча бюджеттин жана бюджеттен тышкаркы фонддордун карыздары, буга алдыдагы

Индекс цен производителей на промышленную продукцию рассчитывается на основе зарегистрированных цен по товарам-представителям, набор которых включает 403 котировок на 229 опорных (базовых) предприятиях промышленности. Регистрации подлежат фактически сложившиеся цены на продукцию при реализации ее на внутреннем рынке с учетом всех категорий потребителей. В качестве товаров-представителей принимаются конкретные изделия или однородные группы продукции, близкие по основным качественным параметрам, используемому сырью, материалам и технологическим процессам при их производстве.

Построение индексов цен производителей промышленной продукции предусматривает систему взвешивания на основе данных об объеме промышленности в стоимостном выражении за предыдущий год. Агрегирование статистической информации осуществляется с использованием государственного классификатора видов экономической деятельности (ГКЭД, версия 3).

Индекс цен реализации сельскохозяйственной продукции исчисляется по группам однородной продукции. Индексы цен отражают изменение стоимости реализованной продукции вследствие изменения цен на нее в отчетном периоде по сравнению с базисным и исчисляются исходя из объемов продукции, реализованной в отчетном периоде, и цен реализации отчетного и базисного периодов. В качестве базисного используется предыдущий год.

Финансовые проказатели деятельности предприятий и организаций

Статистика финансов предприятий (организаций) содержит показатели, отражающие результаты финансово-хозяйственной деятельности, платежеспособность и состояние расчетов на предприятиях (в организациях). Сбор данных осуществляется на основе форм государственной статистической отчетности.

Сальдированный финансовый результат (прибыль минус убыток) - конечный финансовый результат, выявленный на основании бухгалтерского учета всех хозяйственных операций предприятий. Представляет собой сумму прибыли (убытка) от реализации продукции (работ, услуг) и неоперационных доходов, уменьшенных на сумму расходов по этим операциям.

Кредиторская задолженность - задолженность по расчетам с поставщиками за товары и поступившие материальные ценности и с подрядчиками за выполненные работы и услуги, задолженность по выданным векселям, с дочерними предприятиями, рабочими и служащими по оплате труда, бюджетом и внебюджетными фондами, по полученным авансам, включая сумму полученных авансов по предстоящим платежам.

төлөмдөр боюнча алынган аванстар да кирет.

Дебитордук карыз - дебиторлор менен товарлар (иш жана кызмат көрсөтүүлөр) үчүн алынган векселдер боюнча, ар кандай операциялар үчүн туундуу ишканалар, бюджет, персоналдар менен (бул ишканалардын же банк насыянын каражатынын эсебинен берилген ссуда жана займдар боюнча ишканалардын кызматкерлеринин карыздары кошо), башка дебиторлор менен эсептешүү боюнча карыздар (отчеттуу адамдардын карыздары, алдыдагы эсептешүүлөр боюнча башка ишканаларга төлөнгөн аванстардын суммасын эсепке алуу менен товар берүүчүлөр жана подрядчыларга берилген аванстар да кирет).

Төлөө мөөнөтү өткөн карыздар - келишимде каралган мөөнөтү боюнча өз убагында төлөнбөгөн карыз.

Финансылык салым - финансы активиндеги инвестициялар, тактап айтканда, акча, материалдык жана башка облигациянын банктык салымдардагы (депозиттердеги) баалуулуктар, кредиттик салымдар, акцияларга жана башка баалуу кагаздарга салымдар, өлкөнүн аймагында жайгашкандардай эле, анын чегинен тышкары жерлердеги башка юридикалык жактардын уставдык капиталы.

Мамлекеттик сектор

Мамлекеттик каржы статистикасы мамлекеттик башкаруу секторунун кирешелеринин жана чыгымдарынын эсебин алат. Мамлекеттик каржы статистикасынын маалыматтык базасы Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Борбордук казыначылыгынын мамлекеттик, республикалык жана жергиликтүү бюджеттери боюнча отчетторунун негизинде түзүлөт.

Ар кандай деңгээлдеги бюджеттердин аткарылышы жөнүндө отчетту түзүү үчүн бюджеттин кирешелеринин бирдиктүү классификациясы жана бюджеттин чыгымдарынын бирдиктүү функционалдык классификациясы колдонулууда.

Мамлекеттик бюджет - мамлекеттин борбордоштурулган акча фондун пайдалануу жана түзүүнүн негизги финансылык планы. Негизинен рыноктук эмес мүнөздөгү тейлөөлөрдү көрсөтүү аркылуу жана биринчи кезекте экономиканын башка секторлорунун салык салуу системасы аркылуу алынган кирешелерди кайра бөлүштүрүүнүн негизинде мамлекеттик саясатты жүргүзүүдө турган башкаруу иштеринин аткарылышын камсыз кылат. Мамлекеттик бюджет республикалык жана жергиликтүү бюджетти бириктирет.

Мамлекеттик бюджеттин кирешелери беш негизги булактардан турат: мамлекеттик бирдиктер тарабынан алынуучу салыктар жана башка мелдеттүү трансферттер; активдерге ээболуудагы менчиктен түшкөн киреше; товарларды жана тейлөөлөрдү сатуу; башка бирдиктерден алынган ыктыярдуу трансферт-

Дебиторская задолженность - задолженность по расчетам с дебиторами за товары (работы, услуги) по полученным векселям, с дочерними предприятиями, бюджетом, персоналом по прочим операциям (включает задолженность работников предприятия по предоставленным им ссудам и займам за счет средств этого предприятия или банковского кредита), с прочими дебиторами (включает задолженность подотчетных лиц, авансы, выданные поставщикам и подрядчикам с учетом сумм, уплаченных другим предприятиям авансов по предстоящим расчетам).

Просроченная задолженность - задолженность, не погашенная в сроки, установленные договором.

Финансовые вложения - инвестиции в финансовые активы, в частности, в форме вложений денежных средств, материальных и иных ценностей в банковские вклады (депозиты), облигации, кредитные вложения, вложения в акции и другие ценные бумаги, уставные капиталы других юридических лиц, расположенных как на территории страны, так и за ее пределами.

Государственный сектор

Статистика государственных финансов ведет учет доходов и расходов сектора государственного управления.

Информационная база статистики государственных финансов сформирована на основе представленных Центральным казначейством Министерства финансов Кыргызской Республики отчетов по исполнению государственного, республиканского и местных бюджетов.

Для составления отчетов об исполнении бюджетов разных уровней используется единая классификация доходов бюджета и единая функциональная классификация расходов бюджета.

Государственный бюджет - основной финансовый план формирования и использования централизованного денежного фонда государства. Обеспечивает выполнение функций государственного управления, заключающихся в проведении государственной политики, главным образом, посредством предоставления услуг нерыночного характера и перераспределения доходов, полученных, в первую очередь, через систему налогообложения других секторов экономики. Государственный бюджет объединяет республиканский и местные бюджеты.

Доходы государственного бюджета состоят из пяти основных источников: налоги и другие обязательные трансферты, взимаемые государственными единицами; доходы от собственности, получаемые в связи с владением активами; продажи товаров и услуг; добровольные трансферты, получаемые от

тер; финансылык эмес активдерди сатуудан түшкөн киреше.

Салыктык кирешелер жеке адамдардын жана юридикалык жактардын кирешесинен (жүгүртүүдөн) түшкөн милдеттүү акысыз, кайтарылгыс төлөөлөрдү камтыйт; чогултууларды, бажы алымдарды, же башка бардык милдеттүү төлөөлөрдү, ошондой эле, салык мыйзамын бузгандыгы үчүн бюджеттин пайдасына төгүлүүчү айыптарды жана пенилерди камтыйт.

Салыктык эмес түшүүлөргө бардык төлөнүлүүчү, төлөнүлбөөчү түшүүлөр кирет; менчиктен жана ишкерлерчилик ишмердиктен түшкөн кирешелер, мамлекеттик бийлик органдары жана бюджеттик мекемелер тарабынан акы төлөөнүүчү тейлөөлөрдү көрсөтүүдөн түшкөн каражаттар (атайын каражаттар), ошондой эле, айыптардан, санкциялардан түшкөн жана салык мыйзамына тиешеси жок башка төлөөлөрдөн түшкөн кирешелер кирет.

Мамлекеттик бюджеттин чыгымдарына, акы төлөнүүчү (башкача айтканда, бир нерсени алмашууга төлөнгөн) же акысыз болгондугуна жана кайсы максат учун – операциялык ишмердикти өткөрүү же финансылык эмес активдерди сатып алуу максат менен ишке ашырылып жаткандыгына карабастан бардык кайтарылгыс төлөөлөр кирет.

Чыгымдар төмөнкү багыттар боюнча түзүлөт: экономикалык ишмердикке байланыштуу мамлекеттик төлөөлөрдү (өнөр жай, айыл чарба, курулуш, байланышты ж.б.) каржылоого; социалдык маданий чөйрөнү (билим берүү, эс алуу, маданият жана дин, саламаттык сактоо, социалдык коргоо, турак жай-коммуналдык тейлөөлөрдү), каржылоого жана жалпы багыттагы мамлекеттик кызматтар, коргоо, коомдук тартипти жана коопсуздукту каржылоого, айлана чөйрөнү каргоого; финансылык эмес активдерди сатып алууга.

Бюджеттик таңкыстык - бюджеттин чыгымынын кирешеден ашуу өлчөмү.

Бюджеттик ашыктык (профицит) - бюджеттин кирешесинин чыгымынан ашуу өлчөмү.

Тышкы сектор

Тышкы соода

Экспорт - ата мекендик өндүрүш товарларын өлкөдөн чыгарып сатуу, ошондой эле товарлардын реэкспорту.

Товарлардын **экспортунун** эсепке алынышы ФОБ баалары же экспорттоочу өлкөнүн чек арасы боюнча жүргүзүлөт, башкача айтканда товарлардын баалары анын наркына же экспорттоочу өлкөнүн чек арага чейинки жеткирип берүү чыгымдарына киргизилет.

Импорт - товарлардын чет өлкөдөн алынып келиниши.

Товарлардын **импортунун** эсепке алуу СИФ баасы же импорттоочу өлкөнүн чек арасы боюнча жүргүзүлөт, башкача айтканда товарлардын баасына аны камсыздандыруу жана импорттоочу өлкөнүн чек арасына чейин жеткирүү боюнча наркы жана чыгым-

других единиц; доходы от продажи нефинансовых активов.

Под налоговыми доходами понимают обязательные безвозмездные, невозвратные платежи от доходов (оборотов) юридических и физических лиц; сборы, таможенные пошлины или любые другие обязательные платежи, включая штрафы и пени, уплаченные за нарушение налогового законодательства в пользу бюджета.

К неналоговым поступлениям относятся все возмездные, невозвратные поступления; доходы от предпринимательской деятельности и собственности, от платных услуг, оказываемых органами государственной власти и бюджетными учреждениями (специальные средства), а также поступления по штрафам, санкциям и другим платежам, взимание которых не связано с налоговым законодательством.

Расходы государственного бюджета включают все невозвратные платежи, независимо от того, являются ли они возмездными (т.е. заплаченными в обмен на что-то) или безвозмездными и для каких целей осуществляются – для проведения операционной деятельности или для приобретения нефинансовых активов.

Расходы формируются по следующим направлениям: на государственные услуги, связанные с экономической деятельностью (промышленность, сельское хозяйство, строительство, связь и др.); на финансирование социально-культурной сферы (образование, отдых, культура и религия, здравоохранение, социальная защита, жилищные и коммунальные услуги); на государственные службы общего назначения, оборону, общественный порядок и безопасность, охрану окружающей среды; на приобретение нефинансовых активов.

Бюджетный дефицит - величина превышения расходов бюджета над его доходами.

Бюджетный профицит - величина превышения доходов бюджета над его расходами.

Внешний сектор

Внешняя торговля

Экспорт - вывоз из страны товаров отечественного производства, а также реэкспорт товаров.

Учет **экспорта** товаров производится по ценам ФОБ или граница страны-экспортера, т.е. в цену товара включается его стоимость и расходы по доставке до границы страны экспортера.

Импорт - ввоз товаров из-за границы.

Учет **импорта** товаров производится по ценам СИФ или граница страны-импортера, т.е. в цену товара включается его стоимость и расходы по транспортировке товара до границы страны-импортера.

дары киргизилет.

Тышкы соода жүгүртүүсү - экспорттун жана импорттун суммасы.

Соода балансынын сальдосу - экспорт менен импорттун ортосундагы айырма. Оң сальдо - экспорттун импорттон ашышы, терс сальдо (“кемитүү” белгиси коюлат) - импорттун экспорттон ашышы.

Социалдык сектор

Калк

Болгон калк - каттоо учурунда ошол аймакта болгон калк, анын ичинде убактылуу жашагандар да кирет.

Туруктуу калк - каттоо учурунда ошол аймакта туруктуу жашаган калк, анын ичинде ошол убакта убактылуу жок болгондор да кирет.

Калктын табигый кыймылы - табигый жол менен калктын санын өзгөртүүчү төрөлүүнүн жана өлүүнүн жыйындысынын жалпыланган аталышы. Калктын табигый кыймылына никелешүүлөр жана ажырашуулар да кирет, бирок алар калктын түздөн түз санын өзгөртпөйт, бирок төрөлүү жана өлүү сыяктуу эле тартипте эсепке алынат.

Төрөлүү, өлүү, никеге туруу, ажырашуу жөнүндө маалыматтар туулгандыгы, өлгөндүгү, никеге тургандыгы жана ажырашкандыгы жөнүндө жарандык абалдын актыларын жазуу органдары түзгөн акт жазууларында камтылган маалыматтардын жыл сайын статистикалык иштеп чыгууларынын негизинде алынат. Төрөлгөндөрдүн санына тирүү төрөлгөндөр гана киргизилет.

Өлүмдүн себептери жөнүндө маалыматтын булагы болуп, дарыгерлер же орто медициналык персонал тарабынан өлүмгө себеп болгон оору, кырсык, өлтүрүү, өзүн-өзү өлтүрүү жана башка тышкы таасирлер туурасында медициналык күбөлүктөргө киргизилген өлүм туурасында жазуулар саналат. Бул документтер өлүм жөнүндө акт жазуулары менен бирге мамлекеттик статистика органдарына иштеп чыгууга жиберилет.

Калктын табигый кыймылынын жалпы көрсөткүчтөрү, эреже катары, жалпы жонунан калктын өнүгүшүндө болуп жаткан кезектеги өзгөрүүлөргө, мисалы, санын эсептөөгө баа берүү үчүн пайдаланылат.

Калктын табигый өсүүсү - аныкталган бир мезгилдин ичинде төрөлгөндөрдүн жана өлгөндөрдүн санынын ортосундагы айырманын абсолюттук өлчөмү. Бул өлчөм оң да, терс да болушу мүмкүн.

Төрөлүүнүн жалпы коэффициенти - календарлык жылдын ичинде төрөлгөндөрдүн санынын туруктуу жашаган калктын бир жылдагы орточо санына карата катышы. Промилле менен эсептелет (калктын 1 000ине эсептегенде).

Өлүүнүн жалпы коэффициенти - календарлык жылдын ичинде өлгөндөрдүн санынын туруктуу кал-

Внешнеторговый оборот - сумма экспорта и импорта.

Сальдо торгового баланса - разница между экспортом и импортом. Положительное сальдо - экспорт превышает импорт, отрицательное сальдо (ставится знак “минус”) - импорт превышает экспорт.

Социальный сектор

Население

Наличное население - население, находящееся на момент переписи на данной территории, включая временно проживающих.

Постоянное население - население, постоянно проживающее на момент переписи на данной территории, включая временно отсутствующих.

Естественное движение населения - обобщенное название совокупности рождений и смертей, изменяющих численность населения, так называемым, естественным путем. К естественному движению населения относят также браки и разводы, хотя они не меняют численность населения непосредственно, но учитываются в том же порядке, что рождения и смерти.

Сведения о рождениях, смертях, браках и разводах получают на основании ежегодной статистической разработки данных, содержащихся в актовых записях о рождении, смерти, заключении и расторжении брака, составляемых органами записи актов гражданского состояния. В число родившихся включены только родившиеся живыми.

Источником информации о причинах смерти являются записи в медицинских свидетельствах о смерти, составляемых врачом или средним медицинским персоналом относительно заболевания, несчастного случая, убийства, самоубийства и другого внешнего воздействия, послуживших причиной смерти. Эти документы вместе с актовыми записями о смерти направляются для разработки в органы государственной статистики.

Общие показатели естественного движения населения используются, как правило, для оценки текущих изменений в развитии населения в целом, например, как составляющие при расчете его численности.

Естественный прирост населения - абсолютная величина разности между числами родившихся и умерших за определенный период. Его величина может быть, как положительной, так и отрицательной.

Общий коэффициент рождаемости - отношение числа родившихся живыми в течение календарного года к среднегодовой численности постоянного населения. Исчисляется в промилле (на 1 000 населения).

Общий коэффициент смертности - отношение числа умерших в течение календарного года к средне-

ктын бир жылдагы орточо санына карата катышы. Промилле менен эсептелет (калктын 1 000ине эсептегенде).

Табигый өсүү коэффициенти - төрөлүүнүн жана өлүүнүн жалпы коэффициенттеринин айырмасы. Промилле менен эсептелет.

Кичинекей балдардын өлүмүнүн коэффициенти - бир жашка чейинки өлгөндөрдүн санынын тирүү төрөлгөн балдардын санына карата катышы. Промилле менен эсептелет.

Төрөлгөндөгү өмүрдүн күтүлгөн узактыгы - эгерде бул муундун ар бир курактагы өлүү деңгээли учурдагы мезгилдегидей болсо, төрөлгөн муундун бир адамы орточо эсеп менен жашай турган жылдын саны.

Калктын **миграциясы** жөнүндө расмий статистикалык маалыматтар Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик каттоо кызматы тарабынан бериле турган электрондук түрдөгү маалыматтар базасынан баштапкы маалыматтарды иштеп чыгуунун натыйжасы болуп саналат. «Келүүчүлөр» жана «Кетүүчүлөр» түшүнүктөрү бир кыйла шарттуу түшүнүк, анткени бир эле адам бир жылдын ичинде жашаган жерин бир нече жолу алмаштырышы мүмкүн.

Саламаттыкты сактоо

Дарыгерлердин жалпы санына дарылоо, санитардык уюмдарда, социалдык камсыздоо мекемелеринде, илим-изилдөө институттарында, кадрларды даярдоо мекемелеринде, саламаттыкты сактоо органдарынын аппараттарында жана башка жактарда жылдын аягына карата иштеген жогорку медициналык билими бар бардык дарыгерлер кирет.

Орто медициналык персоналдын жалпы санына дарылоо, санитардык уюмдарда, социалдык камсыздоо мекемелеринде, мектепке чейинки мекемелерде, мектептерде, балдар үйлөрүндө иштеген бардык орто медициналык билими бар адамдар кирет. Бул көрсөткүчтөргө атайын орто билими бар тиш догдурлар (дантистер) да кирет.

Оорукана мекемелеринде (жылдын аягына карата) оорулар жаткандыгы же жатпагандыгына карабастан тийиштүү жабдуусу бар жана оору адамды кабыл алууга даяр **койкалар** эсепке алынат.

Алгачкы медициналык-санитардык жардамды көрсөтүүчү мекемелердин санына амбулаториялык кабыл алууну жүргүзгөн бардык медициналык мекемелер киргизилет (бейтапканалар жана амбулаториялар, үй бүлөлүк медицине борбору, үй бүлөлүк дарыгерлердин тобу - өз алдынча, дарыгерлик саламаттык сактоо пункттары ж.б.).

Белим берүү

Мектепке чейинки билим берүүчү уюмдар - 6 айдан 7 жашка чейинки курактагы балдарга мектепке чейинки тарбия берүүнүн жана окутуунун жалпы билим берүүчү программаларын ишке ашырган билим берүүчү уюм.

годовой численности постоянного населения. Исчисляется в промилле (на 1 000 населения).

Коэффициент естественного прироста - разность общих коэффициентов рождаемости и смертности. Исчисляется в промилле.

Коэффициент младенческой смертности - отношение числа умерших в возрасте до 1 года к числу родившихся живыми. Исчисляется в промилле.

Ожидаемая продолжительность жизни при рождении - число лет, которое в среднем предстояло бы прожить одному человеку из поколения родившихся при условии, что на протяжении всей жизни этого поколения уровень смертности в каждом возрасте останется таким, как в данный период.

Официальные статистические данные о **миграции** населения являются результатом разработки первичной информации, предоставляемой Государственной регистрационной службой при Правительстве Кыргызской Республики в виде электронной базы данных. Понятия “прибывшие” и “выбывшие” содержат некоторую условность, так как одно и то же лицо может в течение года менять место жительства не один раз.

Здравоохранение

В общую численность врачей включаются все врачи с высшим медицинским образованием на конец года, занятые в лечебных, санитарных организациях, учреждениях социального обеспечения, научно-исследовательских институтах, учреждениях, занятых подготовкой кадров, в аппарате органов здравоохранения и др.

В общую численность среднего медицинского персонала включаются все лица со средним медицинским образованием, занятые в лечебных санитарных организациях, учреждениях социального обеспечения, дошкольных учреждениях, школах, домах ребенка и др. В этом показателе учитываются зубные врачи (дантисты), имеющие среднее профессиональное образование.

В больничных учреждениях учету подлежат **койки** (на конец года), оборудованные необходимым инвентарем и готовые принять больных, независимо от того, заняты они больными или нет.

В число учреждений, оказывающих первичную медико-санитарную

помощь, включаются все медицинские учреждения, которые ведут амбулаторный прием (поликлиники и амбулатории, центры семейной медицины, группы семейных врачей - самостоятельные, врачебные здравпункты и др.).

Образование

Дошкольные образовательные организации - образовательная организация, реализующая общеобразовательные программы дошкольного воспитания и обучения детей в возрасте от 6 месяцев до 7 лет.

Жалпы билим берүүчү уюмдар жалпы баштапкы, жалпы негизги, жалпы орто (толук) билимдин жалпы билим берүү программаларын иш жүзүнө ашырат жана баштапкы, негизги, орто (толук) жалпы билим берүүчү, анын ичинде тереңдетүү менен айрым предметтерди окутуучу уюмдар, ошондой эле лицейлер жана гимназиялар.

Башталгыч кесиптик билим берүүнүн билим берүүчү уюмдары - негизги жана жалпы орто билимдин базасында коомго пайда алып келген ишмердиктин башкы багыттары боюнча классификацияланган эмгектин кызматкерлерин даярдоону, адистигин жогорулатууну жана кайра окутууну камтыган программаларды ишке ашырган уюмдар.

Орто кесиптик билим берүүнүн билим берүүчү уюмдары - негизги, жалпы орто же баштапкы кесиптик билимдин базасында, белгиленген адистик боюнча кесиптик билимди, көнүгүүнү жана ыкманы өздөштүрүүнү камсыз кылган, орто кесиптик билим берүүнүн кесиптик билим берүүчү программаларын ишке ашырган уюмдар.

Жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүүчү уюмдары - жалпы орто, орто кесиптик жана жогорку кесиптик билимдин базасында, жогорку билим алуу, ошондой эле бакалавр, адис жана магистрди даярдоо максатында жогорку кесиптик билим берүүнүн кесиптик билим берүүчү программаларын ишке ашырган уюмдар.

Калктын жашоо деңгээли

Жашоо минимунун өлчөмү - адамга мүмкүн болушунча минималдуу деңгээлде керектөөнү камсыз кылган азык-түлүк, азык-түлүк эмес товарлардын жана тейлөөлөрдүн наркы.

Калктын турак жай шарттары

Турак жай фонду - менчиктүүлүк формасына карабастан турак жайдын бардык түрү, ага турак үйлөр, атайын үйлөр (жатаканалар), жалгыз бой жана карылар үчүн атайын үйлөр, балдар үйлөрү, майыптар үчүн үй-интернаттар, мектептердин алдындагы интернаттар жана мектеп-интернаттар, квартиралар, кызматтык турак жайлар, жашоого боло турган курулуштардагы башка турак жайлар кирет.

Кылмыштуулук

Катталган кылмыш - кылмыш-жаза мыйзамында каралган, кармалган жана ички иштер органдары тарабынан расмий түрдө каттоого алынган, коомчулук үчүн коркунучтуу кылмыш.

Кылмыштарды, кылмыш кылган адамдарды жана кылмыштуу иштерди каттоо Кыргыз Республикасынын Ички иштер министрлиги тарабынан ишке ашырылат.

Жазага тартылган адамдардын катарына соттор тарабынан жаза өкүмү чыгарылган жана бул өкүмдөр мыйзам күчүнө кирген адамдар кирет.

Общеобразовательные организации реализуют общеобразовательные программы начального общего, основного общего, среднего (полного) общего образования и подразделяются на начальные, основные, средние (полные) общеобразовательные организации, в том числе с углубленным изучением отдельных предметов, а также лицеи и гимназии.

Образовательные организации начального профессионального образования - организации, реализующие программы, включающие подготовку, повышение квалификации и переподготовку работников квалифицированного труда по основным направлениям общественно-полезной деятельности на базе основного или среднего общего образования.

Образовательные организации среднего профессионального образования - организации, реализующие профессиональные образовательные программы среднего профессионального образования, обеспечивающие приобретение профессиональных знаний, умений навыков по определенной специальности на базе основного, среднего общего или начального профессионального образования.

Образовательные организации высшего профессионального образования - организации, реализующие профессиональные образовательные программы высшего профессионального образования, с целью получения высшего образования, а также подготовку бакалавров, специалистов и магистров на базе среднего общего, среднего профессионального и высшего профессионального образования.

Уровень жизни населения

Величина прожиточного минимума - стоимость продовольственных и непродовольственных товаров и услуг, обеспечивающих человеку потребление на минимально допустимом уровне.

Жилищные условия населения

Жилищный фонд - совокупность всех жилых помещений, независимо от форм собственности, включая жилые дома, специальные дома (общежития), специальные дома для одиноких и престарелых, детские дома, дома-интернаты для инвалидов, интернаты при школах и школы-интернаты), квартиры, служебные жилые помещения, иные жилые помещения в других строениях, пригодные для проживания.

Правонарушения

Зарегистрированное преступление - выявленное и официально взятое на учет органами внутренних дел общественно-опасное деяние, предусмотренное уголовным законодательством.

Регистрация преступлений, лиц, их совершивших, и уголовных дел осуществляется органами Министерства внутренних дел Кыргызской Республики.

В численность осужденных входят лица, в отношении которых судами вынесены обвинительные приговоры, и эти приговоры вступили в законную силу.

Айлана чөйрө

Пайдалануу үчүн жаратылыш булактарынан алынган суу - көлмөлөрдөн жана жер алдынан келечекте пайдалануу максатында алынган суу ресурсунун көлөмү.

Агып чыккан кир суулар - суу объектеринин үстүнкү катмарына тазаланбаган (же жетишсиз тазаланган) жана курамында мүмкүн болгон ченден ашык санда булганыч заттары бар өндүрүштүк жана тиричилик (коммун) агын суулардын төгүлүшү.

Коруктар - жаратылыш комплекстерин сактап калуу жана изилдөө үчүн чарбалык пайдалануудан алынган, сейрек кездешүүчү же географиялык зоналар үчүн ылайыктуу жер аймактары. Коруктардын дагы бир максаты болуп, жаныбарлар, канаттуулар менен өсүмдүктөрдү калыбына келтирүү эсептелет.

Улуттук жаратылыш парктары - табигый жана маданий ландшафттардын ыңгайлуу айкалышуусунан улам экологиялык, тарыхый жана эстетикалык жактан өзгөчө баалуу болгон жаратылыш комплекстерин сактоо үчүн түзүлгөн жана рекреациялык, билим берүү, илимий жана маданий максаттар үчүн пайдаланыла турган жер аймактары.

Токойду калыбына келтирүү - кесилген, өрттөлгөн, бош калган ж.б. жерлерде токойду калыбына келтирүү боюнча иш чараларды өткөрүү, ал токойлордо көчөттөрдү отургузууну, үрөндөрдү себүүнү жана табигый жаңыртууга көмөк көрсөтүүнү камтыйт.

Токойду сактоодогу кыюу жана тандалма-санитардык кесүү - тигилген бак-дарактардын ичинен айрым теректерди жана бадалдарды мезгил-мезгили менен кесүү.

Окружающая среда

Забор воды из природных источников для использования - объем изъятия водных ресурсов из поверхностных водоемов и подземных горизонтов с целью дальнейшего потребления воды.

Загрязненные сточные воды - производственные и бытовые (коммунальные) стоки, сброшенные в поверхностные водные объекты без очистки (или недостаточно очищенные) и содержащие загрязняющие вещества в количествах, превышающих утвержденный предельно-допустимый сброс.

Заповедники - уникальные или наиболее типичные для географических зон участки территории, изъятые из хозяйственного пользования для сохранения и изучения природного комплекса. Целью заповедников служит также восстановление ценных птиц, животных и растений.

Природные национальные парки - участки территории, образуемые для сохранения природных комплексов, имеющих особую экологическую, историческую и эстетическую ценность в силу благоприятного сочетания естественных и культурных ландшафтов, и используемые в рекреационных, просветительных, научных и культурных целях.

Лесовосстановление - проведение мероприятий по восстановлению лесов на вырубках, гарях, пустырях и т.д., включающих посадку, посев леса и содействие естественному возобновлению.

Рубки ухода и выборочно-санитарные рубки - периодическая вырубка в насаждениях части деревьев и кустарников.

Сдано на размножение _____ 2024 г.
Бумага _____ Заказ _____ Тираж 5

Размножено в Таласском ОУС
Нацстаткомитета Кыргызской Республики

Исполнитель: А.А. Данько
Тел. 03422 52219

